ΝΑ ΑΠΑΞΙΩΣΟΥΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 172
ΙΟΥΝΙΟΣ 2017
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

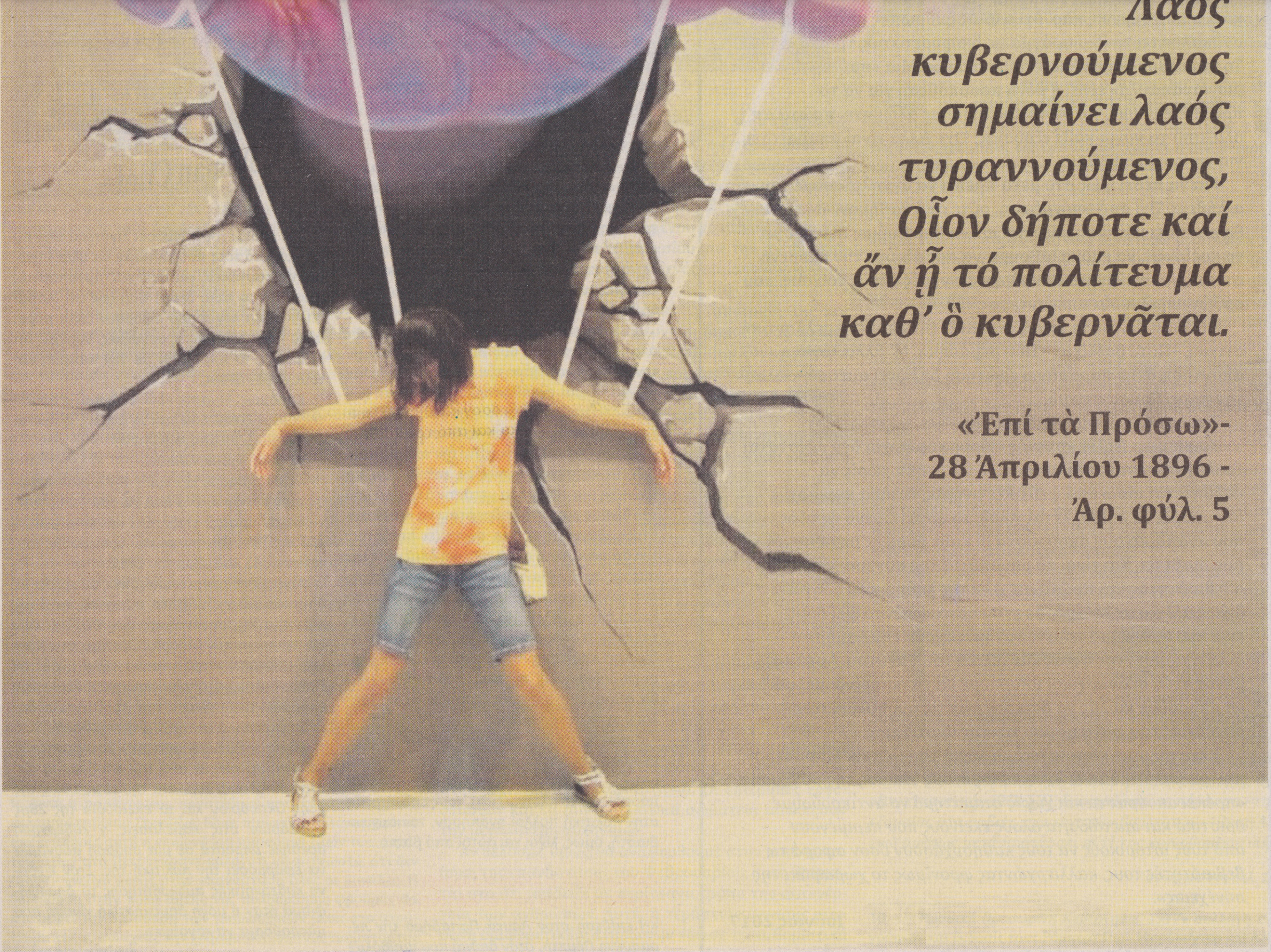
Πᾶσα ἐξουσία εἶναι φύσει τυραννική. Λαός κυβερνούμενος σημαίνει λαός τυραννούμενος, Οἷον δήποτε καί ἄν ᾖ τό πολίτευμα καθ' ὃ κυβερνᾶται.

2017
1,5 ΕΥΡΩ

Πᾶσα ἐξουσία εἶναι φύσει τυραννική. Λαός κυβερνούμενος σημαίνει λαός τυραννούμενος, Οἷον δήποτε καί ἄν ᾖ τό πολίτευμα καθ' ὃ κυβερνᾶται.

«Ἐπί τὰ Πρόσω»-
28 Ἀπριλίου 1896 -
Ἀρ. φύλ. 5

Λαός κυβερνούμενος σημαίνει λαός τυραννούμενος, Οἷον δήποτε καί ἄν ᾖ τό πολίτευμα καθ' ὃ κυβερνᾶται.

«Ἐπί τὰ Πρόσω»-
28 Ἀπριλίου 1896 -
Ἀρ. φύλ. 5

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

ΣΥΜΦΩΝΑ με τον γάλλο ιστορικό Πατρίκ Μπουσερόν «*έχουμε ανάγκη την ιστορία, γιατί μάς χρειάζεται μια ανάπαυλα. Μια παύση για να καταλαγιάσει η συνείδησή μας, για να διατηρήσουμε τη δυνατότητά μας να έχουμε συνείδηση –ως έδρα όχι μόνο της σκέψης, αλλά και ενός πρακτικού λόγου, που θα μας δίνει κάθε ελευθερία δράσης*». Και πράγματι, ποιός μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν διψά, δεν επιθυμεί μ' όλη του την δύναμη να έχει κάθε ελευθερία δράσης; Και άλλο τόσο, πόσες ματαιώσεις δεν έχουν ως αφετηρία κάθε είδους αυταπάτη ότι αυτή η ελευθερία δράσης υφίσταται ενώ συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο;

Αυτή, λοιπόν, η «ανάπαυλα» στην οποία αναφέρεται ο Μπουσερόν, αυτή η «παύση» δεν σχετίζεται με την αδράνεια. Γιατί; Γιατί το παρελθόν μάς ανήκει, γιατί μπορούμε να το ανακαλούμε, να το επαναφέρουμε, γιατί τα αποτυπώματά του δεν σβήνονται, γιατί το μνημονεύειν δεν ταυτίζεται με το αναμιμνήσκεσθαι, γιατί ο άνθρωπος εξακολουθεί να διαθέτει την ικανότητα του πρότερου και του ύστερου.

Μόνο που ανάκληση κάθε μνήμης υφίσταται αν υπάρχει κάτι προηγούμενο, παρ' ότι ο ίδιος άνθρωπος μπορεί να ανακαλύπτει το ίδιο πράγμα με διαφορετικούς τρόπους. Το παρελθόν μάς ανήκει έτσι κι αλλιώς; Μια «παύση», μια «ανάπαυλα» είναι η μόνη προϋπόθεση για να το προστατέψουμε, για να το κρατήσουμε αλώβητο, πρώτα απ' όλα, από τα νύχια κάθε εξουσίας; Όχι. Αλλά είναι απαραίτητη για να προχωρήσουμε.

Για να πέσει φως στο μετά πρέπει να αγκαλιάσουμε την α-λήθεια. Όχι από υποχρέωση, ούτε από καθήκον. «Μα», θα ρωτήσει κάποιος, «δεν πρέπει να βιαστούμε; Δεν πρέπει να τρέξουμε, να επαναλάβουμε, να αρπάξουμε την επόμενη στιγμή, να ανοίξουμε καινούργιες ρωγμές στους τοίχους, που ορθώνει η εξουσία απέναντι μας;».

Ούτως ή άλλως το εγγύς σημαίνει την επομένη μελλοντική

ΤΟ «ΑΦΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΓΡΑΒΑΤΑΣ», Ο ΚΑΡΠΑΖΟΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΑΣ ΤΣΙΠΡΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΓΙΓΑΝΤΕΣ ΤΗΣ ... ΕΣΩΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

«***Τα νέα είναι τόσο θετικά που δυσκολευόμαστε να τα πιστέψουμε. Κρατάμε μικρό καλάθι βεβαίως, αλλά... Είναι πολύ καλά για να είναι αληθινά. Θα με αναγκάσουν να φορέσω και γραβάτα***», δήλωνε στις 17 Μαΐου ο ανυπέρβλητος κομμουνιστής ηγέτης Αλέξης Τσίπρας, λίγες μόνο ημέρες πριν από την συνεδρίαση του Eurogroup της 22ης Μαΐου.

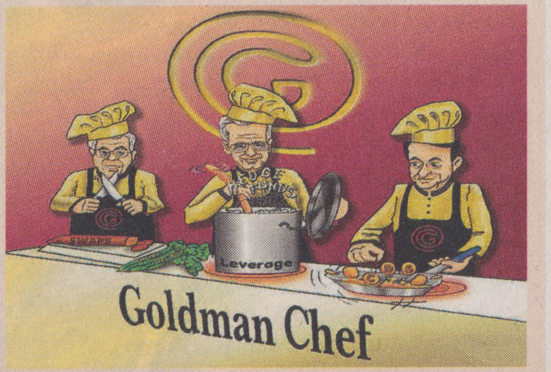
Τα νέα ταξίδεψαν με την ταχύτητα του ανέμου, τι λέμε τώρα, της αστραπής και του κεραυνού συνάμα, σ' ολόκληρη την χώρα απ' άκρη σε άκρη. Οι ελπίδες φούντωσαν και πάλι στο άκουσμα αυτής της ελπιδοφόρας είδησης. Ο Τσίπρας θα φορέσει γραβάτα, ο Τσίπρας θα φορέσει γραβάτα. Ακόμα και το όνομα του ευλογημένου ηγέτη δεν ακουγόταν, όπως θα έπρεπε, αλλά η συγκίνηση τα προκαλεί αυτά. Τα μικρά παιδιά φώναζαν και γελούσαν, τα πουλιά σταμάτησαν να πετούν, οι σειρήνες των πλοίων ηχούσαν παρατεταμένα, τα σύννεφα που σκέπαζαν τον ήλιο παραμέρισαν και αυτά, λες και όλη η φύση γιόρταζε και τραγουδούσε...

Και ενώ όλοι γιόρταζαν και γλεντούσαν, λίγο πιο εκεί, μουρτζούφλης, μονήρης και μονόχνωτος όπως πάντα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης μονολογούσε μονότονα: «Ηλίθιοι, είστε τόσο ηλίθιοι; Στον κώλο του θα την βάλει την γραβάτα. Πως σας έπεισε πάλι; Πως το κάνει αυτό συνέχεια; Ακόμη δεν έχω καταλάβει».

Εν τω μεταξύ ώσπου να καταλάβει ο Κυρι-

συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές δήθεν κατά των «ανάλγητων τραπεζιτών», αποτελεί την απόλυτη ειρωνεία. Αν κάτι εκπροσωπεί ο κ. Παπαδήμος με την πορεία στο δημόσιο βίο όλα τα χρόνια, είναι την «καλή Ελλάδα», την Ελλάδα της προόδου, της φιλοευρωπαϊκής κατεύθυνσης, του κοσμοπολιτισμού και των διεθνών διακρίσεων με όπλο την παιδεία και την συνεπή και συνεχή προσπάθεια» (Καθημερινή, Ε. Χρυσολωρά, 28-5-2017).

Ακούραστα τα παπαγαλάκια. Με την αγιαστούρα στο χέρι και όποιος αντέξει. Ο Παπαδήμος ο ...καλός ο άνθρωπος, ο κεντρικός τραπεζίτης, που ευλόγησε την «φούσκα» του χρηματιστηρίου, ο τραπεζίτης που νταραβερίστηκε με την Goldman Shacs για να επιτευχθεί η είσοδος στην ΟΝΕ και να ανοίξει ο δρόμος για τον αρμαγεδώνα που ακολούθησε, ο Παπαδήμος πρωθυπουργός με όπλο την καρμανιόλα του δεύτερου μνημονίου, το προβεβλημένο στέλεχος της Τριμερούς, ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ.

Και όμως έχουν περάσει λιγότερα από έξι χρόνια από τότε που κλήθηκε να ολοκληρώσει τις «συνεπείς και συνεχείς προσπάθειές του». Για το καλό όλων; Νομίζεις ότι διαβάζεις κάποια λόγια που αφορούν άλλη χώρα, άλλα πρόσωπα, άλλες συνθήκες, νομίζεις ότι

έδρα όχι μόνο της σκέψης, αλλά και ενός πρακτικού λόγου, που θα μας δίνει κάθε ελευθερία δράσης». Και πράγματι, ποιός μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν διψά, δεν επιθυμεί μ' όλη του την δύναμη να έχει κάθε ελευθερία δράσης; Και άλλο τόσο, πόσες ματαιώσεις δεν έχουν ως αφετηρία κάθε είδους αυταπάτη ότι αυτή η ελευθερία δράσης υφίσταται ενώ συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο;

Αυτή, λοιπόν, η «ανάπαυλα» στην οποία αναφέρεται ο Μπουσερόν, αυτή η «παύση» δεν σχετίζεται με την αδράνεια. Γιατί; Γιατί το παρελθόν μάς ανήκει, γιατί μπορούμε να το ανακαλούμε, να το επαναφέρουμε, γιατί τα αποτυπώματά του δεν σβήνονται, γιατί το μνημονεύειν δεν ταυτίζεται με το αναμιμνήσκεσθαι, γιατί ο άνθρωπος εξακολουθεί να διαθέτει την ικανότητα του πρότερου και του ύστερου.

Μόνο που ανάκληση κάθε μνήμης υφίσταται αν υπάρχει κάτι προηγούμενο, παρ' ότι ο ίδιος άνθρωπος μπορεί να ανακαλύπτει το ίδιο πράγμα με διαφορετικούς τρόπους. Το παρελθόν μάς ανήκει έτσι κι αλλιώς; Μια «παύση», μια «ανάπαυλα» είναι η μόνη προϋπόθεση για να το προστατέψουμε, για να το κρατήσουμε αλώβητο, πρώτα απ' όλα, από τα νύχια κάθε εξουσίας; Όχι. Αλλά είναι απαραίτητη για να προχωρήσουμε.

Για να πέσει φως στο μετά πρέπει να αγκαλιάσουμε την α-λήθεια. Όχι από υποχρέωση, ούτε από καθήκον. «Μα», θα ρωτήσει κάποιος, «δεν πρέπει να βιαστούμε; Δεν πρέπει να τρέξουμε, να επαναλάβουμε, να αρπάξουμε την επόμενη στιγμή, να ανοίξουμε καινούργιες ρωγμές στους τοίχους, που ορθώνει η εξουσία απέναντι μας;».

Ούτως ή άλλως το εγγύς σημαίνει την επομένη μελλοντική στιγμή. –Πότε βαδίζεις; –Ήδη βεβάδηκα. Μ' άλλα λόγια η απάντηση στην παραπάνω ερώτηση δηλώνει αμέσως κιόλας την παρελθούσα στιγμή.

Έχουμε ήδη λοιπόν βαδίσει.

Χωρίς αμφιβολία κανενός είδους κυριαρχία δεν υφίσταται τουλάχιστον για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να καλύπτεται πίσω από ψεύτικες μνήμες, καμμία κυριαρχία δεν μπορεί να επιβάλλεται χωρίς το οργανωμένο ψεύδος, που αναπαράγουν ακούραστα οι κάθε μορφής μηχανισμοί που διαθέτει. Και είναι τα μονοπάτια της σύγχυσης, της αβεβαιότητας και πρώτα απ' όλα της λήθης, που οδηγούν δίχως άλλο στις λεωφόρους του οργανωμένου ψεύδους, εκεί που οι θρυμματισμένες μνήμες έχουν την οσμή του συμβιβασμού, της ήττας και τελικά του θανάτου. Αυτά τα μονοπάτια, οι αναρχικοί μπορούμε να τα διακρίνουμε, φθάνει να μπορούμε κιόλας να διακρίνουμε τις αυπολόγιστες

ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

«Τα νέα είναι τόσο θετικά που δυσκολευόμαστε να τα πιστέψουμε. Κρατάμε μικρό καλάθι βεβαίως, αλλά... Είναι πολύ καλά για να είναι αληθινά. Θα με αναγκάσουν να φορέσω και γραβάτα», δήλωνε στις 17 Μαΐου ο ανυπέρβλητος κομμουνιστής ηγέτης Αλέξης Τσίπρας, λίγες μόνο ημέρες πριν από την συνεδρίαση του Eurogroup της 22ης Μαΐου.

Τα νέα ταξίδεψαν με την ταχύτητα του ανέμου, τι λέμε τώρα, της αστραπής και του κεραυνού συνάμα, σ' ολόκληρη την χώρα απ' άκρη σε άκρη. Οι ελπίδες φούντωσαν και πάλι στο άκουσμα αυτής της ελπιδοφόρας είδησης. Ο Τσίπρας θα φορέσει γραβάτα, ο Τσίπρας θα φορέσει γραβάτα. Ακόμα και το όνομα του ευλογημένου ηγέτη δεν ακουγόταν, όπως θα έπρεπε, αλλά η συγκίνηση τα προκαλεί αυτά. Τα μικρά παιδιά φώναζαν και γελούσαν, τα πουλιά σταμάτησαν να πετούν, οι σειρήνες των πλοίων ηχούσαν παρατεταμένα, τα σύννεφα που σκέπαζαν τον ήλιο παραμέρισαν και αυτά, λες και όλη η φύση γιόρταζε και τραγουδούσε...

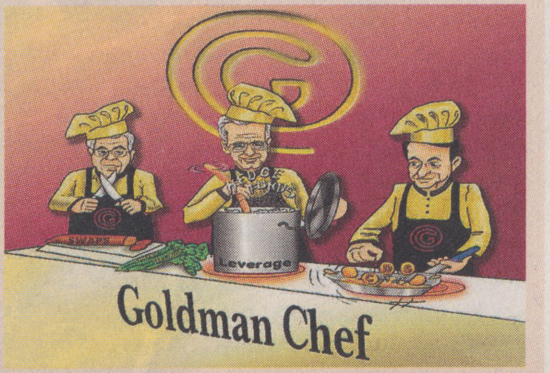
Και ενώ όλοι γιόρταζαν και γλεντούσαν, λίγο πιο εκεί, μουρτζούφλης, μονήρης και μονόχνωτος όπως πάντα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης μονολογούσε μονότονα: «Ηλίθιοι, είστε τόσο ηλίθιοι; Στον κώλο του θα την βάλει την γραβάτα. Πως σας έπεισε πάλι; Πως το κάνει αυτό συνέχεια; Ακόμη δεν έχω καταλάβει».

Εν τω μεταξύ ώσπου να καταλάβει ο Κυριάκος, ο Τσίπρας και οι βουλευτές του μαζί με τον αδελφό τον Πάνο τον Καμμένο ψήφισαν τα νέα μέτρα, ευχήθηκαν και εις υγείαν των κορόιδων που περιμένουν την ημέρα της γραβατοφορεσιάς και πήγαν να ξεκουραστούν.

Και έμεινε ο Κυριάκος με την απορία του. Πως τα καταφέρνει, πως τα καταφέρνει να τρώει τη μια σφαλιάρα μετά την άλλη, να μην του δίνουν ούτε ένα καθρεφτάκι να «χαρίσει» στους ιθαγενείς και να συνεχίζει απτόητος; Και όχι μόνο αυτό αλλά κρατάει δεμένους και αυτούς τους γίγαντες της ...εσωκομματικής αντιπολίτευσης και τους πάει και βόλτα με το λουρί όποτε θέλει; Μα είναι απλό δεν θέλει και καμμία σπουδαία σκέψη. Το καράβι μπάζει νερά από παντού. Και αυτό το ξέρουν όλοι οι επιβαίνοντες. Παρ' όλα αυτά ελπίζουν ότι θα φθάσουν σε κάποια ξέρα και θα τη βγά-

συνεχή προσπάθεια» (Καθημερινή, Ε. Χρυσολωρά, 28-5-2017).

Ακούραστα τα παπαγαλάκια. Με την αγιαστούρα στο χέρι και όποιος αντέξει. Ο Παπαδήμος ο ...καλός ο άνθρωπος, ο κεντρικός τραπεζίτης, που ευλόγησε την «φούσκα» του χρηματιστηρίου, ο τραπεζίτης που νταραβερίστηκε με την Goldman Shacs για να επιτευχθεί η είσοδος στην ΟΝΕ και να ανοίξει ο δρόμος για τον αρμαγεδώνα που ακολούθησε, ο Παπαδήμος πρωθυπουργός με όπλο την καρμανιόλα του δεύτερου μνημονίου, το προβεβλημένο στέλεχος της Τριμερούς, ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ.

Και όμως έχουν περάσει λιγότερα από έξι χρόνια από τότε που κλήθηκε να ολοκληρώσει τις «συνεπείς και συνεχείς προσπάθειές του». Για το καλό όλων; Νομίζεις ότι διαβάζεις κάποια λόγια που αφορούν άλλη χώρα, άλλα πρόσωπα, άλλες συνθήκες, νομίζεις ότι διαβάζεις το παραμύθι με την Χιονάτη και τους επτά νάνους.

Και όμως. Είμαστε εδώ. Εδώ που ο εφιάλτης συνεχίζεται. Εδώ που η μνήμη, φαίνεται ότι είναι πλέον απαγορευμένη.

Ας θυμηθούμε, λοιπόν.

Ας θυμηθούμε και εμείς την ωραία ατμόσφαιρα και ορισμένα από τα όσα διαδραματίστηκαν προτού επιβληθεί και επισήμως η «λύση» Παπαδήμου με την ορκωμοσία του, τότε στις 11 Νοέμβρη του 2011.

Λίγες μόνο ημέρες πριν, όπως αναφέρει με δημοσίευμά της η ***Figaro***, ο Σαρκοζί, κατά την διάρκεια της συνάντησης των G20 και ενώ συνομιλεί με τον Μπάρακ Ομπάμα στις Κάννες, αποκαλεί «τρελό και καταθλιπτικό» τον Παπανδρέου, ο οποίος προηγουμένως είχε εκφράσει τις διαθέσεις του να εξαγγείλει δη-

Μόνο που ανάκληση κάθε μνήμης υφίσταται αν υπάρχει κάτι προηγούμενο, παρ' ότι ο ίδιος άνθρωπος μπορεί να ανακαλύπτει το ίδιο πράγμα με διαφορετικούς τρόπους. Το παρελθόν μάς ανήκει έτσι κι αλλιώς; Μια «παύση», μια «ανάπαυλα» είναι η μόνη προϋπόθεση για να το προστατέψουμε, για να το κρατήσουμε αλώβητο, πρώτα απ' όλα, από τα νύχια κάθε εξουσίας; Όχι. Αλλά είναι απαραίτητη για να προχωρήσουμε.

Για να πέσει φως στο μετά πρέπει να αγκαλιάσουμε την α-λήθεια. Όχι από υποχρέωση, ούτε από καθήκον. «Μα», θα ρωτήσει κάποιος, «δεν πρέπει να βιαστούμε; Δεν πρέπει να τρέξουμε, να επαναλάβουμε, να αρπάξουμε την επόμενη στιγμή, να ανοίξουμε καινούργιες ρωγμές στους τοίχους, που ορθώνει η εξουσία απέναντι μας;».

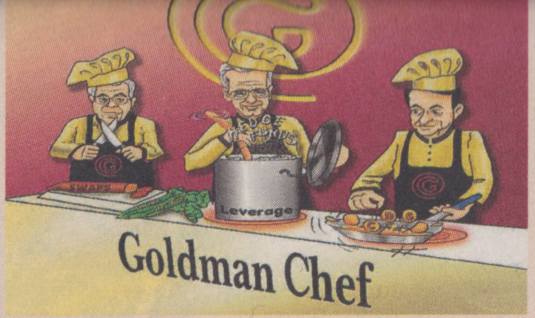
Ούτως ή άλλως το εγγύς σημαίνει την επομένη μελλοντική στιγμή. –Πότε βαδίζεις; –Ήδη βεβάδηκα. Μ' άλλα λόγια η απάντηση στην παραπάνω ερώτηση δηλώνει αμέσως κιόλας την παρελθούσα στιγμή.

Έχουμε ήδη λοιπόν βαδίσει.

Χωρίς αμφιβολία κανενός είδους κυριαρχία δεν υφίσταται τουλάχιστον για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να καλύπτεται πίσω από ψεύτικες μνήμες, καμμία κυριαρχία δεν μπορεί να επιβάλλεται χωρίς το οργανωμένο ψεύδος, που αναπαράγουν ακούραστα οι κάθε μορφής μηχανισμοί που διαθέτει. Και είναι τα μονοπάτια της σύγχυσης, της αβεβαιότητας και πρώτα απ' όλα της λήθης, που οδηγούν δίχως άλλο στις λεωφόρους του οργανωμένου ψεύδους, εκεί που οι θρυμματισμένες μνήμες έχουν την οσμή του συμβιβασμού, της ήττας και τελικά του θανάτου. Αυτά τα μονοπάτια, οι αναρχικοί μπορούμε να τα διακρίνουμε, φθάνει να μπορούμε κιόλας να διακρίνουμε τις ανυπολόγιστες συνέπειες του φανατισμού και της ιδιοτέλειας.

Κλείνουμε με κάποια ακόμη λόγια του Πατρίκ Μπουσερόν, που με απλό τρόπο διώχνει ορισμένους ίσκιους της σύγχυσης: *«πρέπει ακούραστα και χωρίς σταματημό να αντικρούουμε οριστικά και αμετάκλητα όλους εκείνους που περιμένουν από τους ιστορικούς να τους καθησυχάσουν όσον αφορά τις βεβαιότητές τους, καλλιεργώντας φρονίμως το χωραφάκι της συνέχειας»*.

Ιούνιος 2017

του ευλογημένου ηγέτη δεν ακουγόταν, όπως θα έπρεπε, αλλά η συγκίνηση τα προκαλεί αυτά. Τα μικρά παιδιά φώναζαν και γελούσαν, τα πουλιά σταμάτησαν να πετούν, οι σειρήνες των πλοίων ηχούσαν παρατεταμένα, τα σύννεφα που σκέπαζαν τον ήλιο παραμέρισαν και αυτά, λες και όλη η φύση γιόρταζε και τραγουδούσε...

Και ενώ όλοι γιόρταζαν και γλεντούσαν, λίγο πιο εκεί, μουρτζούφλης, μονήρης και μονόχνωτος όπως πάντα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης μονολογούσε μονότονα: «Ηλίθιοι, είστε τόσο ηλίθιοι; Στον κώλο του θα την βάλει την γραβάτα. Πως σας έπεισε πάλι; Πως το κάνει αυτό συνέχεια; Ακόμη δεν έχω καταλάβει».

Εν τω μεταξύ ώσπου να καταλάβει ο Κυριάκος, ο Τσίρπας και οι βουλευτές του μαζί με τον αδελφό τον Πάνο τον Καμμένο ψήφισαν τα νέα μέτρα, ευχήθηκαν και εις υγείαν των κορόιδων που περιμένουν την ημέρα της γραβατοφορεσιάς και πήγαν να ξεκουραστούν.

Και έμεινε ο Κυριάκος με την απορία του. Πως τα καταφέρνει, πως τα καταφέρνει να τρώει τη μια σφαλιάρα μετά την άλλη, να μην του δίνουν ούτε ένα καθρεφτάκι να «χαρίσει» στους ιθαγενείς και να συνεχίζει απτόητος; Και όχι μόνο αυτό αλλά κρατάει δεμένους και αυτούς τους γίγαντες της ...εσωκομματικής αντιπολίτευσης και τους πάει και βόλτα με το λουρί όποτε θέλει; Μα είναι απλό δεν θέλει και καμμία σπουδαία σκέψη. Το καράβι μπάζει νερά από παντού. Και αυτό το ξέρουν όλοι οι επιβαίνοντες. Παρ' όλα αυτά ελπίζουν ότι θα φθάσουν σε κάποια ξέρα και θα τη βγάλουν σχετικά «καθαρή».

Εκτός και αν οι μούτσοι κάνουν κανένα ρεσάλτο τελευταία στιγμή σε κανένα «πειρατικό» και υποχρεώσουν τον καπετάνιο να παραδώσει το πλοίο... Γιατί, τους εκβιασμούς στην πολιτική πολλοί αγάπησαν, τον αρχιεκβιαστή, όμως, λίγοι και αυτοί από βίτσιο...

ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ Ο «ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ», και Η ΜΝΗΜΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΧΥΛΟΣ...

«Η επίθεση στον Λουκά Παπαδήμο την περασμένη Πέμπτη, στον βαθμό που συμβόλιζε

Και όμως έχουν περάσει λιγότερα από έξι χρόνια από τότε που κλήθηκε να ολοκληρώσει τις «συνεπείς και συνεχείς προσπάθειές του». Για το καλό όλων; Νομίζεις ότι διαβάζεις κάποια λόγια που αφορούν άλλη χώρα, άλλα πρόσωπα, άλλες συνθήκες, νομίζεις ότι διαβάζεις το παραμύθι με την Χιονάτη και τους επτά νάνους.

Και όμως. Είμαστε εδώ. Εδώ που ο εφιάλτης συνεχίζεται. Εδώ που η μνήμη, φαίνεται ότι είναι πλέον απαγορευμένη.

Ας θυμηθούμε, λοιπόν.

Ας θυμηθούμε και εμείς την ωραία ατμόσφαιρα και ορισμένα από τα όσα διαδραματίσθηκαν προτού επιβληθεί και επισήμως η «λύση» Παπαδήμου με την ορκωμοσία του, τότε στις 11 Νοέμβρη του 2011.

Λίγες μόνο ημέρες πριν, όπως αναφέρει με δημοσίευμά της η ***Figaro***, ο Σαρκοζί, κατά την διάρκεια της συνάντησης των G20 και ενώ συνομιλεί με τον Μπάρακ Ομπάμα στις Κάννες, αποκαλεί «τρελό και καταθλιπτικό» τον Παπανδρέου, ο οποίος προηγουμένως είχε εκφράσει τις διαθέσεις του να εξαγγείλει δημοψήφισμα για την δανειακή σύμβαση.

Σύμφωνα με τον υπουργό Εσωτερικών Χ. Καστανίδη, *«Μετά από την αποδόμηση απ' όλα τα πολιτικά κόμματα της συμφωνίας της 26ης Οκτωβρίου και τα επεισόδια της 28ης Οκτωβρίου στις παρελάσεις η κυβέρνηση βρέθηκε μπροστά σε μία σοβαρή αδυναμία να εφαρμόσει την πολιτική της. Στον κίνδυνο κυβερνητικής αμφισβήτησης το δημοψήφισμα ήταν η μόνη δημοκρατική κίνηση που μπορούσαμε να κάνουμε»*.

συνέχεια στη σελ. 4

ΜΙΑ ΚΥΒΕΡΝΩΣΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ ΧΡΗΣΙΜΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΕΞΙΑ...

Η τραγωδία στην Ευρωζώνη, σήμερα, είναι η αίσθηση παραίτησης που επικρατεί, όπου τα κατεστημένα κόμματα της Κεντροαριστεράς και της Κεντροδεξιάς αφήνουν την Ευρώπη να κυλήσει σ' ένα οικονομικό «πυρηνικό χειμώνα». Κατά μία έννοια είναι τραγικό, αλλά μόνο κόμματα της ριζοσπαστικής Αριστεράς μπορούν να στηρίξουν αξιόλογες στρατηγικές, όπως αναδιοργάνωση χρέους. Η άνοδος των Podemos δείχνει ότι υπάρχει μεγάλη ζήτηση για εναλλακτική στρατηγική. Αν δεν αλλάξουν θέσεις τα καθιερωμένα κόμματα, θα δημιουργηθεί μεγάλο κενό για να καλύψουν οι Podemos και ΣΥΡΙΖΑ

Financial Times,
Wolfgang Munchau 29/11/2014

Για όσους θέλουν να σκέπτονται λογικά και να μην αναλώνονται σε ευχολόγια και χίμαιρες, είναι φανερό πως άνοιξε ο δρόμος του ΣΥΡΙΖΑ για την εξουσία. Αυτό που αποτελεί πλέον πραγματικό κίνδυνο είναι οι συνέπειες μιας αποτυχίας της Αριστεράς στην εξουσία. Για να το αποφύγουμε αυτό, να προσπαθήσουμε όλοι ώστε η Αριστερά να μην καταρρεύσει αργότερα

Ανδρέας Ανδριανόπουλος στην
«Εφημερίδα των Συντακτών»,
4/6/2014

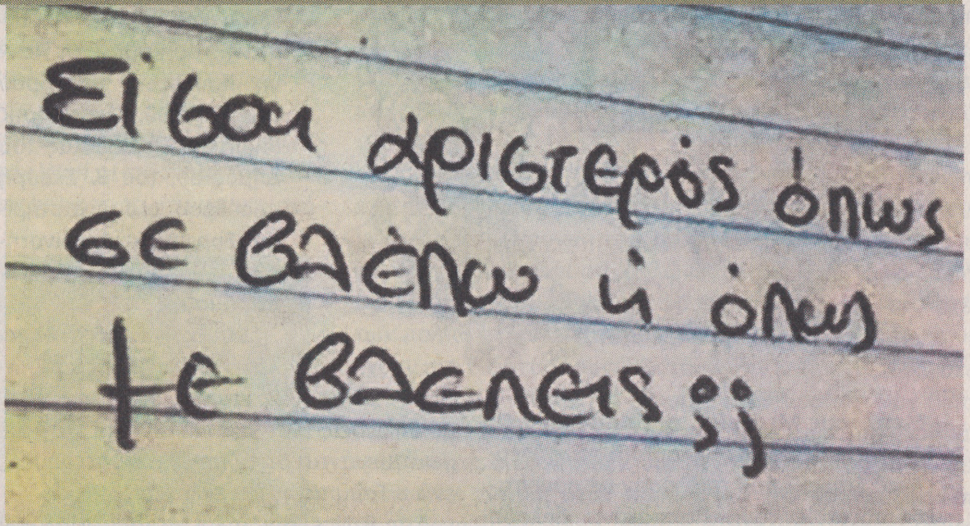
Ο γνωστός ιταλός βιομήχανος Τζιάνι Ανιέλι (1921-2003) φέρεται να έχει πει την παρακάτω φράση η οποία αποδίδεται παρά τις διάφορες παραλλαγές της ως εξής: «*Υπάρχει ένα είδος Αριστεράς που είναι πιο χρήσιμη από τη Δεξιά. Πρόκειται για εκείνη την Αριστερά που μπορεί να κάνει όλα όσα δεν θα μπορούσε να κάνει η Δεξιά*».

Μ' άλλα λόγια, ο Ανιέλι δεν δίσταζε να αναγνωρίσει την χρησιμότητα της Αριστεράς. Δεν έμεινε, όμως, μόνο εκεί, αλλά διέκρινε την ιδιαίτερη χρησιμότητα εκείνης της Αριστεράς, που είναι ικανότερη και αποτελεσματικότερη από την Δεξιά. Εκείνης της Αριστεράς, που μπορεί να φέρει εις πέρας όλα όσα δεν μπορεί να κάνει η δεξιά.

Ο Τζιάνι Ανιέλι μ' αυτές τις λίγες λέξεις μπόρεσε να αποτυπώσει την πράγματι τεράστια εμπειρία, που μπορεί να αντλήσει κάποιος είτε ζώντας από κοντά είτε μελετώντας την ιστορία της αριστεράς (κομμουνιστικής ή μη) στην Ιταλία.

Και σ' αυτήν την συγκυρία, γιατί η αριστερά είναι πιο χρήσιμη; Γιατί πολύ απλά, απαντούν αρκετοί, η σοσιαλδημοκρατία είναι παρελθόν, καθώς έχει τοπικούς προσδιορισμούς, ενώ ο οικουμενισμός του φιλελευθερισμού δεν είναι μόνο επιλογή για την αριστερά, αλλά το υπαρκτό, το δεδομένο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον εντός του οποίου η αριστερά κινείται σαν το ψάρι μέσα στο νερό. Ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, που η αριστερά εδώ και δεκαετίες ενισχύει με κάθε τρόπο και πρώτα απ' όλα ιδεολογικά.

Ας δούμε, για παράδειγμα, πως προσεγγίζει η κυβερνώσα αριστερά την περιβόητη συμμετοχή στην

αριστερά είναι αντίθετη προς το κλείσιμο των συνόρων, και κατ' επέκταση υπέρ της ανεμπόδιστης «ροής» ανθρώπων (προσφύγων και μεταναστών), σημαίνει ότι επίσης είναι αντίθετη στον τερματισμό των πολέμων, λόγου χάρη, που τις προκαλούν.

Με άλλα λόγια, η στάση αυτή δεν είναι απόρροια ενός αδιαπραγμάτευτου ανθρωπισμού, αλλά πηγάζει από την επιλογή υπεράσπισης ενός συγκεκριμένου μοντέλου παγκοσμιοποίησης και όχι ενός άλλου, που θέτει την αναγκαιότητα «ορισμένων» ρυθμίσεων. Τα υπόλοιπα είναι προφάσεις εν αμαρτίαις.

Αυτή η αριστερά, πράγματι, πάντως πρωτοπορεί αφήνοντας πίσω της μια αδρανοποιημένη σοσιαλδημοκρατία, που ασθμαίνει, προ καιρού ανήμπορη να ανα-

εικόνα μιας αριστεράς που ταυτίζεται με τις ιδέες της προόδου, της αλλαγής, της ρήξης και της μεταρρύθμισης. Και βέβαια της επανάστασης.

Μιας αριστεράς, που υποχρεώνεται να συνδιαλλαγεί και να συμβιβαστεί και τελικά να αποδεχθεί παρά την θέλησή της να επιβάλλει χειρότερους όρους δουλείας απ' ότι οι προκάτοχοί της. Γι' αυτό ακριβώς το κίνημα, πρέπει να βάλει πλάτη, για να μην χαθεί το περιβόητο «ηθικό πλεονέκτημα», να μπορεί να καμώνεται η αριστερά τάχα ότι είναι πιο τίμια από το «παλιό κατεστημένο», πως για όλα αυτά φταίει η απειρία της, ή εκείνη η παλιά αδυναμία να «διαβάζει» τους διεθνείς συσχετισμούς. Ή ακόμη το «λάθος» της να μην προετοιμάσει τον λαό για τον εκβιασμό που βρισκόταν προ

στηρίξουν αξιόλογες στρατηγικές, όπως αναδιοργάνωση χρέους. Η άνοδος των Podemos δείχνει ότι υπάρχει μεγάλη ζήτηση για εναλλακτική στρατηγική. Αν δεν αλλάξουν θέσεις τα καθιερωμένα κόμματα, θα δημιουργηθεί μεγάλο κενό για να καλύψουν οι Podemos και ΣΥΡΙΖΑ*

Financial Times,
Wolfgang Munchau 29/11/2014

Για όσους θέλουν να σκέπτονται λογικά και να μην αναλώνονται σε ευχολόγια και χίμαιρες, είναι φανερό πως άνοιξε ο δρόμος του ΣΥΡΙΖΑ για την εξουσία. Αυτό που αποτελεί πλέον πραγματικό κίνδυνο είναι οι συνέπειες μιας αποτυχίας της Αριστεράς στην εξουσία. Για να το αποφύγουμε αυτό, να προσπαθήσουμε όλοι ώστε η Αριστερά να μην καταρρεύσει αργότερα

Ανδρέας Ανδριανόπουλος στην «Εφημερίδα των Συντακτών», 4/6/2014

Ο γνωστός ιταλός βιομήχανος Τζιάνι Ανιέλι (1921-2003) φέρεται να έχει πει την παρακάτω φράση η οποία αποδίδεται παρά τις διάφορες παραλλαγές της ως εξής: «*Υπάρχει ένα είδος Αριστεράς που είναι πιο χρήσιμη από τη Δεξιά. Πρόκειται για εκείνη την Αριστερά που μπορεί να κάνει όλα όσα δεν θα μπορούσε να κάνει η Δεξιά*».

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 16ος, Φύλλο 172
ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ

Μ' άλλα λόγια, ο Ανιέλι δεν δίσταζε να αναγνωρίσει την χρησιμότητα της Αριστεράς. Δεν έμεινε, όμως, μόνο εκεί, αλλά διέκρινε την ιδιαίτερη χρησιμότητα εκείνης της Αριστεράς, που είναι ικανότερη και αποτελεσματικότερη από την Δεξιά. Εκείνης της Αριστεράς, που μπορεί να φέρει εις πέρας όλα όσα δεν μπορεί να κάνει η δεξιά.

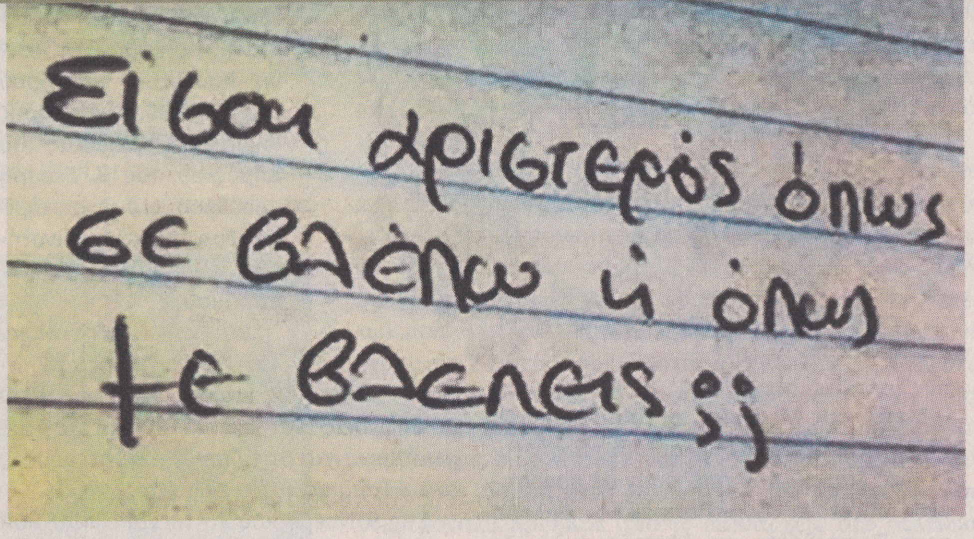
Ο Τζιάνι Ανιέλι μ' αυτές τις λίγες λέξεις μπόρεσε να αποτυπώσει την πράγματι τεράστια εμπειρία, που μπορεί να αντλήσει κάποιος είτε ζώντας από κοντά είτε μελετώντας την ιστορία της αριστεράς (κομμουνιστικής ή μη) στην Ιταλία.

Και σ' αυτήν την συγκυρία, γιατί η αριστερά είναι πιο χρήσιμη; Γιατί πολύ απλά, απαντούν αρκετοί, η σοσιαλδημοκρατία είναι παρελθόν, καθώς έχει τοπικούς προσδιορισμούς, ενώ ο οικουμενισμός του φιλελευθερισμού δεν είναι μόνο επιλογή για την αριστερά, αλλά το υπαρκτό, το δεδομένο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον εντός του οποίου η αριστερά κινείται σαν το ψάρι μέσα στο νερό. Ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, που η αριστερά εδώ και δεκαετίες ενισχύει με κάθε τρόπο και πρώτα απ' όλα ιδεολογικά.

Ας δούμε, για παράδειγμα, πως προσεγγίζει η κυβερνώσα αριστερά την περιβόητη συμμετοχή στην παγκόσμια κατανομή εργασίας, και μάλιστα σε μια παρατεταμένη περίοδο «κρίσης», και τα αριστερά προτάγματα.

Καινοτομία, συνεργατικότητα, αλληλέγγυα οικονομία, τοπικές πρωτοβουλίες, ενθάρρυνση της μεσαίας επιχείρησης, άνοιγμα των αγορών για μεγαλύτερη πρόσβασή τους, ευελιξία στην συγκρότηση μιας νέας οικονομικής αρχιτεκτονικής, που δήθεν θα εξισορροπεί τις ανισότητες, προβολή της «αυτόνομης» επιχειρηματικότητας κ.ο.κ.

Επίσης πρόκειται για μια αριστερά αντίθετη σε κάθε κλείσιμο των

αριστερά είναι αντίθετη προς το κλείσιμο των συνόρων, και κατ' επέκταση υπέρ της ανεμπόδιστης «ροής» ανθρώπων (προσφύγων και μεταναστών), σημαίνει ότι επίσης είναι αντίθετη στον τερματισμό των πολέμων, λόγου χάρη, που τις προκαλούν.

Με άλλα λόγια, η στάση αυτή δεν είναι απόρροια ενός αδιαπραγμάτευτου ανθρωπισμού, αλλά πηγάζει από την επιλογή υπεράσπισης ενός συγκεκριμένου μοντέλου παγκοσμιοποίησης και όχι ενός άλλου, που θέτει την αναγκαιότητα «ορισμένων» ρυθμίσεων. Τα υπόλοιπα είναι προφάσεις εν αμαρτίαις.

Αυτή η αριστερά, πράγματι, πάντως πρωτοπορεί αφήνοντας πίσω της μια αδρανοποιημένη σοσιαλδημοκρατία, που ασθμαίνει, προ καιρού ανήμπορη να αναδιπλωθεί και να εφαρμόσει τους αριστερόστροφους φιλελευθερισμούς. Πρόκειται για μια αριστερά, που συνεχώς επινοεί, χωρίς να υιοθετεί στην ουσία κάποιο από τα παλαιά και παρηκμασμένα προτάγματα της σοσιαλδημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον Γ. Δραγασάκη, «*η κυβερνώσα και η κινηματική Αριστερά είναι συμπληρωματικοί πυλώνες του νέου παραδείγματος της κυβερνώσας ριζοσπαστικής Αριστεράς*». Παραβλέποντας την φραστική διατύπωση, που παραπέμπει σε βάναυση γλωσσική κακοποίηση, διακρίνουμε εύκολα αφ' ενός την αγωνία να καταγραφή η αγωνία να μην διαταραχθεί

εικόνα μιας αριστεράς που ταυτίζεται με τις ιδέες της προόδου, της αλλαγής, της ρήξης και της μεταρρύθμισης. Και βέβαια της επανάστασης.

Μιας αριστεράς, που υποχρεώνεται να συνδιαλλαγεί και να συμβιβαστεί και τελικά να αποδεχθεί παρά την θέλησή της να επιβάλλει χειρότερους όρους δουλείας απ' ότι οι προκάτοχοί της. Γι' αυτό ακριβώς το κίνημα, πρέπει να βάλει πλάτη, για να μην χαθεί το περιβόητο «ηθικό πλεονέκτημα», να μπορεί να καμώνεται η αριστερά τάχα ότι είναι πιο τίμια από το «παλιό κατεστημένο», πως για όλα αυτά φταίει η απειρία της, ή εκείνη η παλιά αδυναμία να «διαβάζει» τους διεθνείς συσχετισμούς. Ή ακόμη το «λάθος» της να μην προετοιμάσει τον λαό για τον εκβιασμό που βρισκόταν προ των πυλών. Το κίνημα καλείται εν ολίγοις να γλιτώσει την κυβερνώσα αριστερά από το να γίνει το εκλεκτότερο μέλος της υπόλοιπης κομπανίας του «χρεωκοπημένου πολιτικού συστήματος». Όμως, αν το κόμμα (Συριζα) είναι ήδη πτώμα, έτσι και το κίνημα δεν τα πάει καλύτερα.

Παρ' όλα αυτά η δεξιά χρειάζεται ακόμη την αριστερά στην εξουσία.

Ο Τζιάνι Ανιέλι είχε απόλυτο δίκιο. Ήταν αδύνατο γι' αυτήν την δεξιά, γι' αυτήν την σοσιαλδημοκρατία να φέρει εις πέρας το τιτάνιο έργο, που προσφέρει αυτή η αριστερά. Μια αριστερά ψημένη στο πεζοδρόμιο, στα αμφιθέατρα των πανεπιστη-

Ανδρέας Ανδριανόπουλος στην «Εφημερίδα των Συντακτών», 4/6/2014

Ο γνωστός ιταλός βιομήχανος Τζιάνι Ανιέλι (1921-2003) φέρεται να έχει πει την παρακάτω φράση η οποία αποδίδεται παρά τις διάφορες παραλλαγές της ως εξής: «*Υπάρχει ένα είδος Αριστεράς που είναι πιο χρήσιμη από τη Δε-*

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 16ος, Φύλλο 172
ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με **ταχυδρομική επιταγή** στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ,
ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA
Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδρομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Και σ' αυτήν την συγκυρία, γιατί η αριστερά είναι πιο χρήσιμη; Γιατί πολύ απλά, απαντούν αρκετοί, η σοσιαλδημοκρατία είναι παρελθόν, καθώς έχει τοπικούς προσδιορισμούς, ενώ ο οικουμενισμός του φιλελευθερισμού δεν είναι μόνο επιλογή για την αριστερά, αλλά το υπαρκτό, το δεδομένο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον εντός του οποίου η αριστερά κινείται σαν το ψάρι μέσα στο νερό. Ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, που η αριστερά εδώ και δεκαετίες ενισχύει με κάθε τρόπο και πρώτα απ' όλα ιδεολογικά.

Ας δούμε, για παράδειγμα, πως προσεγγίζει η κυβερνώσα αριστερά την περιβόητη συμμετοχή στην παγκόσμια κατανομή εργασίας, και μάλιστα σε μια παρατεταμένη περίοδο «κρίσης», και τα αριστερά προτάγματα.

Καινοτομία, συνεργατικότητα, αλληλέγγυα οικονομία, τοπικές πρωτοβουλίες, ενθάρρυνση της μεσαίας επιχείρησης, άνοιγμα των αγορών για μεγαλύτερη πρόσβασή τους, ευελιξία στην συγκρότηση μιας νέας οικονομικής αρχιτεκτονικής, που δήθεν θα εξισορροπεί τις ανισότητες, προβολή της «αυτόνομης» επιχειρηματικότητας κ.ο.κ.

Επίσης πρόκειται για μια αριστερά αντίθετη σε κάθε κλείσιμο των συνόρων στις ανθρώπινες «ροές» και βέβαια έτοιμη να διαχειριστεί αυτές τις «ροές» με ένα αριστερό πρόσημο, απαραίτητο όσο ποτέ την ευρύτερη περίοδο που διανύουμε, αφού είναι ζητούμενο, σε μια σχεδιασμένη και ιδιαίτερα καταναγκαστική μετακίνηση πληθυσμών, να εξασφαλισθεί η εσωτερική σταθερότητα των χωρών υποδοχής.

Μόνο που όταν μια κυβερνώσα των συνόρων, και κατ' επέκταση υπέρ της ανεμπόδιστης «ροής» ανθρώπων (προσφύγων και μεταναστών), σημαίνει ότι επίσης είναι αντίθετη στον τερματισμό των πολέμων, λόγου χάρη, που τις προκαλούν.

Με άλλα λόγια, η στάση αυτή δεν είναι απόρροια ενός αδιαπραγμάτευτου ανθρωπισμού, αλλά πηγάζει από την επιλογή υπεράσπισης ενός συγκεκριμένου μοντέλου παγκοσμιοποίησης και όχι ενός άλλου, που θέτει την αναγκαιότητα «ορισμένων» ρυθμίσεων. Τα υπόλοιπα είναι προφάσεις εν αμαρτίαις.

Αυτή η αριστερά, πράγματι, πάντως πρωτοπορεί αφήνοντας πίσω της μια αδρανοποιημένη σοσιαλδημοκρατία, που ασθμαίνει, προ καιρού ανήμπορη να αναδιπλωθεί και να εφαρμόσει τους αριστερόστροφους φιλελευθερισμούς. Πρόκειται για μια αριστερά, που συνεχώς επινοεί, χωρίς να υιοθετεί στην ουσία κάποιο από τα παλαιά και παρηκμασμένα προτάγματα της σοσιαλδημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον Γ. Δραγασάκη, «η *κυβερνώσα και η κινηματική Αριστερά είναι συμπληρωματικοί πυλώνες του νέου παραδείγματος της κυβερνώσας ριζοσπαστικής Αριστεράς*». Παραβλέποντας την φραστική διατύπωση, που παραπέμπει σε βάναυση γλωσσική κακοποίηση, διακρίνουμε εύκολα αφ' ενός την αγωνία να καταγραφή η αγωνία να μην διαταραχθεί αυτή η σχέση.

Το κίνημα, λοιπόν, ενθαρρύνεται να αναπτυχθεί, να δώσει ιδέες, να συνδιαλλαγεί περαιτέρω με την κυβερνώσα αριστερά, να συγχωνευθεί μαζί της, να μπαίνει και να βγαίνει στο θεσμικό της κέλυφος κατά το δοκούν, να δοκιμάζει τα αμεσοδημοκρατικά του φτιασίδια και την επόμενη στιγμή να καμαρώνει για τους κερδισμένους κινηματικούς πόρους. Πόροι που παραχωρήθηκαν, βέβαια, με το αζημίωτο. Το κίνημα καλείται να κρατήσει ζωντανή την τις ιδέες της προόδου, της αλλαγής, της ρήξης και της μεταρρύθμισης. Και βέβαια της επανάστασης.

Μιας αριστεράς, που υποχρεώνεται να συνδιαλλαγεί και να συμβιβαστεί και τελικά να αποδεχθεί παρά την θέλησή της να επιβάλλει χειρότερους όρους δουλείας απ' ότι οι προκάτοχοί της. Γι' αυτό ακριβώς το κίνημα, πρέπει να βάλει πλάτη, για να μην χαθεί το περιβόητο «ηθικό πλεονέκτημα», να μπορεί να καμώνεται η αριστερά τάχα ότι είναι πιο τίμια από το «παλιό κατεστημένο», πως για όλα αυτά φταίει η απειρία της, ή εκείνη η παλιά αδυναμία να «διαβάζει» τους διεθνείς συσχετισμούς. Ή ακόμη το «λάθος» της να μην προετοιμάσει τον λαό για τον εκβιασμό που βρισκόταν προ των πυλών. Το κίνημα καλείται εν ολίγοις να γλιτώσει την κυβερνώσα αριστερά από το να γίνει το εκλεκτότερο μέλος της υπόλοιπης κομπανίας του «χρεωκοπημένου πολιτικού συστήματος». Όμως, αν το κόμμα (Συριζα) είναι ήδη πτώμα, έτσι και το κίνημα δεν τα πάει καλύτερα.

Παρ' όλα αυτά η δεξιά χρειάζεται ακόμη την αριστερά στην εξουσία.

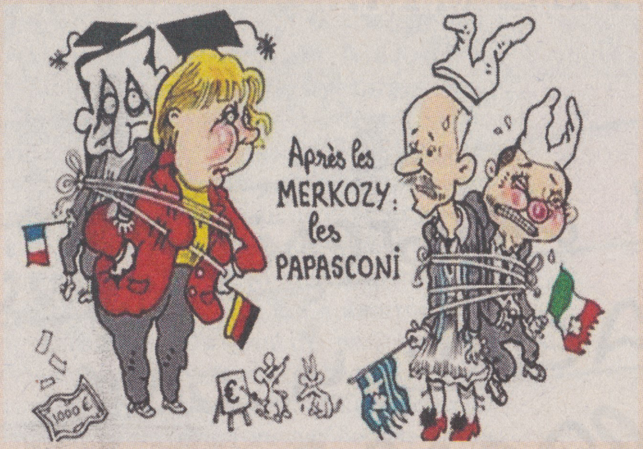
Ο Τζιάνι Ανιέλι είχε απόλυτο δίκιο. Ήταν αδύνατο γι' αυτήν την δεξιά, γι' αυτήν την σοσιαλδημοκρατία να φέρει εις πέρας το τιτάνιο έργο, που προσφέρει αυτή η αριστερά. Μια αριστερά φημένη στο πεζοδρόμιο, στα αμφιθέατρα των πανεπιστημίων, στην χειραγώγηση των κοινωνικών αγώνων, αλλά και στην διαχείριση της κοινοβουλευτικής της δύναμης, αταλάντευτη στην σθεναρή διεκδίκηση των προνομίων της, στάθηκε διαχρονικά σαν ίσος προς ίσον στα μεγάλα εξουσιαστικά σαλόνια της οικονομικής και πολιτικής ελίτ. Σε κάθε δύσκολη στιγμή ήταν ο αριστερός συνδιαχειριστής, σε κάθε κρίσιμη καμπή ήταν ο αριστερός στυλοβάτης.

συνέχεια στη σελ. 5

συνέχεια από τη σελ. 2

Ο Παπανδρέου με συνοπτικές διαδικασίες εξωθείται σε παραίτηση.

Ενδεικτικό είναι και το παρακάτω σκίτσο της γαλλικής εφημερίδας ***Le Monde***.

– Μετά τους Μερκοζί... οι Παπασκόνι! Οι «Μερκοζί» δεν είναι άλλοι από τους Μέρκελ και Σαρκοζί που απέλυσαν με συνοπτικές διαδικασίες τους «Παπασκόνι», δηλαδή τους Παπανδρέου και Μπερλουσκόνι. Το σκίτσο δημοσιεύεται αρχικά στη γαλλική **Le Monde** και στην συνέχεια στην ιταλική ***Corriere della Sera*** και την ισπανική ***El Pais***.

Την ίδια στιγμή, η διευθύντρια του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ χαρακτηρίζει απαραίτητη την «*πολιτική σαφήνεια*» στην Ελλάδα πριν από την αποδέσμευση της πρόσθετης οικονομικής βοήθειας, ξεκαθαρίζοντας ότι «*Αυτό το οποίο χρειαζόμαστε, από την άποψη του ΔΝΤ και των κριτηρίων του, είναι η πολιτική σαφήνεια. Αυτή είναι μια προϋπόθεση για να προχωρήσει κάθε διαπραγμάτευση και κάθε αποδέσμευση δόσης*». Τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια όπως άλλωστε και το ελληνικό ανεβαίνουν καθώς οι «αγορές» διαβάζουν με ευνοϊκό τρόπο τις «απολύσεις» των Παπανδρέου-Μπερλουσκόνι.

άνευ προηγουμένου παρασκηνιακού τύπου διαδικασία, ώστε να συγκροτηθεί κυβέρνηση «ειδικού σκοπού», με αλλεπάλληλες συναντήσεις και «μαγειρέματα» μεταξύ των κομμάτων (ΝΔ, Πασοκ, Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός, Δημοκρατική Συμμαχία της Ντόρας Μπακογιάννη).

Στο τραπέζι μπαίνουν τα ονόματα του ***Φ. Πετσάλνικου***, του ***Α. Κακλαμάνη***, του **καθηγητή Γιάννη Κουκιάδη,** προέδρου του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, του ***Β. Σκουρή*** προέδρου του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών κοινοτήτων, αλλά και του ***Λ. Παπαδήμου***.

Μπακογιάννη και ***Μιχελάκης, Ραγκούσης*** και ***Διαμαντοπούλου*** σπρώχνουν με δηλώσεις τους την «λύση» και καταφέρονται ενάντια στις όποιες καθυστερήσεις, ενώ ο Τσίπρας ζητάει εκλογές.

Στις 9 Νοεμβρίου το Μέγαρο Μαξίμου ανακοινώνει και επισήμως ότι έγινε πρόταση στον πρώην αντιπρόεδρο της ΕΚΤ Λουκά Παπαδήμο και έκανε αποδεκτούς τους όρους που έθεσε ο τελευταίος και οι οποίοι είναι οι εξής:

– Υπογραφή και των δύο μεγάλων κομμάτων στο έγγραφο των δεσμεύσεων που ζήτησε το Eurogroup, προκειμένου να αποκατασταθεί η αξιοπιστία της χώρας μας (όρος που έθεταν οι Βρυξέλλες).

– Μεγαλύτερη συμμετοχή στελεχών της ΝΔ στο νέο κυβερνητικό σχήμα.

– Το νέο κυβερνητικό σχήμα να έχει μεγαλύτερο βίο και πέρα από την 19η Φεβρουαρίου, οπότε θα διεξαχθούν οι εκλογές, σύμφωνα με την αρχική συμφωνία εκπροσώπων της κυβέρνησης και της αξιωματικής

Ανεξάρτητα από τη διάρκειά της η νέα κυβέρνηση της πλουτοκρατίας θα πάρει μέτρα για 10 - 15 χρόνια, με νέα μνημόνια που μπροστά τους ωχριά η μέχρι τώρα βαρβαρότητα της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Η κρίση στην ευρωζώνη βαθαίνει. Στις 27 Οκτώβρη αποφασίστηκε η ελεγχόμενη χρεοκοπία της Ελλάδας και βρίσκεται προ των πυλών η ανεξέλεγκτη χρεοκοπία. Θα επιχειρήσουν να περάσουν την καπιταλιστική πολιτική με την ιδεολογική τρομοκρατία, τους εκβιασμούς, την καταστολή και την καλλιέργεια ψεύτικων ελπίδων και μαύρης προπαγάνδας μέσα από τα ΜΜΕ».

Ο Τσίπρας δηλώνει, ότι «*η νέα κυβέρνηση και ο νέος πρωθυπουργός δεν έχουν εκλεγεί και δεν έχουν λογοδοτήσει στο λαό και αυτό αποτελεί ωμή αλλοίωση της λαϊκής κυριαρχίας*».

Εκ μέρους της ***Δημοκρατικής Αριστεράς***, ο ***Γρηγόρης Ψαριανός*** δηλώνει για τον Λουκά Παπαδήμο ότι «*Είναι ένας άνθρωπος που μπορεί να αποτελεί εγγύηση, γιατί είναι αποδεκτός και από την κοινωνία, από το πολιτικό κατεστημένο και από τις τράπεζες, τα Χρηματιστήρια, την Ευρώπη και τον μέσο πολίτη*» .

Ο πρόεδρος του **ΣΕΒ, Δημήτρης Δασκαλόπουλος** δηλώνει ότι «*η κυβέρνηση Παπαδήμου είναι, στη σημερινή οριακή συγκυρία, η τελευταία ελπίδα της χώρας*».

Την ίδια στιγμή, υψηλά κέρδη σημειώνει το Χρηματιστήριο Αθηνών χαιρετίζοντας την «λύση» Παπαδημού, ενώ, αντίθετα, «νευρικές» χαρακτηρίζονται οι διεθνείς «αγορές», λόγω της αστάθειας στην Ιταλία.

Στις 12 Φλεβάρη 200.000 διαδηλωτές κατακλύζουν το κέντρο της Αθήνας δίνοντας πραγματικές μάχες για να μην ψηφιστεί το νέο μνημόνιο. Η Αθήνα κυριολεκτικά φλέγεται. Στις 13 Φλεβάρη ψηφίζεται η πρόταση νόμου για τη συμφωνία του 2ου Μνημονίου («Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του

νάμα ευγενικός και καλοσυνάτος, ουδέποτε προκάλεσε κάποιον ή το κοινό αίσθημα (sic!!!)»

Όσοι είστε λοβοτομημένοι προσέλθετε να προσκυνήσετε.

ΩΣ ΕΔΩ...

Ο ΚΑΜΜΕΝΟΣ, Η ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΣΟΥΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ «ΦΙΛΩΝ»...

Τα πρόσφατα δημοσιεύματα που αφορούν την βάση της Σούδας, το περιεχόμενο και την χρονική διάρκεια επέκτασης της «συμφωνίας», που υπογράφηκε το 1990 με τις ΗΠΑ, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια παρερμηνείας των στόχων, αλλά και των ευρύτερων σχεδιασμών με τους οποίους είναι συνυφασμένη.

Το κύριο νομοθετικό κείμενο που περιγράφει το καθεστώς χρήσης της βάσης της Σούδας είναι η MDCA (Συμφωνία Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας) η οποία υπεγράφη το 1990 όταν υπουργός Εξωτερικών ήταν ο **Αντώνης Σαμαράς** και ο πρέσβης των ΗΠΑ ο **Μάικλ Σωτήρχος**, κυρώθηκε με τον νόμο 1893/1990 και προέβλεπε την κατ' έτος ανανέωση της μετά την αρχική οκταετή ισχύ της. Ο Καμμένος δηλώνει τώρα, σ' όλους τους τόνους, ότι είναι πρόθυμος να την ανανεώσει ακόμη και για τα επόμενα δέκα έτη, να κάνει δεκτό το αίτημα των ΗΠΑ για μόνιμη εγκατάσταση στόλου μη επανδρωμένων αεροσκαφών (UAVs ή drones), ενώ επιμένει για την παραχώρηση βάσης και στην Κάρπαθο, η οποία «σκαλώνει» εξ αιτίας των ενστάσεων του τουρκικού κράτους. Η αμερικάνικη πλευρά μάλιστα είχε προτείνει το 2014 το Καστέλι Χανίων αλλά η κυβέρνηση Σαμαρά δεν είχε προχωρήσει σε διευθέτηση του ζητήματος, καθώς η πρόταση αυτή προϋπέθετε κύρωση της συμφωνίας με νόμο. Το καθεστώς Τσίπρα-Καμμένου δεν αντιμετωπίζει φυσικά τέτοιους είδους προβληματισμούς. Θα σημειώ-

– Μετά τους Μερκοζί... οι Παπασκόνι! Οι «Μερκοζί» δεν είναι άλλοι από τους Μέρκελ και Σαρκοζί που απέλυσαν με συνοπτικές διαδικασίες τους «Παπασκόνι», δηλαδή τους Παπανδρέου και Μπερλουσκόνι. Το σκίτσο δημοσιεύεται αρχικά στη γαλλική **Le Monde** και στην συνέχεια στην ιταλική ***Corriere della Sera*** και την ισπανική ***El Pais***.

Την ίδια στιγμή, η διευθύντρια του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ χαρακτηρίζει απαραίτητη την «*πολιτική σαφήνεια*» στην Ελλάδα πριν από την αποδέσμευση της πρόσθετης οικονομικής βοήθειας, ξεκαθαρίζοντας ότι «*Αυτό το οποίο χρειαζόμαστε, από την άποψη του ΔΝΤ και των κριτηρίων του, είναι η πολιτική σαφήνεια. Αυτή είναι μια προϋπόθεση για να προχωρήσει κάθε διαπραγμάτευση και κάθε αποδέσμευση δόσης*». Τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια όπως άλλωστε και το ελληνικό ανεβαίνουν καθώς οι «αγορές» διαβάζουν με ευνοϊκό τρόπο τις «απολύσεις» των Παπανδρέου-Μπερλουσκόνι.

Εκτός από την πλευρά του ΔΝΤ, εχέγγυα για την «πολιτική σαφήνεια» απαιτεί ή μάλλον επιβάλλει και μάλιστα με τελεσίγραφα και η πλευρά της ΕΕ. Κατά τη συνεδρίαση του υπουργικού Συμβουλίου, ο αντιπρόεδρος και υπουργός Οικονομικών Ευάγγελος Βενιζέλος, ενημερώνει ότι οι Ευρωπαίοι εταίροι αναμένουν τις επόμενες ώρες κοινή επιστολή με πέντε υπογραφές, εκείνες του Γιώργου Παπανδρέου, του Αντώνη Σαμαρά, του νέου πρωθυπουργού, του νέου υπουργού Οικονομικών και του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας Γιώργου Προβόπουλου, με την οποία θα δεσμεύονται ότι θα υλοποιηθεί η συμφωνία της 27ης Οκτωβρίου για να προχωρήσουν στην εκταμίευση της έκτης δόσης.

Ο Σαμαράς απαντά με γραπτή του δήλωση, ότι «*Υπάρχει εθνική αξιοπρέπεια*», θυ-

νη Κουκιάδη, προέδρου του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, του ***Β. Σκουρή*** προέδρου του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών κοινοτήτων, αλλά και του ***Λ. Παπαδήμου***.

Μπακογιάννη και ***Μιχελάκης, Ραγκούσης*** και ***Διαμαντοπούλου*** σπρώχνουν με δηλώσεις τους την «λύση» και καταφέρονται ενάντια στις όποιες καθυστερήσεις, ενώ ο Τσίπρας ζητάει εκλογές.

Στις 9 Νοεμβρίου το Μέγαρο Μαξίμου ανακοινώνει και επισήμως ότι έγινε πρόταση στον πρώην αντιπρόεδρο της ΕΚΤ Λουκά Παπαδήμο και έκανε αποδεκτούς τους όρους που έθεσε ο τελευταίος και οι οποίοι είναι οι εξής:

– Υπογραφή και των δύο μεγάλων κομμάτων στο έγγραφο των δεσμεύσεων που ζήτησε το Eurogroup, προκειμένου να αποκατασταθεί η αξιοπιστία της χώρας μας (όρος που έθεταν οι Βρυξέλλες).
– Μεγαλύτερη συμμετοχή στελεχών της ΝΔ στο νέο κυβερνητικό σχήμα.
– Το νέο κυβερνητικό σχήμα να έχει μεγαλύτερο βίο και πέρα από την 19η Φεβρουαρίου, οπότε θα διεξαχθούν οι εκλογές, σύμφωνα με την αρχική συμφωνία εκπροσώπων της κυβέρνησης και της αξιωματικής αντιπολίτευσης, σε συνάντηση τους.
– Ο κ. Παπαδήμος δεν θέτει θέμα αλλαγής του οικονομικού επιτελείου.

Το Μαξίμου δηλώνει ότι, αν συμφωνήσει με αυτούς τους όρους η ΝΔ, το όνομα του Λουκά Παπαδήμου θα ανακοινωθεί ως νέου πρωθυπουργού στη σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών, το πρωί της Πέμπτης.

Η **πρώτη αντίδραση της ΝΔ** στην παραπάνω εξέλιξη είναι ότι δεν απαντά σε διαρροές και προσθέτει: «Ουδέν άλλο σχόλιο».

Στις 10 Νοεμβρίου η «λύση» Παπαδήμου είναι γεγονός, ενώ για την επομένη ορίζεται η ορκωμοσία της κυβέρνησής του, την οποία συναποτελούν 35 μέλη στελέχη της προηγούμενης κυβέρνησης Παπανδρέου, 6 βουλευτές της ΝΔ και 4 του ΛΑΟΣ.

ασμούς, την καταστολή και την καλλιέργεια ψεύτικων ελπίδων και μαύρης προπαγάνδας μέσα από τα ΜΜΕ».

Ο Τσίπρας δηλώνει, ότι «*η νέα κυβέρνηση και ο νέος πρωθυπουργός δεν έχουν εκλεγεί και δεν έχουν λογοδοτήσει στο λαό και αυτό αποτελεί ωμή αλλοίωση της λαϊκής κυριαρχίας*».

Εκ μέρους της ***Δημοκρατικής Αριστεράς***, ο ***Γρηγόρης Ψαριανός*** δηλώνει για τον Λουκά Παπαδήμο ότι «*Είναι ένας άνθρωπος που μπορεί να αποτελεί εγγύηση, γιατί είναι αποδεκτός και από την κοινωνία, από το πολιτικό κατεστημένο και από τις τράπεζες, τα Χρηματιστήρια, την Ευρώπη και τον μέσο πολίτη*» .

Ο πρόεδρος του **ΣΕΒ, Δημήτρης Δασκαλόπουλος** δηλώνει ότι «*η κυβέρνηση Παπαδήμου είναι, στη σημερινή οριακή συγκυρία, η τελευταία ελπίδα της χώρας*».

Την ίδια στιγμή, υψηλά κέρδη σημειώνει το Χρηματιστήριο Αθηνών χαιρετίζοντας την «λύση» Παπαδημού, ενώ, αντίθετα, «νευρικές» χαρακτηρίζουν οι διεθνείς «αγορές», λόγω της αστάθειας στην Ιταλία.

Στις 12 Φλεβάρη 200.000 διαδηλωτές κατακλύζουν το κέντρο της Αθήνας δίνοντας πραγματικές μάχες για να μην ψηφιστεί το νέο μνημόνιο. Η Αθήνα κυριολεκτικά φλέγεται. Στις 13 Φλεβάρη ψηφίζεται η πρόταση νόμου για τη συμφωνία του 2ου Μνημονίου («Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημόσιου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας»), που υποβάλλει η κυβέρνηση Παπαδήμου.

Λίγους μήνες αργότερα, το Μάη του 2012, ο «καλός ο άνθρωπος», έχοντας τελειώσει την «δουλειά», που ανέλαβε με ύψιστη, είναι αλήθεια, αίσθηση του χρέους του (και ο νοών νοείτο) παρέδωσε την σκυτάλη.

Και επειδή η αχαριστία βασιλεύει θα κλείσουμε μ' ένα, διδακτικού πρώτα απ' όλα ύφους, απόσπασμα από την εφημερί-

την βάση της Σούδας, το περιεχόμενο και την χρονική διάρκεια επέκτασης της «συμφωνίας», που υπογράφηκε το 1990 με τις ΗΠΑ, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια παρερμηνείας των στόχων, αλλά και των ευρύτερων σχεδιασμών με τους οποίους είναι συνυφασμένη.

Το κύριο νομοθετικό κείμενο που περιγράφει το καθεστώς χρήσης της βάσης της Σούδας είναι η MDCA (Συμφωνία Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας) η οποία υπεγράφη το 1990 όταν υπουργός Εξωτερικών ήταν ο **Αντώνης Σαμαράς** και πρέσβης των ΗΠΑ ο **Μάικλ Σωτήρχος**, κυρώθηκε με τον νόμο 1893/1990 και προέβλεπε την κατ' έτος ανανέωση της μετά την αρχική οκταετή ισχύ της. Ο Καμμένος δηλώνει τώρα, σ' όλους τους τόνους, ότι είναι πρόθυμος να την ανανεώσει ακόμη και για τα επόμενα δέκα έτη, να κάνει δεκτό το αίτημα των ΗΠΑ για μόνιμη εγκατάσταση στόλου μη επανδρωμένων αεροσκαφών (UAVs ή drones), ενώ επιμένει για την παραχώρηση βάσης και στην Κάρπαθο, η οποία «σκαλώνει» εξ αιτίας των ενστάσεων του τουρκικού κράτους. Η αμερικάνικη πλευρά μάλιστα είχε προτείνει το 2014 το Καστέλι Χανίων αλλά η κυβέρνηση Σαμαρά δεν είχε προχωρήσει σε διευθέτηση του ζητήματος, καθώς η πρόταση αυτή προϋπέθετε κύρωση της συμφωνίας με νόμο. Το καθεστώς Τσίπρα-Καμμένου δεν αντιμετωπίζει φυσικά τέτοιους είδους προβληματισμούς. Θα σημειώσουμε, ακόμη, ότι πρόσφατα, στην στρατιωτική επιτροπή του ΝΑΤΟ, συζητήθηκε το ενδεχόμενο ενεργότερης συμμετοχής του σε επιχειρήσεις κατά του ISIS γεγονός που επιβεβαιώθηκε στην προ ολίγων ημερών σύνοδο των ηγετών της Συμμαχίας.

Τέλος, θα προσθέσουμε ότι τα εγχώρια παπαγαλάκια που πρακτορεύουν επικοινωνιακά και όχι μόνο αυτές τις κινήσεις και τις βαπτίζουν στρατηγικής σημασίας και μάλιστα σε καιρό «κρίσης», γνωρίζουν πολύ καλά ότι η ολοένα και μεγαλύτερη εμπλοκή των ένοπλων δυνάμεων του ελλαδικού κράτους, αλλά και των βάσεων, όπως αυτή της Σούδας, στο μακελειό που συνεχίζεται στην Μέση Ανατολή αργά ή γρήγορα, δυστυχώς, θα έχει συνέπειες παρόμοιες με εκείνες που καταγράφονται στο Μάντσεστερ, στο Παρίσι, στις Βρυξέλλες κ.α.

όκιτου δημοσιεύεται αρχικά στη γαλλική **Le Monde** και στην συνέχεια στην ιταλική ***Corriere della Sera*** και την ισπανική ***El Pais***.

Την ίδια στιγμή, η διευθύντρια του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ χαρακτηρίζει απαραίτητη την «*πολιτική σαφήνεια*» στην Ελλάδα πριν από την αποδέσμευση της πρόσθετης οικονομικής βοήθειας, ξεκαθαρίζοντας ότι «*Αυτό το οποίο χρειαζόμαστε, από την άποψη του ΔΝΤ και των κριτηρίων του, είναι η πολιτική σαφήνεια. Αυτή είναι μια προϋπόθεση για να προχωρήσει κάθε διαπραγμάτευση και κάθε αποδέσμευση δόσης*». Τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια όπως άλλωστε και το ελληνικό ανεβαίνουν καθώς οι «αγορές» διαβάζουν με ευνοϊκό τρόπο τις «απολύσεις» των Παπανδρέου-Μπερλουσκόνι.

Εκτός από την πλευρά του ΔΝΤ, εχέγγυα για την «πολιτική σαφήνεια» απαιτεί ή μάλλον επιβάλλει και μάλιστα με τελεσίγραφα και η πλευρά της ΕΕ. Κατά τη συνεδρίαση του υπουργικού Συμβουλίου, ο αντιπρόεδρος και υπουργός Οικονομικών Ευάγγελος Βενιζέλος, ενημερώνει ότι οι Ευρωπαίοι εταίροι αναμένουν τις επόμενες ώρες κοινή επιστολή με πέντε υπογραφές, εκείνες του Γιώργου Παπανδρέου, του Αντώνη Σαμαρά, του νέου πρωθυπουργού, του νέου υπουργού Οικονομικών και του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας Γιώργου Προβόπουλου, με την οποία θα δεσμεύονται ότι θα υλοποιηθεί η συμφωνία της 27ης Οκτωβρίου για να προχωρήσουν στην εκταμίευση της έκτης δόσης.

Ο Σαμαράς απαντά με γραπτή του δήλωση, ότι «*Υπάρχει εθνική αξιοπρέπεια*», θυμίζοντας ταυτόχρονα ότι έχει εξηγήσει γιατί έχει γίνει αναπόφευκτη η εφαρμογή των αποφάσεων του Οκτωβρίου. «*Τις δηλώσεις αυτές δεν επιτρέπω σε κανέναν να τις θέσει σε αμφιβολία*», σημειώνει χαρακτηριστικά. Ο μεγάλος πατριώτης Σαμαράς με άλλα λόγια δέχεται να δεσμευτεί προφορικά, αλλά προτιμά να μην το κάνει γραπτά. Κάτι σαν το Κούγκι, δηλαδή...

Μέσα σ' αυτό το κλίμα συνεχίζεται μια ση στον πρώην αντιπρόεδρο της ΕΚΤ Λουκά Παπαδήμο και έκανε αποδεκτούς τους όρους που έθεσε ο τελευταίος και οι οποίοι είναι οι εξής:

– Υπογραφή και των δύο μεγάλων κομμάτων στο έγγραφο των δεσμεύσεων που ζήτησε το Eurogroup, προκειμένου να αποκατασταθεί η αξιοπιστία της χώρας μας (όρος που έθεταν οι Βρυξέλλες).
– Μεγαλύτερη συμμετοχή στελεχών της ΝΔ στο νέο κυβερνητικό σχήμα.
– Το νέο κυβερνητικό σχήμα να έχει μεγαλύτερο βίο και πέρα από την 19η Φεβρουαρίου, οπότε θα διεξαχθούν οι εκλογές, σύμφωνα με την αρχική συμφωνία εκπροσώπων της κυβέρνησης και της αξιωματικής αντιπολίτευσης, σε συνάντηση τους.
– Ο κ. Παπαδήμος δεν θέτει θέμα αλλαγής του οικονομικού επιτελείου.

Το Μαξίμου δηλώνει ότι, αν συμφωνήσει με αυτούς τους όρους η ΝΔ, το όνομα του Λουκά Παπαδήμου θα ανακοινωθεί ως νέου πρωθυπουργού στη σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών, το πρωί της Πέμπτης.

Η **πρώτη αντίδραση της ΝΔ** στην παραπάνω εξέλιξη είναι ότι δεν απαντά σε διαρροές και προσθέτει: «Ουδέν άλλο σχόλιο».

Στις 10 Νοεμβρίου η «λύση» Παπαδήμου είναι γεγονός, ενώ για την επομένη ορίζεται η ορκωμοσία της κυβέρνησής του, την οποία συναποτελούν 35 μέλη στελέχη της προηγούμενης κυβέρνησης Παπανδρέου, 6 βουλευτές της ΝΔ και 4 του ΛΑΟΣ.

«***Εμάς δεν μας ενδιαφέρει το πρόσωπο, είναι σαν να πρέπει να διαλέξουμε δήμιο***», δηλώνει στο Mega η βουλευτής του ΚΚΕ **Λιάνα Κανέλη, ενώ η** ανακοίνωση του ίδιου του ***ΚΚΕ***, ανάμεσα στ' άλλα, αναφέρει ότι «*Η κυβέρνηση του μαύρου μετώπου έγινε για να σωθεί η πλουτοκρατία, με αποτέλεσμα να πτωχεύσουν ολοκληρωτικά η εργατική τάξη και τα φτωχά λαϊκά στρώματα.*

Ο πρόεδρος του **ΣΕΒ, Δημήτρης Δασκαλόπουλος** δηλώνει ότι «*η κυβέρνηση Παπαδήμου είναι, στη σημερινή οριακή συγκυρία, η τελευταία ελπίδα της χώρας*».

Την ίδια στιγμή, υψηλά κέρδη σημειώνει το Χρηματιστήριο Αθηνών χαιρετίζοντας την «λύση» Παπαδημού, ενώ, αντίθετα, «νευρικές» χαρακτηρίζονται οι διεθνείς «αγορές», λόγω της αστάθειας στην Ιταλία.

Στις 12 Φλεβάρη 200.000 διαδηλωτές κατακλύζουν το κέντρο της Αθήνας δίνοντας πραγματικές μάχες για να μην ψηφιστεί το νέο μνημόνιο. Η Αθήνα κυριολεκτικά φλέγεται. Στις 13 Φλεβάρη ψηφίζεται η πρόταση νόμου για τη συμφωνία του 2ου Μνημονίου («Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημόσιου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας»), που υποβάλλει η κυβέρνηση Παπαδήμου.

Λίγους μήνες αργότερα, το Μάη του 2012, ο «καλός ο άνθρωπος», έχοντας τελειώσει την «δουλειά», που ανέλαβε με ύψιστη, είναι αλήθεια, αίσθηση του χρέους του (και ο νοών νοείτο) παρέδωσε την σκυτάλη.

Και επειδή η αχαριστία βασιλεύει θα κλείσουμε μ' ένα, διδακτικού πρώτα απ' όλα ύφους, απόσπασμα από την εφημερίδα το ***Βήμα***, μια από τις εφημερίδες που συνέβαλε στο να επιβληθεί η «λύση» Παπαδήμου, όπως εξάλλου και η «λύση» Σημίτη και όχι μόνο.

Βγάλτε τα στραβά σας και διαβάστε αγνώμονες:

«*Περιττό δε να πούμε ότι η παρουσία του στα δημόσια πράγματα της χώρας υπήρξε υποδειγματική. Λιτός, εργατικός, με υψηλό αίσθημα πατριωτικού καθήκοντος, και συ-*

ετή ισχύ της. Ο Καμμένος δηλώνει τώρα, σ' όλους τους τόνους, ότι είναι πρόθυμος να την ανανεώσει ακόμη και για τα επόμενα δέκα έτη, να κάνει δεκτό το αίτημα των ΗΠΑ για μόνιμη εγκατάσταση στόλου μη επανδρωμένων αεροσκαφών (UAVs ή drones), ενώ επιμένει για την παραχώρηση βάσης και στην Κάρπαθο, η οποία «σκαλώνει» εξ αιτίας των ενστάσεων του τουρκικού κράτους. Η αμερικάνικη πλευρά μάλιστα είχε προτείνει το 2014 το Καστέλι Χανίων αλλά η κυβέρνηση Σαμαρά δεν είχε προχωρήσει σε διευθέτηση του ζητήματος, καθώς η πρόταση αυτή προϋπέθετε κύρωση της συμφωνίας με νόμο. Το καθεστώς Τσίπρα-Καμμένου δεν αντιμετωπίζει φυσικά τέτοιους είδους προβληματισμούς. Θα σημειώσουμε, ακόμη, ότι πρόσφατα, στην στρατιωτική επιτροπή του ΝΑΤΟ, συζητήθηκε το ενδεχόμενο ενεργότερης συμμετοχής του σε επιχειρήσεις κατά του ISIS γεγονός που επιβεβαιώθηκε στην προ ολίγων ημερών σύνοδο των ηγετών της Συμμαχίας.

Τέλος, θα προσθέσουμε ότι τα εγχώρια παπαγαλάκια που πρακτορεύουν επικοινωνιακά και όχι μόνο αυτές τις κινήσεις και τις βαπτίζουν στρατηγικής σημασίας και μάλιστα σε καιρό «κρίσης», γνωρίζουν πολύ καλά ότι η ολοένα και μεγαλύτερη εμπλοκή των ένοπλων δυνάμεων του ελλαδικού κράτους, αλλά και των βάσεων, όπως αυτή της Σούδας, στο μακελειό που συνεχίζεται στην Μέση Ανατολή αργά ή γρήγορα, δυστυχώς, θα έχει συνέπειες παρόμοιες με εκείνες που καταγράφονται στο Μάντσεστερ, στο Παρίσι, στις Βρυξέλλες κ.α.

Τότε, βέβαια, τα «ανταλλάγματα» που δήθεν διαφημίζονται τώρα ως δέλεαρ δεν θα αποπροσανατολίζουν οποιονδήποτε, γιατί, πολύ απλά, θα είναι ολοφάνερα βουτηγμένα στο αίμα...

Λεόν

συνέχεια από τη σελ. 3

Μια αριστερά, που στήριξε την «λύση» Καραμανλή το 1974 και νομιμοποιήθηκε, μια αριστερά που πανηγύρισε την άνοδο του Πασοκ στην εξουσία το 1981 και την στήριξε με το παραπάνω, μια αριστερά που συγκυβέρνησε το 1989, χωρίς να λείψει το 1990 από την Οικουμενική κυβέρνηση, μια αριστερά που ακολούθησε πιστά τα κελεύσματα της παγκόσμιας κυριαρχίας υμνώντας τον Γκορμπατσώφ και την περεστρόικα, μια αριστερά που προπαγάνδισε φανατικά κάθε ορόσημο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είτε επρόκειτο για εκείνο του 1992, είτε αργότερα το αντίστοιχο της εισόδου στην ΟΝΕ από τους εκσυγχρονιστές του Σημίτη.

Παρ' όλα αυτά, η δεξιά χρειάζεται ακόμη αυτήν την αριστερά στην εξουσία.

Μια δεξιά που μοιάζει ήδη να αναζωογονείται, να μιλά στο όνομα της δικής της αναγέννησης, της δικής της αλλαγής και ριζικής ανανέωσης, ακόμα και στ' όνομα της δικής της ανατρεπτικής βούλησης και επαναστατικής προοπτικής.

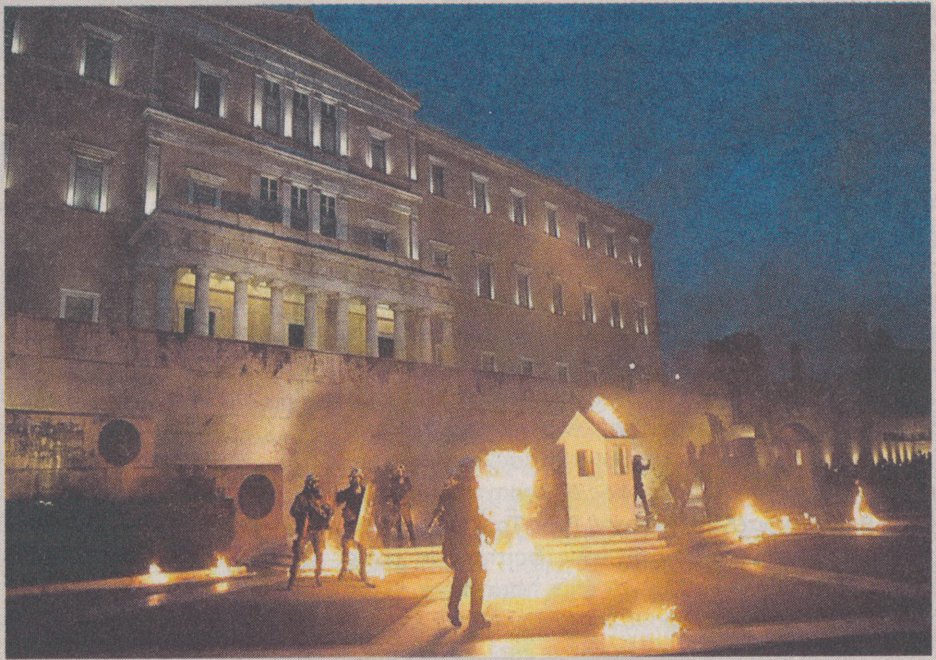
Αυτή η αριστερά, όμως, παραμένει για την ώρα πιο χρήσιμη από την δεξιά και τα υπολείμματα τής σοσιαλδημοκρατίας.

Είναι η αριστερά, που θα «κλειδώσει» την πιο σημαντική φάση της μετάβασης από την μια εποχή στην άλλη. Χωρίς κοινωνικούς κραδασμούς, χωρίς κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγέρσεις. Είναι η αριστερά που ήρθε να διαβεβαιώσει τα μεγάλα αφεντικά για την τήρηση της ησυχίας, της τάξης και της ασφάλειας.

Είναι η αριστερά, που δηλώνει έτοιμη να μάθει περισσότερα και να δώσει κυριολεκτικά τα πάντα, αρκεί μόνο να μην... απομακρυνθεί «πρόωρα» από την εξουσία.

Συσπείρωση Αναρχικών

ΙΣΧΝΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ – ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΒΟΜΒΕΣ ΜΟΛΟΤΟΦ ΣΤΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

Περίπου 3500 διαδηλωτές (ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ, Ανταρσύα, εξω-κοινοβουλευτική αριστερά, ΕΠΑΜ κ.ά.) συμπεριλαμβανομένων εκείνων του ΠΑΜΕ συγκεντρώθηκαν την Πέμπτη 18 Μαΐου στο Σύνταγμα διαμαρτυρόμενοι για την ψήφιση των νέων μέτρων που επιβάλλει το νέο μνημόνιο της κυβέρνησης Συριζα-Ανελ. Πρόκειται για την πλέον ισχνή αντιμνημονιακή συγκέντρωση από το 2010 μέχρι σήμερα.

Μικρές ομάδες διαδηλωτών αιφνιδιαστικά επιτέθηκαν με πέτρες και βόμβες μολότωφ ενάντια σε διμοιρίες των ΜΑΤ στον άγνωστο στρατιώτη, πυρπολήθηκε επίσης φυλάκιο των ευζώνων, ενώ στην συνέχεια τα επεισόδια συνεχίστηκαν με επιθέσεις στις κατασταλτικές δυνάμεις που βρίσκονταν έξω από το ξενοδοχείο Μ. Βρετανία. Οι κατασταλτικές δυνάμεις απάντησαν με ρίψη χημικών και απώθησαν σταδιακά τους επιτιθέμενους έχοντας σαφείς εντολές να μην διαλύσουν τις λίγες εκατοντάδες πλέον συγκεντρωμένων που απέμειναν στο σημείο ύστερα από την αποχώρηση του κυρίως όγκου του συλλαλητηρίου.

Με τον τρόπο αυτό φαίνεται να κλείνει οριστικά ο κύκλος των αντιμνημονιακών διαδηλώσεων και είθε πράγματι «η πιο σκοτεινή στιγμή της νύκτας να είναι λίγο πριν ξημερώσει»...

https://anarchypress.wordpress.com/

μια αριστερά που ακολούθησε πιστά τα κελεύσματα της παγκόσμιας κυριαρχίας υμνώντας τον Γκορμπατσώφ και την περεστρόικα, μια αριστερά που προπαγάνδισε φανατικά κάθε ορόσημο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είτε επρόκειτο για εκείνο του 1992, είτε αργότερα το αντίστοιχο της εισόδου στην ΟΝΕ από τους εκσυγχρονιστές του Σημίτη.

Παρ' όλα αυτά, η δεξιά χρειάζεται ακόμη αυτήν την αριστερά στην εξουσία.

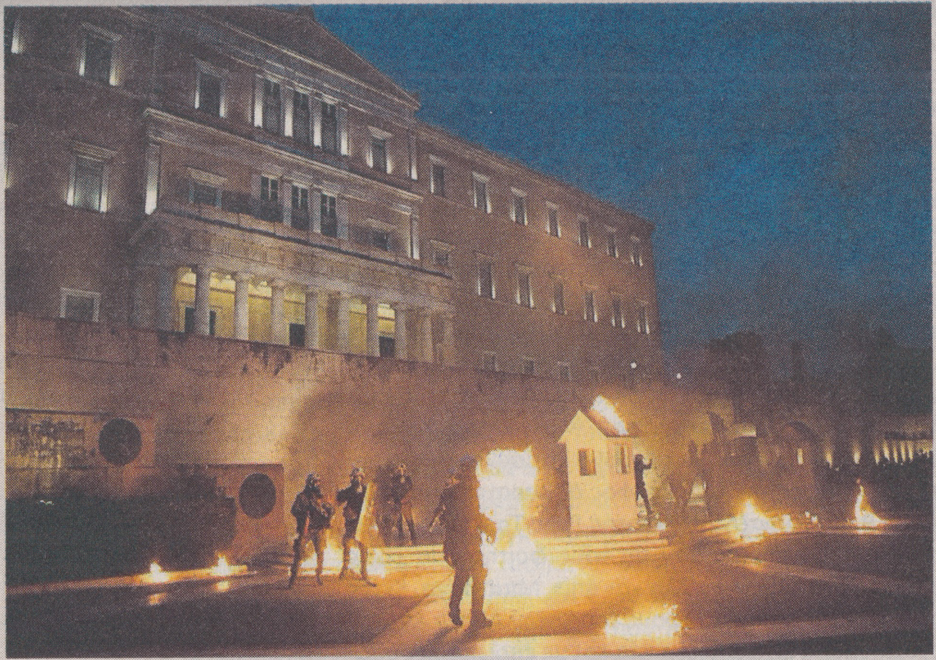
Μια δεξιά που μοιάζει ήδη να αναζωογονείται, να μιλά στο όνομα της δικής της αναγέννησης, της δικής της αλλαγής και ριζικής ανανέωσης, ακόμα και στ' όνομα της δικής της ανατρεπτικής βούλησης και επαναστατικής προοπτικής.

Αυτή η αριστερά, όμως, παραμένει για την ώρα πιο χρήσιμη από την δεξιά και τα υπολείμματα τής σοσιαλδημοκρατίας.

Είναι η αριστερά, που θα «κλειδώσει» την πιο σημαντική φάση της μετάβασης από την μια εποχή στην άλλη. Χωρίς κοινωνικούς κραδασμούς, χωρίς κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγέρσεις. Είναι η αριστερά που ήρθε να διαβεβαιώσει τα μεγάλα αφεντικά για την τήρηση της ησυχίας, της τάξης και της ασφάλειας.

Είναι η αριστερά, που δηλώνει έτοιμη να μάθει περισσότερα και να δώσει κυριολεκτικά τα πάντα, αρκεί μόνο να μην... απομακρυνθεί «πρόωρα» από την εξουσία.

Συσπείρωση Αναρχικών

Περίπου 3500 διαδηλωτές (ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ, Ανταρσύα, εξω-κοινοβουλευτική αριστερά, ΕΠΑΜ κ.ά.) συμπεριλαμβανομένων εκείνων του ΠΑΜΕ συγκεντρώθηκαν την Πέμπτη 18 Μαΐου στο Σύνταγμα διαμαρτυρόμενοι για την ψήφιση των νέων μέτρων που επιβάλλει το νέο μνημόνιο της κυβέρνησης Συριζα-Ανελ. Πρόκειται για την πλέον ισχνή αντιμνημονιακή συγκέντρωση από το 2010 μέχρι σήμερα.

Μικρές ομάδες διαδηλωτών αιφνιδιαστικά επιτέθηκαν με πέτρες και βόμβες μολότωφ ενάντια σε διμοιρίες των ΜΑΤ στον άγνωστο στρατιώτη, πυρπολήθηκε επίσης φυλάκιο των ευζώνων, ενώ στην συνέχεια τα επεισόδια συνεχίστηκαν με επιθέσεις στις κατασταλτικές δυνάμεις που βρίσκονταν έξω από το ξενοδοχείο Μ. Βρετανία. Οι κατασταλτικές δυνάμεις απάντησαν με ρίψη χημικών και απώθησαν σταδιακά τους επιτιθέμενους έχοντας σαφείς εντολές να μην διαλύσουν τις λίγες εκατοντάδες πλέον συγκεντρωμένων που απέμειναν στο σημείο ύστερα από την αποχώρηση του κυρίως όγκου του συλλαλητηρίου.

Με τον τρόπο αυτό φαίνεται να κλείνει οριστικά ο κύκλος των αντιμνημονιακών διαδηλώσεων και είθε πράγματι «η πιο σκοτεινή στιγμή της νύκτας να είναι λίγο πριν ξημερώσει»...

https://anarchypress.wordpress.com/

ματα της σοσιαλδημοκρατίας.

Είναι η αριστερά, που θα «κλειδώσει» την πιο σημαντική φάση της μετάβασης από την μια εποχή στην άλλη. Χωρίς κοινωνικούς κραδασμούς, χωρίς κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγέρσεις. Είναι η αριστερά που ήρθε να διαβεβαιώσει τα μεγάλα αφεντικά για την τήρηση της ησυχίας, της τάξης και της ασφάλειας.

Είναι η αριστερά, που δηλώνει έτοιμη να μάθει περισσότερα και να δώσει κυριολεκτικά τα πάντα, αρκεί μόνο να μην... απομακρυνθεί «πρόωρα» από την εξουσία.

Συσπείρωση Αναρχικών

Μικρές ομάδες διαδηλωτών αιφνιδιαστικά επιτέθηκαν με πέτρες και βόμβες μολότωφ ενάντια σε διμοιρίες των ΜΑΤ στον άγνωστο στρατιώτη, πυρπολήθηκε επίσης φυλάκιο των ευζώνων, ενώ στην συνέχεια τα επεισόδια συνεχίστηκαν με επιθέσεις στις κατασταλτικές δυνάμεις που βρίσκονταν έξω από το ξενοδοχείο Μ. Βρετανία. Οι κατασταλτικές δυνάμεις απάντησαν με ρίψη χημικών και απώθησαν σταδιακά τους επιτιθέμενους έχοντας σαφείς εντολές να μην διαλύσουν τις λίγες εκατοντάδες πλέον συγκεντρωμένων που απέμειναν στο σημείο ύστερα από την αποχώρηση του κυρίως όγκου του συλλαλητηρίου.

Με τον τρόπο αυτό φαίνεται να κλείνει οριστικά ο κύκλος των αντιμνημονιακών διαδηλώσεων και είθε πράγματι «η πιο σκοτεινή στιγμή της νύκτας να είναι λίγο πριν ξημερώσει»...

https://anarchypress.wordpress.com/

Η Συμβολή των Αναρχικών στα Γεγονότα της «Σταφιδικής κρίσης», 1893-1905

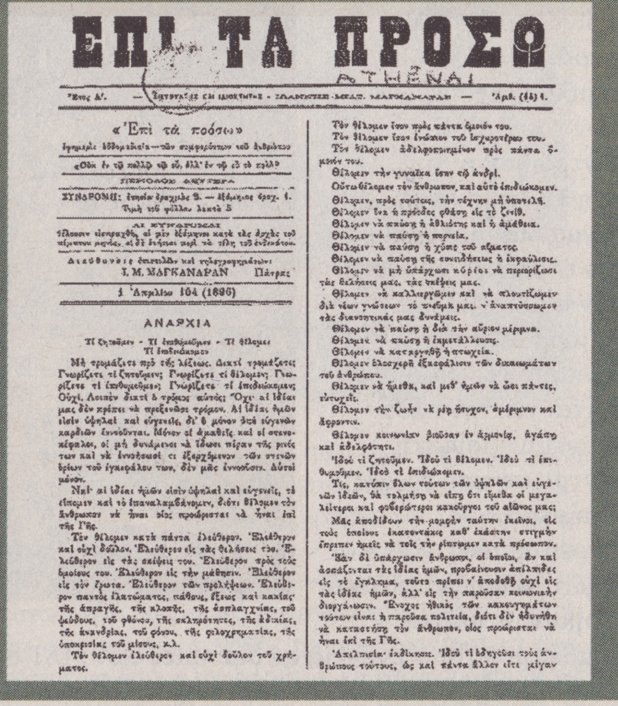
(Η Δράση της Ομάδας *Επί τα Πρόσω*)

(Μέρος Β΄)

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΟΜΑΔΩΝ που χαρακτηρίζονταν αναρχικές, αναρχοχριστιανικές και αναρχοσοσιαλιστικές, κατά τα τέλη του 19ου αιώνα έως τις αρχές του 20ου στον ελλαδικό χώρο και ειδικότερα στην βορειοδυτική Πελοπόννησο, χρονικά συμπίπτει με τη λεγόμενη «σταφιδική κρίση». Στην Πάτρα, για την περίοδο που εξετάζουμε, δύο είναι οι ομάδες που δραστηριοποιήθηκαν και απασχόλησαν τις κρατικές διωκτικές αρχές στα γεγονότα της «σταφιδικής κρίσης»: ***α) Επί τα Πρόσω*** και **β) *Αρμαγεδών***. Οι δύο αυτές ομάδες προήλθαν από την διάσπαση της ***Σοσιαλιστικής Αδελφότητας***. Σ' αυτή την ενότητα, θα μας απασχολήσει η δραστηριότητα της ομάδας *Επί τα Πρόσω*, σε σχέση πάντα με την δράση της στα γεγονότα της «σταφιδικής κρίσης».

Η αναρχική ομάδα ***Επί τα Πρόσω*** είχε την μεγαλύτερη δράση στα γεγονότα της εποχής και απασχόλησε αρκετά τις διωκτικές αρχές. Η εφημερίδα εκδίδονταν από το 1896 έως το 1898 και επρόσκειτο στους διαγραμμένους αναρχικούς από την Διεθνή, στο συνέδριο του Λονδίνου το 1896. Δραστηριοποιούνταν στην Πάτρα, ενώ είχε συμμετοχή σε συλλαλητήρια, με εκφορά λόγων και διέτρεχε τα χωριά που βρίσκονταν σε αναβρασμό.[1] Η εφημερίδα εκδίδεται από τον κορίνθιο δημοσιογράφο Ι. Μαγγανάρα. Κάποιοι από τα μέλη, που ήταν ταυτόχρονα και συντάκτες, ήταν ο δημοσιογράφος και τυπογράφος Δ. Καραμπίλιας, ο δικηγόρος Β. Καλλιοντζής, ο ποιητής Παν. Τσεκούρας, ενώ στην Αθήνα συνεργάζονταν με τους φοιτητές Ιατρικής από τον Πύργο Δημ. Αρνέλλο και Δημ. Μπατούνα. Εκτός από τις επαφές με συντρόφους τους στην Αθήνα και τον Πύργο, η ομάδα είχε επικοινωνία και με ευρωπαϊκές ομάδες, όπως με την συλλογικότητα της εφημερίδας ***Temps Nouveaux*** στο Παρίσι. Τα μέλη της προχώρησαν και στην έκδοση αρκετών βιβλίων θεωρητικών της αναρχίας.[2]

Οι αναρχικοί της *Επί τα Πρόσω* αντιλαμβανόμενοι την σοβαρότητα των γεγονότων που διαδραματίζει η «σταφιδική κρίση», βλέποντας την απήχηση των λόγων τους καθώς και την εξεγερσιακή διάθεση των αγροτικών πληθυσμών, δράττονται της ευκαιρίας και συμμετέχουν ενεργά στις κατά τόπους εκδηλώσεις διαμαρτυρίας. Αυτή η συγκυρία συνέβαλε ταυτόχρονα στην ανάπτυξη, αλλά και στην εξασθένιση της διάδοσης του αναρχικού λόγου. Έτσι από την μία τα μέλη της *Επί τα Πρόσω*, φαίνεται ότι συμμετέχουν σε πολλές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας (συγκεντρώσεις, πορείες, εξεγερσιακά γεγονότα), ενώ από την άλλη η συμμετοχή τους γίνεται η αιτία για απανωτές και χρόνιες διώξεις από το κράτος, με φυλακίσεις και καταδικαστικές αποφάσεις, με άλλες προφάσεις, που τελικώς οδήγησαν στην διαφυγή ορισμένων στο εξωτε-

ΕΠΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἔτος Α΄. — Συντάκτης και ιδιοκτήτης - ... Μαγκαναράν — Ἀριθ. (44) 1.

«Ἐπὶ τὰ πρόσω»

Ἐφημερὶς ἑβδομαδιαία — τῶν συμφερόντων τοῦ ἀνθρώπου

«Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολύ»

ΣΥΝΔΡΟΜΗ: ἐτησία δραχμαὶ 2. — ἑξάμηνος δραχ. 1.
Τιμὴ τοῦ φύλλου λεπτὰ 5

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
θέλουσιν εἰσπραχθῆ, αἱ μὲν ἑξάμηνοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου μηνός, αἱ δὲ ἐτήσιαι περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐνδεκάτου.

Διευθύνσεις ἐπιστολῶν καὶ τηλεγραφημάτων:
Ι. Μ. ΜΑΓΚΑΝΑΡΑΝ Πάτρας

1 Ἀπριλίου 104 (1896)

ΑΝΑΡΧΙΑ

Τί ζητοῦμεν - Τί ἐπιθυμοῦμεν - Τί θέλομεν
Τί ἐπιδιώκομεν

Μὴ τρομάζετε πρὸ τῆς λέξεως. Διατί τρομάζετε; Γνωρίζετε τί ζητοῦμεν; Γνωρίζετε τί θέλομεν; Γνωρίζετε τί ἐπιθυμοῦμεν; Γνωρίζετε τί ἐπιδιώκομεν; Οὐχί. Λοιπὸν διατί ὁ τρόμος αὐτός; Ὄχι· αἱ ἰδέαι μας δὲν πρέπει νὰ προξενῶσι τρόμον. Αἱ ἰδέαι ἡμῶν εἶναι ὑψηλαὶ καὶ εὐγενεῖς, δι' ὃ μόνον ὑπὸ εὐγενῶν καρδιῶν ἐννοοῦνται. Μόνον αἱ ἀμαθεῖς καὶ αἱ στενοκέφαλοι, αἱ μὴ δυνάμεναι νὰ ἴδωσι πέραν τῆς ρινός των καὶ νὰ ἐννοήσωσι τι ἐξερχόμενον τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ ἐγκεφάλου των, δὲν μᾶς ἐννοοῦσι. Αὗται μόνον.

Ναί· αἱ ἰδέαι ἡμῶν εἶναι ὑψηλαὶ καὶ εὐγενεῖς, τὸ εἴπομεν καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, διότι θέλομεν τὸν ἄνθρωπον νὰ ἦναι οἷος προώρισται νὰ ἦναι ἐπὶ τῆς Γῆς.

Τὸν θέλομεν κατὰ πάντα ἐλεύθερον. Ἐλεύθερον καὶ οὐχὶ δοῦλον. Ἐλεύθερον εἰς τὰς θελήσεις του. Ἐλεύθερον εἰς τὰς σκέψεις του. Ἐλεύθερον πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Ἐλεύθερον εἰς τὴν μάθησιν. Ἐλεύθερον εἰς τὸν ἔρωτα. Ἐλεύθερον τῶν προλήψεων. Ἐλεύθερον παντὸς ἐλαττώματος, πάθους, ἕξεως καὶ κακίας· τῆς ἁρπαγῆς, τῆς κλοπῆς, τῆς ἀσπλαγχνίας, τοῦ ψεύδους, τοῦ φθόνου, τῆς σκληρότητος, τῆς ἀδικίας, τῆς ἀνανδρίας, τοῦ φόνου, τῆς φιλοχρηματίας, τῆς ὑποκρισίας, τοῦ μίσους, κ.λ.

Τὸν θέλομεν ἐλεύθερον καὶ οὐχὶ δοῦλον τοῦ χρήματος.

Τὸν θέλομεν ἴσον πρὸς πάντα ὅμοιόν του.
Τὸν θέλομεν ἴσον ἐνώπιον τοῦ ἰσχυροτέρου του.
Τὸν θέλομεν ἀδελφοποιημένον πρὸς πάντα ὅμοιόν του.
Θέλομεν τὴν γυναῖκα ἴσην τῷ ἀνδρί.
Οὕτω θέλομεν τὸν ἄνθρωπον, καὶ αὐτὸ ἐπιδιώκομεν.
Θέλομεν, πρὸς τούτοις, τὴν τέχνην μὴ ὑποτελῆ.
Θέλομεν ἵνα ἡ πρόοδος φθάσῃ εἰς τὸ ζενίθ.
Θέλομεν νὰ παύσῃ ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ ἀμάθεια.
Θέλομεν νὰ παύσῃ ἡ πορνεία.
Θέλομεν νὰ παύσῃ ἡ χύσις τοῦ αἵματος.
Θέλομεν νὰ παύσῃ τῆς συνειδήσεως ἡ ἐκφαύλισις.
Θέλομεν νὰ μὴ ὑπάρχωσι κύριοι νὰ περιορίζωσι τὰς θελήσεις μας, τὰς σκέψεις μας.
Θέλομεν νὰ καλλιεργῶμεν καὶ νὰ πλουτίζωμεν διὰ νέων γνώσεων τὸ πνεῦμά μας, ν' ἀναπτύσσωμεν τὰς διανοητικάς μας δυνάμεις.
Θέλομεν νὰ παύσῃ ἡ διὰ τὴν αὔριον μέριμνα.
Θέλομεν νὰ παύσῃ ἡ ἐκμετάλλευσις.
Θέλομεν νὰ καταργηθῇ ἡ πτωχεία.
Θέλομεν ὁλοσχερῆ ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.
Θέλομεν νὰ ἤμεθα, καὶ μεθ' ἡμῶν νὰ ὦσι πάντες, εὐτυχεῖς.
Θέλομεν τὴν ζωὴν νὰ ῥέῃ ἥσυχον, ἀμέριμνον καὶ ἀφρόντιν.
Θέλομεν κοινωνίαν βιοῦσαν ἐν ἁρμονίᾳ, ἀγάπῃ καὶ ἀδελφότητι.
Ἰδοὺ τί ζητοῦμεν. Ἰδοὺ τί θέλομεν. Ἰδοὺ τί ἐπιθυμοῦμεν. Ἰδοὺ τί ἐπιδιώκομεν.
Τίς, κατόπιν ὅλων τούτων τῶν ὑψηλῶν καὶ εὐγενῶν ἰδεῶν, θὰ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ ὅτι εἴμεθα οἱ μεγαλείτεροι καὶ φοβερώτεροι κακοῦργοι τοῦ αἰῶνος μας;
Μᾶς ἀποδίδουν τὴν μομφὴν ταύτην ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἑκατοντάκις καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἔπρεπεν ἡμεῖς νὰ τοῖς τὴν ῥίπτωμεν κατὰ πρόσωπον.
Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ ἀσπάζονται τὰς ἰδέας ἡμῶν, προβαίνουσιν ἀπέλπιδες εἰς τὸ ἔγκλημα, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ οὐχὶ εἰς τὰς ἰδέας ἡμῶν, ἀλλ' εἰς τὴν παροῦσαν κοινωνικὴν διοργάνωσιν. Ἔνοχος ἠθικὸς τῶν κακουργημάτων τούτων εἶναι ἡ παροῦσα πολιτεία, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον, οἷος προώρισται νὰ ἦναι ἐπὶ τῆς Γῆς.
Ἀπελπισία· ἐκδίκησις. Ἰδοὺ τί ὁδηγοῦσι τοὺς ἀνθρώπους τούτους, ὡς καὶ πάντα ἄλλον εἶτε μίγαν

από τον χωριάτη, γιατί ο άτιμος τοκογλύφος, ο σταφιδέμπορας, ο σταφιδοαποθηκάριος, τον φέρνει, με την τέχνη που ξέρει να κλέβη, χωρίς να το νοιώθη ο χωριάτης, ίσια, ίσια, τότε; Τότε πάλι ο δυστυχισμένος και κακότυχος χωριάτης αρχινάει την ίδια ζωή με τη δυστυχία και στέρηση, ελπίζοντας τον ερχόμενο Αύγουστο να καλυτερέψει.

Δεν ξέρει ότι ως ότου αφίνει και τον κλέβουν ποτέ δεν θα ιδή θεού πρόσωπο και πάντοτε θα ζη δυστυχισμένα και μια ζωή κακορίζικη»[3].

Μέσα από τις στήλες της εφημερίδας, τα μέλη της ομάδας καλούσαν τον κόσμο σε εξέγερση. Το παρακάτω κείμενο είναι ένα συμβουλευτικό απόσπασμα με τίτλο: «*Προς τους Πλουσίους*», όπου καλεί τους πλούσιους να συνετιστούν γιατί η εξέγερση πλησιάζει: *[...] Από ημέρας εις ημέραν η αθλιότης και η πενία, η διαφθορά και η δυστυχία, η κακοδαιμονία και η κακία επικινδύνως επιτείνονται.[...] Η ανισότης, η επικρατούσα έν τη παρούση κοινωνία, αυξάνει καταπληκτικώς. [...] Δεν φοβείσθε μη οι δυστυχείς ούτοι, οι νυν μετά τοσαύτης καρτερίας και υπομονής υποφέροντες την δυστυχίαν, την αθλιότητα, την πενίαν, τας καταπιέσεις σας, εν εσχάτη απελπισία και αποφάσει συσωματούμενοι τιμωρήσωσι φοβερώς και σκληρώς τους αιτίους της αθλίας καταστάσεώς των; Και είναι φοβερά η οργή του λαού, όστις επί πολύ υπομείνας απεφάσισε να τιμωρήση. Τα πράγματα δεικνύουσιν ότι η ημέρα αυτή δεν είναι πολύ μακράν.*[...][4]

Η πίστη των αναρχικών στην ιδέα της επανάστασης, χωρίς κανένα ενδιάμεσο στάδιο, αποτυπώνεται στα κείμενά τους όπου αρνούνται την δημιουργία συλλόγων. Για το λόγο αυτό θεωρούμε ότι δεν υπάρχει ίχνος προτροπής προς τους αγρότες για την δημιουργία συλλόγων ή και συνεταιρισμών, ως μια πρόταση επάνω στο «στα-

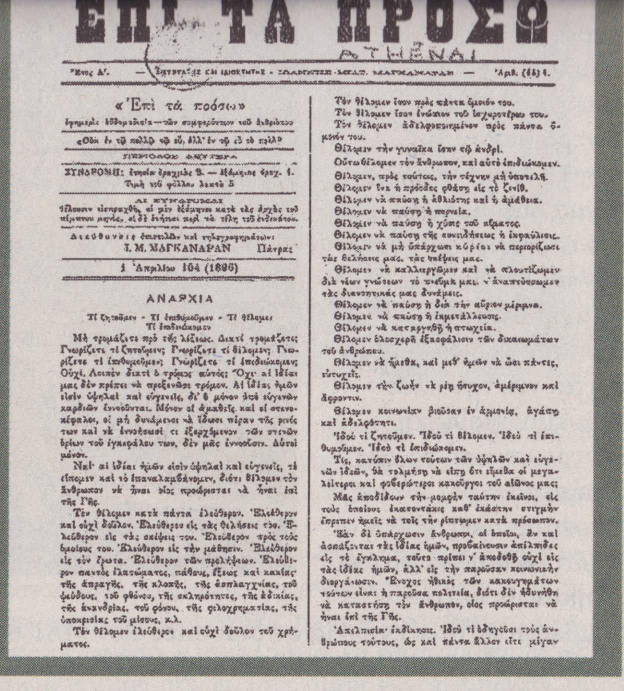
---

1. Στο πρώτο μέρος σχετικά με την δράση της ομάδας Επί τα Πρόσω σε διάφορα χωριά, αναφέραμε απόσπασμα από την ομώνυμη εφημερίδα. Μετά από έρευνα μας στην ίδια την εφημερίδα, διαπιστώσαμε ότι το απόσπασμα ήταν παραποιημένο από την βιβλιογραφική πηγή του: (Γ. Κορδάτος, *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος*, εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1972,

Αδελφότητας. Σ' αυτή την ενότητα, θα μας απασχολήσει δραστηριότητα της ομάδας *Επί τα Πρόσω*, σε σχέση πάντα με την δράση της στα γεγονότα της «σταφιδικής κρίσης».

Η αναρχική ομάδα ***Επί τα Πρόσω*** είχε την μεγαλύτερη δράση στα γεγονότα της εποχής και απασχόλησε αρκετά τις διωκτικές αρχές. Η εφημερίδα εκδίδονταν από το 1896 έως το 1898 και επρόσκειτο στους διαγραμμένους αναρχικούς από την Διεθνή, στο συνέδριο του Λονδίνου το 1896. Δραστηριοποιούνταν στην Πάτρα, ενώ είχε συμμετοχή σε συλλαλητήρια, με εκφορά λόγων και διέτρεχε τα χωριά που βρίσκονταν σε αναβρασμό.[1] Η εφημερίδα εκδίδεται από τον κορίνθιο δημοσιογράφο Ι. Μαγγανάρα. Κάποιοι από τα μέλη, που ήταν ταυτόχρονα και συντάκτες, ήταν ο δημοσιογράφος και τυπογράφος Δ. Καραμπίλιας, ο δικηγόρος Β. Καλλιοντζής, ο ποιητής Παν. Τσεκούρας, ενώ στην Αθήνα συνεργάζονταν με τους φοιτητές Ιατρικής από τον Πύργο Δημ. Αρνέλλο και Δημ. Μπατούνα. Εκτός από τις επαφές με συντρόφους τους στην Αθήνα και τον Πύργο, η ομάδα είχε επικοινωνία και με ευρωπαϊκές ομάδες, όπως με την συλλογικότητα της εφημερίδας ***Temps Nouveaux*** στο Παρίσι. Τα μέλη της προχώρησαν και στην έκδοση αρκετών βιβλίων θεωρητικών της αναρχίας.[2]

Οι αναρχικοί της *Επί τα Πρόσω* αντιλαμβανόμενοι την σοβαρότητα των γεγονότων που διαδραματίζει η «σταφιδική κρίση», βλέποντας την απήχηση των λόγων τους καθώς και την εξεγερσιακή διάθεση των αγροτικών

ΕΠΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩ

ΑΘΗΝΑΙ

Έτος Α'.

«Επί τα πρόσω»

Ι. Μ. ΜΑΓΚΑΝΑΡΑΝ Πάτρας

1 Απριλίου 104 (1896)

ΑΝΑΡΧΙΑ

Τί ζητούμεν – Τί επιθυμούμεν – Τί θέλομεν – Τί επιδιώκομεν

Μή τρομάζετε πρό τής λέξεως. Διατί τρομάζετε; Γνωρίζετε τί ζητούμεν; Γνωρίζετε τί θέλομεν; Γνωρίζετε τί επιθυμούμεν; Γνωρίζετε τί επιδιώκομεν; Ούχι.

Τόν θέλομεν κατά πάντα ελεύθερον.

Τόν θέλομεν ελεύθερον και ούχι δούλον του χρήματος.

Τόν θέλομεν ίσον πρός πάντα όμοιόν του.

Θέλομεν την γυναίκα ίσην τω ανδρί.

Ούτω θέλομεν τόν άνθρωπον, και αυτό επιδιώκομεν.

Θέλομεν να καταργηθή η πτωχεία.

Ιδού τί ζητούμεν. Ιδού τί θέλομεν. Ιδού τί επιθυμούμεν. Ιδού τί επιδιώκομεν.

πληθυσμών, δράττονται της ευκαιρίας και συμμετέχουν ενεργά στις κατά τόπους εκδηλώσεις διαμαρτυρίας. Αυτή η συγκυρία συνέβαλε ταυτόχρονα στην ανάπτυξη, αλλά και στην εξασθένιση της διάδοσης του αναρχικού λόγου. Έτσι από την μία τα μέλη της *Επί τα Πρόσω*, φαίνεται ότι συμμετέχουν σε πολλές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας (συγκεντρώσεις, πορείες, εξεγερσιακά γεγονότα), ενώ από την άλλη η συμμετοχή τους γίνεται η αιτία για απανωτές και χρόνιες διώξεις από το κράτος, με φυλακίσεις και καταδικαστικές αποφάσεις, με άλλες προφάσεις, που τελικώς οδήγησαν στην διαφυγή ορισμένων στο εξωτερικό, αλλά και σε διάφορα αστικά κέντρα του ελλαδικού χώρου. Κάποιοι, βέβαια, ίσως να ακολούθησαν και το μεταναστευτικό ρεύμα για Αμερική.

Η σύγκληση του αναρχικού λόγου με αυτόν των αγροτών, υπήρξε απόλυτη στην θεώρηση της αδικίας, καθώς και στην εξέγερση ενάντια στο κράτος που την παράγει. Τα παραπάνω επιβεβαιώνουν κείμενα της ομάδας *Επί τα Πρόσω* όπως αυτό: *«Όποιος από τους χωριάτες δεν πιστεύει ότι ο σταφιδέμπορος τον κλέβει, και ότι ο σταφιδέμπορος ζη από τον κόπο του χωριάτη, τον ρωτούμε να μας πει: πού βρίσκει ο σταφιδέμπορος τα χρήματα κι έχει τόσους υπαλλήλους στο γραφείο του, πού βρήκε τα χρήματα κι έχει νοικιασμένες αποθήκες, πού βρίσκει τα χρήματα και ζη σαν αγάς; Γιατί, βέβαια, θέλει πολλά χρήματα για νάχη τόσο ωραίο γραφείο με τόσους πολλούς υπαλλήλους, και να κάνει τόσο μεγάλα έξοδα για να ζη πλούσια, για να κάθεται αυτός, η γυναίκα του και τα παιδιά του –αν έχει– σε τόσο όμορφο και μεγάλο σπίτι, που είναι σαν παλάτι.* *από τον χωριάτη, γιατί ο άτιμος τοκογλύφος, ο σταφιδέμπορας, ο σταφιδοαποθηκάριος, τον φέρνει, με την τέχνη που ξέρει να κλέβη, χωρίς να το νοιώθη ο χωριάτης, ίσια, ίσια, τότε; Τότε πάλι ο δυστυχισμένος και κακότυχος χωριάτης αρχινάει την ίδια ζωή με τη δυστυχία και στέρηση, ελπίζοντας τον ερχόμενο Αύγουστο να καλυτερέψει.*

Δεν ξέρει ότι ως ότου αφίνει και τον κλέβουν ποτέ δεν θα ιδή θεού πρόσωπο και πάντοτε θα ζη δυστυχισμένα και μια ζωή κακορίζικη»[3].

Μέσα από τις στήλες της εφημερίδας, τα μέλη της ομάδας καλούσαν τον κόσμο σε εξέγερση. Το παρακάτω κείμενο είναι ένα συμβουλευτικό απόσπασμα με τίτλο: *«Προς τους Πλουσίους»*, όπου καλεί τους πλούσιους να συνετιστούν γιατί η εξέγερση πλησιάζει: *[...] Από ημέρας εις ημέραν η αθλιότης και η πενία, η διαφθορά και η δυστυχία, η κακοδαιμονία και η κακία επικινδύνως επιτείνονται.[...] Η ανισότης, η επικρατούσα έν τη παρούση κοινωνία, αυξάνει καταπληκτικώς. [...] Δεν φοβείσθε μη οι δυστυχείς ούτοι, οι νυν μετά τοσαύτης καρτερίας και υπομονής υποφέροντες την δυστυχίαν, την αθλιότητα, την πενίαν, τας καταπιέσεις σας, εν εσχάτη απελπισία και αποφάσει συσωματούμενοι τιμωρήσωσι φοβερώς και σκληρώς τους αιτίους της αθλίας καταστάσεώς των; Και είναι φοβερά η οργή του λαού, όστις επί πολύ υπομείνας απεφάσισε να τιμωρήση. Τα πράγματα δεικνύουσιν ότι η ημέρα αύτη δεν είναι πολύ μακράν.*[...][4]

Η πίστη των αναρχικών στην ιδέα της επανάστασης, χωρίς κανένα ενδιάμεσο στάδιο, αποτυπώνεται στα κείμενά τους όπου αρνούνται την δημιουργία συλλόγων. Για το λόγο αυτό θεωρούμε ότι δεν υπάρχει ίχνος προτροπής προς τους αγρότες για την δημιουργία συλλόγων ή και συνεταιρισμών, ως μια πρόταση επάνω στο «σταφιδικό ζήτημα: «[...] *Δεν συμφωνούμεν μέ τήν ιδέαν σας. Είμεθα κατά των συλλόγων. Τα άρθρα των καταστατικών τούτων περιορίζουσι τήν θέλησιν του ατόμου. Ο δε περιορισμός της θελήσεως του ατόμου αντίκειται είς τάς ιδέας μας.*[...]».[5] Το ίδιο σκεπτικό ισχύει και σε άλλο κείμενό τους προς το Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο του 1900 στο Παρίσι, όπου επιτίθενται σε όλους τους μεσάζοντες που διαχειρίζονται την «σταφιδική κρίση». Δεν αναγνωρίζουν κανένα πρόεδρο ή επιτροπή συλλαλητηρίου, αφού τους θεωρούν μορφές εξουσίας που αργά ή γρήγορα θα καταλήξουν να υπηρετούν κομματικά συμφέροντα. Μέλημα των αναρχικών είναι μόνο η επανάσταση.

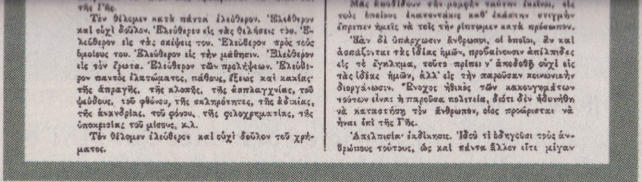
Δεν είναι λίγες οι φορές, όπου μέσα από τον τύπο της εποχής πληροφορούμαστε, ότι η αστυνομία ζητάει ενισχύσεις, για να αντιμετωπίσει τις ένοπλες επιθέσεις που δέχεται από τους αγρότες, με σκοπό τις απαλλοτριώσεις των σταφιδοαποθηκών ή για την απελευθέρωση συλληφθέντων, αλλά και για να μπορέσει να εντοπίσει τους αναρχικούς που τις επιβραβεύουν και καλούν τον κόσμο προς τέ-

---

1. Στο πρώτο μέρος σχετικά με την δράση της ομάδας Επί τα Πρόσω σε διάφορα χωριά, αναφέραμε απόσπασμα από την ομώνυμη εφημερίδα. Μετά από έρευνα μας στην ίδια την εφημερίδα, διαπιστώσαμε ότι το απόσπασμα ήταν παραποιημένο από την βιβλιογραφική πηγή του: (Γ. Κορδάτος, *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος*, εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1972, σελ. 86) και στην συνέχεια πέρασε λανθασμένο και στην μεταγενέστερη βιβλιογραφία σαν πηγή: (Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893- 1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 209*).* Στο παραποιημένο απόσπασμα από τον Κορδάτο αναφέρεται ότι είχαν την τιμή να εγγραφούν 200 μέλη στην εφημερίδα *Επί τα Πρόσω* κάτι που η ίδια η εφημερίδα αναφέρει ότι 200 άτομα είχαν την απαίτηση να ακούσουν να αναπτύσσονται οι αναρχικές ιδέες, κάτι που έγινε με λόγο συντρόφου που τελείωσε με ζωηρές ζητωκραυγές υπέρ της ελευθερίας και του Αναρχικού σοσιαλισμού και όχι με την εγγραφή συνδρομητών. Ακολουθεί το σωστό απόσπασμα: *«Αλλ' ότι υπήρξεν εκτάκτως επιτυχές δια τους προπαγανδιστάς μας ήτο η εν τω χωρίω Άγιος Βασίλειος (Βραχνών) δεξίωσις κι ο ενθουσιώδης ζήλος μετά του οποίου οι κάτοικοι του προσεφέρθησαν όπως γνωρίσωσιν καλύτερον τας αναρχικάς ιδέας. Το ενδιαφέρον των χωρικών μετ' ολίγων ωρών τοσούτον ηυξήθη, ώστε διακόσιοι περίπου άνθρωποι είχον την απαίτηση ν' ακούσωσι αναπτυσσομένας ταύτας. Τότε ο σύντροφος Ιωάννης Μ. Μαγκανάρας εμφανισθείς εις τον εξώστη της οικείας του φίλου μας Φωτίου Παπαθανασοπούλου ήρξατο ομι-*

από τον Πύργο Δημ. Αρνέλλο και Δημ. Μπατούνα. Εκτός από τις επαφές με συντρόφους τους στην Αθήνα και τον Πύργο, η ομάδα είχε επικοινωνία και με ευρωπαϊκές ομάδες, όπως με την συλλογικότητα της εφημερίδας ***Temps Nouveaux*** στο Παρίσι. Τα μέλη της προχώρησαν και στην έκδοση αρκετών βιβλίων θεωρητικών της αναρχίας.[2]

Οι αναρχικοί της *Επί τα Πρόσω* αντιλαμβανόμενοι την σοβαρότητα των γεγονότων που διαδραματίζει η «σταφιδική κρίση», βλέποντας την απήχηση των λόγων τους καθώς και την εξεγερσιακή διάθεση των αγροτικών

τῆς Γῆς.

Τὸν θέλομεν κατὰ πάντα ἐλεύθερον. Ἐλεύθερον καὶ οὐχὶ δοῦλον. Ἐλεύθερον εἰς τὰς θελήσεις του. Ἐλεύθερον εἰς τὰς σκέψεις του. Ἐλεύθερον πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Ἐλεύθερον εἰς τὴν μάθησιν. Ἐλεύθερον εἰς τὸν ἔρωτα. Ἐλεύθερον τῶν προλήψεων. Ἐλεύθερον παντὸς ἐλαττώματος, πάθους, ἕξεως καὶ κακίας· τῆς ἁρπαγῆς, τῆς κλοπῆς, τῆς ἀσπλαγχνίας, τοῦ ψεύδους, τοῦ φθόνου, τῆς σκληρότητος, τῆς ἀδικίας, τῆς ἀνανδρίας, τοῦ φόνου, τῆς φιλοχρηματίας, τῆς ὑποκρισίας τοῦ μίσους, κ.λ.

Τὸν θέλομεν ἐλεύθερον καὶ οὐχὶ δοῦλον τοῦ χρήματος.

Μᾶς ἀποδίδουν τὴν μομφὴν ταύτην ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἑκατοντάκις καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἔπρεπεν ἡμεῖς νὰ τοῖς τὴν ρίπτωμεν κατὰ πρόσωπον.

Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ ἀσπάζονται τὰς ἰδέας ἡμῶν, προβαίνουσιν ἀπελπιδες εἰς τὸ ἔγκλημα, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ οὐχὶ εἰς τὰς ἰδέας ἡμῶν, ἀλλ' εἰς τὴν παροῦσαν κοινωνικὴν διοργάνωσιν. Ἔνοχος ἠθικὸς τῶν κακουργημάτων τούτων εἶναι ἡ παροῦσα πολιτεία, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον, οἷος προώρισται νὰ ἦναι ἐπὶ τῆς Γῆς.

Ἀπελπισία· ἐκδίκησις. Ἰδοὺ τί ὁδηγοῦσι τοὺς ἀνθρώπους τούτους, ὡς καὶ πάντα ἄλλον εἴτε μέγαν

πληθυσμών, δράττονται της ευκαιρίας και συμμετέχουν ενεργά στις κατά τόπους εκδηλώσεις διαμαρτυρίας. Αυτή η συγκυρία συνέβαλε ταυτόχρονα στην ανάπτυξη, αλλά και στην εξασθένιση της διάδοσης του αναρχικού λόγου. Έτσι από την μία τα μέλη της *Επί τα Πρόσω*, φαίνεται ότι συμμετέχουν σε πολλές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας (συγκεντρώσεις, πορείες, εξεγερσιακά γεγονότα), ενώ από την άλλη η συμμετοχή τους γίνεται η αιτία για απανωτές και χρόνιες διώξεις από το κράτος, με φυλακίσεις και καταδικαστικές αποφάσεις, με άλλες προφάσεις, που τελικώς οδήγησαν στην διαφυγή ορισμένων στο εξωτερικό, αλλά και σε διάφορα αστικά κέντρα του ελλαδικού χώρου. Κάποιοι, βέβαια, ίσως να ακολούθησαν και το μεταναστευτικό ρεύμα για Αμερική.

Η σύγκληση του αναρχικού λόγου με αυτόν των αγροτών, υπήρξε απόλυτη στην θεώρηση της αδικίας, καθώς και στην εξέγερση ενάντια στο κράτος που την παράγει. Τα παραπάνω επιβεβαιώνουν κείμενα της ομάδας *Επί τα Πρόσω* όπως αυτό: *«Όποιος από τους χωριάτες δεν πιστεύει ότι ο σταφιδέμπορος τον κλέβει, και ότι ο σταφιδέμπορος ζη από τον κόπο του χωριάτη, τον ρωτούμε να μας πει: πού βρίσκει ο σταφιδέμπορος τα χρήματα κι έχει τόσους υπαλλήλους στο γραφείο του, πού βρήκε τα χρήματα κι έχει νοικιασμένες αποθήκες, πού βρίσκει τα χρήματα και ζη σαν αγάς; Γιατί, βέβαια, θέλει πολλά χρήματα για νάχη τόσο ωραίο γραφείο με τόσους πολλούς υπαλλήλους, και να κάνει τόσο μεγάλα έξοδα για να ζη πλούσια, για να κάθεται αυτός, η γυναίκα του και τα παιδιά του –αν έχει– σε τόσο όμορφο και μεγάλο σπίτι, που είναι σαν παλάτι.*

Που τα βρίσκει αυτά τα χρήματα;

Αυτά τα χρήματα είναι ο ιδρώτας του δυστυχισμένου του χωριάτη που σαπίζει το κορμί του η βροχή και το άγριο του χειμώνα κρύο, όταν κλαδεύη τη σταφίδα του, όταν τη σκάβη και τη σκαλίζει με το βαριό ξυνάρι αυτός μαζί με τη γυναίκα του και τα παιδιά του. [...] Περιμένει νάρθη ο Αύγουστος, ελπίζοντας καλυτέρεψη της δυστυχίας, της φτώχιας και της κακομοιριάς που είναι ως το λαιμό βουτηγμένος. Και όταν έρθει ο με τόσο καρδιοχτύπι και ο με τόσες ελπίδες προσμενόμενος Αύγουστος, τότε όλα φεύγουνε, πετάνε, και οι ελπίδες και η χαρά και το γέλιο

η δυστυχία, η κακοδαιμονία και η κακία επικινδύνως επιτείνονται.[...] Η ανισότης, η επικρατούσα έν τη παρούση κοινωνία, αυξάνει καταπληκτικώς. [...] Δεν φοβείσθε μη οι δυστυχείς ούτοι, οι νυν μετά τοσαύτης καρτερίας και υπομονής υποφέροντες την δυστυχίαν, την αθλιότητα, την πενίαν, τας καταπιέσεις σας, εν εσχάτη απελπισία και αποφάσει συσωματούμενοι τιμωρήσωσι φοβερώς και σκληρώς τους αιτίους της αθλίας καταστάσεώς των; Και είναι φοβερά η οργή του λαού, όστις επί πολύ υπομείνας απεφάσισε να τιμωρήση. Τα πράγματα δεικνύουσιν ότι η ημέρα αύτη δεν είναι πολύ μακράν.[...][4]

Η πίστη των αναρχικών στην ιδέα της επανάστασης, χωρίς κανένα ενδιάμεσο στάδιο, αποτυπώνεται στα κείμενά τους όπου αρνούνται την δημιουργία συλλόγων. Για το λογο αυτό θεωρούμε ότι δεν υπάρχει ίχνος προτροπής προς τους αγρότες για την δημιουργία συλλόγων ή και συνεταιρισμών, ως μια πρόταση επάνω στο «σταφιδικό ζήτημα»: «*[...] Δεν συμφωνούμεν μέ τήν ιδέαν σας. Είμεθα κατά των συλλόγων. Τα άρθρα των καταστατικών τούτων περιορίζουσι τήν θέλησιν του ατόμου. Ο δε περιορισμός της θελήσεως του ατόμου αντίκειται είς τάς ιδέας μας.[...]*».[5] Το ίδιο σκεπτικό ισχύει και σε άλλο κείμενό τους προς το Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο του 1900 στο Παρίσι, όπου επιτίθενται σε όλους τους μεσάζοντες που διαχειρίζονται την «σταφιδική κρίση». Δεν αναγνωρίζουν κανένα πρόεδρο ή επιτροπή συλλαλητηρίου, αφού τους θεωρούν μορφές εξουσίας που αργά ή γρήγορα θα καταλήξουν να υπηρετούν κομματικά συμφέροντα. Μέλημα των αναρχικών είναι μόνο η επανάσταση.

Δεν είναι λίγες οι φορές, όπου μέσα από τον τύπο της εποχής πληροφορούμαστε, ότι η αστυνομία ζητάει ενισχύσεις, για να αντιμετωπίσει τις ένοπλες επιθέσεις που δέχεται από τους αγρότες, με σκοπό τις απαλλοτριώσεις των σταφιδοαποθηκών ή για την απελευθέρωση συλληφθέντων, αλλά και για να μπορέσει να εντοπίσει τους αναρχικούς που τις επιβραβεύουν και καλούν τον κόσμο προς τέτοιες ενέργειες.[6] Οι αναρχικοί φαίνεται ότι συμμετέχουν ενεργά στα παραπάνω γεγονότα, κάτι που περνάει και στον

---

1. Στο πρώτο μέρος σχετικά με την δράση της ομάδας Επί τα Πρόσω σε διάφορα χωριά, αναφέραμε απόσπασμα από την ομώνυμη εφημερίδα. Μετά από έρευνα μας στην ίδια την εφημερίδα, διαπιστώσαμε ότι το απόσπασμα ήταν παραποιημένο από την βιβλιογραφική πηγή του: (Γ. Κορδάτος, *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος*, εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1972, σελ. 86) και στην συνέχεια πέρασε λανθασμένο και στην μεταγενέστερη βιβλιογραφία σαν πηγή: (Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893- 1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 209). Στο παραποιημένο απόσπασμα από τον Κορδάτο αναφέρεται ότι είχαν την τιμή να εγγραφούν 200 μέλη στην εφημερίδα *Επί τα Πρόσω* κάτι που η ίδια η εφημερίδα αναφέρει ότι 200 άτομα είχαν την απαίτηση να ακούσουν να αναπτύσσονται οι αναρχικές ιδέες, κάτι που έγινε με λόγο συντρόφου που τελείωσε με ζωηρές ζητωκραυγές υπέρ της ελευθερίας και του Αναρχικού σοσιαλισμού και όχι με την εγγραφή συνδρομητών. Ακολουθεί το σωστό απόσπασμα: *«Αλλ' ότι υπήρξεν εκτάκτως επιτυχές δια τους προπαγανδιστάς μας ήτο η εν τω χωρίω Αγιος Βασίλειος (Βραχνών) δεξίωσις κι ο ενθουσιώδης ζήλος μετά του οποίου οι κάτοικοι του προσεφέρθησαν όπως γνωρίσωσιν καλύτερον τας αναρχικάς ιδέας. Το ενδιαφέρον των χωρικών μετ' ολίγων ωρών τοσούτον ηυξήθη, ώστε διακόσιοι περίπου άνθρωποι είχον την απαίτηση ν' ακούσωσι αναπτυσσομένας ταύτας. Τότε ο σύντροφος Ιωάννης Μ. Μαγκανάρας εμφανισθείς εις τον εξώστη της οικείας του φίλου μας Φωτίου Παπαθανασοπούλου ήρξατο ομιλών και αναπτύσσων εις την γλώσσαν του λαού, "την αθλιότητα της παρούσης καταστάσεως και την αιτίαν αυτής". Ο λόγος του συντρόφου ετελείωσεν εν μέσω ζωηρών ζητοκραυγών υπέρ της ελευθερίας και του Αναρχικού σοσιαλισμού. Μεθ' ό ανεχωρίσαμεν καθ' ότι ή νυξ ήρχισε να προχωρή».*
2. Π. Κροπότκιν, *Προς τους νέους*, Πάτραι, 1898. Π. Κροπότκιν, *Το Πνεύμα της επαναστάσεως*, Πάτραι, 1898. Ι. Γκραβ, *Η κοινωνία την επαύριον της επαναστάσεως*, Πάτραι, 1898. Σ. Φωρ, *Τι θέλουν οι Αναρχικοί*, Πάτραι, 1898. Επίσης κυκλοφόρησαν και μπροσούρες του Μαγγανάρα : *Ο γάμος εν τη Κοινωνία του μέλλοντος*, Πάτραι, 1898. *Πείνα και εξουσία*, Πάτραι, 1898. *Η απόλυτος του ανθρώπου ελευθερία*, Πάτραι, 1898.
3. Γ. Κορδάτος, *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος*, εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1972, σελ. 82-83 όπου αναφέρεται στην εφημερίδα, Επι τα Πρόσω φ. 30, 17 και 21 Ιουλίου 1896.
4. *Επί τα Πρόσω* αρ. φ. 2, 7 Απριλίου 1896.
5. ό.π., αρ. φ. 2, 7 Απριλίου 1896.
6. Βλ. εφ. Παλιγγενεσία, αρ. φ. 10, 786, 2 Δεκεμβρίου 1898 (αναφέρεται από Χουμεριανό, σελ. 276).

τύπο της εποχής. Για παράδειγμα, στην εφημερίδα «Νεολόγος Πατρών» υπάρχει είδηση για απαλλοτρίωση σταφιδαποθήκης στον Πύργο με υποκινητές αναρχικούς: «[...] συμβουλευθείσα υπό των αναρχικών καθοδηγητών της»[7].

Μια πολύ καλή σύνοψη, για την δράση καθώς και την θεώρηση της ομάδας, περιέχεται σε επιστολή που απέστειλε ο **Αναρχικός Εργατικός Σύνδεσμος Αθηνών**[8] προς το Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο στο Παρίσι το 1900. Ο σύνδεσμος δημιουργήθηκε το 1898 από μέλη της ομάδας *Επί τα Πρόσω* (Μαγγανάρας, Καραμπίλιας), που είχαν καταφύγει στην Αθήνα προκειμένου ν' αποφύγουν τις διώξεις, καθώς επίσης και από μέλη της αναρχικής ομάδας στην Αθήνα «Κόσμος» (Μωραΐτης, Μεϊντάνης –ο τελευταίος ήταν και στους Αναρχικούς του Πύργου):

Ο σύνδεσμός μας αποφάσισε νά πάρει μέρος στο Διεθνές Συνέδριο πού συνέρχεται φέτος στό Παρίσι. Ωστόσο καθώς μας είναι από υλική πλευρά αδύνατο να αποστείλουμε αντιπρόσωπο, ήρθαμε σε επαφή ώστε να μας εκπροσωπήσει ένας σύντροφος μας τελευταία εγκατασταθείς εκεί. Σας αποστέλλουμε από τώρα την έκθεση που αφορά την επαναστατική δράση των ομάδων μας καθώς και τις απόψεις μας γιά τις θέσεις του Συνεδρίου.

Ο Αναρχικός Εργατικός Σύνδεσμος Αθηνών απορρίπτει κάθε μορφή κοινοβουλευτικής και νόμιμης δράσης και διακηρύττει μόνη οδό απαλλαγής, αυτήν της άμεσης και αντικοινοβουλευτικής πάλης, κρίνοντας ότι κάθε αντιπροσώπευση και νομοθεσία δεν είναι άλλο από άρνηση της απόλυτης ελευθερίας του ατόμου. Κρίνοντας ακόμα ότι η εξουσία διαφθείρει και τους καλλίτερους χαρακτήρες, συμπεραίνουμε ότι δεν έχουμε να περιμένουμε τίποτα από την κοινοβουλευτική σοσιαλιστική δημοκρατία, καθώς και από τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους των επαναστατικών ομάδων.

Για τούτο και με μεγάλο ενδιαφέρον βλέπουν οι Έλ-

Γιάννης Μαγγανάρας εκδίδει ανελλιπώς την εφημερίδα «Επί τα Πρόσω». Τον σύντροφό μας αυτόν βρίσκουμε πάλιν να είναι ο επικεφαλής του μεγάλου συλλαλητηρίου του 1896, του διοργανωμένου από τους σταφιδοπαραγωγούς αγρότες της Αχαΐας και της Ήλιδας. Η ομιλία του για την ανάγκη της άμεσης λαϊκής δράσης οδήγησε στην σύλληψη και καταδίκη του από το κακουργιοδικείο. Στις 3 Νοεμβρίου 1896 ο σύντροφός μας Δημήτρης Μάτσαλης εκτελεί έναν τραπεζίτη και πληγώνει ακόμα έναν. Είναι η τρομοκρατική επίθεση που ο αντιδραστικός τύπος αποκαλεί «το δράμα της οδού Ανεξαρτησίας». Τα άρθρα του «Επί τα Πρόσω» προκαλούν συχνές μηνύσεις της αστυνομίας εναντίον της σύνταξης αυτής της εφημερίδας, ιδίως κατά την διάρκεια της μαζικής απεργίας των εργατών γης και των μικρών παραγωγών στις σταφιδοπαραγωγικές περιοχές, που προηγούνται του συλλαλητηρίου που αναφέρουμε πιο πάνω. Στις αρχές Νοεμβρίου 1896 οι 14 σύντροφοι μας, που εργάζονται στην σύνταξη της εφημερίδας, συλλαμβάνονται και καταδικάζονται σε ποινές από 2 ως 11 μήνες φυλάκισης. Στις 23 Φεβρουαρίου 1897 ο σύντροφος Μαγγανάρας μαζί μέ τον σύντροφο Καραμπήλια καταδικάζονται σε 3 χρόνια ειρκτής, αφού όμως από το εδώλιο του κατηγορουμένου ύμνησαν την αναρχική μας ιδεολογία.

Οι αναρχικές ιδέες διαδόθηκαν ακόμα στον τόπο μας από τις στήλες της μεγάλης φιλελεύθερης εφημερίδας «Πελοποννησιακή» της Πάτρας, πού χρησιμοποιεί τους συντρόφους μας Γ. Μαγγανάρα και Β. Θεοδωρίδη σαν τακτικούς συντάκτες της.

Οι σύντροφοι Μαγγανάρας και Καραμπήλιας, περισσότερο από όλους μας, δεν φείσθηκαν σε όλο αυτό το διάστημα κόπους, για να διοργανώσουν διαλέξεις και δημόσιες συζητήσεις στην Πάτρα και στα γύρω χωριά, επεκτείνοντας όλο και περισσότερο την βάση της αναρχικής ιδεολογίας στους ακτήμονες κυρίως αγρότες. Τον Μάιο του 1898 καταδιώκονται για μια ακόμα φορά. Παρ' όλα αυτά ο Μαγγανάρας συνεχίζει την δράση του, εκδίδει πολλά προπαγανδιστικά φυλλάδια και ιδρύει την «Αναρχική Βιβλιοθήκη». Την ίδια εποχή ο Θεοδωρίδης εκδίδει στον Πύργο το περιοδικό «Νέον Φώς». Ο εορτασμός της πρωτομαγιάς του 1898 στάθηκε μιά από τις δυναμικότε-

νικής δικαιοσύνης» του E. de Sèchelles, με μιαν εισαγωγή αναρχική. Στα 1886 μεταφράστηκαν και δημοσιεύτηκαν στο σοσιαλιστικό περιοδικό «Άρδην» του Δρακούλη δυό έργα του συντρόφου Κροπότκιν, «Η αναρχία και η κοινωνική εξέλιξη» και «Προς τους νέους».

Από τά 1892 ως τα 1895 ο σύντροφος Ηρακλής Αναστασίου δημοσιεύει στον «Σοσιαλιστή» πολλά άρθρα αναρχικά.

Μετά το 1896 στην Αθήνα, έκτος απο την ατομική προπαγάνδα, πρέπει κυρίως να υπογραμμίσουμε την δράση του αναρχικού συνδέσμου «Κόσμος». Αυτός οργάνωσε την μεγάλη απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου, τον Απρίλιο του 1896, που συνοδεύτηκε και από πολλές δυναμιτιστικές και με όπλα επιθέσεις. Κατά το διάστημα αυτό και με πρωτοβουλία των συντρόφων της Αθήνας, καθώς και της σύνταξης του «Επί τα Πρόσω», μεταξύ των οποίων του Δημήτρη Αρνέλλου και του Πάνου Τσεκούρα, ο αναρχικός σύνδεσμος «Κόσμος» εκδίδει και διανέμει στην νεολαία με φλογερές παροτρύνσεις μανιφέστα για μια βίαιη εξέγερση. Δεν πρέπει πάντως να συγχέουμε τον αναρχικό σύνδεσμο «Κόσμος» με την σοσιαλιστική οργάνωση, που την ίδια εποχή συνενώνει τους σοσιαλιστές και ορισμένους αναρχικούς. Αυτή η δεύτερη οργάνωση, μεικτού χαρακτήρα, βρίσκεται σε κατάσταση διάλυσης από τότε που τα αναρχικά στοιχεία της θέλησαν να ενώσουν την δράση τους μαζί με τη δική μας.

Αυτή είναι η δράση και η ιδεολογική δουλειά των αναρχικών εργατών στην Ελλάδα, όπου αριθμούμε συνιδεάτες μες σε όλες σχεδόν τις πόλεις του κράτους. Η ελληνική αναρχική φιλολογία είναι φτωχή. Η σύνταξη του «Επί τα Πρόσω» και η «Αναρχική Βιβλιοθήκη» του συντρόφου Μαγγανάρα έχουν πάντως εκδώσει ορισμένα κείμενα, όπως το «Τί θέλουμε» του Σεβαστιανού Φωρ, την «Απόλυτη ελευθερία του ατόμου», την «Αθλιότητα και Εξουσία», το «Επαναστατικό πνεύμα» και τον «Γάμο στην μελλοντική κοινωνία» του Π. Κροπότκιν, καθώς και την «Κοινωνία της επαύριον της επαναστάσεως» του Ζαν Γκράβ.

Τα θέματα που υποβάλλουμε στην μελέτη του συνεδρίου είναι:

1) Ποια είναι τα καλλίτερα μέσα διαφώτισης, κατά την εμπειρία των τμημάτων;

2) Με ποιες επαναστατικές ομάδες θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να συνεργασθούν οι αναρχικοί;

3) Δεν θα ήταν προτιμότερο και πιο πρακτικό, αν όλες οι ομάδες μιας ταυτόσημης ιδεολογικής βάσης, που τώρα

τύπο της εποχής. Για παράδειγμα, στην εφημερίδα *«Νεολόγος Πατρών»* υπάρχει είδηση για απαλλοτρίωση σταφιδαποθήκης στον Πύργο με υποκινητές αναρχικούς: *«[...] συμβουλευθείσα υπό των αναρχικών καθοδηγητών της»*[7].

Μια πολύ καλή σύνοψη, για την δράση καθώς και την θεώρηση της ομάδας, περιέχεται σε επιστολή που απέστειλε ο ***Αναρχικός Εργατικός Σύνδεσμος Αθηνών***[8] προς το Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο στο Παρίσι το 1900. Ο σύνδεσμος δημιουργήθηκε το 1898 από μέλη της ομάδας *Επί τα Πρόσω* (Μαγγανάρας, Καραμπίλιας), που είχαν καταφύγει στην Αθήνα προκειμένου ν' αποφύγουν τις διώξεις, καθώς επίσης και από μέλη της αναρχικής ομάδας στην Αθήνα *«Κόσμος»* (Μωραΐτης, Μεϊντάνης –ο τελευταίος ήταν και στους Αναρχικούς του Πύργου):

Ο σύνδεσμός μας αποφάσισε νά πάρει μέρος στο Διεθνές Συνέδριο πού συνέρχεται φέτος στό Παρίσι. Ωστόσο καθώς μας είναι από υλική πλευρά αδύνατο να αποστείλουμε αντιπρόσωπο, ήρθαμε σε επαφή ώστε να μας εκπροσωπήσει ένας σύντροφος μας τελευταία εγκατασταθείς εκεί. Σας αποστέλλουμε από τώρα την έκθεση που αφορά την επαναστατική δράση των ομάδων μας καθώς και τις απόψεις μας γιά τις θέσεις του Συνεδρίου.

Ο Αναρχικός Εργατικός Σύνδεσμος Αθηνών απορρίπτει κάθε μορφή κοινοβουλευτικής και νόμιμης δράσης και διακηρύττει μόνη οδό απαλλαγής, αυτήν της άμεσης και αντικοινοβουλευτικής πάλης, κρίνοντας ότι κάθε αντιπροσώπευση και νομοθεσία δεν είναι άλλο από άρνηση της απόλυτης ελευθερίας του ατόμου. Κρίνοντας ακόμα ότι η εξουσία διαφθείρει και τους καλλίτερους χαρακτήρες, συμπεραίνουμε ότι δεν έχουμε να περιμένουμε τίποτα από την κοινοβουλευτική σοσιαλιστική δημοκρατία, καθώς και από τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους των επαναστατικών ομάδων.

Για τούτο και με μεγάλο ενδιαφέρον βλέπουν οι Έλληνες αναρχικοί την σύγκληση του Διεθνούς Συνεδρίου. Αποφασίσαμε, από κοινού με τις Αναρχικές Ομάδες της Πάτρας και του Πύργου, να αντιπροσωπευτούμε στο Συνέδριο του Παρισιού. Συναινούμε στην Ιδέα να δημιουργηθεί ένα Γραφείο Διεθνών Σχέσεων, ώστε οι σύντροφοι διαφόρων γλωσσών να έρθουν σε επαφή και να ενημερώνονται για την αναρχική δράση σε όλον τον κόσμο. Αυτός ο διεθνής συντονισμός όλων των ομάδων που πρεσβεύουν μιαν ίδια ιδεολογία είναι απόλυτα αναγκαίος στην δράση μας. Πάντως δεν απορρίπτουμε και μιαν απλή συνεννόηση των αναρχικών τμημάτων πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα, όταν κριθεί κατάλληλο.

Η συστηματική δράση και ιδεολογική δουλειά του αναρχισμού άρχισε στην 'Ελλάδα μετά το 1896. Οι αναρχικές ομάδες βρίσκονταν συγκεντρωμένες στην Αθήνα, στην Πάτρα, στον Πύργο. Στις τρεις αυτές πόλεις οι σύντροφοι μας αναπτύσσουν μιαν ενεργό και αποτελεσματική ιδε-

το κακουργιοδικείο. Στις 5 Νοεμβρίου 1896 ο σύντροφός μας Δημήτρης Μάτσαλης εκτελεί έναν τραπεζίτη και πληγώνει ακόμα έναν. Είναι η τρομοκρατική επίθεση που ο αντιδραστικός τύπος αποκαλεί «το δράμα της οδού Ανεξαρτησίας». Τα άρθρα του «Επί τα Πρόσω» προκαλούν συχνές μηνύσεις της αστυνομίας εναντίον της σύνταξης αυτής της εφημερίδας, ιδίως κατά την διάρκεια της μαζικής απεργίας των εργατών γης και των μικρών παραγωγών στις σταφιδοπαραγωγικές περιοχές, που προηγούνται του συλλαλητηρίου που αναφέρουμε πιο πάνω. Στις αρχές Νοεμβρίου 1896 οι 14 σύντροφοι μας, που εργάζονται στην σύνταξη της εφημερίδας, συλλαμβάνονται και καταδικάζονται σε ποινές από 2 ως 11 μήνες φυλάκισης. Στις 23 Φεβρουαρίου 1897 ο σύντροφος Μαγγανάρας μαζί μέ τον σύντροφο Καραμπήλια καταδικάζονται σε 3 χρόνια ειρκτής, αφού όμως από το εδώλιο του κατηγορουμένου ύμνησαν την αναρχική μας ιδεολογία.

Οι αναρχικές ιδέες διαδόθηκαν ακόμα στον τόπο μας από τις στήλες της μεγάλης φιλελεύθερης εφημερίδας «Πελοποννησιακή» της Πάτρας, πού χρησιμοποιεί τους συντρόφους μας Γ. Μαγγανάρα και Β. Θεοδωρίδη σαν τακτικούς συντάκτες της.

Οι σύντροφοι Μαγγανάρας και Καραμπήλιας, περισσότερο από όλους μας, δεν φείσθηκαν σε όλο αυτό το διάστημα κόπους, για να διοργανώσουν διαλέξεις και δημόσιες συζητήσεις στην Πάτρα και στα γύρω χωριά, επεκτείνοντας όλο και περισσότερο την βάση της αναρχικής ιδεολογίας στους ακτήμονες κυρίως αγρότες. Τον Μάιο του 1898 καταδιώκονται για μια ακόμα φορά. Παρ' ολα αυτά ο Μαγγανάρας συνεχίζει την δράση του, εκδίδει πολλά προπαγανδιστικά φυλλάδια και ιδρύει την «Άναρχική Βιβλιοθήκη». Την ίδια εποχή ο Θεοδωρίδης εκδίδει στον Πύργο το περιοδικό «Νέον Φώς». Ο εορτασμός της πρωτομαγιάς του 1898 στάθηκε μιά από τις δυναμικώτερές μας εκδηλώσεις και οι αναρχικοί αντιστάθηκαν σκληρά στις δυνάμεις της εθνοφρουράς.

Αυτή τήν εποχή έχουμε κι ένα ασυνήθιστο γεγονός. Ο σύντροφός μας Ανδρέας Θεοδωρίδης, για να γιορτάσει τον γάμο του με την συντρόφισσά μας Φωτεινή Δροσοπούλου αποπειράται την μέρα του γάμου του να εκτελέσει δυό γνωστούς τοκογλύφους της Πάτρας. Δυστυχώς κατάφερε τελικά μόνο να τους τραυματίσει!

Στην Αθήνα διατηρούμε ακόμα θερμή την ανάμνηση της εδώ διαμονής στα 1868 του αγαπημένου μας Γουσταύου Φλουράνς. Μαζί με τον σύντροφο Αμιλκάρε Τσιπριάνι ήταν μες στους γαριβαλδινούς εθελοντές που ήλθαν να πολεμήσουν στην πρώτη γραμμή των επαναστατημένων δυνάμεων του Κρητικού λαού ενάντια στην τουρκική καταπίεση. Κατά την δεύτερη στην χώρα μας παραμονή του ο Φλουράνς εκδίδει το περιοδικό «L' indépendant». Την ίδια εποχή σε μιά ομιλία του στην συνάθροιση της

του αναρχικού συνδέσμου «Κόσμος». Αυτός οργάνωσε την μεγάλη απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου, τον Απρίλιο του 1896, που συνοδεύτηκε και από πολλές δυναμιτιστικές και με όπλα επιθέσεις. Κατά το διάστημα αυτό και με πρωτοβουλία των συντρόφων της Αθήνας, καθώς και της σύνταξης του «Επί τα Πρόσω», μεταξύ των οποίων του Δημήτρη Αρνέλλου και του Πάνου Τσεκούρα, ο αναρχικός σύνδεσμος «Κόσμος» εκδίδει και διανέμει στην νεολαία με φλογερές παροτρύνσεις μανιφέστα για μια βίαιη εξέγερση. Δεν πρέπει πάντως να συγχέουμε τον αναρχικό σύνδεσμο «Κόσμος» με την σοσιαλιστική οργάνωση, που την ίδια εποχή συνενώνει τους σοσιαλιστές και ορισμένους αναρχικούς. Αυτή η δεύτερη οργάνωση, μεικτού χαρακτήρα, βρίσκεται σε κατάσταση διάλυσης από τότε που τα αναρχικά στοιχεία της θέλησαν να ενώσουν την δράση τους μαζί με τη δική μας.

Αυτή είναι η δράση και η ιδεολογική δουλειά των αναρχικών εργατών στην Ελλάδα, όπου αριθμούμε συνιδεάτες μες σε όλες σχεδόν τις πόλεις του κράτους. Η ελληνική αναρχική φιλολογία είναι φτωχή. Η σύνταξη του «Επί τα Πρόσω» και η «Αναρχική Βιβλιοθήκη» του συντρόφου Μαγγανάρα έχουν πάντως εκδώσει ορισμένα κείμενα, όπως το «Τί θέλουμε» του Σεβαστιανού Φωρ, την «Απόλυτη ελευθερία του ατόμου», την «Αθλιότητα και Εξουσία», το «Επαναστατικό πνεύμα» και τον «Γάμο στην μελλοντική κοινωνία» του Π. Κροπότκιν, καθώς και την «Κοινωνία της επαύριον της επαναστάσεως» του Ζαν Γκράβ.

Τα θέματα που υποβάλλουμε στην μελέτη του συνεδρίου είναι:

1) Ποια είναι τα καλλίτερα μέσα διαφώτισης, κατά την εμπειρία των τμημάτων;

2) Με ποιες επαναστατικές ομάδες θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να συνεργασθούν οι αναρχικοί;

3) Δεν θα ήταν προτιμότερο και πιο πρακτικό, αν όλες οι ομάδες μιας ταυτόσημης ιδεολογικής βάσης, που τώρα συνυπάρχουν κάτω από τις ονομασίες «αρμονιστές», «Αναρχιστές», κλπ... διεξάγουν την ιδεολογική τους δουλειά κάτω από την κοινή ονομασία «Αναρχικοί», μιας και η λέξη αυτή εκφράζει το αντικείμενο της δράσης μας;

Ο Σύνδεσμος Αναρχικών Εργαζομένων της Αθήνας δέν αναγνωρίζει στους κόλπους του καμιά διοίκηση, οιασδήποτε μορφής, κανέναν πρόεδρο, καμιά επιτροπεία. Όλα αυτά θα ήταν μιά διακυβέρνηση, μιά εξουσία. Όλα τα μέλη του Συνδέσμου μας που βρίσκονται στην πρωτεύουσα προσυπογράφουν αυτή την έκθεση: Οι σύντροφοι Ι. Μαγγανάρας, Χ. Κουλουμπής, Λουίζα Σπάρταλη, Πάνος Τεροντής, Άνδρ. Παπαμαρτυρόπουλος, Δ. Κουλανής, Δ. Καραμπήλιας, Γ. Παπανιάς, Χρ. Δέδελ, Μ. Καραγιαννόπουλος, Δρόσος Μεϊντάνης, Ν. Μωραΐτης.[9]

Η επιστολή είναι σημαντική και ιστορική γιατί σκιαγραφεί την δράση και την σκέψη των πρώτων αναρχικών στην Πάτρα, τον Πύργο και την Αθήνα. Εκτός όμως από

λουμε αντιπρόσωπο, ήρθαμε σε επαφή ώστε να μας εκπροσωπήσει ένας σύντροφος μας τελευταία εγκατασταθείς εκεί. Σας αποστέλλουμε από τώρα την έκθεση που αφορά την επαναστατική δράση των ομάδων μας καθώς και τις απόψεις μας γιά τις θέσεις του Συνεδρίου.

Ο Αναρχικός Εργατικός Σύνδεσμος Αθηνών απορρίπτει κάθε μορφή κοινοβουλευτικής και νόμιμης δράσης και διακηρύττει μόνη οδό απαλλαγής, αυτήν της άμεσης και αντικοινοβουλευτικής πάλης, κρίνοντας ότι κάθε αντιπροσώπευση και νομοθεσία δεν είναι άλλο από άρνηση της απόλυτης ελευθερίας του ατόμου. Κρίνοντας ακόμα ότι η εξουσία διαφθείρει και τους καλλίτερους χαρακτήρες, συμπεραίνουμε ότι δεν έχουμε να περιμένουμε τίποτα από την κοινοβουλευτική σοσιαλιστική δημοκρατία, καθώς και από τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους των επαναστατικών ομάδων.

Για τούτο και με μεγάλο ενδιαφέρον βλέπουν οι Έλληνες αναρχικοί την σύγκληση του Διεθνούς Συνεδρίου. Αποφασίσαμε, από κοινού με τις Αναρχικές Ομάδες της Πάτρας και του Πύργου, να αντιπροσωπευτούμε στο Συνέδριο του Παρισιού. Συναινούμε στην Ιδέα να δημιουργηθεί ένα Γραφείο Διεθνών Σχέσεων, ώστε οι σύντροφοι διαφόρων γλωσσών να έρθουν σε επαφή και να ενημερώνονται για την αναρχική δράση σε όλον τον κόσμο. Αυτός ο διεθνής συντονισμός όλων των ομάδων που πρεσβεύουν μιαν ίδια ιδεολογία είναι απόλυτα αναγκαίος στην δράση μας. Πάντως δεν απορρίπτουμε και μιαν απλή συνεννόηση των αναρχικών τμημάτων πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα, όταν κριθεί κατάλληλο.

Η συστηματική δράση και ιδεολογική δουλειά του αναρχισμού άρχισε στην Ἑλλάδα μετά το 1896. Οι αναρχικές ομάδες βρίσκονταν συγκεντρωμένες στην Αθήνα, στην Πάτρα, στον Πύργο. Στις τρεις αυτές πόλεις οι σύντροφοι μας αναπτύσσουν μιαν ενεργό και αποτελεσματική ιδεολογική δουλειά. Ιδιαίτερα στην Πάτρα και στον Πύργο έχουμε λαμπρές μαρτυρίες αυτής τής δράσης.

Στην Πάτρα από τόν Απρίλιο του 1896 ο σύντροφος μας

7. Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893- 1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 209 όπου αναφέρεται στην, εφ. *Νεολόγος Πατρών*, αρ. φ. 1181, 13 Νοεμβρίου 1897.

8. Χαρμπίλας Χρήστος, *Οι αναρχικοί της Πάτρας και του Πύργου στα τέλη του 19 -αρχές του 20ου αιώνα. Διασυνδέσεις, επιρροές και ο πολιτικός τους ρόλος*, Διδακτορική Διατριβή, Κέρκυρα, 2006, σελ 155.

Οι αναρχικές ιδέες διαδόθηκαν ακόμα στον τόπο μας από τις στήλες της μεγάλης φιλελεύθερης εφημερίδας «Πελοποννησιακή» της Πάτρας, πού χρησιμοποιεί τους συντρόφους μας Γ. Μαγγανάρα και Β. Θεοδωρίδη σαν τακτικούς συντάκτες της.

Οι σύντροφοι Μαγγανάρας και Καραμπήλιας, περισσότερο από όλους μας, δεν φείσθηκαν σε όλο αυτό το διάστημα κόπους, για να διοργανώσουν διαλέξεις και δημόσιες συζητήσεις στην Πάτρα και στα γύρω χωριά, επεκτείνοντας όλο και περισσότερο την βάση της αναρχικής ιδεολογίας στους ακτήμονες κυρίως αγρότες. Τον Μάιο του 1898 καταδιώκονται για μια ακόμα φορά. Παρ' ολα αυτά ο Μαγγανάρας συνεχίζει την δράση του, εκδίδει πολλά προπαγανδιστικά φυλλάδια και ιδρύει την «Άναρχική Βιβλιοθήκη». Την ίδια εποχή ο Θεοδωρίδης εκδίδει στον Πύργο το περιοδικό «Νέον Φώς». Ο εορτασμός της πρωτομαγιάς του 1898 στάθηκε μιά από τις δυναμικώτερές μας εκδηλώσεις και οι αναρχικοί αντιστάθηκαν σκληρά στις δυνάμεις της εθνοφρουράς.

Αυτή τήν εποχή έχουμε κι ένα ασυνήθιστο γεγονός. Ο σύντροφός μας Ανδρέας Θεοδωρίδης, για να γιορτάσει τον γάμο του με την συντρόφισσά μας Φωτεινή Δροσοπούλου αποπειράται την μέρα του γάμου του να εκτελέσει δυό γνωστούς τοκογλύφους της Πάτρας. Δυστυχώς κατάφερε τελικά μόνο να τους τραυματίσει!

Στην Αθήνα διατηρούμε ακόμα θερμή την ανάμνηση της εδώ διαμονής στα 1868 του αγαπημένου μας Γουσταύου Φλουράνς. Μαζί με τον σύντροφο Αμιλκάρε Τσιπριάνι ήταν μες στους γαριβαλδινούς εθελοντές που ήλθαν να πολεμήσουν στην πρώτη γραμμή των επαναστατημένων δυνάμεων του Κρητικού λαού ενάντια στην τουρκική καταπίεση. Κατά την δεύτερη στην χώρα μας παραμονή του ο Φλουράνς εκδίδει το περιοδικό «L' indépendant». Την ίδια εποχή σε μιά ομιλία του στην συνάθροιση της ελληνικής νεολαίας μπρος στό Πανεπιστήμιο δημιούργησε τέτοιον ενθουσιασμό στο πλήθος, ώστε ξέσπασε μια εξέγερση, την οποία με δυσκολία κατέστειλε το ιππικό, που αναγκάστηκε να αποστείλει η κυβέρνηση. Τέλος, ο πρεσβευτής του Ναπολέοντα Γ' κατάφερε να επιτύχει την απέλαση του Φλουράνς, κατηγορώντας τον ότι ερχόταν και τραγουδούσε επαναστατικά τραγούδια κάτω από τα παράθυρα της Πρεσβείας τις νύκτες (πράγμα πού ήταν άλλωστε αληθινό).

Στά 1880 ένας άγνωστος σύντροφος, φοιτητής Νομικής, δημοσίεψε μιά μετάφραση του «Παραβάσεις της ποιδεάτες μες σε όλες σχεδόν τις πόλεις του κράτους. Η ελληνική αναρχική φιλολογία είναι φτωχή. Η σύνταξη του «Επί τα Πρόσω» και η «Αναρχική Βιβλιοθήκη» του συντρόφου Μαγγανάρα έχουν πάντως εκδώσει ορισμένα κείμενα, όπως το «Τί θέλουμε» του Σεβαστιανού Φωρ, την «Απόλυτη ελευθερία του ατόμου», την «Αθλιότητα και Εξουσία», το «Επαναστατικό πνεύμα» και τον «Γάμο στην μελλοντική κοινωνία» του Π. Κροπότκιν, καθώς και την «Κοινωνία της επαύριον της επαναστάσεως» του Ζαν Γκράβ.

Τα θέματα που υποβάλλουμε στην μελέτη του συνεδρίου είναι:

1) Ποια είναι τα καλλίτερα μέσα διαφώτισης, κατά την εμπειρία των τμημάτων;

2) Με ποιες επαναστατικές ομάδες θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να συνεργασθούν οι αναρχικοί;

3) Δεν θα ήταν προτιμότερο και πιο πρακτικό, αν όλες οι ομάδες μιας ταυτόσημης ιδεολογικής βάσης, που τώρα συνυπάρχουν κάτω από τις ονομασίες «αρμονιστές», «Αναρχιστές», κλπ... διεξάγουν την ιδεολογική τους δουλειά κάτω από την κοινή ονομασία «Αναρχικοί», μιας και η λέξη αυτή εκφράζει το αντικείμενο της δράσης μας;

Ο Σύνδεσμος Αναρχικών Εργαζομένων της Αθήνας δέν αναγνωρίζει στους κόλπους του καμιά διοίκηση, οιασδήποτε μορφής, κανέναν πρόεδρο, καμιά επιτροπεία. Όλα αυτά θα ήταν μιά διακυβέρνηση, μιά εξουσία. Όλα τα μέλη του Συνδέσμου μας που βρίσκονται στην πρωτεύουσα προσυπογράφουν αυτή την έκθεση: Οι σύντροφοι Ι. Μαγγανάρας, Χ. Κουλουμπής, Λουίζα Σπάρταλη, Πάνος Τεροντής, Άνδρ. Παπαμαρτυρόπουλος, Δ. Κουλανής, Δ. Καραμπήλιας, Γ. Παπανιάς, Χρ. Δέδελ, Μ. Καραγιαννόπουλος, Δρόσος Μεϊντάνης, Ν. Μωραΐτης.[9]

Η επιστολή είναι σημαντική και ιστορική γιατί σκιαγραφεί την δράση και την σκέψη των πρώτων αναρχικών στην Πάτρα, τον Πύργο και την Αθήνα. Εκτός όμως από την αναφερόμενη συνοπτική δράση, σημαντικά είναι τα ερωτήματα που διατυπώνονται στο τέλος της επιστολής, όπου φαίνεται η αγωνία τους για τον τρόπο προπαγάν-

συνέχεια στη σελ. 8

9. ό.π., σελ. 156-160, όπου αναφέρεται στο *El Congresso Revolutionario International de Paris*, septiembre de 1900, Buenos Aires 1902, σελ. 50-53 και Μοσκώφ, Κ., *Εισαγωγικά στην ιστορία του κινήματος της εργατικής τάξης. Η διαμόρφωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης στην Ελλάδα*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1988, σελ. 169-171.

συνέχεια από τη σελ. 7

δας, καθώς και ο προβληματισμός τους σχετικά με την συνεργασία με ορισμένες ομάδες. Φαίνεται πως μέσα από την εμπειρία τους στα σταφιδικά γεγονότα, εντόπισαν την δυσκολία να πάνε ένα βήμα πιο πέρα την δεδομένη συμπάθεια που τους είχαν οι αγροτικές κοινότητες. Επίσης, η αναζήτηση συμμαχιών ίσως να προϊδεάζει και την μετέπειτα αφομοίωση-μεταστροφή πολλών αναρχικών που συμμετείχαν στην *Επί τα Πρόσω*, σε κυρίαρχα σοσιαλιστικά και μη σχήματα καθώς και τάσεις για συνεργασία με σοσιαλιστικές ομάδες.[10]

Η «φθίνουσα» πορεία

Από εκεί και ύστερα φάνηκε η διάσταση των θεωρήσεων. **Από την μία οι αγρότες ήθελαν ένα καλύτερο κράτος, όπου θα ικανοποιούσε τα αιτήματά τους με την λήψη και εφαρμογή μέτρων και από την άλλη οι αναρχικοί την καταστροφή του**: *«Οι δυστυχούντες ούτοι ζητούσι παρά της πολιτείας την θεραπείαν της δυστυχίας των... Δεν έχουσι δίκαιον... Μή ζητάτε σωτηρίαν ενόσω το παρόν σύστημα υφίσταται... Ζητήσατε μόνον την σωτηρίαν υμών και απάντων των δυστυχούντων υπό ετέρου συστήματος, ιδρύσατε την Κοινωνιστικήν πολιτείαν...».*[11] Σε αυτό το σημείο διαπιστώνεται η δυσκολία των αναρχικών να μπορέσουν να προσεγγίσουν τον αγροτικό πληθυσμό. Ενώ οι απόψεις τους και η παρουσία τους έχουν θετικό αντίκτυπο για τους λόγους που αναφέρθηκαν, ωστόσο δεν μπορούν να δημιουργήσουν πιο σταθερούς δεσμούς με τις αγροτικές κοινότητες. Η κυρίαρχη ιδεολογία των αγροτικών πληθυσμών είναι στιβαρή. Οι θεωρήσεις για την αναρχία, τον αντικρατισμό και την εξουσία, από ένα σημείο και πέρα, ακούγονταν ως ψιλά γράμματα για τους αγρότες.[12]

Από εκεί και ύστερα διαπιστώνεται ότι στην προσπάθειά τους να συνεχίσουν να είναι στο προσκήνιο των γεγονότων, παραμερίζουν τις αναρχικές τους θεωρήσεις και διαμορφώνουν το λόγο τους ανάλογα με το ακροατήριο, δίνοντας έμφαση στα αιτήματα των αγροτών για κρατικά μέτρα. Ο αναρχικός λόγος εξομοιώνεται στα αιτήματα των αγροτών με αποτέλεσμα να χάνεται, χωρίς να συμβαίνει το αντίθετο, που ίσως να ήταν και η επιθυμία των αναρχικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των παραπάνω, είναι ένα δημοσίευμα της εφημερίδας ***«Ακρόπολις»***, όπου περιγράφεται ένα συλλαλητήριο στην Πάτρα και παρουσιάζεται ο λόγος και η προφανής αμηχανία του **Β. Καλλιό-**

μποδίζουσαν την απόλυτον κυριαρχίαν της παραπαιούσης βουλής, της συρομένης πλειονοψηφίας υφ' ενός και μόνον ανθρώπου. Αποδίδει την σημερινήν δυστυχία εις την συναλλαγήν. [...] καταλήγει δε εις την ευχήν όπως συγκληθή η εθνοσυνέλευσις και διορθώση τα κακώς έχοντα εκ του Συντάγματος.

Τώρα τί να κάμουμε!

Πες μας για το τώρα τίποτε... Ο κόσμος ο σφριγών καί ενθουσιώδης του χθεσινού συλλαλητηρίου ήρχισεν αποκάμνων εκ του μακρού λόγου του κ. Καλλιοντζή και των ατελευτήτων θεωριών.[...]

Είσθε διατεθειμένοι ερωτά, να υπερασπίσητε τα συμφέροντά σας παντού και πάντοτε;

Είμαστε, είμαστε!

Λοιπόν ν' απευθυνθώμεν εις τον βασιλέα και να παραμείνωμεν έως ότου εισακουσθούν αι ευχαί μας...

Κατέρχεται είτα η επιτροπή και το πλήθος έως δεκακισχιλίους βαδίζει προς το τηλεγραφείον.[...][13]

Από το παραπάνω απόσπασμα φαίνεται έντονα η «έκπτωση» στον λόγο του ομιλούντα, όπου απουσιάζουν τα αναρχικά στοιχεία. Η επίκληση σε ένα καλύτερο σύνταγμα και η διαβίβαση των αιτημάτων στον βασιλιά φανερώνουν την διαμόρφωση του λόγου αναλόγως με το ακροατήριο χωρίς κανένα στοιχείο εμβάθυνσης. Με αυτό τον τρόπο πέφτουν «θύματα» της ίδιας προς αυτούς συμπάθειας που τύγχαναν στις αγροτικές κοινότητες. Θέλοντας να συνεχίσουν να είναι αρεστοί και μην υπολογίζοντας τους πολιτικούς μεσολαβητές καθώς και το μέγεθος της κρατικής καταστολής, παίζουν το παιχνίδι της πολιτικής, στηρίζοντας πολλές φορές μεταρρυθμιστικές λύσεις που θα υλοποιηθούν μέσα από το κράτος.

Σε ορισμένα κείμενά τους μπορεί κάποιος να εντοπίσει τον μετεωρισμό τους ανάμεσα στην αναρχία και τον σοσιαλισμό. Αυτή η μη ξεκάθαρη θέση συντέλεσε ώστε οι αναρχικοί να γίνουν ευάλωτοι σε κυρίαρχες σοσιαλιστικές ιδεολογίες.

Ένα άλλο σημείο που συντέλεσε στην άνοδο αλλά και στην πτώση του αναρχικού λόγου είναι εκείνο της απουσίας ισχυρής πολιτικής διαπραγμάτευσης μεταξύ κράτους και αγροτών. Η έλλειψη ισχυρού μηχανισμού διαπραγμάτευσης (τοπικοί κομματάρχες και βουλευτές, μεγαλέμποροι και μεγαλοσταφιδοκτηματίες) που προκαλείται από αδιέξοδα που δημιουργεί η κρίση, στρέφει τους αγροτικούς πληθυσμούς στον προσφιλή αναρχικό λόγο, όπου

διαπράττοντες εγκληματικής τινά πράξιν, ως επίσης και να δικαιούται πας πολίτης να φονεύη αυτούς, άμα είνε αποδεδειγμένοι αναρχικοί. Τότε και μόνον τότε θέλει εξαλειφθή απο προσώπου γης η λύμη αυτή της κοινωνίας.[14]

Έτσι, λοιπόν, οι πρώτες διώξεις και καταδικαστικές αποφάσεις για την ομάδα *Επί τα Πρόσω* γίνονται, όπως αναφέρθηκε, με αφορμή την δολοφονική ενέργεια του Μάτσαλη. Αμέσως μετά η εφημερίδα τον Νοέμβριο του 1896 κατάσχεται και τριάντα άτομα από το περιβάλλον της ομάδας κατηγορούνται για «συνωμοσία κατά του καθεστώτος». Οι Μαγγανάρας και Καραμπίλιας καταδικάζονται σε τρία χρόνια φυλάκιση.

Περίπου ένα χρόνο μετά, τον Ιανουάριο του 1897, ο εκδότης και ο συντάκτης Μαγγανάρας και Μαρκαντωνάτος καταδικάζονται για εκβιαστική επιστολή προς τον Ανδ. Συγγρό.

Η διάλυση της ομάδας έρχεται με το τρίτο κύμα διώξεων με αφορμή την απόπειρα δολοφονίας του βασιλιά Γεωργίου Α΄ (1 Φλεβάρρη 1898). Ο Μαγγανάρας καταδικάζεται σε 2 μήνες φυλάκιση, ο Καραμπίλιας ερήμην σε 4 μήνες, πολλοί από την ομάδα διαφεύγουν των συλλήψεων και καταζητούνται, ενώ εκατοντάδες συλλήψεις πραγματοποιούνται στις σταφιδοπεριοχές. Από εκεί και ύστερα, η καταστολή εντείνεται και τουλάχιστον μέχρι τα πρώτα πέντε χρόνια του 20ου αιώνα οι διώξεις σε αναρχικούς αυξάνονται. Ο λόγος έχει να κάνει με την αυξανόμενη διάδοση των αναρχικών ιδεών σε όλη την Ευρώπη και η ανησυχία επέκτασής τους στον ελλαδικό χώρο.[15] Σε μια εποχή όπου οι διαδηλώσεις, οι εξεγέρσεις, καθώς και οι ένοπλες συμπλοκές βρίσκονται στο απόγειό τους, το κράτος συστηματοποιεί την καταστολή σε βάρος των αναρχι-

Η «φθίνουσα» πορεία

Από εκεί και ύστερα φάνηκε η διάσταση των θεωρήσεων. **Από την μία οι αγρότες ήθελαν ένα καλύτερο κράτος, όπου θα ικανοποιούσε τα αιτήματά τους με την λήψη και εφαρμογή μέτρων και από την άλλη οι αναρχικοί την καταστροφή του**: *«Οι δυστυχούντες ούτοι ζητούσι παρά της πολιτείας την θεραπείαν της δυστυχίας των... Δεν έχουσι δίκαιον... Μή ζητάτε σωτηρίαν ενόσω το παρόν σύστημα υφίσταται... Ζητήσατε μόνον την σωτηρίαν υμών και απάντων των δυστυχούντων υπό ετέρου συστήματος, ιδρύσατε την Κοινωνιστικήν πολιτείαν...».*[11] Σε αυτό το σημείο διαπιστώνεται η δυσκολία των αναρχικών να μπορέσουν να προσεγγίσουν τον αγροτικό πληθυσμό. Ενώ οι απόψεις τους και η παρουσία τους έχουν θετικό αντίκτυπο για τους λόγους που αναφέρθηκαν, ωστόσο δεν μπορούν να δημιουργήσουν πιο σταθερούς δεσμούς με τις αγροτικές κοινότητες. Η κυρίαρχη ιδεολογία των αγροτικών πληθυσμών είναι στιβαρή. Οι θεωρήσεις για την αναρχία, τον αντικρατισμό και την εξουσία, από ένα σημείο και πέρα, ακούγονταν ως ψιλά γράμματα για τους αγρότες.[12]

Από εκεί και ύστερα διαπιστώνεται ότι στην προσπάθειά τους να συνεχίσουν να είναι στο προσκήνιο των γεγονότων, παραμερίζουν τις αναρχικές τους θεωρήσεις και διαμορφώνουν το λόγο τους ανάλογα με το ακροατήριο, δίνοντας έμφαση στα αιτήματα των αγροτών για κρατικά μέτρα. Ο αναρχικός λόγος εξομοιώνεται στα αιτήματα των αγροτών με αποτέλεσμα να χάνεται, χωρίς να συμβαίνει το αντίθετο, που ίσως να ήταν και η επιθυμία των αναρχικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των παραπάνω, είναι ένα δημοσίευμα της εφημερίδας ***«Ακρόπολις»***, όπου περιγράφεται ένα συλλαλητήριο στην Πάτρα και παρουσιάζεται ο λόγος και η προφανής αμηχανία του **Β. Καλλιόντζη**, μέλους της ομάδας ***«Επι τα Πρόσω»***: *Ο Καλλιόντζης άρχεται δια της προσφωνήσεως Λαέ προδωμένε! και διέρχεται εν μακρώ προοιμίω την πολιτικήν ιστορίαν του βασιλείου μας από του κυβερνήτου Καποδίστρια μέχρι του έτους 1862 αποδίδων εις την διπλωματικήν μισέλληνος ευρωπαϊκής δυνάμεως τα προσκόμματα άττινα κατά καιρούς περιεβλήθησαν εις την αληθή εθνικήν πρόοδον. Ομιλεί περί γενικοτέρων μέσων θεραπείας και προτείνει ριζικήν τροποποίησιν του συνταγματικού χάρτου παρεφέροντά σας παντού και πάντοτε;*

Είμαστε, είμαστε!

Λοιπόν ν' απευθυνθώμεν εις τον βασιλέα και να παραμείνωμεν έως ότου εισακουσθούν αι ευχαί μας...

Κατέρχεται είτα η επιτροπή και το πλήθος έως δεκακισχιλίους βαδίζει προς το τηλεγραφείον.[...][13]

Από το παραπάνω απόσπασμα φαίνεται έντονα η «έκπτωση» στον λόγο του ομιλούντα, όπου απουσιάζουν τα αναρχικά στοιχεία. Η επίκληση σε ένα καλύτερο σύνταγμα και η διαβίβαση των αιτημάτων στον βασιλιά φανερώνουν την διαμόρφωση του λόγου αναλόγως με το ακροατήριο χωρίς κανένα στοιχείο εμβάθυνσης. Με αυτό τον τρόπο πέφτουν «θύματα» της ίδιας προς αυτούς συμπάθειας που τύγχαναν στις αγροτικές κοινότητες. Θέλοντας να συνεχίσουν να είναι αρεστοί και μην υπολογίζοντας τους πολιτικούς μεσολαβητές καθώς και το μέγεθος της κρατικής καταστολής, παίζουν το παιχνίδι της πολιτικής, στηρίζοντας πολλές φορές μεταρρυθμιστικές λύσεις που θα υλοποιηθούν μέσα από το κράτος.

Σε ορισμένα κείμενά τους μπορεί κάποιος να εντοπίσει τον μετεωρισμό τους ανάμεσα στην αναρχία και τον σοσιαλισμό. Αυτή η μη ξεκάθαρη θέση συντέλεσε ώστε οι αναρχικοί να γίνουν ευάλωτοι σε κυρίαρχες σοσιαλιστικές ιδεολογίες.

Ένα άλλο σημείο που συντέλεσε στην άνοδο αλλά και στην πτώση του αναρχικού λόγου είναι εκείνο της απουσίας ισχυρής πολιτικής διαπραγμάτευσης μεταξύ κράτους και αγροτών. Η έλλειψη ισχυρού μηχανισμού διαπραγμάτευσης (τοπικοί κομματάρχες και βουλευτές, μεγαλέμποροι και μεγαλοσταφιδοκτημάτιες) που προκαλείται από αδιέξοδα που δημιουργεί η κρίση, στρέφει τους αγροτικούς πληθυσμούς στον προσφιλή αναρχικό λόγο, όπου έχει πολλά κοινά στοιχεία και αναφορές σε παραδοσιακές αξίες της αγροτικής κοινότητας, επικροτώντας τις βίαιες αντιδράσεις που υπερβαίνουν την κρατική νομιμότητα και δεν θα ήταν αρεστές στους επίσημους διαπραγματευτικούς μηχανισμούς. Με τον καιρό το κράτος αποκτά εμπειρία πάνω σ' αυτό το θέμα δίνοντας βάρος στην δημιουργία θεσμών, συλλόγων και συνεταιρισμών, προσπαθώντας έτσι να ελέγξει και να διαπραγματευτεί πιο εύκολα τις όποιες διαφορές, εκτονώνοντας έτσι τις αντιδράσεις. Έτσι, σιγά σιγά έχουμε το μαράζωμα των παραδοσιακών αγροτικών μορφών αντίστασης, που δίνουν την θέση τους στην διαμεσολάβηση και τον παραγοντισμό, με σκοπό τον έλεγχο και την αποφυγή ανεξέλεγκτων αντιδράσεων.

Κρατική καταστολή

Μετά την δολοφονική απόπειρα από τον Μάτσαλη, οι κατασταλτικές αρχές κλιμακώνουν τις διώξεις εναντίον αναρχικών. Από τούδε και εφεξής, ο τύπος αρχίζει να σκληραίνει την θέση του, φτάνοντας στο σημείο να διαπράττοντες εγκληματικής τινά πράξιν, ως επίσης και να δικαιούται πας πολίτης να φονεύη αυτούς, άμα είνε αποδεδειγμένοι αναρχικοί. Τότε και μόνον τότε θέλει εξαλειφθή απο προσώπου γης η λύμη αυτή της κοινωνίας.*[14]

Έτσι, λοιπόν, οι πρώτες διώξεις και καταδικαστικές αποφάσεις για την ομάδα *Επί τα Πρόσω* γίνονται, όπως αναφέρθηκε, με αφορμή την δολοφονική ενέργεια του Μάτσαλη. Αμέσως μετά η εφημερίδα τον Νοέμβριο του 1896 κατάσχεται και τριάντα άτομα από το περιβάλλον της ομάδας κατηγορούνται για «συνωμοσία κατά του καθεστώτος». Οι Μαγγανάρας και Καραμπίλιας καταδικάζονται σε τρία χρόνια φυλάκιση.

Περίπου ένα χρόνο μετά, τον Ιανουάριο του 1897, ο εκδότης και ο συντάκτης Μαγγανάρας και Μαρκαντωνάτος καταδικάζονται για εκβιαστική επιστολή προς τον Ανδ. Συγγρό.

Η διάλυση της ομάδας έρχεται με το τρίτο κύμα διώξεων με αφορμή την απόπειρα δολοφονίας του βασιλιά Γεωργίου Α΄ (1 Φλεβάρρη 1898). Ο Μαγγανάρας καταδικάζεται σε 2 μήνες φυλάκιση, ο Καραμπίλιας ερήμην σε 4 μήνες, πολλοί από την ομάδα διαφεύγουν των συλλήψεων και καταζητούνται, ενώ εκατοντάδες συλλήψεις πραγματοποιούνται στις σταφιδοπεριοχές. Από εκεί και ύστερα, η καταστολή εντείνεται και τουλάχιστον μέχρι τα πρώτα πέντε χρόνια του 20ου αιώνα οι διώξεις σε αναρχικούς αυξάνονται. Ο λόγος έχει να κάνει με την αυξανόμενη διάδοση των αναρχικών ιδεών σε όλη την Ευρώπη και η ανησυχία επέκτασής τους στον ελλαδικό χώρο.[15] Σε μια εποχή όπου οι διαδηλώσεις, οι εξεγέρσεις, καθώς και οι ένοπλες συμπλοκές βρίσκονται στο απόγειό τους, το κράτος συστηματοποιεί την καταστολή σε βάρος των αναρχικών. Οι κατά τόπους αστυνομικές αρχές υποχρεούνται να ενημερώνουν το υπουργείο εσωτερικών για την ύπαρξη αναρχικών στις περιοχές ευθύνης τους: *«Δι' εγκυκλίου το Υπουργείον Εσωτερικών εντέλλεται εις τους αστυνόμους του Κράτους, όπως αναφέρωσιν δι' εγγράφου, εάν εις τας υπ' αυτών περιφερείας ενεφανίσθησαν αναρχικοί».*[16]

Τέλος, ένας άλλος σημαντικός λόγος για την εντεινόμενη καταστολή, είναι η αναζωπύρωση της ληστείας. Πολλοί διωκόμενοι αγρότες περνάνε στην παρανομία. Η οικονομική εξαθλίωση, τα χρέη καθώς και η άρνηση πολλών να καταταγούν στον στρατό, οδηγούν αρκετούς στην ληστεία. Οι κυβερνήσεις αλλά και κάποιοι διπλωμάτες, συνδέουν την αναζωπύρωση του φαινομένου της ληστεί-

---

10. Ο Μαχαίρας πεθαίνει στην Ξάνθη το 1926 έχοντας ασπαστεί τον κομμουνισμό, ενώ ο Αρνέλλος έγινε φιλοβενιζελικός και υπήρξε μέλος του προεδρείου του συνδικαλιστικού οργάνου των δημοσιογράφων.

11. Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999, σελ.336- 337, όπου αναφέρεται στην εφ. Μεταρρυθμιστής, αρ. φ. 18, 15 Φεβρουαρίου 1894

12. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθούν και οι αναφο-

14. Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893- 1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 199, όπου αναφέρεται στην εφημερίδα: *Εφημερίς του Λαού*, (Αθήνα), αρ. φ. 17, 9 Νοεμβρίου 1893.

15. Χαρακτηριστικός είναι ο λόγος του βουλευτή Γ. Φιλάρετου

να δημιουργήσουν πιο σταθερούς δεσμούς με τις αγροτικές κοινότητες. Η κυρίαρχη ιδεολογία των αγροτικών πληθυσμών είναι στιβαρή. Οι θεωρήσεις για την αναρχία, τον αντικρατισμό και την εξουσία, από ένα σημείο και πέρα, ακούγονταν ως ψιλά γράμματα για τους αγρότες.[12]

Από εκεί και ύστερα διαπιστώνεται ότι στην προσπάθειά τους να συνεχίσουν να είναι στο προσκήνιο των γεγονότων, παραμερίζουν τις αναρχικές τους θεωρήσεις και διαμορφώνουν το λόγο τους ανάλογα με το ακροατήριο, δίνοντας έμφαση στα αιτήματα των αγροτών για κρατικά μέτρα. Ο αναρχικός λόγος εξομοιώνεται στα αιτήματα των αγροτών με αποτέλεσμα να χάνεται, χωρίς να συμβαίνει το αντίθετο, που ίσως να ήταν και η επιθυμία των αναρχικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των παραπάνω, είναι ένα δημοσίευμα της εφημερίδας ***«Ακρόπολις»***, όπου περιγράφεται ένα συλλαλητήριο στην Πάτρα και παρουσιάζεται ο λόγος και η προφανής αμηχανία του **Β. Καλλιόντζη**, μέλους της ομάδας ***«Επι τα Πρόσω»***: *Ο Καλλιόντζης άρχεται δια της προσφωνήσεως Λαέ προδωμένε! και διέρχεται εν μακρώ προοιμίω την πολιτικήν ιστορίαν του βασιλείου μας από του κυβερνήτου Καποδίστρια μέχρι του έτους 1862 αποδίδων εις την διπλωματικήν μισέλληνος ευρωπαϊκής δυνάμεως τα προσκόμματα άττινα κατά καιρούς περιεβλήθησαν εις την αληθή εθνικήν πρόοδον. Ομιλεί περί γενικοτέρων μέσων θεραπείας και προτείνει ριζικήν τροποποίησιν του συνταγματικού χάρτου παρε-*

τους πολιτικούς μεσολαβητές καθώς και το μέγεθος της κρατικής καταστολής, παίζουν το παιχνίδι της πολιτικής, στηρίζοντας πολλές φορές μεταρρυθμιστικές λύσεις που θα υλοποιηθούν μέσα από το κράτος.

Σε ορισμένα κείμενά τους μπορεί κάποιος να εντοπίσει τον μετεωρισμό τους ανάμεσα στην αναρχία και τον σοσιαλισμό. Αυτή η μη ξεκάθαρη θέση συντέλεσε ώστε οι αναρχικοί να γίνουν ευάλωτοι σε κυρίαρχες σοσιαλιστικές ιδεολογίες.

Ένα άλλο σημείο που συντέλεσε στην άνοδο αλλά και στην πτώση του αναρχικού λόγου είναι εκείνο της απουσίας ισχυρής πολιτικής διαπραγμάτευσης μεταξύ κράτους και αγροτών. Η έλλειψη ισχυρού μηχανισμού διαπραγμάτευσης (τοπικοί κομματάρχες και βουλευτές, μεγαλέμποροι και μεγαλοσταφιδοκτηματίες) που προκαλείται από αδιέξοδα που δημιουργεί η κρίση, στρέφει τους αγροτικούς πληθυσμούς στον προσφιλή αναρχικό λόγο, όπου έχει πολλά κοινά στοιχεία και αναφορές σε παραδοσιακές αξίες της αγροτικής κοινότητας, επικροτώντας τις βίαιες αντιδράσεις που υπερβαίνουν την κρατική νομιμότητα και δεν θα ήταν αρεστές στους επίσημους διαπραγματευτικούς μηχανισμούς. Με τον καιρό το κράτος αποκτά εμπειρία πάνω σ' αυτό το θέμα δίνοντας βάρος στην δημιουργία θεσμών, συλλόγων και συνεταιρισμών, προσπαθώντας έτσι να ελέγξει και να διαπραγματευτεί πιο εύκολα τις όποιες διαφορές, εκτονώνοντας έτσι τις αντιδράσεις. Έτσι, σιγά σιγά έχουμε το μαράζωμα των παραδοσιακών αγροτικών μορφών αντίστασης, που δίνουν την θέση τους στην διαμεσολάβηση και τον παραγοντισμό, με σκοπό τον έλεγχο και την αποφυγή ανεξέλεγκτων αντιδράσεων.

Κρατική καταστολή

Μετά την δολοφονική απόπειρα από τον Μάτσαλη, οι κατασταλτικές αρχές κλιμακώνουν τις διώξεις εναντίον αναρχικών. Από τούδε και εφεξής, ο τύπος αρχίζει να σκληραίνει την θέση του, φτάνοντας στο σημείο να διατυπώνονται και απόψεις για τουφεκισμό των αναρχικών από πολίτες χωρίς την ανάγκη δίκης: *Φρονούμεν ότι πάντα τα μέχρι τούδε ληφθέντα μέτρα είναι ανεπαρκή, διότι ουδέν κτυπά εις την ρίζαν το κακόν· το μόνον μέσο να σωθή ο κόσμος υπό των κακούργων αυτών είνε να τυφεκίζωνται άνευ συνηγορούντες υπέρ της αναρχίας, είτε και*

καταδικάζονται για εκβιαστική επιστολή προς τον Ανδ. Συγγρό.

Η διάλυση της ομάδας έρχεται με το τρίτο κύμα διώξεων με αφορμή την απόπειρα δολοφονίας του βασιλιά Γεωργίου Α΄ (1 Φλεβάρη 1898). Ο Μαγγανάρας καταδικάζεται σε 2 μήνες φυλάκιση, ο Καραμπίλιας ερήμην σε 4 μήνες, πολλοί από την ομάδα διαφεύγουν των συλλήψεων και καταζητούνται, ενώ εκατοντάδες συλλήψεις πραγματοποιούνται στις σταφιδοπεριοχές. Από εκεί και ύστερα, η καταστολή εντείνεται και τουλάχιστον μέχρι τα πρώτα πέντε χρόνια του 20ού αιώνα οι διώξεις σε αναρχικούς αυξάνονται. Ο λόγος έχει να κάνει με την αυξανόμενη διάδοση των αναρχικών ιδεών σε όλη την Ευρώπη και η ανησυχία επέκτασής τους στον ελλαδικό χώρο.[15] Σε μια εποχή όπου οι διαδηλώσεις, οι εξεγέρσεις, καθώς και οι ένοπλες συμπλοκές βρίσκονται στο απόγειό τους, το κράτος συστηματοποιεί την καταστολή σε βάρος των αναρχικών. Οι κατά τόπους αστυνομικές αρχές υποχρεούνται να ενημερώνουν το υπουργείο εσωτερικών για την ύπαρξη αναρχικών στις περιοχές ευθύνης τους: *«Δι' εγκυκλίου το Υπουργείον Εσωτερικών εντέλλεται εις τους αστυνόμους του Κράτους, όπως αναφέρωσιν δι' εγγράφου, εάν εις τας υπ' αυτών περιφερείας ενεφανίσθησαν αναρχικοί»*.[16]

Τέλος, ένας άλλος σημαντικός λόγος για την εντεινόμενη καταστολή, είναι η αναζωπύρωση της ληστείας. Πολλοί διωκόμενοι αγρότες περνάνε στην παρανομία. Η οικονομική εξαθλίωση, τα χρέη καθώς και η άρνηση πολλών να καταταγούν στον στρατό, οδηγούν αρκετούς στην ληστεία. Οι κυβερνήσεις αλλά και κάποιοι διπλωμάτες, συνδέουν την αναζωπύρωση του φαινομένου της ληστεί-

---

10. Ο Μαχαίρας πεθαίνει στην Ξάνθη το 1926 έχοντας ασπαστεί τον κομμουνισμό, ενώ ο Αρνέλλος έγινε φιλοβενιζελικός και υπήρξε μέλος του προεδρείου του συνδικαλιστικού οργάνου των δημοσιογράφων.

11. Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999, σελ.336- 337, όπου αναφέρεται στην εφ. Μεταρρυθμιστής, αρ. φ. 18, 15 Φεβρουαρίου 1894

12. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθούν και οι αναφορές που κάνει η ομάδα *Επί τα Πρόσω* στο ζήτημα της αμάθειας και της εκπαίδευσης των αγροτικών πληθυσμών, που στις περιοχές όπου δρούσαν ήταν έντονο. Φαίνεται ότι το πρόβλημα της αμάθειας το έβρισκαν συνέχεια μπροστά τους, γι' αυτό οι ίδιοι υποστηρίζουν ότι παίζει σημαντικό ρόλο στην διαδικασία απελευθέρωσης του ατόμου: ***[...] Όταν ο λαός παύση να είναι αμαθής, θα παύση και να δυστυχή. Θα παύση να είναι δούλος των εκμεταλευτών. Η αμάθεια του δεσμεύει την διάνοιαν και δεν δύναται να εννοήση ότι είναι δούλος, ημερόδουλος·[...].*** εφ. *Επί τα Πρόσω*, αρ. φ. 3, 14 Απριλίου 1896.

13. ό.π., σελ. 86-87, όπου αναφέρεται στην εφ. Ακρόπολις, αρ. φ. 4640, 10 Ιανουαρίου 1895.

14. Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893- 1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 199, όπου αναφέρεται στην εφημερίδα: *Εφημερίς του Λαού*, (Αθήνα), αρ. φ. 17, 9 Νοεμβρίου 1893.

15. Χαρακτηριστικός είναι ο λόγος του βουλευτή Γ. Φιλάρετου, στην βουλή: «*Πολιτείαι σωφρονούσαι και Κυβερνήσεις πρακτικαί προλαμβάνουσι τα κοινωνικά ζητήματα. Είναι ευχάριστον, ότι ημείς δεν έχομεν κοινωνικά ζητήματα, τουλάχιστον δεν εξεφράσθησαν αρκετά σπουδαίως μέχρι τούδε, αλλά ακριβώς δια τούτο εγκαίρως πρέπει να προλάβωμεν, διότι ο άνεμος ο πνέων εις άλλα κράτη, δυνατόν να φθάσει και έως εδώ, και δεδικαιολογημένως*». Ό.π. σελ. 227, όπου αναφέρεται στην, *Εφημερίς των Συζητήσεων της Βουλής*, συνεδρίαση 33, 16 Μαρτίου 1898, σ. 461.

16. ό,π., σελ 227, όπου αναφέρεται στην εφ. *Καιροί*, 6 Σεπτεμβρίου 1901.

ΑΠΕΡΓΙΑ: Παραμένει ακόμη αποτελεσματική;

Τον περασμένο μήνα, στις 17 Μαΐου 2017, πραγματοποιήθηκε ακόμη μια απεργία με ισχνή συμμετοχή και παρουσία στις κινητοποιήσεις, δεδομένου ότι την ίδια ώρα στο κοινοβούλιο ψηφιζόταν ακόμη ένα «μνημόνιο», στο οποίο περιλαμβάνεται μια σειρά μέτρων που σπρώχνουν ακόμη περισσότερους ανθρώπους στα όρια της φτώχειας και εξαθλίωσης, εντείνοντας τις συνθήκες απόγνωσης για μεγάλα κομμάτια πληθυσμού.

Και όμως, παρ' ότι οι συνθήκες και φαίνονται και είναι τραγικές για πάρα πολλούς ανθρώπους, μια νηνεμία απλώνεται στον ελλαδικό ουρανό. Ασφαλώς και πιστεύουμε ότι αυτή η κατάσταση δεν θα είναι εσαεί σταθερή, αλλά θα μεταβληθεί σε καταιγίδα, που πιστεύουμε να είναι προς την απελευθερωτική προοπτική. Διότι καταστάσεις νηνεμίας και καταιγίδας πάντα υπήρχαν στο κοινωνικό γίγνεσθαι, όμως η απελευθερωτική προοπτική είναι το ζητούμενο και όχι μια εξεγερτική/επαναστατική μεταβολή της εξουσιαστικής διαχείρισης. Σημασία δεν έχει η αλλαγή σκυτάλης, αλλά η κατάργηση αυτής.

Οφείλουμε να πούμε ότι κατά τα πρώτα χρόνια μνημονιακών κυβερνήσεων οι γενικές απεργίες και διαδηλώσεις είχαν τα στοιχεία του όγκου και της σύγκρουσης από μεγάλα και μη ομοιόμορφα τμήματα συμμετεχόντων. Αυτά τα στοιχεία εξαφανίστηκαν μονομιάς με την έλευση της κυβέρνησης Σύριζα/ανελ, διότι ουσιαστικά οι συγκεκριμένοι κυβερνητικοί εταίροι καρπώθηκαν εκλογικά τις αντι-μνημονιακές διαδηλώσεις (όπως επίσης και η Χρυσή Αυγή) και για το πρώτο χρονικό διάστημα υπήρχε, θεωρητικά, κατάσταση αναμονής του καινούργιου.

Ισχύει αυτό το τελευταίο; Ότι δηλαδή οι ψηφοφόροι έδωσαν χρόνο στην κυβέρνηση για να δείξει το έργο της και εν συνεχεία θα κινούνταν ανάλογα, μια συμπεριφορά αντίστοιχη με τη πρώτη κυβέρνηση Πασόκ, το 1981; Θεωρούμε πως η συγκεκριμένη μετεκλογική συμπεριφορά του ψηφοφόρου πελάτη δείχνει και ενέχει στοιχεία ολοκληρωτικής εναπόθεσης των ελπίδων του σε κομματικούς σχηματισμούς προ, εκλογικά και (βραχυπρόθεσμα) μετεκλογικά.

Ποιό είναι το επόμενο στάδιο συμπεριφοράς για κάποιον που λειτουργεί αντιπροσωπευτικά και εκχωρεί σε τρίτους τις «ελπίδες» του; **Η παραίτηση**. Πιστεύουμε ότι διανύουμε αυτήν την περίοδο, το διάστημα της παραίτησης, για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Είναι μια λογική συνθήκη εξέλιξης των πραγμάτων, από τη στιγμή που αρκετοί πείσθηκαν, αλλά γελάστηκαν από τους εξουσιαστές, τόσο με τις κοινοβουλευτικές εκλογές όσο και με το δημοψήφισμα.

Εννοείται πως υπάρχει ένα κομμάτι νέων κομματόσκυλων που σιτίζονται όχι άμεσα από το κράτος, αλλά έμμεσα μέσω των ΜΚΟ και ιδιωτικών εταιρειών που λαμβάνουν δημόσια έργα. Οι συγκεκριμένοι, μαζί με τα παλιά και νέα τζάκια επιχειρηματιών στρώνουν τη νέα «εποχή».

Αυτή η ψυχολογική κατάσταση της παραίτησης ισχύει, εν πολλοίς, για το τμήμα των ψηφοφόρων που συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογικές παραστάσεις. Τι συμβαίνει, όμως, με εκείνο το κομμάτι των ανθρώπων που δεν αποτελούν εκλογικό σώμα και όπως καταγράφεται τα τελευταία χρόνια συνεχώς διευρύνεται και μεγαλώνει; Θα υπάρχουν ομοιότητες με άλλα «δυτικά» κράτη που η συμμετοχή είναι είτε μειοψηφική είτε κοντά στο 50-60% αλλά η γενικότερη κοινωνική στάση και δράση είναι ήπιας μορφής;

Ανεξαρτήτως με τα στοιχεία και τα κριτήρια τα οποία θα υπερισχύσουν στη προκείμενη συμπεριφορά, θεωρείται τουλάχιστον στρεβλή η νηνεμία που επικρατεί στον αντί-εκλογικό/αντί-εξουσιαστικό χώρο στον ελλαδικό χώρο. Μια στρεβλότητα που όσο περνάει ο καιρός γίνεται περισσότερο αντιληπτή από ολοένα ευρύτερο αριθμό ανθρώπων. Σε μια περίοδο μεταβολών και αναταράξεων πιστεύουμε πως πρέπει να επανεξετάσουμε και αναλύσουμε παλαιότερους τρόπους δράσης και στάσης, που σήμερα φαντάζουν αναποτελεσματικοί στο συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Πόσα στοιχεία διατηρεί η **απεργία** σήμερα με εκείνα του προηγούμενου αιώνα; Είναι ίδια τα χαρακτηριστικά της και η αποτελεσματικότητα της; Το κόστος για κράτος και κεφάλαιο παραμένει στα ίδια επίπεδα;

Ένα από τα βασικά και κυριότερα χαρακτηριστικά της δομής του Κράτους είναι ο ελιγμός του και η προσαρμογή του σε νέες συνθήκες. Όσοι πιστεύουν ότι το Κράτος είναι ένας μηχανισμός βραδυκίνητος και αναποτελεσματικός, ίσως θα πρέπει να επανεξετάσουν την οπτική τους. Επιλέγει να εμφανίζεται αργό και αναποτελεσματικό στους φτωχοδιάβολους διότι, στους τομείς και για τους επιχειρηματίες που το ενδιαφέρει, η δουλειά τρέχει είτε με fast track είτε με πακέτο Γιούνκερ. Γι' αυτό το λόγο οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι οφείλουν να το αιφνιδιάζουν συνεχώς και να είναι ει δυνατό απροετοίμαστο, ώστε ο χρόνος να λειτουργεί υπέρ τους έως ότου το κράτος να ανασυνταχθεί και να επιτεθεί.

Πρόσφατα είδαμε τον τρόπο, με τον οποίο το κράτος αντέδρασε άμεσα και «πέρασε» τους **πλειστηριασμούς** σε ηλεκτρονικές διαδικτυακές πλατφόρμες. Ξεπερνώντας έτσι τις αντιδράσεις και τις ακυρώσεις αυτών. Τράπεζες επέβαλαν την έναρξη και εκτέλεση των πλειστηριασμών και το κράτος διαχειρίστηκε γρήγορα το πρόβλημά τους. Αντίστοιχα μορφές δράσης, οι οποίες ήταν αποτελεσματικές κατά τα προηγούμενα χρόνια δεν σημαίνει ότι παραμένουν ακόμη αποτελεσματικές. Διότι το κράτος έχει ανασυνταχθεί και πρακτικά και θεωρητικά. Σε αυτό το σημείο ας δώσουμε ένα παράδειγμα: Ένας μεταλλωρύχος, κάτοικος της ελλαδικής επαρχίας πριν από 100 χρόνια είχε μια απλή και λιτή διαβίωση, χωρίς εξάρτηση από τις τράπεζες και τις εταιρείες ενέργειας, αφού ουσιαστικά υπήρχε ένα μη καταναλωτικό μοντέλο. Νταραβέρι είχε με το κράτος μέσω των φόρων (ασφαλιστικές εισφορές δεν υπήρχαν ακόμη) και του αφεντικού. Απλές και ξεκάθαρες σχέσεις εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Η απόφασή του να απεργήσει είχε άμεση αρνητική επίδραση πρωταρχικά στον κεφαλαιούχο και επί πλέον στην κυβέρνηση. Όταν τα πράγματα έφταναν σε οριακό σημείο τότε ο στρατός και η αστυνομία καλούνταν να επέμβουν. Και πάλι

στα όρια της φτώχειας και εξαθλίωσης, εντείνοντας τις συνθήκες απόγνωσης για μεγάλα κομμάτια πληθυσμού.

Και όμως, παρ' ότι οι συνθήκες και φαίνονται και είναι τραγικές για πάρα πολλούς ανθρώπους, μια νηνεμία απλώνεται στον ελλαδικό ουρανό. Ασφαλώς και πιστεύουμε ότι αυτή η κατάσταση δεν θα είναι εσαεί σταθερή, αλλά θα μεταβληθεί σε καταιγίδα, που πιστεύουμε να είναι προς την απελευθερωτική προοπτική. Διότι καταστάσεις νηνεμίας και καταιγίδας πάντα υπήρχαν στο κοινωνικό γίγνεσθαι, όμως η απελευθερωτική προοπτική είναι το ζητούμενο και όχι μια εξεγερτική/επαναστατική μεταβολή της εξουσιαστικής διαχείρισης. Σημασία δεν έχει η αλλαγή σκυτάλης, αλλά η κατάργηση αυτής.

Οφείλουμε να πούμε ότι κατά τα πρώτα χρόνια μνημονιακών κυβερνήσεων οι γενικές απεργίες και διαδηλώσεις είχαν τα στοιχεία του όγκου και της σύγκρουσης από μεγάλα και μη ομοιόμορφα τμήματα συμμετεχόντων. Αυτά τα στοιχεία εξαφανίστηκαν μονομιάς με την έλευση της κυβέρνησης Σύριζα/ανελ, διότι ουσιαστικά οι συγκεκριμένοι κυβερνητικοί εταίροι καρπώθηκαν εκλογικά τις αντι-μνημονιακές διαδηλώσεις (όπως επίσης και η Χρυσή Αυγή) και για το πρώτο χρονικό διάστημα υπήρχε, θεωρητικά, κατάσταση αναμονής του καινούργιου.

Ισχύει αυτό το τελευταίο; Ότι δηλαδή οι ψηφοφόροι έδωσαν χρόνο στην κυβέρνηση για να δείξει το έργο της και εν συνεχεία θα κινούνταν ανάλογα, μια συμπεριφορά αντίστοιχη με τη πρώτη κυβέρνηση Πασόκ, το 1981; Θεωρούμε πως η συγκεκριμένη μετεκλογική συμπεριφορά του ψηφοφόρου πελάτη δείχνει και ενέχει στοιχεία ολοκληρωτικής εναπόθεσης των ελπίδων του σε κομματικούς σχηματισμούς προ, εκλογικά και (βραχυπρόθεσμα) μετεκλογικά.

Ποιό είναι το επόμενο στάδιο συμπεριφοράς για κάποιον που λειτουργεί αντιπροσωπευτικά και εκχωρεί σε τρίτους τις «ελπίδες» του; **Η παραίτηση**. Πιστεύουμε ότι διανύουμε αυτήν την περίοδο, το διάστημα της παραί-

τησης, για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Είναι μια λογική συνθήκη εξέλιξης των πραγμάτων, από τη στιγμή που αρκετοί πείσθηκαν, αλλά γελάστηκαν από τους εξουσιαστές, τόσο με τις κοινοβουλευτικές εκλογές όσο και με το δημοψήφισμα.

Εννοείται πως υπάρχει ένα κομμάτι νέων κομματόσκυλων που σιτίζονται όχι άμεσα από το κράτος, αλλά έμμεσα μέσω των ΜΚΟ και ιδιωτικών εταιρειών που λαμβάνουν δημόσια έργα. Οι συγκεκριμένοι, μαζί με τα παλιά και νέα τζάκια επιχειρηματιών στρώνουν τη νέα «εποχή».

Αυτή η ψυχολογική κατάσταση της παραίτησης ισχύει, εν πολλοίς, για το τμήμα των ψηφοφόρων που συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογικές παραστάσεις. Τί συμβαίνει, όμως, με εκείνο το κομμάτι των ανθρώπων που δεν αποτελούν εκλογικό σώμα και όπως καταγράφεται τα τελευταία χρόνια συνεχώς διευρύνεται και μεγαλώνει; Θα υπάρχουν ομοιότητες με άλλα «δυτικά» κράτη που η συμμετοχή είναι είτε μειοψηφική είτε κοντά στο 50-60% αλλά η γενικότερη κοινωνική στάση και δράση είναι ήπιας μορφής;

Ανεξαρτήτως με τα στοιχεία και τα κριτήρια τα οποία θα υπερισχύσουν στη προκείμενη συμπεριφορά, θεωρείται τουλάχιστον στρεβλή η νηνεμία που επικρατεί στον αντι-εκλογικό/αντι-εξουσιαστικό χώρο στον ελλαδικό χώρο. Μια στρεβλότητα που όσο περνάει ο καιρός γίνεται περισσότερο αντιληπτή από ολοένα ευρύτερο αριθμό ανθρώπων. Σε μια περίοδο μεταβολών και αναταράξεων πιστεύουμε πως πρέπει να επανεξετάσουμε και αναλύ-

επίπεδα;

Ένα από τα βασικά και κυριότερα χαρακτηριστικά της δομής του Κράτους είναι ο ελιγμός του και η προσαρμογή του σε νέες συνθήκες. Όσοι πιστεύουν ότι το Κράτος είναι ένας μηχανισμός βραδυκίνητος και αναποτελεσματικός, ίσως θα πρέπει να επανεξετάσουν την οπτική τους. Επιλέγει να εμφανίζεται αργό και αναποτελεσματικό στους φτωχοδιάβολους διότι, στους τομείς και για τους επιχειρηματίες που το ενδιαφέρει, η δουλειά τρέχει είτε με fast track είτε με πακέτο Γιούνκερ. Γι' αυτό το λόγο οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι οφείλουν να το αιφνιδιάζουν συνεχώς και να είναι ει δυνατό απροετοίμαστο, ώστε ο χρόνος να λειτουργεί υπέρ τους έως ότου το κράτος να ανασυνταχθεί και να επιτεθεί.

Πρόσφατα είδαμε τον τρόπο, με τον οποίο το κράτος αντέδρασε άμεσα και «πέρασε» τους **πλειστηριασμούς** σε ηλεκτρονικές διαδικτυακές πλατφόρμες. Ξεπερνώντας έτσι τις αντιδράσεις και τις ακυρώσεις αυτών. Τράπεζες επέβαλαν την έναρξη και εκτέλεση των πλειστηριασμών και το κράτος διαχειρίστηκε γρήγορα το πρόβλημά τους. Αντίστοιχα μορφές δράσης, οι οποίες ήταν αποτελεσματικές κατά τα προηγούμενα χρόνια δεν σημαίνει ότι παραμένουν ακόμη αποτελεσματικές. Διότι το κράτος έχει ανασυνταχθεί και πρακτικά και θεωρητικά. Σε αυτό το σημείο ας δώσουμε ένα παράδειγμα: Ένας μεταλλωρύχος, κάτοικος της ελλαδικής επαρχίας πριν από 100 χρόνια είχε μια απλή και λιτή διαβίωση, χωρίς εξάρτηση από τις τράπεζες και τις εταιρείες ενέργειας, αφού ουσιαστικά υπήρχε ένα μη καταναλωτικό μοντέλο. Νταραβέρι είχε με το κράτος μέσω των φόρων (ασφαλιστικές εισφορές δεν υπήρχαν ακόμη) και του αφεντικού. Απλές και ξεκάθαρες σχέσεις εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Η απόφασή του να απεργήσει είχε άμεση αρνητική επίδραση πρωταρχικά στον κεφαλαιούχο και επί πλέον στην κυβέρνηση. Όταν τα πράγματα έφταναν σε οριακό σημείο τότε ο στρατός και η αστυνομία καλούνταν να επέμβουν. Και πάλι, όμως, οι απεργοί ήταν διατεθειμένοι να μην υποχωρήσουν. Δεν είχαν υποθήκες, τα σπίτια τους, ήταν πολλές φορές πλιθόσπιτα και αυτοκίνητο δεν υπήρχε ακόμη. Τα φαντασιακά και καταναλωτικά πρότυπα, που ακολούθησαν, ουσιαστικά αλλοίωσαν τον τρόπο ζωής και ο κομματικός συνδικαλισμός ανέλαβε δράση. Τέτοια, λοιπόν, αμέτρητα παραδείγματα είχαμε όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο (Σέριφος, Λαύριο κ.ά.) αλλά και σε άλλες χώρες.

Μια ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι εκείνη της απεργίας στο Λαντλάου του Κολοράντο στις αρχές του 20ου αι. με τη συμμετοχή και ελληνικής καταγωγής μεταναστών. Το αμερικάνικο κεφάλαιο εξ αρχής δεν είχε θέματα κινητικότητας εργατών αντίθετα υπήρχαν ομάδες μεταναστών που λειτουργούσαν ως απεργοσπάστες σε εργοστάσια από περιοχή σε περιοχή. Μια τέτοια «εθνική» ομάδα

ας, με την δράση των αναρχικών ομάδων και το κράτος προσπαθεί να φτιάξει ένα κοινό πλαίσιο καταστολής.[17] Πράγματι, μέσα από τον τύπο της εποχής φαίνεται ότι πολλές φορές οι αγρότες που βρίσκονταν στη παρανομία, συμμετείχαν και σε εκδηλώσεις διαμαρτυρίας καθώς και σε εξεγέρσεις στις κατά τόπους περιοχές, συνεργαζόμενοι με αναρχικούς. **Ουσιαστικά, η σύνδεση αυτή φανερώνει την πρόθεση των αρχών να ελέγξουν την δυσαρέσκεια. Το κράτος θέλει να διασφαλίσει ότι οι διαμαρτυρίες θα μείνουν στο πεδίο των διαδηλώσεων, των επιτροπών και των ψηφισμάτων, που ουσιαστικά είναι ένα ελεγχόμενο πλαίσιο.** Έτσι, με αυτόν τον τρό-

θα έχει ως αποτέλεσμα την εξασθένιση του αναρχικού λόγου και στην διάλυση των ομάδων.

Ελευθερόκοκκος

Βιβλιογραφία:

Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999.

Κορδάτος Γ, *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος*, εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1972.

Μοσχώφ Κ., *Εισαγωγικά στην ιστορία του κινήματος της ελ-*

κριμένοι κυβερνητικοί εταίροι καρπώθηκαν εκλογικά τις αντι-μνημονιακές διαδηλώσεις (όπως επίσης και η Χρυσή Αυγή) και για το πρώτο χρονικό διάστημα υπήρχε, θεωρητικά, κατάσταση αναμονής του καινούργιου.

Ισχύει αυτό το τελευταίο; Ότι δηλαδή οι ψηφοφόροι έδωσαν χρόνο στην κυβέρνηση για να δείξει το έργο της και εν συνεχεία θα κινούνταν ανάλογα, μια συμπεριφορά αντίστοιχη με τη πρώτη κυβέρνηση Πασόκ, το 1981; Θεωρούμε πως η συγκεκριμένη μετεκλογική συμπεριφορά του ψηφοφόρου πελάτη δείχνει και ενέχει στοιχεία ολοκληρωτικής εναπόθεσης των ελπίδων του σε κομματικούς σχηματισμούς προ, εκλογικά και (βραχυπρόθεσμα) μετεκλογικά.

Ποιό είναι το επόμενο στάδιο συμπεριφοράς για κάποιον που λειτουργεί αντιπροσωπευτικά και εκχωρεί σε τρίτους τις «ελπίδες» του; **Η παραίτηση**. Πιστεύουμε ότι διανύουμε αυτήν την περίοδο, το διάστημα της παραίτησης.

Αυτή η ψυχολογική κατάσταση της παραίτησης ισχύει, εν πολλοίς, για το τμήμα των ψηφοφόρων που συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογικές παραστάσεις. Τί συμβαίνει, όμως, με εκείνο το κομμάτι των ανθρώπων που δεν αποτελούν εκλογικό σώμα και όπως καταγράφεται τα τελευταία χρόνια συνεχώς διευρύνεται και μεγαλώνει; Θα υπάρχουν ομοιότητες με άλλα «δυτικά» κράτη που η συμμετοχή είναι είτε μειοψηφική είτε κοντά στο 50-60% αλλά η γενικότερη κοινωνική στάση και δράση είναι ήπιας μορφής;

Ανεξαρτήτως με τα στοιχεία και τα κριτήρια τα οποία θα υπερισχύσουν στη προκείμενη συμπεριφορά, θεωρείται τουλάχιστον στρεβλή η νηνεμία που επικρατεί στον αντί-εκλογικό/αντί-εξουσιαστικό χώρο στον ελλαδικό χώρο. Μια στρεβλότητα που όσο περνάει ο καιρός γίνεται περισσότερο αντιληπτή από ολοένα ευρύτερο αριθμό ανθρώπων. Σε μια περίοδο μεταβολών και αναταράξεων πιστεύουμε πως πρέπει να επανεξετάσουμε και αναλύ-

ας, με την δράση των αναρχικών ομάδων και το κράτος προσπαθεί να φτιάξει ένα κοινό πλαίσιο καταστολής.[17] Πράγματι, μέσα από τον τύπο της εποχής φαίνεται ότι πολλές φορές οι αγρότες που βρίσκονταν στη παρανομία, συμμετείχαν και σε εκδηλώσεις διαμαρτυρίας καθώς και σε εξεγέρσεις στις κατά τόπους περιοχές, συνεργαζόμενοι με αναρχικούς. **Ουσιαστικά, η σύνδεση αυτή φανερώνει την πρόθεση των αρχών να ελέγξουν την δυσαρέσκεια. Το κράτος θέλει να διασφαλίσει ότι οι διαμαρτυρίες θα μείνουν στο πεδίο των διαδηλώσεων, των επιτροπών και των ψηφισμάτων, που ουσιαστικά είναι ένα ελεγχόμενο πλαίσιο. Έτσι, με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η αποκοπή εκείνου του κομματιού των αγροτών, που θα απομακρυνθεί από τις ελεγχόμενες διαμαρτυρίες, βρίσκοντας κοινωνική έκφραση στο κομμάτι της αναρχίας.**

Όμως, ο συνδυασμός των διώξεων, η «έκπτωση» ιδεών, αλλά και η έλλειψη δραστικών προτάσεων στο κομμάτι των εναλλακτικών λύσεων έξω από το κράτος, θα έχει ως αποτέλεσμα την εξασθένιση του αναρχικού λόγου και στην διάλυση των ομάδων.

Ελευθερόκοκκος

17. ό.π., σελ. 272, όπου αναφέρεται σε απόσπασμα έκθεση της γαλλικής πρεσβείας το 1906: «*η δημόσια τάξη αυτόν τον τελευταίο καιρό είναι ανύπαρκτη στην Πελοπόννησο, από τις καθημερινές ληστείες και ζωοκλοπές, τις οποίες η κυβέρνηση αποδίδει στους αναρχικούς*».

Βιβλιογραφία:

Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999.

Κορδάτος Γ, *Ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος*, εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1972.

Μοσκώφ, Κ., *Εισαγωγικά στην ιστορία του κινήματος της εργατικής τάξης. Η διαμόρφωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης στην Ελλάδα*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1988.

Μούλιας Χρ., *Ιταλοί πρόσφυγες στην Πάτρα (1849)*, Πρακτικά Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών, τ. Γ' Αθήναι 1992-1993.

Χαρμπίλας Χρήστος, *Οι αναρχικοί της Πάτρας και του Πύργου στα τέλη του 19 -αρχές του 20ου αιώνα. Διασυνδέσεις, επιρροές και ο πολιτικός τους ρόλος*, Διδακτορική Διατριβή, Κέρκυρα, 2006.

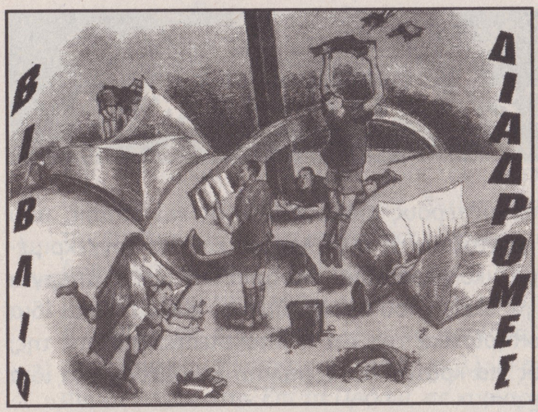
Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893- 1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000.

και το κράτος διαχειρίστηκε γρήγορα το πρόβλημά τους. Αντίστοιχα μορφές δράσης, οι οποίες ήταν αποτελεσματικές κατά τα προηγούμενα χρόνια δεν σημαίνει ότι παραμένουν ακόμη αποτελεσματικές. Διότι το κράτος έχει ανασυνταχθεί και πρακτικά και θεωρητικά. Σε αυτό το σημείο ας δώσουμε ένα παράδειγμα: Ένας μεταλλωρύχος, κάτοικος της ελλαδικής επαρχίας πριν από 100 χρόνια είχε μια απλή και λιτή διαβίωση, χωρίς εξάρτηση από τις τράπεζες και τις εταιρείες ενέργειας, αφού ουσιαστικά υπήρχε ένα μη καταναλωτικό μοντέλο. Νταραβέρι είχε με το κράτος μέσω των φόρων (ασφαλιστικές εισφορές δεν υπήρχαν ακόμη) και του αφεντικού. Απλές και ξεκάθαρες σχέσεις εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Η απόφασή του να απεργήσει είχε άμεση αρνητική επίδραση πρωταρχικά στον κεφαλαιούχο και επί πλέον στην κυβέρνηση. Όταν τα πράγματα έφταναν σε οριακό σημείο τότε ο στρατός και η αστυνομία καλούνταν να επέμβουν. Και πάλι, όμως, οι απεργοί ήταν διατεθειμένοι να μην υποχωρήσουν. Δεν είχαν υποθήκες, τα σπίτια τους, ήταν πολλές φορές πλιθόσπιτα και αυτοκίνητο δεν υπήρχε ακόμη. Τα φαντασιακά και καταναλωτικά πρότυπα, που ακολούθησαν, ουσιαστικά αλλοίωσαν τον τρόπο ζωής και ο κομματικός συνδικαλισμός ανέλαβε δράση. Τέτοια, λοιπόν, αμέτρητα παραδείγματα είχαμε όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο (Σέριφος, Λαύριο κ.ά.) αλλά και σε άλλες χώρες.

Μια ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι εκείνη της απεργίας στο Λαντλάου του Κολοράντο στις αρχές του 20ου αι. με τη συμμετοχή και ελληνικής καταγωγής μεταναστών. Το αμερικάνικο κεφάλαιο εξ αρχής δεν είχε θέματα κινητικότητας εργατών αντίθετα υπήρχαν ομάδες μεταναστών που λειτουργούσαν ως απεργοσπάστες σε εργοστάσια από περιοχή σε περιοχή. Μια τέτοια «εθνική» ομάδα στις αρχές του 20ου αιώνα ήταν και η ελληνική. Απεργοσπάστες έλληνες λειτουργούσαν ως τσιράκια της εργοδοσίας και μετέβαιναν ως «μπράβοι-απεργοσπάστες» όπου τους καλούσαν.

Η συγκεκριμένη δράση των ελλήνων ασφαλώς και δεν ήταν καθολική, ήταν όμως σημαντικό ποσοστό εκείνων που λειτουργούσαν με αυτό τον τρόπο. Στον αντίποδα και στην απεργία του Λάντλοου έγινε γνωστός ο Λούης Τίκας από τη Κρήτη. Η απεργία άρχισε στις 23 Σεπτεμβρίου του 1913, με πρωτοβουλία του συνδικάτου και με αιτήματα υψηλότερους μισθούς, ασφαλείς συνθήκες εργα-

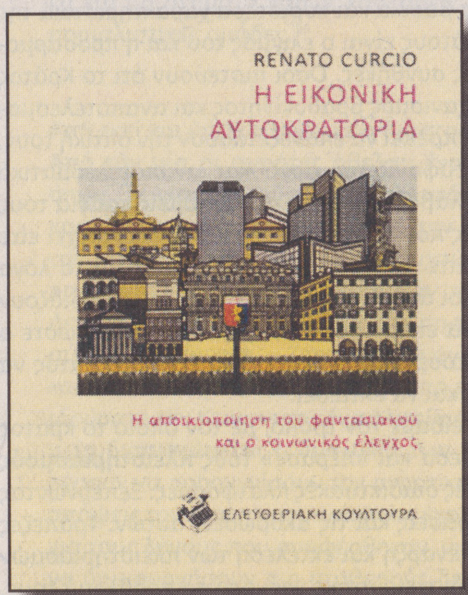
συνέχεια στη σελ. 11

Η ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Η αποικιοποίηση του φανταστικού και ο κοινωνικός έλεγχος

RENATO CURCIO

Σελ. 140, Αθήνα 2016

Ο ***Renato Curcio*** στην ***Εισαγωγή*** αναφέρει ότι «*Το Internet είναι πολλά πράγματα: μια εξέλιξη του παγκόσμιου καπιταλισμού, μια καινοτόμος τεχνολογία, ένα νέο πανοπτικό επιτήρησης, μια δυνατότητα ελέγχου εξ αποστάσεως των εργαζομένων, μια παραγωγή εικονικών ταυτοτήτων, μια ευκαιρία για εγχειρήματα τύπου χάκινγκ είτε για το καλό είτε για το κακό, μια δυνατότητα επιτάχυνσης και διεύρυνσης των οριζόντιων επικοινωνιών μας και πολλά, πάρα πολλά άλλα πράγματα ακόμη. Εν κατακλείδι, δεν αμφισβητείται εδώ το γεγονός ότι η ηλε-*

κισμένου. Προσπάθησε να εξαλείψει την μνήμη. Μέσω της επιβολής της γλώσσας τους οι αποικιακές χώρες ήθελαν να περάσουν τα πολιτισμικά τους μοντέλα, τη λογοτεχνία τους, τις αναμνήσεις και την ιστορία τους. Όπως δείχνουν χιλιάδες μαρτυρίες, επρόκειτο συχνά για ωμές και κτηνώδεις επιχειρήσεις, βασισμένες στην πεποίθηση ότι κάθε γλώσσα εμπεριέχει, στο σύστημα των σημείων της, την κληρονομιά των σημασιών της, τα αναπαραστατικά στερεότυπα, τα βλέμματα που συμπυκνώνονται στις λέξεις, τις συμβατικές εικόνες είτε για το παρόν είτε για το παρελθόν».

Στην συνέχεια του πρώτου μέρους, ο συγγραφέας περιγράφει συνοπτικά τις συνθήκες εμφάνισης του Internet, όταν στα τέλη του 1969 στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια ορισμένοι ερευνητές κατάφεραν να φτιάξουν τον πρώτο κόμβο ενός δικτύου επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο υπολογιστές, ανακάλυψη που μόνο ασυγκίνητο δεν άφησε το υπουργείο αμύνης των ΗΠΑ, που έσπευσε να θέσει υπό την «προστασία» του το «νήπιο».

Θα έπρεπε, βέβαια, να περάσουν 14 χρόνια για να εμφανιστεί «σεμνά» το οικουμενικό δίκτυο του ***Ίντερνετ***, και ακόμη επτά με οκτώ χρόνια, δηλαδή το 1990-'91, για να υπάρξει η ουσιαστική στροφή χάρη σε μια εφαρμογή του Tim Berners-Lee, ενός προγραμματιστή που εργαζόταν στο Cern στην Γενεύη.

Η ***Microsoft*** εμφανίζεται το 1975, η

ανήλικων, στις τεράστιες αμερικανικές και ευρωπαϊκές εγκαταστάσεις εναπόθεσης ηλεκτρονικών αποβλήτων (e-waste) στο Πακιστάν, στο Βιετνάμ, αλλά και στην Κίνα».

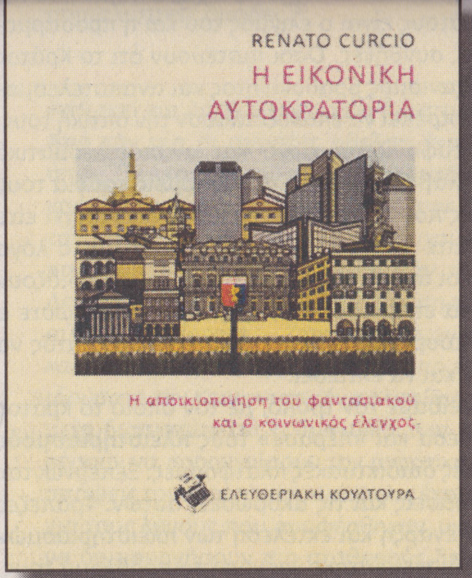
Σύμφωνα με τον **Curcio,** στις διαδικασίες αποικιοποίησης του φανταστικού πρέπει να υπάρχουν μόνο ενισχυτικές εικόνες με αστραφτερά, smart αντικείμενα και ενθουσιώδεις εργαζομένους, ενώ αντίθετα να εξαφανίζονται από το προσκήνιο οι εικόνες λόγου χάρη ενός εργαζομένου που αυτοκτόνησε γιατί δεν άντεξε τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας ή ενός παιδιού το οποίο, μολυσμένο από το κάδμιο, το νικέλιο, το βάριο, τον υδράργυρο και το αρσενικό, πεθαίνει σε κάποιο e-waste λόγω νεοπλασίας.

Στο ***τρίτο μέρος*** με τον τίτλο ***Η Ολιγαρχία της Εικονικής Αυτοκρατορίας***, ο συγγραφέας αρχικά αναφέρεται στην διαδικασία, που ακολούθησαν οι ΗΠΑ το 1983, μετά την απόφασή τους να περάσουν από μια εποχή που σφραγίστηκε από την συνεργασία των στρατιωτικών προγραμματιστών και των μεγάλων πανεπιστημίων σε μιαν άλλη «ιδιωτικοποιώντας» και εμπορευματικοποιώντας τις τότε ξεπερασμένες τεχνολογίες του Δικτύου. Ακολούθως, πιάνει το νήμα της καταγραφής πλήθους πληροφοριών, που εθελούσια προσφέρουν οι χρήστες «*πληκτρολογώντας ερωτήσεις στις μηχανές αναζήτησης, στέλνοντας e-mail, ποστάροντας μηνύματα στα προφίλ τους στα socialnetwork, -μια απειρία πληροφοριών για τους ίδιους, την οικογένειά τους, την εργασία τους, τα χόμπι τους, για τις πολιτικές τους συμπάθειες, για την κοινή ζωή τους, για τους φίλους τους, και για πολλά άλλα ακόμη· ένας θησαυρός, που οι*

γλώσσα. Υπάρχει, πράγματι, μια πρώτη απόδειξη: η ποιοτική ολίσθηση από την προφορικότητα στη γραφή. Σε αυτό το πέρασμα, όμως, ακόμη και οι δεδομένοι κανόνες της γραφής τροποποιούνται. Στην πλατφόρμα του Twitter, όπως είναι γνωστό, τα μηνύματα δεν μπορούν να είναι μεγαλύτερα των 140 χτυπημάτων, ένα όριο που με τη σειρά του έχει πολλές συνέπειες. Για παράδειγμα: συνεπάγεται γρήγορες, άμεσες απαντήσεις, χωρίς να αφήνει χρόνο για σκέψη· επιτρέπει την παραβίαση της στίξης (εξαφάνιση των κομμάτων και των κεφαλαίων)· συνιστά τη σύνταξη σύντομων και ουσιαστικών φράσεων· προτιμώνται συμβατικές λέξεις (Χ επουράνια αγάπη), χωρίς φωνήεντα (τβμπ, νν, μπντζ) εύκολο να πληκτρολογηθούν (twttr ήταν το πρώτο όνομα του Twitter)· αποθαρρύνει την παρουσίαση επιχειρημάτων· παρακινεί σε αναγωγές του τύπου «ναι/όχι». Στην εικονική αυτοκρατορία, η οικονομία είναι η δίδυμη αδελφή της ταχύτητας. Οι φράσεις πρέπει να μπορούν να πληκτρολογηθούν γρήγορα, με το ελάχιστο κόστος. Τα πάντα υπολογίζονται, συντομεύονται, περιορίζονται. Εξαφανίζονται τα κεφαλαία, πάνε και οι τόνοι. Και να πως εισβάλλουν τα ακρωνύμια, τα σύμβολα, τα στατικά ή άψυχα emoticons, προκειμένου να εισαχθούν σημεία που οι είτε παραπέμπουν σε συναισθήματα είτε λειτουργούν σαν ίχνη ενός απόντος συναισθήματος».

Η μνήμη και η λήθη;

Ο ***Curcio*** μάς διαβεβαιώνει ότι «*όταν εμπιστευόμαστε τις αναμνήσεις μας σε εξωτερικές αμείλικτες μνήμες, αυτές οι τελευταίες μας θυμίζουν ακόμη και εκείνα που δεν θυμόμαστε πλέον ή από τα οποία έχουμε απελευθερωθεί. Όντας παιδιά της ποσοτικής σκέψης, αγνοούν τη λεπτή και χρήσιμη τέχνη της απόρριψης και της εγκατάλειψης· θυμούνται για πάντα ακόμη κι όσα εμείς δεν θέλουμε πλέον να*

Σελ. 140, Αθήνα 2016

Ο ***Renato Curcio*** στην ***Εισαγωγή*** αναφέρει ότι «*Το Internet είναι πολλά πράγματα: μια εξέλιξη του παγκόσμιου καπιταλισμού, μια καινοτόμος τεχνολογία, ένα νέο πανοπτικό επιτήρησης, μια δυνατότητα ελέγχου εξ αποστάσεως των εργαζομένων, μια παραγωγή εικονικών ταυτοτήτων, μια ευκαιρία για εγχειρήματα τύπου χάκινγκ είτε για το καλό είτε για το κακό, μια δυνατότητα επιτάχυνσης και διεύρυνσης των οριζόντιων επικοινωνιών μας και πολλά, πάρα πολλά άλλα πράγματα ακόμη. Εν κατακλείδι, δεν αμφισβητείται εδώ το γεγονός ότι η ηλεκτρονική αλληλογραφία επιτάχυνε τις επικοινωνίες και διεύρυνε την δυνατότητά μας να ανταλλάσσουμε περιεχόμενα. Ενδεχομένως το βλέμμα που θα συναντήσετε σε αυτές τις σελίδες να είναι στραμμένο στην εκπληκτική πολλαπλότητα των ύπουλων ελέγχων στους οποίους υπόκειται οτιδήποτε ανταλλάσσεται μέσω δικτύου και που, την εποχή της κανονικής αλληλογραφίας, δεν τους σκεφτόμασταν ούτε τους θεωρούσαμε σαν μια συνηθισμένη πρακτική*».

Ο συγγραφέας περιγράφει ακόμη, στην ***Εισαγωγή,*** όσα θα βρούμε στην συνέχεια, στις σελίδες αυτού το βιβλίου, όπου ένα μέρος είναι αφιερωμένο στους εικονικούς διαχωρισμούς, δηλαδή στην παραγωγή ψηφιακών ταυτοτήτων, στις τεράστιες επιπτώσεις τους, στην υπερσύνδεση, στην

κισμένου. Προσπάθησε να εξαλείψει την μνήμη. Μέσω της επιβολής της γλώσσας τους οι αποικιακές χώρες ήθελαν να περάσουν τα πολιτισμικά τους μοντέλα, τη λογοτεχνία τους, τις αναμνήσεις και την ιστορία τους. Όπως δείχνουν χιλιάδες μαρτυρίες, επρόκειτο συχνά για ωμές και κτηνώδεις επιχειρήσεις, βασισμένες στην πεποίθηση ότι κάθε γλώσσα εμπεριέχει, στο σύστημα των σημείων της, την κληρονομιά των σημασιών της, τα αναπαραστατικά στερεότυπα, τα βλέμματα που συμπυκνώνονται στις λέξεις, τις συμβατικές εικόνες είτε για το παρόν είτε για το παρελθόν».

Στην συνέχεια του πρώτου μέρους, ο συγγραφέας περιγράφει συνοπτικά τις συνθήκες εμφάνισης του Internet, όταν στα τέλη του 1969 στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια ορισμένοι ερευνητές κατάφεραν να φτιάξουν τον πρώτο κόμβο ενός δικτύου επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο υπολογιστές, ανακάλυψη που μόνο ασυγκίνητο δεν άφησε το υπουργείο αμύνης των ΗΠΑ, που έσπευσε να θέσει υπό την «προστασία» του το «νήπιο».

Θα έπρεπε, βέβαια, να περάσουν 14 χρόνια για να εμφανιστεί «σεμνά» το οικουμενικό δίκτυο του ***Ίντερνετ***, και ακόμη επτά με οκτώ χρόνια, δηλαδή το 1990-'91, για να υπάρξει η ουσιαστική στροφή χάρη σε μια εφαρμογή του Tim Berners-Lee, ενός προγραμματιστή που εργαζόταν στο Cern στην Γενεύη.

Η ***Microsoft*** εμφανίζεται το 1975, η ***Apple*** το 1976, το *Amazon* το 1995, το ***Facebook*** το 2004, το ***Google*** το 2005, το ***WhatsApp*** το 2009 και το ***Twitter*** το 2013. Όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, οι επιχειρήσεις αυτές «*φαντάστηκαν ως αγορά των προϊόντων τους και των υπηρεσιών τους ολόκληρο τον παγκόσμιο πληθυσμό χωρίς διακρίσεις θρησκείας, εθνικότητας, ή πολιτικής ένταξης· ένας target καταναλωτών υπολογισμένος όχι βάσει κάποιας ιδιαιτερότητάς τους (ως προς την εργασία, την κατανάλωση, την ψυχαγωγία), αλλά σε σχέση με κάθε στιγμή της ύπαρξής τους*».

Το ***δεύτερο μέρος*** έχει τον τίτλο ***Η Σύλληψη του Φανταστικού***. Εδώ, μεταξύ άλλων, εξηγείται «*πόσο σημαντική είναι η ύπαρξη της απόσπασης προς υποστήριξη της έλξης*» φέρνοντας για παράδειγμα ορι-

αποικιοποίησης του φανταστικού πρέπει να υπάρχουν μόνο ενισχυτικές εικόνες με αστραφτερά, smart αντικείμενα και ενθουσιώδεις εργαζομένους, ενώ αντίθετα να εξαφανίζονται από το προσκήνιο οι εικόνες λόγου χάρη ενός εργαζομένου που αυτοκτόνησε γιατί δεν άντεξε τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας ή ενός παιδιού το οποίο, μολυσμένο από το κάδμιο, το νικέλιο, το βάριο, τον υδράργυρο και το αρσενικό, πεθαίνει σε κάποιο e-waste λόγω νεοπλασίας.

Στο ***τρίτο μέρος*** με τον τίτλο ***Η Ολιγαρχία της Εικονικής Αυτοκρατορίας***, ο συγγραφέας αρχικά αναφέρεται στην διαδικασία, που ακολούθησαν οι ΗΠΑ το 1983, μετά την απόφασή τους να περάσουν από μια εποχή που σφραγίστηκε από την συνεργασία των στρατιωτικών προγραμματιστών και των μεγάλων πανεπιστημίων σε μιαν άλλη «ιδιωτικοποιώντας» και εμπορευματικοποιώντας τις τότε ξεπερασμένες τεχνολογίες του Δικτύου. Ακολούθως, πιάνει το νήμα της καταγραφής πλήθους πληροφοριών, που εθελούσια προσφέρουν οι χρήστες «*πληκτρολογώντας ερωτήσεις στις μηχανές αναζήτησης, στέλνοντας e-mail, ποστάροντας μηνύματα στα προφίλ τους στα socialnetwork, -μια απειρία πληροφοριών για τους ίδιους, την οικογένειά τους, την εργασία τους, τα χόμπι τους, για τις πολιτικές τους συμπάθειες, για την κοινή ζωή τους, για τους φίλους τους, και για πολλά άλλα ακόμη· ένας θησαυρός, που οι ισχυρές μνήμες που διαθέτουν οι εταιρίες web, φυλάσσουν και μηρυκάζουν με μεγάλη προσοχή*». Το πλήθος αυτών των πληροφοριών μέσω τεχνικών επεξεργασιών (με χρήση αλγόριθμων) διατίθεται πλέον σε επιχειρήσεις, υπηρεσίες ασφαλείας, κοινωνικούς επιστήμονες ή εγκληματολόγους κοκ. Η μαζική και η ειδική επιτήρηση, όπως περιγράφει στην συνέχεια ο Curcio λαμβάνει εφιαλτικές διαστάσεις.

Το ***τέταρτο μέρος*** με τον τίτλο ***Ο Επιτηρούμενος εργαζόμενος*** είναι ένα σχόλιο για το πώς το Internet και οι τεχνολογίες της πληροφορικής εισέβαλλαν στο «παλαιό» σκηνικό των χώρων εργασίας με την έλευση της νέας χιλιετίας, βοηθώντας τους πιο επιθετικούς επιχειρηματίες.

Στο ***πέμπτο μέρος,*** με τον τίτλο ***Εικο-***

άμεσες απαντήσεις, χωρίς να αφήνει χρόνο για σκέψη· επιτρέπει την παραβίαση της στίξης (εξαφάνιση των κομμάτων και των κεφαλαίων)· συνιστά τη σύνταξη σύντομων και ουσιαστικών φράσεων· προτιμώνται συμβατικές λέξεις (Χ επουράνια αγάπη), χωρίς φωνήεντα (τβμπ, νν, μπντζ) εύκολο να πληκτρολογηθούν (twttr ήταν το πρώτο όνομα του Twitter)· αποθαρρύνει την παρουσίαση επιχειρημάτων· παρακινεί σε αναγωγές του τύπου «ναι/όχι». Στην εικονική αυτοκρατορία, η οικονομία είναι η δίδυμη αδελφή της ταχύτητας. Οι φράσεις πρέπει να μπορούν να πληκτρολογηθούν γρήγορα, με το ελάχιστο κόστος. Τα πάντα υπολογίζονται, συντομεύονται, περιορίζονται. Εξαφανίζονται τα κεφαλαία, πάνε και οι τόνοι. Και να πως εισβάλλουν τα ακρωνύμια, τα σύμβολα, τα στατικά ή άψυχα emoticons, προκειμένου να εισαχθούν σημεία που είτε παραπέμπουν σε συναισθήματα είτε λειτουργούν σαν ίχνη ενός απόντος συναισθήματος».

Η μνήμη και η λήθη;

Ο ***Curcio*** μάς διαβεβαιώνει ότι «*όταν εμπιστευόμαστε τις αναμνήσεις μας σε εξωτερικές αμείλικτες μνήμες, αυτές οι τελευταίες μας θυμίζουν ακόμη και εκείνα που δεν θυμόμαστε πλέον ή από τα οποία έχουμε απελευθερωθεί. Όντας παιδιά της ποσοτικής σκέψης, αγνοούν τη λεπτή και χρήσιμη τέχνη της απόρριψης και της εγκατάλειψης· θυμούνται για πάντα ακόμη κι όσα εμείς δεν θέλουμε πλέον να θυμόμαστε. Θυμούνται παρά την θέλησή μας και είναι μονάχα αυτές, τελικά, που συγκροτούν, κρίνουν και αποφασίζουν το νόημα των ξεχασμένων μας διαδρομών [...] Με αποικισμένη την προσωπική τους μνήμη, οι άνθρωποι, εξομοιώνονται και με αυτόν τον τρόπο με την ηλεκτρική φιγούρα του πειθήνιου ρομπότ του οποίου η μνήμη είναι απλώς η ψυχρή καταγραφή, ενώ η λήθη σημαίνει την ύπαρξη μιας βλάβης. Η αδυναμία της λήθης ωθεί, συνεπώς σε εκείνο το ακραίο όριο που έχει εξερευνήσει η λογοτεχνία, όπου το να μην μπορείς να ξεχάσεις οδηγεί στην τρέλα*».

Στο ***έκτο μέρος***, με τον τίτλο ***Ούτε υπήκοοι ούτε αρουραίοι***, ο συγγραφέας κατ' αρχήν παρατηρεί ότι η δυνατότητα διείσδυσης και πειθούς προκύπτει αναμφίβολα

Σελ. 140, Αθήνα 2016

Ο ***Renato Curcio*** στην ***Εισαγωγή*** αναφέρει ότι «*Το Internet είναι πολλά πράγματα: μια εξέλιξη του παγκόσμιου καπιταλισμού, μια καινοτόμος τεχνολογία, ένα νέο πανοπτικό επιτήρησης, μια δυνατότητα ελέγχου εξ αποστάσεως των εργαζομένων, μια παραγωγή εικονικών ταυτοτήτων, μια ευκαιρία για εγχειρήματα τύπου χάκινγκ είτε για το καλό είτε για το κακό, μια δυνατότητα επιτάχυνσης και διεύρυνσης των οριζόντιων επικοινωνιών μας και πολλά, πάρα πολλά άλλα πράγματα ακόμη. Εν κατακλείδι, δεν αμφισβητείται εδώ το γεγονός ότι η ηλεκτρονική αλληλογραφία επιτάχυνε τις επικοινωνίες και διεύρυνε την δυνατότητά μας να ανταλλάσσουμε περιεχόμενα. Ενδεχομένως το βλέμμα που θα συναντήσετε σε αυτές τις σελίδες να είναι στραμμένο στην εκπληκτική πολλαπλότητα των ύπουλων ελέγχων στους οποίους υπόκειται οτιδήποτε ανταλλάσσεται μέσω δικτύου και που, την εποχή της κανονικής αλληλογραφίας, δεν τους σκεφτόμασταν ούτε τους θεωρούσαμε σαν μια συνηθισμένη πρακτική*».

Ο συγγραφέας περιγράφει ακόμη, στην ***Εισαγωγή,*** όσα θα βρούμε στην συνέχεια, στις σελίδες αυτού το βιβλίου, όπου ένα μέρος είναι αφιερωμένο στους εικονικούς διαχωρισμούς, δηλαδή στην παραγωγή ψηφιακών ταυτοτήτων, στις τεράστιες επιπτώσεις τους, στην υπερσύνδεση, στην νοητική δουλεία, την αποξένωση της μνήμης, την κλοπή της λήθης κ.ά.

Στο ***πρώτο μέρος*** του βιβλίου με τον τίτλο ***Το Ίντερνετ και η αποικιοποίηση του φανταστικού,*** ο Ο *Curcio* θυμίζει, μεταξύ άλλων, ότι «*Κάθε άλλος αποικισμός του 20ου αιώνα κινήθηκε με τον ίδιο τρόπο: προσπάθησε κατ' αρχήν να επιβάλλει την γλώσσα του και μετά να ξεριζώσει, να καταπνίξει, να αναδιατυπώσει, μέχρι και να ξαναφτιάξει εκείνη ή εκείνες του αποι-* στα τέλη του 1969 στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια ορισμένοι ερευνητές κατάφεραν να φτιάξουν τον πρώτο κόμβο ενός δικτύου επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο υπολογιστές, ανακάλυψη που μόνο ασυγκίνητο δεν άφησε το υπουργείο αμύνης των ΗΠΑ, που έσπευσε να θέσει υπό την «προστασία» του το «νήπιο».

Θα έπρεπε, βέβαια, να περάσουν 14 χρόνια για να εμφανιστεί «σεμνά» το οικουμενικό δίκτυο του ***Ίντερνετ***, και ακόμη επτά με οκτώ χρόνια, δηλαδή το 1990-'91, για να υπάρξει η ουσιαστική στροφή χάρη σε μια εφαρμογή του Tim Berners-Lee, ενός προγραμματιστή που εργαζόταν στο Cern στην Γενεύη.

Η ***Microsoft*** εμφανίζεται το 1975, η ***Apple*** το 1976, το *Amazon* το 1995, το ***Facebook*** το 2004, το ***Google*** το 2005, το ***WhatsApp*** το 2009 και το ***Twitter*** το 2013. Όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, οι επιχειρήσεις αυτές «*φαντάστηκαν ως αγορά των προϊόντων τους και των υπηρεσιών τους ολόκληρο τον παγκόσμιο πληθυσμό χωρίς διακρίσεις θρησκείας, εθνικότητας, ή πολιτικής ένταξης· ένας target καταναλωτών υπολογισμένος όχι βάσει κάποιας ιδιαιτερότητάς τους (ως προς την εργασία, την κατανάλωση, την ψυχαγωγία), αλλά σε σχέση με κάθε στιγμή της ύπαρξής τους*».

Το ***δεύτερο μέρος*** έχει τον τίτλο ***Η Σύλληψη του Φανταστικού***. Εδώ, μεταξύ άλλων, εξηγείται «*πόσο σημαντική είναι η ύπαρξη της απόσπασης προς υποστήριξη της έλξης*» φέρνοντας για παράδειγμα ορισμένες πρακτικές της Apple. «*Τον Σεπτέμβρη του 2011 πράγματι εξαφάνισε από το App Store της μια εφαρμογή στην οποία καταγράφονταν οι σκοτεινές πλευρές της παραγωγής του IPhone. Εκεί υπήρχαν αναφορές στην εξαναγκαστική χρησιμοποίηση των παιδιών για την εξαγωγή τανταλίτη στο Κονγκό, η χρήση καταναγκαστικής εργασίας για την συναρμολόγηση των tablet, των IPhone και των IPod στη Foxconn στην Κίνα, η μόλυνση των εργαζομένων, συχνά* μια εποχή που σφραγίστηκε από την συνεργασία των στρατιωτικών προγραμματιστών και των μεγάλων πανεπιστημίων σε μιαν άλλη «ιδιωτικοποιώντας» και εμπορευματικοποιώντας τις τότε ξεπερασμένες τεχνολογίες του Δικτύου. Ακολούθως, πιάνει το νήμα της καταγραφής πλήθους πληροφοριών, που εθελούσια προσφέρουν οι χρήστες «*πληκτρολογώντας ερωτήσεις στις μηχανές αναζήτησης, στέλνοντας e-mail, ποστάροντας μηνύματα στα προφίλ τους στα socialnetwork, -μια απειρία πληροφοριών για τους ίδιους, την οικογένειά τους, την εργασία τους, τα χόμπι τους, για τις πολιτικές τους συμπάθειες, για την κοινή ζωή τους, για τους φίλους τους, και για πολλά άλλα ακόμη· ένας θησαυρός, που οι ισχυρές μνήμες που διαθέτουν οι εταιρίες web, φυλάσσουν και μηρυκάζουν με μεγάλη προσοχή*». Το πλήθος αυτών των πληροφοριών μέσω τεχνικών επεξεργασιών (με χρήση αλγόριθμων) διατίθεται πλέον σε επιχειρήσεις, υπηρεσίες ασφαλείας, κοινωνικούς επιστήμονες ή εγκληματολόγους κοκ. Η μαζική και η ειδική επιτήρηση, όπως περιγράφει στην συνέχεια ο Curcio λαμβάνει εφιαλτικές διαστάσεις.

Το ***τέταρτο μέρος*** με τον τίτλο ***Ο Επιτηρούμενος εργαζόμενος*** είναι ένα σχόλιο για το πώς το Internet και οι τεχνολογίες της πληροφορικής εισέβαλλαν στο «παλαιό» σκηνικό των χώρων εργασίας με την έλευση της νέας χιλιετίας, βοηθώντας τους πιο επιθετικούς επιχειρηματίες.

Στο ***πέμπτο μέρος,*** με τον τίτλο ***Εικονικοί Διαχωρισμοί,*** εξηγείται ο τρόπος με τον οποίο αλλάζουμε ρόλους διαφεύγοντας από την μια μάσκα στην άλλη και την επέμβαση των τεχνολογικών εφαρμογών του Ίντερνετ σ' αυτήν την διαδικασία. Ο Curcio και εδώ επιμένει στην αποσαφήνιση της επιβολής μέσω της κατασκευής της ιντερνετικής διαλέκτου.

«*Η διαφορά ανάμεσα σε σχέσεις και συνδέσεις είναι ουσιαστική και έχει επιπτώσεις. Μια από αυτές τη βλέπουμε στη* *τα ακρωνύμια, τα σύμβολα, τα στατικά ή άψυχα emoticons, προκειμένου να εισαχθούν σημεία που είτε παραπέμπουν σε συναισθήματα είτε λειτουργούν σαν ίχνη ενός απόντος συναισθήματος*».

Η μνήμη και η λήθη;

Ο ***Curcio*** μάς διαβεβαιώνει ότι «*όταν εμπιστευόμαστε τις αναμνήσεις μας σε εξωτερικές αμείλικτες μνήμες, αυτές οι τελευταίες μας θυμίζουν ακόμη και εκείνα που δεν θυμόμαστε πλέον ή από τα οποία έχουμε απελευθερωθεί. Όντας παιδιά της ποσοτικής σκέψης, αγνοούν τη λεπτή και χρήσιμη τέχνη της απόρριψης και της εγκατάλειψης· θυμούνται για πάντα ακόμη κι όσα εμείς δεν θέλουμε πλέον να θυμόμαστε. Θυμούνται παρά την θέλησή μας και είναι μονάχα αυτές, τελικά, που συγκροτούν, κρίνουν και αποφασίζουν το νόημα των ξεχασμένων μας διαδρομών [...] Με αποικισμένη την προσωπική τους μνήμη, οι άνθρωποι, εξομοιώνονται και με αυτόν τον τρόπο με την ηλεκτρική φιγούρα του πειθήνιου ρομπότ του οποίου η μνήμη είναι απλώς η ψυχρή καταγραφή, ενώ η λήθη σημαίνει την ύπαρξη μιας βλάβης. Η αδυναμία της λήθης ωθεί, συνεπώς σε εκείνο το ακραίο όριο που έχει εξερευνήσει η λογοτεχνία, όπου το να μην μπορείς να ξεχάσεις οδηγεί στην τρέλα*».

Στο ***έκτο μέρος,*** με τον τίτλο ***Ούτε υπήκοοι ούτε αρουραίοι***, ο συγγραφέας κατ' αρχήν παρατηρεί ότι η δυνατότητα διείσδυσης και πειθούς προκύπτει αναμφίβολα και φυσικά έρχεται σε αντίθεση με τον αρχικό μύθο του Internet σαν νέου εδάφους ελευθερίας της ατομικής έκφρασης. Ο ***Curcio*** χρησιμοποιεί πληθώρα παραδειγμάτων για να αποτυπώσει τους τρόπους της σημερινής επιτήρησης.

«*Οι smartTV της Samsung, για να δώσουμε ένα παράδειγμα, είναι εφοδιασμένες με ιδιαίτερους αισθητήρες, που τους επιτρέπουν να συνδέονται αυτομάτως με άλλα μηχανήματα –smart-phone, tablet,*

pc– συνδεδεμένα με το Δίκτυο. Και οι smartTV LG, λειτουργώντας με τον ίδιο τρόπο, θεωρούνται «τόσο ευφυείς στο να ανιχνεύουν τις μεταδόσεις που παρακολουθούμε με την μεγαλύτερη συχνότητα, ώστε να μπορούν μετά να μας προτείνουν προσωποποιημένες συνδέσεις [...] Όταν ενεργοποιείται ο μηχανισμός αναγνώρισης που διαθέτουν προκειμένου να εκτελεστούν οι φωνητικές διαταγές, αυτές οι smartTV καταγράφουν και στέλνουν στους server της μητρικής επιχείρησης, όλα όσα λένε οι χρήστες στους δέκτες τους. Άλλωστε αυτό είναι γραμμένο και στις σημειώσεις για την privacy που τους συνοδεύουν στην αγορά τους: «Παρακαλείσθε να δίνετε προσοχή στο γεγονός ότι, αν οι εκφερόμενες λέξεις περιλαμβάνουν προσωπικές και ευαίσθητες πληροφορίες, αυτά τα δεδομένα θα είναι ανάμεσα σε εκείνα που συλλέγονται και μεταδίδονται σε τρίτα μέρη, μέσω της χρήσης των φωνητικών διαταγών». «Τρίτα μέρη» είναι τα εργαστήρια ανάλυσης που συμβουλεύουν τις επιχειρήσεις σε θέματα μάρκετινγκ, αν και τίποτα δεν αποκλείει να είναι και κάποια άλλα».

Για τα ***drones***, ορισμένα από τα οποία πλέον έχουν το μέγεθος ενός κουνουπιού, ο ***Curcio*** μάς παραθέτει την ανάλυση του Bauman: *«Τα drones της νέας γενιάς θα βλέπουν τα πάντα, αλλά θα είναι εντελώς αόρατα, με την κυριολεκτική και όχι την μεταφορική έννοια της λέξης. Δεν υπάρχει πλέον μέρος να καταφύγεις για να μη σε κατασκοπεύουν: για κανέναν. Μέχρι και οι τεχνικοί που στέλνουν τα drones για να ελέγξουν κάποιες κινήσεις δεν θα μπορούν (όσο πρόθυμοι κι αν είναι) να απαλλάξουν ένα αντικείμενο από μια ενδεχόμενη επιτήρηση: «νέα και καλύτερα» drones θα φτιαχτούν για να πετάνε για λογαριασμό τους, ακολουθώντας επιλεγμένες διαδρομές σε επιλεγμένες στιγμές. Μόλις αρχίσουν να ασκούν τις προβλεπόμενες ικανότητές τους δεν θα υπάρχει όριο στις πληροφορίες που θα προσφέρουν».*

Σειρά έχει η «οικογένεια» των αισθητήρων. *«Αυτοί οι μηχανισμοί που διαλέγονται με άλλους μηχανισμούς, λειτουργούν ενσωματωμένοι και καμουφλαρισμένοι σε χιλιάδες καθημερινά από ότι βιώνουν καθημερινά είτε οι εργαζόμενοι οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να φορούν ένα badge Hitachi είτε αυτοί στους οποίους έχει δοθεί ένα επιχειρηματικό smartphone που με εντολή της υπηρεσίας τους είναι πάντοτε ανοικτό, προκειμένου να μπορούν να εντοπιστούν ανά πάσα στιγμή αλλά και να είναι γνωστό το που ακριβώς βρίσκονται».*

Το ***Hitachi Businnes Microscope,*** στο οποίο αναφέρεται ο ***Curcio,*** είναι εφοδιασμένο με αισθητήρες καταγραφής και μετάδοσης σ' ένα απομακρυσμένο server όλων αυτών που ο εργαζόμενος ακούει ή λέει, ενώ επίσης εντοπίζει και ελέγχει τις μετακινήσεις, και ανιχνεύει τις δραστηριότητες όσων το φορούν και μάλιστα σε πραγματικό χρόνο.

Ο Curcio, όμως, εδώ λαθεύει όταν αξιολογεί ως λιγότερο χειρότερο το ηλεκτρονικό βραχιόλι που κατ' αρχήν δεν επιβάλλεται αλλά δέχεται να φορέσει ο ίδιος ο κρατούμενος, αφού οι «πιθανές» ιδιότητές του αφορούν επίσης την ανίχνευση και καταγραφή όσων λέει ή ακούει ο επιτηρούμενος, ενώ η αποδοχή του συνεισφέρει τα μάλα στο πέρασμα από το φορετό στο υποδόριο για την οποία ο ***Renato Curcio*** δεν παραλείπει να αναφερθεί και η οποία χαρακτηρίζει την μετάβαση από μια εποχή σε μια άλλη. Εδώ, όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, η μηχανή επιβάλλεται στον άνθρωπο μεταμορφώνοντάς τον σε μια προέκτασή της, σε ένα σάρκινο περίβλημα.

«Στις Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, το σχέδιο νομοθέτησης ενός υποχρεωτικού πανεθνικού μητρώου αναγνώρισης μέσω υποδόριων μικροτσίπ μετράει ήδη κάνα δυο χρόνια. Συζητήθηκε στο Κογκρέσο το 2013 και ανατέθηκε στην ισχυρή Food and Drug το 2014. Από τότε ορισμένες επιχειρήσεις έχουν επίσης αρχίσει να ξεφουρνίζουν και πουλούν τους πρώτους πειραματικούς μηχανισμούς. Η προώθηση αυτής της κρατικής πρωτοβουλίας δίνει έμφαση στη μεγαλύτερη ασφάλεια της υγείας των ατόμων που μπορεί να εγγυηθεί η αναγνώριση μέσω του υποδόριου μικροτσίπ [...] Δεν λένε, αντιθέτως, ότι το υγειονομικό τσιπ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες λιγότερο εποικοδομητικές λειτουργίες ελέγχου, όπως το

συνέχεια από σελ. 9 – **ΑΠΕΡΓΙΑ: Παραμένει ακόμη αποτελεσματική;**

σίας, οκτάωρο και το δικαίωμα να ζουν εκτός των εταιρικών οικισμών.

Το σώμα της εθνοφρουράς και ο ιδιωτικός στρατός των βιομηχάνων (Ροκφέλερ κ.ά.) πίεζαν τους απεργούς και τις οικογένειές τους. Έχουμε φτάσει Απρίλιο του 1914 και οι απεργοί δεν υποχωρούν, η σύγκρουση φαίνεται προδιαγεγραμμένη. Ο στρατός –κρατικός και ιδιωτικός– εισβάλλει στον καταυλισμό, οι απεργοί αμύνονται ένοπλα, αλλά η μάχη είναι άνιση. Δολοφονείται ο Τίκας, απεργοί, γυναίκες και παιδιά. Για δέκα ημέρες πραγματοποιούνται εξεγέρσεις σε διαφορά σημεία της πολιτείας και μετά επιστροφή στη «κανονικότητα» όπως το αμερικάνικο κράτος και κεφάλαιο την είχαν ορίσει.

Παρόμοια περιστατικά συναντάμε σε διάφορα σημεία του πλανήτη, άλλωστε η απεργία έχει μια μακρά πορεία στην ανθρώπινη ιστορία. Από την πρώτη καταγεγραμμένη στην αρχαία Αίγυπτο το 1152 πχχ, ενάντια στη Δυναστεία του Φαραώ Ραμσή μέχρι τη σύγχρονη εποχή της βιομηχανικής περιόδου.

Από το ιστολόγιο του Νίκου Σαραντάκου διαβάζουμε για τις πρώτες απεργίες που πραγματοποιήθηκαν στον ελλαδικό χώρο στην ακμάζουσα βιομηχανικά Ερμούπολη Σύρου: *«Η συριανή εφημερίδα «Πατρίς» γράφει: «Έν βήμα έτι προς την πρόοδον! Έχομεν εν Σύρω απεργίαν τετρακοσίων περίπου εργατών. Το Ναυπηγείον αργεί». Η πρώτη αυτή απεργία στάθηκε νικηφόρα αλλά όχι για πολύ:* ***οι εργοδότες υποχώρησαν αλλά στα κρυφά έφεραν εργάτες από άλλα νησιά και ένα μήνα αργότερα πάτησαν το λόγο τους.*** *Η δεύτερη απεργία, των εργατών των βυρσοδεψείων, είχε αιτήματα: α) να αυξηθούν οι μισθοί για να αντισταθμιστεί η υποτίμηση, και β) να πληρώνονται σε γερό νόμισμα (πληρώνονταν σε ρώσικο νόμισμα, που είχε μόλις υποτιμηθεί), γ) να καταργηθεί η κουτουράδα (= κατ' αποκοπή εργασία), δ) να ισοκατανέμεται η δουλειά ώστε να μη μένουν κάποιοι άνεργοι, ε) να μειωθούν οι ώρες εργασίας (ήταν 12ωρο) και στ) να καταργηθεί η δίωρη υποχρεωτική απλήρωτη εργασία της Κυριακής. Η απεργία αυτή ήταν πολύ μαχητική, κάποιοι απεργοσπάστες έφαγαν γερό ξύλο, η αστυνομία έκανε επέμβαση,* ***τελικά όμως οι εργοδότες υποχώρησαν στα περισσότερα αιτήματα****».* Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι οι πρακτικές αντίδρασης, όπως η μεταφορά εργατών-απεργοσπαστών, είναι πανομοιότυπες είτε αναφερόμαστε στις ΗΠΑ είτε στην Ελλάδα.

Όμως, το ζήτημα δεν είναι τί και με ποιούς τρόπους αντιδρά κράτος και κεφάλαιο, αλλά το πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τις επιλογές τους μέχρι την οριστική κατάργησή τους. Φαίνεται ότι το όπλο της απεργίας βρίσκεται σε ένα σημείο επανεξέτασης. Όχι τόσο γιατί είναι αναποτελεσματικό ως μέσο όταν χρησιμοποιείται σωστά, αλλά επειδή τα σημερινά –ποσοτικά και ποιοτικά– δεδομένα δεν

διαταγές, αυτές οι smartTV καταγράφουν και στέλνουν στους server της μητρικής επιχείρησης, όλα όσα λένε οι χρήστες στους δέκτες τους. Άλλωστε αυτό είναι γραμμένο και στις σημειώσεις για την privacy που τους συνοδεύουν στην αγορά τους: «Παρακαλείσθε να δίνετε προσοχή στο γεγονός ότι, αν οι εκφερόμενες λέξεις περιλαμβάνουν προσωπικές και ευαίσθητες πληροφορίες, αυτά τα δεδομένα θα είναι ανάμεσα σε εκείνα που συλλέγονται και μεταδίδονται σε τρίτα μέρη, μέσω της χρήσης των φωνητικών διαταγών». «Τρίτα μέρη» είναι τα εργαστήρια ανάλυσης που συμβουλεύουν τις επιχειρήσεις σε θέματα μάρκετινγκ, αν και τίποτα δεν αποκλείει να είναι και κάποια άλλα».

Για τα **drones**, ορισμένα από τα οποία πλέον έχουν το μέγεθος ενός κουνουπιού, ο **Curcio** μάς παραθέτει την ανάλυση του Bauman: «*Τα drones της νέας γενιάς θα βλέπουν τα πάντα, αλλά θα είναι εντελώς αόρατα, με την κυριολεκτική και όχι την μεταφορική έννοια της λέξης. Δεν υπάρχει πλέον μέρος να καταφύγεις για να μη σε κατασκοπεύουν: για κανέναν. Μέχρι και οι τεχνικοί που στέλνουν τα drones για να ελέγξουν κάποιες κινήσεις δεν θα μπορούν (όσο πρόθυμοι κι αν είναι) να απαλλάξουν ένα αντικείμενο από μια ενδεχόμενη επιτήρηση: «νέα και καλύτερα» drones θα φτιαχτούν για να πετάνε για λογαριασμό τους, ακολουθώντας επιλεγμένες διαδρομές σε επιλεγμένες στιγμές. Μόλις αρχίσουν να ασκούν τις προβλεπόμενες ικανότητές τους δεν θα υπάρχει όριο στις πληροφορίες που θα προσφέρουν*».

Σειρά έχει η «οικογένεια» των αισθητήρων. «*Αυτοί οι μηχανισμοί που διαλέγονται με άλλους μηχανισμούς, λειτουργούν ενσωματωμένοι και καμουφλαρισμένοι σε χιλιάδες καθημερινά αντικείμενα. Στις τηλεοράσεις τύπου smart στις οποίες αναφερθήκαμε προηγουμένως, στα badge που φορούν οι εργαζόμενοι στους χώρους εργασίας τους, στα κοινότατα smartphone· στα εμπορεύματα που έχουμε μπροστά μας σε ένα σούπερ μάρκετ ή στη λαβή στο καροτσάκι που χρησιμοποιούμε για τα ψώνια. Στα Google Glass που καταγράφουν ασταμάτητα όλα αυτά που μπαίνουν στο οπτικό τους πεδίο ή στις body worm camera, καμουφλαρισμένες στις ζώνες των αστυνομικών που προβαίνουν σε επιχειρήσεις ελέγχου ή επεμβαίνουν σε διαδηλώσεις. Στην ουσία οι αισθητήρες είναι μικρομηχανισμοί για την συλλογή, απομνημόνευση και μετάδοση πληροφοριών. Αυτές τους οι ιδιότητες, σε περιβάλλοντα που υπάρχουν δίκτυα σύνδεσης, επιτρέπουν, χωρίς την ανθρώ-*

Το ***Hitachi Businnes Microscope***, στο οποίο αναφέρεται ο ***Curcio***, είναι εφοδιασμένο με αισθητήρες καταγραφής και μετάδοσης σ' ένα απομακρυσμένο server όλων αυτών που ο εργαζόμενος ακούει ή λέει, ενώ επίσης εντοπίζει και ελέγχει τις μετακινήσεις, και ανιχνεύει τις δραστηριότητες όσων το φορούν και μάλιστα σε πραγματικό χρόνο.

Ο Curcio, όμως, εδώ λαθεύει όταν αξιολογεί ως λιγότερο χειρότερο το ηλεκτρονικό βραχιόλι που κατ' αρχήν δεν επιβάλλεται αλλά δέχεται να φορέσει ο ίδιος ο κρατούμενος, αφού οι «πιθανές» ιδιότητές του αφορούν επίσης την ανίχνευση και καταγραφή όσων λέει ή ακούει ο επιτηρούμενος, ενώ η αποδοχή του συνεισφέρει τα μάλα στο πέρασμα από το φορετό στο υποδόριο για την οποία ο ***Renato Curcio*** δεν παραλείπει να αναφερθεί και η οποία χαρακτηρίζει την μετάβαση από μια εποχή σε μια άλλη. Εδώ, όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, η μηχανή επιβάλλεται στον άνθρωπο μεταμορφώνοντάς τον σε μια προέκτασή της, σε ένα σάρκινο περίβλημα.

«*Στις Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, το σχέδιο νομοθέτησης ενός υποχρεωτικού πανεθνικού μητρώου αναγνώρισης μέσω υποδόριων μικροτσίπ μετράει ήδη κάνα δυο χρόνια. Συζητήθηκε στο Κογκρέσο το 2013 και ανατέθηκε στην ισχυρή Food and Drug το 2014. Από τότε ορισμένες επιχειρήσεις έχουν επίσης αρχίσει να ξεφουρνίζουν και πουλούν τους πρώτους πειραματικούς μηχανισμούς. Η προώθηση αυτής της κρατικής πρωτοβουλίας δίνει έμφαση στη μεγαλύτερη ασφάλεια της υγείας των ατόμων που μπορεί να εγγυηθεί η αναγνώριση μέσω του υποδόριου μικροτσίπ [...] Δεν λένε, αντιθέτως, ότι το υγειονομικό τσιπ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες λιγότερο εποικοδομητικές λειτουργίες ελέγχου, όπως το βιομετρικό φακέλωμα και η διαρκής ανιχνευσιμότητα του φορέα, έτσι για να αναφέρουμε δύο! Όχι τυχαία κάτι τέτοιο επικαλέστηκαν στο Μεξικό ακριβώς εκείνοι που ήθελαν να βάλουν μηχανισμούς, που περιέχουν μεταδότες ραδιοσυχνότητας κάτω από το δέρμα όλων των μεταναστών*».

Παρόμοια μικροτσίπ έχουν τοποθετηθεί στις ΗΠΑ σε υπαλλήλους του υπουργείου δικαιοσύνης προκειμένου να τους επιτρέπεται η πρόσβαση σε ιδιαίτερα φυλασσόμενα αρχεία, ενώ στην Σουηδία τα υποδόρια μικροτσίπ έχουν εμφυτευτεί ανάμεσα στον δείκτη και τον μεσαίο δάκτυλο του δεξιού χεριού μερικών εκατοντάδων υπαλλήλων στο Epicenter Office. «*Τα διευθυντικά στελέχη αυτού του συμπλέγματος στο οποίο συγκεντρώνονται επιχειρήσεις εξειδικευμένες στην έρευνα*

είναι άνιση. Δολοφονείται ο Τίκας, απεργοί, γυναίκες και παιδιά. Για δέκα ημέρες πραγματοποιούνται εξεγέρσεις σε διαφορά σημεία της πολιτείας και μετά επιστροφή στη «κανονικότητα» όπως το αμερικάνικο κράτος και κεφάλαιο την είχαν ορίσει.

Παρόμοια περιστατικά συναντάμε σε διάφορα σημεία του πλανήτη, άλλωστε η απεργία έχει μια μακρά πορεία στην ανθρώπινη ιστορία. Από την πρώτη καταγεγραμμένη στην αρχαία Αίγυπτο το 1152 πχχ, ενάντια στη Δυναστεία του Φαραώ Ραμσή μέχρι τη σύγχρονη εποχή της βιομηχανικής περιόδου.

Από το ιστολόγιο του Νίκου Σαραντάκου διαβάζουμε για τις πρώτες απεργίες που πραγματοποιήθηκαν στον ελλαδικό χώρο στην ακμάζουσα βιομηχανικά Ερμούπολη Σύρου: *«Η συριανή εφημερίδα «Πατρίς» γράφει: «Έν βήμα έτι προς την πρόοδον! Έχομεν εν Σύρω απεργίαν τετρακοσίων περίπου εργατών. Το Ναυπηγείον αργεί». Η πρώτη αυτή απεργία στάθηκε νικηφόρα αλλά όχι για πολύ:* ***οι εργοδότες υποχώρησαν αλλά στα κρυφά έφεραν εργάτες από άλλα νησιά και ένα μήνα αργότερα πάτησαν το λόγο τους.*** *Η δεύτερη απεργία, των εργατών των βυρσοδεψείων, είχε αιτήματα: α) να αυξηθούν οι μισθοί για να αντισταθμιστεί η υποτίμηση, και β) να πληρώνονται σε γερό νόμισμα (πληρώνονταν σε ρώσικο νόμισμα, που είχε μόλις υποτιμηθεί), γ) να καταργηθεί η κουτουράδα (= κατ' αποκοπή εργασία), δ) να ισοκατανέμεται η δουλειά ώστε να μη μένουν κάποιοι άνεργοι, ε) να μειωθούν οι ώρες εργασίας (ήταν 12ωρο) και στ) να καταργηθεί η δίωρη υποχρεωτική απλήρωτη εργασία της Κυριακής. Η απεργία αυτή ήταν πολύ μαχητική, κάποιοι απεργοσπάστες έφαγαν γερό ξύλο, η αστυνομία έκανε επέμβαση,* ***τελικά όμως οι εργοδότες υποχώρησαν στα περισσότερα αιτήματα***». Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι οι πρακτικές αντίδρασης, όπως η μεταφορά εργατών-απεργοσπαστών, είναι πανομοιότυπες είτε αναφερόμαστε στις ΗΠΑ είτε στην Ελλάδα.

Όμως, το ζήτημα δεν είναι τί και με ποιούς τρόπους αντιδρά κράτος και κεφάλαιο, αλλά το πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τις επιλογές τους μέχρι την οριστική κατάργησή τους. Φαίνεται ότι το όπλο της απεργίας βρίσκεται σε ένα σημείο επανεξέτασης. Όχι τόσο γιατί είναι αναποτελεσματικό ως μέσο όταν χρησιμοποιείται σωστά, αλλά επειδή τα σημερινά –ποσοτικά και ποιοτικά– δεδομένα δεν την ευνοούν.

Διότι, η υψηλή ανεργία και η συμπίεση μισθών, ταυτόχρονα με την κυριαρχία αντιλήψεων και απόψεων, που τάσσονται ή στέκονται εντός ή παράλληλα με το κράτος αποδυναμώνουν αυτές τις πρακτικές. Όταν κάποιος ζει με το φόβο και την ανασφάλεια και έχει ως στόχο την διακράτηση τής όποιας ιδιοκτησίας και πλούτου κατέχει και όχι να οικοδομήσει κάτι καινούργιο και διαφορετικό, τότε οι συμπεριφορές και οι πράξεις έχουν ταβάνι και όρια. Τα όποια όρια τα γνωρίζουν σαφώς οι κρατούντες, οι οποίοι δεν γνωρίζουν φυσικά τα όρια της αλαζονείας τους, η οποία είναι πολλές φορές αυτή που τους ρίχνει από το βάθρο. Παραίτηση, φόβος και ανασφάλειά διαμορφώνουν το κράμα της περιχαράκωσης και της αναποτελεσματικότητας που όλα εμφανίζονται ως μάταια.

Ας κλείσουμε, λοιπόν, με λίγα λόγια του «Άγιου Άλαν» (ένας είναι ο Άλαν Γκρήνσπαν) όταν περιέγραφε στο αμερικάνικο Κογκρέσο την επιτυχία της αμερικάνικης οικονομίας επί Κλίντον, πριν τη κατάρρευση της Lehman Brothers και λοιπών τραπεζικών ιδρυμάτων. *«Η επιτυχία της ακ-*

της νέας γενιάς θα βλέπουν τα πάντα, αλλά θα είναι εντελώς αόρατα, με την κυριολεκτική και όχι την μεταφορική έννοια της λέξης. Δεν υπάρχει πλέον μέρος να καταφύγεις για να μη σε κατασκοπεύουν: για κανέναν. Μέχρι και οι τεχνικοί που στέλνουν τα drones για να ελέγξουν κάποιες κινήσεις δεν θα μπορούν (όσο πρόθυμοι κι αν είναι) να απαλλάξουν ένα αντικείμενο από μια ενδεχόμενη επιτήρηση: «νέα και καλύτερα» drones θα φτιαχτούν για να πετάνε για λογαριασμό τους, ακολουθώντας επιλεγμένες διαδρομές σε επιλεγμένες στιγμές. Μόλις αρχίσουν να ασκούν τις προβλεπόμενες ικανότητές τους δεν θα υπάρχει όριο στις πληροφορίες που θα προσφέρουν».

Σειρά έχει η «οικογένεια» των αισθητήρων. «*Αυτοί οι μηχανισμοί που διαλέγονται με άλλους μηχανισμούς, λειτουργούν ενσωματωμένοι και καμουφλαρισμένοι σε χιλιάδες καθημερινά αντικείμενα. Στις τηλεοράσεις τύπου smart στις οποίες αναφερθήκαμε προηγουμένως, στα badge που φορούν οι εργαζόμενοι στους χώρους εργασίας τους, στα κοινότατα smartphone˙ στα εμπορεύματα που έχουμε μπροστά μας σε ένα σούπερ μάρκετ ή στη λαβή στο καροτσάκι που χρησιμοποιούμε για τα ψώνια. Στα Google Glass που καταγράφουν ασταμάτητα όλα αυτά που μπαίνουν στο οπτικό τους πεδίο ή στις body worm camera, καμουφλαρισμένες στις ζώνες των αστυνομικών που προβαίνουν σε επιχειρήσεις ελέγχου ή επεμβαίνουν σε διαδηλώσεις. Στην ουσία οι αισθητήρες είναι μικρομηχανισμοί για την συλλογή, απομνημόνευση και μετάδοση πληροφοριών. Αυτές τους οι ιδιότητες, σε περιβάλλοντα που υπάρχουν δίκτυα σύνδεσης, επιτρέπουν, χωρίς την ανθρώπινη μεσολάβηση, τη συλλογή και την αυτόματη μετάδοση στα αντικείμενα με τα οποία είναι συνδεδεμένα, τις πληροφορίες για τις οποίες είναι συνδεδεμένα*».

Έτσι, όπως εύστοχα συμπεραίνει ο συγγραφέας, ο κάτοχος βρίσκεται χωρίς να το ξέρει ή και χωρίς να το επιθυμεί πλήρως «κατεχόμενος» απ' αυτό. «*Κάτι πολύ χειρότερο από αυτό που συμβαίνει στον κρατούμενο στον οποίο επιβάλλεται να φοράει ένα ηλεκτρονικό βραχιόλι, που ναι μεν δεν μπορεί να απελευθερωθεί ούτε το πρωί ούτε το βράδυ από τον διαρκή φύλακά του, όμως είναι γνώστης της παρουσίας του. Και χειρότερο επίσης γραφέας, η μηχανή επιβάλλεται στον άνθρωπο* μεταμορφώνοντάς τον σε μια προέκτασή της, σε ένα σάρκινο περίβλημα.

«*Στις Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, το σχέδιο νομοθέτησης ενός υποχρεωτικού πανεθνικού μητρώου αναγνώρισης μέσω υποδόριων μικροτσίπ μετράει ήδη κάνα δυο χρόνια. Συζητήθηκε στο Κογκρέσο το 2013 και ανατέθηκε στην ισχυρή Food and Drug το 2014. Από τότε ορισμένες επιχειρήσεις έχουν επίσης αρχίσει να ξεφουρνίζουν και πουλούν τους πρώτους πειραματικούς μηχανισμούς. Η προώθηση αυτής της κρατικής πρωτοβουλίας δίνει έμφαση στη μεγαλύτερη ασφάλεια της υγείας των ατόμων που μπορεί να εγγυηθεί η αναγνώριση μέσω του υποδόριου μικροτσίπ [...] Δεν λένε, αντιθέτως, ότι το υγειονομικό τσιπ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες λιγότερο εποικοδομητικές λειτουργίες ελέγχου, όπως το βιομετρικό φακέλωμα και η διαρκής ανιχνευσιμότητα του φορέα, έτσι για να αναφέρουμε δύο! Όχι τυχαία κάτι τέτοιο επικαλέστηκαν στο Μεξικό ακριβώς εκείνοι που ήθελαν να βάλουν μηχανισμούς, που περιέχουν μεταδότες ραδιοσυχνότητας κάτω από το δέρμα όλων των μεταναστών*».

Παρόμοια μικροτσίπ έχουν τοποθετηθεί στις ΗΠΑ σε υπαλλήλους του υπουργείου δικαιοσύνης προκειμένου να τους επιτρέπεται η πρόσβαση σε ιδιαίτερα φυλασσόμενα αρχεία, ενώ στην Σουηδία τα υποδόρια μικροτσίπ έχουν εμφυτευτεί ανάμεσα στον δείκτη και τον μεσαίο δάκτυλο του δεξιού χεριού μερικών εκατοντάδων υπαλλήλων στο Epicenter Office. «*Τα διευθυντικά στελέχη αυτού του συμπλέγματος στο οποίο συγκεντρώνονται επιχειρήσεις εξειδικευμένες στην έρευνα καινοτόμων τεχνολογιών, υποστηρίζουν ότι θέλουν να εφαρμόσουν στην καθημερινή εργασιακή πρακτική τις δυνατότητες μείωσης κοπιαστικών ή περιττών ενεργειών, όπως το ξεμπλοκάρισμα των μηχανών του γραφείου ή το άνοιγμα και το κλείσιμο μιας πόρτας*».

Στο ***έβδομο*** και τελευταίο ***μέρος*** με τον τίτλο ***Αποικιοποιώντας το Φανταστικό***, ο Renato Curcio καταλήγει γράφοντας ότι εφ' όσον όλες οι αυτοκρατορίες στο παρελθόν έχουν καταρρεύσει (;) δεν βλέπει γιατί να πρέπει η παρούσα να αποτελέσει εξαίρεση.

Συσπείρωση Αναρχικών

αντισταθμιστεί η υποτίμηση, και β) να πληρώνονται σε γερό νόμισμα (πληρώνονταν σε ρώσικο νόμισμα, που είχε μόλις υποτιμηθεί), γ) να καταργηθεί η κουτουράδα (= κατ' αποκοπή εργασία), δ) να ισοκατανέμεται η δουλειά ώστε να μη μένουν κάποιοι άνεργοι, ε) να μειωθούν οι ώρες εργασίας (ήταν 12ωρο) και στ) να καταργηθεί η δίωρη υποχρεωτική απλήρωτη εργασία της Κυριακής. Η απεργία αυτή ήταν πολύ μαχητική, κάποιοι απεργοσπάστες έφαγαν γερό ξύλο, η αστυνομία έκανε επέμβαση, ***τελικά όμως οι εργοδότες υποχώρησαν στα περισσότερα αιτήματα***». Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι οι πρακτικές αντίδρασης, όπως η μεταφορά εργατών-απεργοσπαστών, είναι πανομοιότυπες είτε αναφερόμαστε στις ΗΠΑ είτε στην Ελλάδα.

Όμως, το ζήτημα δεν είναι τί και με ποιούς τρόπους αντιδρά κράτος και κεφάλαιο, αλλά το πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τις επιλογές τους μέχρι την οριστική κατάργησή τους. Φαίνεται ότι το όπλο της απεργίας βρίσκεται σε ένα σημείο επανεξέτασης. Όχι τόσο γιατί είναι αναποτελεσματικό ως μέσο όταν χρησιμοποιείται σωστά, αλλά επειδή τα σημερινά –ποσοτικά και ποιοτικά– δεδομένα δεν την ευνοούν.

Διότι, η υψηλή ανεργία και η συμπίεση μισθών, ταυτόχρονα με την κυριαρχία αντιλήψεων και απόψεων, που τάσσονται ή στέκονται εντός ή παράλληλα με το κράτος αποδυναμώνουν αυτές τις πρακτικές. Όταν κάποιος ζει με το φόβο και την ανασφάλεια και έχει ως στόχο την διακράτηση τής όποιας ιδιοκτησίας και πλούτου κατέχει και όχι να οικοδομήσει κάτι καινούργιο και διαφορετικό, τότε οι συμπεριφορές και οι πράξεις έχουν ταβάνι και όρια. Τα όποια όρια τα γνωρίζουν σαφώς οι κρατούντες, οι οποίοι δεν γνωρίζουν φυσικά τα όρια της αλαζονείας τους, η οποία είναι πολλές φορές αυτή που τους ρίχνει από το βάθρο. Παραίτηση, φόβος και ανασφάλειά διαμορφώνουν το κράμα της περιχαράκωσης και της αναποτελεσματικότητας που όλα εμφανίζονται ως μάταια.

Ας κλείσουμε, λοιπόν, με λίγα λόγια του «Άγιου Άλαν» (ένας είναι ο Άλαν Γκρήνσπαν) όταν περιέγραφε στο αμερικάνικο Κογκρέσο την επιτυχία της αμερικάνικης οικονομίας επί Κλίντον, πριν τη κατάρρευση της Lehman Brothers και λοιπών τραπεζικών ιδρυμάτων. «*Η επιτυχία της ακμάζουσας οικονομίας οφειλόταν σε μεγάλο ποσοστό και στην έννοια της* ***«αυξανόμενης εργασιακής ανασφάλειας»***. *Αν οι εργαζόμενοι νιώθουν ανασφάλεια, ζώντας σε επισφαλείς συνθήκες, τότε δεν πρόκειται να ξεκινήσουν διεκδικήσεις για καλό μισθό ή επιδόματα*». Και έχει πολλούς «αγίους» και εδώ στας ευρώπας, όπως και ποίμνιο αλλά… και απίστους.

Συνεπώς, αν θέλουμε να πετύχουμε κάτι ουσιαστικότερο για τις ζωές όλων, θα πρέπει να κατανικήσουμε πρώτα το **φόβο** και την **ανασφάλεια** που μας περιβάλει. Ύστερα, τα λάθη του παρελθόντος και η συσσωρευμένη εμπειρία μπορούν να μας βοηθήσουν ώστε η ενεργητικότητά μας να διοχετευτεί και να πορευτεί προς ανεξούσια και πραγματικά ελεύθερα μονοπάτια.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Ο ρόλος της Wall Street στην Οκτωβριανή Επανάσταση: Μια ενδιαφέρουσα άποψη από τον Antony C. Sutton

(Γ΄ μέρος)

Κανένας δεν έχει περισσότερες πιθανότητες να εξαπατηθεί από αυτόν που το ψέμα εξυπηρετεί τις επιθυμίες του.

(Χόρχε Μπουκάι, *Να σου πω μια ιστορία*)

Γράψαμε πολλές φορές για το ψέμμα. Πολλά ακούγονται τελευταία για την μετά-αλήθεια, που ισοδυναμεί με το ψέμμα. Λέμε συχνά για τα ψέμματα της πολιτικής και τους ψεύτες πολιτικούς. Για την υπερβολική ροή πληροφορίας στο διαδίκτυο, που κάνει δύσκολη τη διάκριση της ήρας από το στάχυ. Σχεδόν, όμως, ποτέ δε μιλάει κανείς για αυτό που συντηρεί την ίδια την εξαπάτηση: τον εξαπατημένο. Τι είναι αυτό που τρέφει τον εξαπατημένο; Τι είναι αυτό που τον κάνει να προτιμά τελικά το ψέμα; Η ελπίδα, θα μπορούσε να πει κανείς. Ίσως η άγνοια ή η ημιμάθεια, θα αντέτεινε άλλος. Περισσότερο, όμως, από όλα φαίνεται ότι οι άνθρωποι επιλέγουν

ναι δώρον άδωρον. Στρέφουμε πάλι το κεφάλι στην άλλη πλευρά και συνεχίζουμε σα να μην ξέρουμε τίποτε.

Κάτι, όμως, μέσα μας έχει ταραχτεί και χρειάζεται να αποκατασταθεί η ισορροπία. Η ανησυχία μας δε μας επιτρέπει πλέον τον ήσυχο ύπνο. Οπότε, χρειάζεται να αποκατασταθεί το γνωστό μονοπάτι και-κυρίως- η πίστη μας σε αυτό. Ο πιο συνήθης τρόπος είναι αντί να αναγκαστούμε να δούμε την αλήθεια, να κατηγορήσουμε ως ψεύτη αυτόν που τη λέει. Τότε, αυτός «μετατρέπεται» τις περισσότερες φορές σε φασίστα (τελευταία είναι η νέα αρνητική «ταμπέλα» σε οποιαδήποτε ενέργεια), γραφικό, γελοίο, προβοκάτορα (αυτό αποτελεί παλαιόν «πεσκέσι» της αριστεράς), συκοφάντη (αυτό για τους δικομανείς, που τους αρέσουν οι μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση). Μάλιστα, λίγο παλιότερα, σε πιο ευνοϊκούς καιρούς, όποιος παρουσίαζε την αλήθεια, θα χαρακτηριζόταν ως μίζερος, που πάει κι ασχολείται με λεπτομέρειες αντί να χαίρεται τη ζωή (που τότε ήταν «καλή», επειδή ήταν αρκούντως καταναλωτική).

προσωπικό από το [πλοίο] S.S. Kristianiafjord στο Halifax, στη Νέα Σκωτία, στις 3 Απριλίου 1917, αναφερόμενος ως Γερμανός κρατούμενος πολέμου και εγκλείστηκε στο Amherst, στη Νέα Σκωτία[3], έναν σταθμό κράτησης για Γερμανούς κρατούμενους. Η κυρία Τρότσκυ, οι δυο γιοι του Τρότσκυ και πέντε ακόμη άνδρες, που χαρακτηρίστηκαν ως «Ρώσοι Σοσιαλιστές», επίσης απομακρύνθηκαν και φυλακίστηκαν. Τα ονόματά τους είναι καταγεγραμμένα στα καναδικά αρχεία ως: Nickita Muchin, Leiba Fisheleff, Konstantin Romanchanco, Gregor Teheodnovski, Gerchon Melintchansky and Leon Bronstein Trotsky (η ορθογραφία ακολουθεί τα πρωτότυπα καναδικά αρχεία).

Η φόρμα του καναδικού στρατού από LB-I, με σειριακό αριθμό 1098 (περιλαμβανομένων των δακτυλικών αποτυπωμάτων) συμπληρώθηκε για τον Τρότσκυ, με την εξής περιγραφή: «37 ετών, πολιτικός εξόριστος, επάγγελμα δημοσιογράφος, γεννημένος στο Gromskty, στη Ρωσία, Ρώσος πολίτης». Η φόρμα υπογράφηκε από τον Leon Trotsky και το πλήρες όνομά του που δόθηκε ήταν Leon Bromstein (sic) Trotsky.

Η συνοδεία του Τρότσκυ απομακρύνθηκε από το S.S. Kristianiafjord υπό τις επίσημες οδηγίες που δόθηκαν από το Λονδίνο, με τηλεγράφημα της 29ης Μαρτίου 1917, πιθανόν προερχόμενο από το Ναυαρχείο, υπό τον έλεγχο του ναυτικού αξιωματικού στο Halifax. Το τηλεγράφημα ανέφερε ότι η συνοδεία του βρισκόταν στο «Christianiafjord» (sic) και θα έπρεπε να «απομακρυνθεί και να ακολουθηθούν οι προς εκτέλεσιν οδηγίες». Η εξήγηση που δόθηκε στον έλεγχο του ναυτικού αξιωματούχου του Halifax ήταν ότι «αυτοί είναι οι Ρώσοι Σοσιαλιστές που φεύγουν με σκοπό να ξεκινήσουν την επανάσταση εναντίον της σημερινής ρωσικής κυβέρνησης, για την οποία ο Τρότσκυ αναφέρεται ότι έλαβε 10.000 δολάρια, που συνεισέφεραν Σοσιαλιστές και Γερμανοί».

Την 1η Απριλίου 1917, ο αξιωματούχος ναυτικού ελέγχου, ο καπετάνιος Μ. Makins, έστειλε εμπιστευτική έκθεση προς τον γενικό αξιωματικό που διοικούσε το Halifax, σύμφωνα με το οποίο «εξέταζε όλους τους Ρώσους επι-

Κανένας δεν έχει περισσότερες πιθανότητες
να εξαπατηθεί από αυτόν που το ψέμα εξυπηρετεί
τις επιθυμίες του.

(Χόρχε Μπουκάι, *Να σου πω μια ιστορία*)

Γράψαμε πολλές φορές για το ψέμμα. Πολλά ακούγονται τελευταία για την μετά-αλήθεια, που ισοδυναμεί με το ψέμμα. Λέμε συχνά για τα ψέμματα της πολιτικής και τους ψεύτες πολιτικούς. Για την υπερβολική ροή πληροφορίας στο διαδίκτυο, που κάνει δύσκολη τη διάκριση της ήρας από το στάχυ. Σχεδόν, όμως, ποτέ δε μιλάει κανείς για αυτό που συντηρεί την ίδια την εξαπάτηση: τον εξαπατημένο. Τι είναι αυτό που τρέφει τον εξαπατημένο; Τι είναι αυτό που τον κάνει να προτιμά τελικά το ψέμα; Η ελπίδα, θα μπορούσε να πει κανείς. Ίσως η άγνοια ή η ημιμάθεια, θα αντέτεινε άλλος. Περισσότερο, όμως, από όλα φαίνεται ότι οι άνθρωποι επιλέγουν το ψέμα, επειδή αυτό τις περισσότερες φορές ταιριάζει καλύτερα στις επιθυμίες τους.

Πολλές φορές η αλήθεια λέγεται ωμά και κατάμουτρα. Λέγεται χωρίς περιστροφές, αλλά είναι σχεδόν αδύνατο για αυτόν που την ακούει να την αποδεχτεί. Ο λόγος είναι απλός: επειδή δεν του αρέσει. Έτσι, όσο κι αν γράφονται και ξαναγράφονται αλήθειες, συχνά οι αναγνώστες θα προτιμούν να διαβάζουν πιο ευχάριστα αναγνώσματα, που οι καλοί ήρωες (αριστεροί, κομμουνιστές, κινηματίες, ακροδεξιοί, δημοκράτες, εθνικιστές, άγιοι με χρυσές προσωπίδες κλπ.) θα νικούν τους κακούς. Είναι πολύ ευχάριστα και καθησυχαστικά τα παραμύθια, που μας αφήνουν να ταυτιστούμε με τους καλούς, τους οποίους καλούς της εκάστοτε αφήγησης. Τακτοποιούν τον χαώδη κόσμο που μας περιβάλλει και μας αφήνουν να κοιμόμαστε πιο ήσυχα. Και είναι αλήθεια ότι τελευταία όλο και πιο δυσεύρετος είναι ο καλός ύπνος δίχως ηρεμιστικές ουσίες.

Οπότε, οι κουρασμένοι και θολωμένοι, οι απεγνω-

ναι δώρον άδωρον. Στρέφουμε πάλι το κεφάλι στην άλλη πλευρά και συνεχίζουμε σα να μην ξέρουμε τίποτε.

Κάτι, όμως, μέσα μας έχει ταραχτεί και χρειάζεται να αποκατασταθεί η ισορροπία. Η ανησυχία μας δε μας επιτρέπει πλέον τον ήσυχο ύπνο. Οπότε, χρειάζεται να αποκατασταθεί το γνωστό μονοπάτι και-κυρίως- η πίστη μας σε αυτό. Ο πιο συνήθης τρόπος είναι αντί να αναγκαστούμε να δούμε την αλήθεια, να κατηγορήσουμε ως ψεύτη αυτόν που τη λέει. Τότε, αυτός «μετατρέπεται» τις περισσότερες φορές σε φασίστα (τελευταία είναι η νέα αρνητική «ταμπέλα» σε οποιαδήποτε ενέργεια), γραφικό, γελοίο, προβοκάτορα (αυτό αποτελεί παλαιόν «πεσκέσι» της αριστεράς), συκοφάντη (αυτό για τους δικομανείς, που τους αρέσουν οι μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση). Μάλιστα, λίγο παλιότερα, σε πιο ευνοϊκούς καιρούς, όποιος παρουσίαζε την αλήθεια, θα χαρακτηριζόταν ως μίζερος, που πάει κι ασχολείται με λεπτομέρειες αντί να χαίρεται τη ζωή (που τότε ήταν «καλή», επειδή ήταν αρκούντως καταναλωτική).

Τελικά, μέσα σε αυτόν το ορυμαγδό χαρακτηρισμών, τι μένει στο τέλος; Μένουν οι χαρακτηρισμοί. Οπότε, κάθε φορά που θέλεις να πεις μια αλήθεια, οι άλλοι απαντούν «ποιος; Αυτός; Αυτός είναι...». Οπότε, η «ταμπέλα» έχει μπει και ο τίτλος φαρδύς-πλατύς σε «ακολουθεί» όπου κι αν πας, ό,τι κι αν κάνεις. Πέρα από τους ανάλογους χαρακτηρισμούς που «συνοδεύουν» και τους υπογράφοντες, αξίζει τον κόπο να συνεχιστεί η μετάφραση του εν λόγω πνευματικού έργου του Anthony C. Sutton. Όσο προχωράει η ανάγνωση, βασισμένη σε κρατικά αρχεία, που προέρχονται από τους ίδιους τους «πρωταγωνιστές του δράματος», τόσο περισσότερο δένουν τα οστά του σώματος της αλήθειας. Στην περίπτωση αυτή, ο πρωταγωνιστής είναι ο Τρότσκυ. Ωστόσο, ένεκα του όγκου του κειμένου, δεν κατέστη δυνατόν να ολοκληρωθεί το δεύτερο κεφάλαιο στο παρόν φύλλο της εφημερίδας, ωστόσο έχει ήδη μεταφραστεί και θα παρουσιαστεί στο επόμενο.

Γερμανούς κρατουμένους. Η κυρία Τρότσκυ, οι δύο γιοι του Τρότσκυ και πέντε ακόμη άνδρες, που χαρακτηρίστηκαν ως «Ρώσοι Σοσιαλιστές», επίσης απομακρύνθηκαν και φυλακίστηκαν. Τα ονόματά τους είναι καταγεγραμμένα στα καναδικά αρχεία ως: Nickita Muchin, Leiba Fisheleff, Konstantin Romanchanco, Gregor Teheodnovski, Gerchon Melintchansky and Leon Bronstein Trotsky (η ορθογραφία ακολουθεί τα πρωτότυπα καναδικά αρχεία).

Η φόρμα του καναδικού στρατού από LB-I, με σειριακό αριθμό 1098 (περιλαμβανομένων των δακτυλικών αποτυπωμάτων) συμπληρώθηκε για τον Τρότσκυ, με την εξής περιγραφή: «37 ετών, πολιτικός εξόριστος, επάγγελμα δημοσιογράφος, γεννημένος στο Gromskty, στη Ρωσία, Ρώσος πολίτης». Η φόρμα υπογράφηκε από τον Leon Trotsky και το πλήρες όνομά του που δόθηκε ήταν Leon Bromstein (sic) Trotsky.

Η συνοδεία του Τρότσκυ απομακρύνθηκε από το S.S. Kristianiafjord υπό τις επίσημες οδηγίες που δόθηκαν από το Λονδίνο, με τηλεγράφημα της 29ης Μαρτίου 1917, πιθανόν προερχόμενο από το Ναυαρχείο, υπό τον έλεγχο του ναυτικού αξιωματικού στο Halifax. Το τηλεγράφημα ανέφερε ότι η συνοδεία του βρισκόταν στο «Christianiafjord» (sic) και θα έπρεπε να «απομακρυνθεί και να ακολουθηθούν οι προς εκτέλεσιν οδηγίες». Η εξήγηση που δόθηκε στον έλεγχο του ναυτικού αξιωματούχου του Halifax ήταν ότι «αυτοί είναι οι Ρώσοι Σοσιαλιστές που φεύγουν με σκοπό να ξεκινήσουν την επανάσταση εναντίον της σημερινής ρωσικής κυβέρνησης, για την οποία ο Τρότσκυ αναφέρεται ότι έλαβε 10.000 δολάρια, που συνεισέφεραν Σοσιαλιστές και Γερμανοί».

Την 1η Απριλίου 1917, ο αξιωματούχος ναυτικού ελέγχου, ο καπετάνιος M. Makins, έστειλε εμπιστευτική έκθεση προς τον γενικό αξιωματικό που διοικούσε το Halifax, σύμφωνα με το οποίο «εξέταζε όλους τους Ρώσους επιβάτες» στο S.S. Kristianiafjord και βρήκε έξι άνδρες στις θέσεις δεύτερης κατηγορίας: «έχουν όλοι ομολογήσει ότι είναι σοσιαλιστές και, παρ' όλο που διακηρύσσουν την επιθυμία τους να βοηθήσουν τη νέα ρωσική κυβέρνηση, μπορεί κάλλιστα να συνεργάζονται με τους Γερμανούς σοσιαλιστές στην Αμερική και αρκετά πιθανό να αποτελούν μεγάλο εμπόδιο για την Ρωσική κυβέρνηση ακριβώς τώρα». Ο καπετάνιος Makins πρόσθεσε ότι επρόκειτο να απομακρύνει την συνοδεία, καθώς και τη σύζυγο και τους δυο γιους του Τρότσκυ, προκειμένου να τους φυλακίσουν στο Halifax. Ένα αντίγραφο αυτής της αναφοράς διαβιβάστηκε από το Halifax στον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου στην Ottawa, στις 2 Απριλίου 1917.

Το επόμενο έγγραφο στα καναδικά αρχεία με ημερομηνία 7 Απριλίου, από τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου της Οττάβα στο διευθυντή των επιχειρήσεων εγκλεισμού, αναγνωρίζοντας την προηγούμενη επιστολή (όχι στα αρ-

να εξαπατηθεί από αυτόν που το ψέμα εξυπηρετεί τις επιθυμίες του.

(Χόρχε Μπουκάι, *Να σου πω μια ιστορία*)

Γράψαμε πολλές φορές για το ψέμμα. Πολλά ακούγονται τελευταία για την μετά-αλήθεια, που ισοδυναμεί με το ψέμμα. Λέμε συχνά για τα ψέμματα της πολιτικής και τους ψεύτες πολιτικούς. Για την υπερβολική ροή πληροφορίας στο διαδίκτυο, που κάνει δύσκολη τη διάκριση της ήρας από το στάχυ. Σχεδόν, όμως, ποτέ δε μιλάει κανείς για αυτό που συντηρεί την ίδια την εξαπάτηση: τον εξαπατημένο. Τι είναι αυτό που τρέφει τον εξαπατημένο; Τι είναι αυτό που τον κάνει να προτιμά τελικά το ψέμα; Η ελπίδα, θα μπορούσε να πει κανείς. Ίσως η άγνοια ή η ημιμάθεια, θα αντέτεινε άλλος. Περισσότερο, όμως, από όλα φαίνεται ότι οι άνθρωποι επιλέγουν το ψέμα, επειδή αυτό τις περισσότερες φορές ταιριάζει καλύτερα στις επιθυμίες τους.

Πολλές φορές η αλήθεια λέγεται ωμά και κατάμουτρα. Λέγεται χωρίς περιστροφές, αλλά είναι σχεδόν αδύνατο για αυτόν που την ακούει να την αποδεχτεί. Ο λόγος είναι απλός: επειδή δεν του αρέσει. Έτσι, όσο κι αν γράφονται και ξαναγράφονται αλήθειες, συχνά οι αναγνώστες θα προτιμούν να διαβάζουν πιο ευχάριστα αναγνώσματα, που οι καλοί ήρωες (αριστεροί, κομμουνιστές, κινηματίες, ακροδεξιοί, δημοκράτες, εθνικιστές, άγιοι με χρυσές προσωπίδες κλπ.) θα νικούν τους κακούς. Είναι πολύ ευχάριστα και καθησυχαστικά τα παραμύθια, που μας αφήνουν να ταυτιστούμε με τους καλούς, τους όποιους καλούς της εκάστοτε αφήγησης. Τακτοποιούν τον χαώδη κόσμο που μας περιβάλλει και μας αφήνουν να κοιμόμαστε πιο ήσυχα. Και είναι αλήθεια ότι τελευταία όλο και πιο δυσεύρετος είναι ο καλός ύπνος δίχως ηρεμιστικές ουσίες.

Οπότε, οι κουρασμένοι και θολωμένοι, οι απεγνωσμένοι άνθρωποι αρέσκονται να είναι με τους καλούς κι αδικημένους. Αλίμονο, οι άδικοι κι οι κακοί δεν είναι μαζί μας. Είναι οι εχθροί που πάντα πολεμάμε. Το κακό, το πάσης φύσεως κακό, όμως, έχει γίνει εξόχως πιο απρόβλεπτο κι ευέλικτο. Φορά συχνότατα τη μάσκα του καλού (ΜΚΟ, «ευσεβής» πιστός, καταληψίας, φιλάνθρωπος, ευεργέτης) και εισχωρεί πιο έξυπνα στο βαθύ μας ύπνο, για να κοιμόμαστε επιπλέον βαθύτερα, να μπαίνουμε όλο και περισσότερο στο καλοβαλμένο ψέμα. Κάποιες στιγμές, ξυπνάμε για λίγο, αποφασίζουμε να μάθουμε την αλήθεια. Την αναζητούμε και την βρίσκουμε. Αλλά έχουμε συνηθίσει τόσο την ψευδή εκδοχή της ιστορίας, που κάτι, όμως, μέσα μας έχει ταραχτεί και χρειάζεται να αποκατασταθεί η ισορροπία. Η ανησυχία μας δε μας επιτρέπει πλέον τον ήσυχο ύπνο. Οπότε, χρειάζεται να αποκατασταθεί το γνωστό μονοπάτι και-κυρίως- η πίστη μας σε αυτό. Ο πιο συνήθης τρόπος είναι αντί να αναγκαστούμε να δούμε την αλήθεια, να κατηγορήσουμε ως ψεύτη αυτόν που τη λέει. Τότε, αυτός «μετατρέπεται» τις περισσότερες φορές σε φασίστα (τελευταία είναι η νέα αρνητική «ταμπέλα» σε οποιαδήποτε ενέργεια), γραφικό, γελοίο, προβοκάτορα (αυτό αποτελεί παλαιόν «πεσκέσι» της αριστεράς), συκοφάντη (αυτό για τους δικομανείς, που τους αρέσουν οι μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση). Μάλιστα, λίγο παλιότερα, σε πιο ευνοϊκούς καιρούς, όποιος παρουσίαζε την αλήθεια, θα χαρακτηριζόταν ως μίζερος, που πάει κι ασχολείται με λεπτομέρειες αντί να χαίρεται τη ζωή (που τότε ήταν «καλή», επειδή ήταν αρκούντως καταναλωτική).

Τελικά, μέσα σε αυτόν το ορυμαγδό χαρακτηρισμών, τι μένει στο τέλος; Μένουν οι χαρακτηρισμοί. Οπότε, κάθε φορά που θέλεις να πεις μια αλήθεια, οι άλλοι απαντούν «ποιος; Αυτός; Αυτός είναι…». Οπότε, η «ταμπέλα» έχει μπει και ο τίτλος φαρδύς-πλατύς σε «ακολουθεί» όπου κι αν πας, ό,τι κι αν κάνεις. Πέρα από τους ανάλογους χαρακτηρισμούς που «συνοδεύουν» και τους υπογράφοντες, αξίζει τον κόπο να συνεχιστεί η μετάφραση του εν λόγω πνευματικού έργου του Anthony C. Sutton. Όσο προχωράει η ανάγνωση, βασισμένη σε κρατικά αρχεία, που προέρχονται από τους ίδιους τους «πρωταγωνιστές του δράματος», τόσο περισσότερο δένουν τα οστά του σώματος της αλήθειας. Στην περίπτωση αυτή, ο πρωταγωνιστής είναι ο Τρότσκυ. Ωστόσο, ένεκα του όγκου του κειμένου, δεν κατέστη δυνατόν να ολοκληρωθεί το δεύτερο κεφάλαιο στο παρόν φύλλο της εφημερίδας, ωστόσο έχει ήδη μεταφραστεί και θα παρουσιαστεί στο επόμενο.

Κεφάλαιο 2β[1]: Τα καναδικά κυβερνητικά έγγραφα για την απελευθέρωση του Τρότσκι[2]

Τα έγγραφα σχετικά με τη σύντομη παραμονή του Τρότσκυ στις καναδικές φυλακές είναι πλέον αποχαρακτηρισμένα και διαθέσιμα από τα αρχεία της καναδικής κυβέρνησης. Σύμφωνα με αυτά τα αρχεία, ο Τρότσκυ απομακρύνθηκε από το καναδικό και βρετανικό ναυτικό Kristianiafjord υπό τις επίσημες οδηγίες που δόθηκαν από το Λονδίνο, με τηλεγράφημα της 29ης Μαρτίου 1917, πιθανόν προερχόμενο από το Ναυαρχείο, υπό τον έλεγχο του ναυτικού αξιωματικού στο Halifax. Το τηλεγράφημα ανέφερε ότι η συνοδεία του βρισκόταν στο «Christianiafjord» (sic) και θα έπρεπε να «απομακρυνθεί και να ακολουθηθούν οι προς εκτέλεσιν οδηγίες». Η εξήγηση που δόθηκε στον έλεγχο του ναυτικού αξιωματούχου του Halifax ήταν ότι «αυτοί είναι οι Ρώσοι Σοσιαλιστές που φεύγουν με σκοπό να ξεκινήσουν την επανάσταση εναντίον της σημερινής ρωσικής κυβέρνησης, για την οποία ο Τρότσκυ αναφέρεται ότι έλαβε 10.000 δολάρια, που συνεισέφεραν Σοσιαλιστές και Γερμανοί».

Την 1η Απριλίου 1917, ο αξιωματούχος ναυτικού ελέγχου, ο καπετάνιος M. Makins, έστειλε εμπιστευτική έκθεση προς τον γενικό αξιωματικό που διοικούσε το Halifax, σύμφωνα με το οποίο «εξέταζε όλους τους Ρώσους επιβάτες» στο S.S. Kristianiafjord και βρήκε έξι άνδρες στις θέσεις δεύτερης κατηγορίας: «έχουν όλοι ομολογήσει ότι είναι σοσιαλιστές και, παρ' όλο που διακηρύσσουν την επιθυμία τους να βοηθήσουν τη νέα ρωσική κυβέρνηση, μπορεί κάλλιστα να συνεργάζονται με τους Γερμανούς σοσιαλιστές στην Αμερική και αρκετά πιθανό να αποτελούν μεγάλο εμπόδιο για την Ρωσική κυβέρνηση ακριβώς τώρα». Ο καπετάνιος Makins πρόσθεσε ότι επρόκειτο να απομακρύνει την συνοδεία, καθώς και τη σύζυγο και τους δυο γιους του Τρότσκυ, προκειμένου να τους φυλακίσουν στο Halifax. Ένα αντίγραφο αυτής της αναφοράς διαβιβάστηκε από το Halifax στον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου στην Ottawa, στις 2 Απριλίου 1917.

Το επόμενο έγγραφο στα καναδικά αρχεία με ημερομηνία 7 Απριλίου, από τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου της Οττάβα στο διευθυντή των επιχειρήσεων εγκλεισμού, αναγνωρίζοντας την προηγούμενη επιστολή (όχι στα αρχεία) σχετικά με την φυλάκιση των Ρώσων Σοσιαλιστών στο Amherst, στη Νέα Σκωτία: «... σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να σας ενημερώσω για την παραλαβή εχθές ενός μακρού τηλεγραφήματος από το Ρωσικό Γενικό Προξενείο του Μόντρεαλ, που διαμαρτύρεται για τη σύλληψη αυτών των ανδρών, δεδομένου ότι διέθεταν τα διαβατήρια που

1. Αποτελεί τη συνέχεια του δεύτερου κεφαλαίου, που δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο φύλλο και θα ολοκληρωθεί στο επόμενο.

2. Αυτή η ενότητα βασίζεται σε καναδικά κυβερνητικά αρχεία.

3. [ΣτΜ] Πρόκειται για μια επαρχία του Ανατολικού Καναδά που αποτελείται από τη Νέα Σκωτία και συνορεύει με το νησί Cape Breton. Έχει πρωτεύουσα το Halifax. Αποικίστηκε από Γάλλους στις αρχές του 18ου αι., αλλά άλλαξε μερικές φορές χέρια, μέχρι να καταλήξει στη δικαιοδοσία των Βρετανών το 1713. Έγινε μια από τις αρχικές τέσσερις επαρχίες του Καναδά το 1967.

εκδίδονται από το Ρώσο γενικό Πρόξενο στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ».

Η απάντηση σε αυτό το τηλεγράφημα από το Μόντρεαλ ήταν ότι οι άνδρες είχαν φυλακιστεί «με την υποψία ότι ήταν Γερμανοί» και θα απελευθερώνονταν μόνο μετά από σαφή απόδειξη της εθνικότητάς τους και της πίστης τους στους Συμμάχους. Στα καναδικά αρχεία, δεν υπάρχουν τηλεγραφήματα από τον Ρώσο γενικό πρόξενο στη Νέα Υόρκη και είναι γνωστό ότι αυτό το γραφείο ήταν απρόθυμο να εκδώσει ρωσικά διαβατήρια σε Ρώσους πολιτικούς εξόριστους. Ωστόσο, υπάρχει ένα τηλεγράφημα στα αρχεία από πληρεξούσιο της Νέας Υόρκης, τον N. Aleinikoff, στον R. M. Coulter, μετέπειτα γενικό αναπληρωτή διευθυντή του Καναδικού Ταχυδρομείου. Το γραφείο του γενικού διευθυντή του ταχυδρομείου του Καναδά δεν είχε καμιά σύνδεση ούτε με τους αιχμαλώτους πολέμου ούτε με στρατιωτικές δραστηριότητες. Κατά συνέπεια, αυτό το τηλεγράφημα είχε τη φύση μιας προσωπικής, μη επίσημης παρέμβασης. Γράφει:

DR. R. M. COULTER, Γενικός Διευθυντής Ταχυδρομείου. Οι Ρώσοι πολιτικοί εξόριστοι της Ottawa, που επιστρέφουν στη Ρωσία, παρέμειναν έγκλειστοι στο Χάλιφαξ, στο στρατόπεδο Amherst. Ερευνάτε και συμβουλέψτε την αιτία της κράτησης και τα ονόματα όλων των κρατουμένων. Υποσχεθείτε μας ως υπέρμαχος της ελευθερίας ότι θα παρέμβετε εξ ονόματός τους. Παρακαλώ απαντήστε ότι το λάβατε. NICHOLAS ALEINIKOFF

Στις 11 Απριλίου, ο Coulter απάντησε στον Aleinikoff, «Το τηλεγράφημα ελήφθη. Σας γράφω αυτό το απόγευμα. Θα πρέπει να το λάβετε αύριο το βράδυ. R. Coulter». Αυτό το τηλεγράφημα αποστέλλεται υπό την καναδική ετικέτα *Pacific Railway Telegraph*, αλλά χρεώνεται στο Τμήμα του Καναδικού Ταχυδρομείου. Συνήθως ένα ιδιωτικό τηλεγράφημα επιχείρησης θα χρεωνόταν στον αποδέκτη και αυτό δεν ήταν επίσημη επιχείρηση. Η συνέχεια της επιστολής του Coulter προς τον Aleinikoff είναι ενδιαφέρουσα, διότι, αφού επιβεβαίωσε ότι η ομάδα του Τρότσκυ πιάστηκε στο Amherst, αυτό δηλώνει ότι ήταν ύποπτοι προπαγάνδας κατά της σημερινής ρωσικής κυβέρνησης και «υποτίθεται ότι είναι πράκτορες της Γερμανίας». Ο Coulter προσθέτει, «... δεν είναι αυτό που δηλώνουν οι ίδιοι ότι είναι». Η ομάδα του Τρότσκυ «...δεν κρατείται από τον Καναδά, αλλά από τις αυτοκρατορικές αρχές». Αφού διαβεβαίωσε τον Aleinikoff ότι οι κρατούμενοι θα διαβίωναν σε πρέ-

αναγνώριση του τηλεγραφήματος του Aleinikoff και του Wolf, έγραψε στον ταγματάρχη Willoughby Gwatkin του Υπουργείου Στρατού και Άμυνας στην Ottawa –έναν άνθρωπο με σημαντική επιρροή στον καναδικό στρατό– και συνήψε αντίγραφα του τηλεγραφήματος των Aleinikoff και Wolf:

Αυτοί οι άνδρες ήταν εχθρικοί απέναντι στη Ρωσία, λόγω του τρόπου που αντιμετώπιζαν τους Εβραίους και τώρα είναι έντονα υπέρ της παρούσας διοίκησης, από όσο γνωρίζω. Και οι δύο είναι υπεύθυνοι άνδρες. Κι οι δυο είναι ευυπόληπτοι και σας στέλνω τα τηλεγραφήματά τους τα οποία μπορεί να σας χρειαθούν για να τους παρουσιάσετε στις Αγγλικές αρχές, αν το θεωρείτε σοφό.

Προφανώς, ο Coulter γνωρίζει –ή δείχνει ότι γνωρίζει– πολλά για τον Aleinikoff και τον Wolf. Η επιστολή του ήταν στην πραγματικότητα μια αναφορά χαρακτήρων και στό-

χευε στη ρίζα του προβλήματος της φυλάκισης. Ο Gwatkin ήταν γνωστός στο Λονδίνο και στην πραγματικότητα τον είχε δανείσει το Γραφείο Πολέμου του Καναδά εκεί.[4]

Στη συνέχεια, ο Aleinikoff στέλνει μια επιστολή στον Coulter, για να τον ευχαριστήσει *με μεγάλη εγκαρδιότητα για το ενδιαφέρον σας για τους Ρώσους Πολιτικούς εξόριστους... με γνωρίζετε, κύριε Coulter, και γνωρίζετε επί-*

αδικίας». Στη συνέχεια, στις 16 Απριλίου, ο Αντιναύαρχος C.E. Kingsmill, διευθυντής της ναυτικής υπηρεσίας, πήρε στα σοβαρά την παρέμβαση του Gwatkin. Σε μια επιστολή προς τον καπετάνιο Makins, ο ναυτικός υπάλληλος στο Halifax δήλωσε: «οι αρχές της Πολιτοφυλακής ζητούν να ληφθεί απόφαση για το αν η παράδοσή τους (δηλαδή των έξι Ρώσων) μπορεί να επισπευστεί». Ένα αντίγραφο αυτής της εντολής δόθηκε στον Gwatkin, που με τη σειρά του πληροφόρησε τον Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα Coulter. Τρεις μέρες αργότερα ο Gwatkin άσκησε πίεση. Σε ένα υπόμνημα της 20ης Απριλίου στον ναυτικό γραμματέα έγραψε «Μπορείτε, σας παρακαλώ, να μου πείτε εάν ή όχι το Υπουργείο Ναυτικού έχει λάβει ή όχι την απόφαση;».

Στην ίδια μέρα (20 Απριλίου) ο καπετάνιος Makins έγραψε στον ναύαρχο Kingsmill, εξηγώντας τους λόγους για την απομάκρυνση του Τρότσκυ. Αρνήθηκε να πιεστεί να πάρει μια απόφαση, δηλώνοντας ότι «θα τηλεγραφήσω στο Ναυαρχείο, πληροφορώντας τους ότι οι αρχές των πολιτοφυλακών ζητούν μια έγκαιρη απόφαση για να έχουν στη διάθεσή τους». Ωστόσο, την επόμενη μέρα, στις 21 Απριλίου, ο Gwatkin έγραψε στον Coulter: «οι φίλοι μας οι Ρώσοι σοσιαλιστές πρόκειται να απελευθερωθούν και γίνονται διευθετήσεις για τη μετάβασή τους στην Ευρώπη». **Η εντολή στον Makins για την απελευθέρωση του Τρότσκυ προήλθε από το Ναυαρχείο στο Λονδίνο. Ο Coulter αναγνώρισε τις πληροφορίες, «οι οποίες θα ικανοποιήσουν τους ανταποκριτές μας στη Νέα Υόρκη άμεσα».**

Ενώ μπορούμε, απ' τη μια, να συμπεράνουμε ότι ο Coulter και ο Gwatkin ενδιαφέρονταν έντονα για την απελευθέρωση του Τρότσκυ, δεν ξέρουμε, από την άλλη, για ποιο λόγο. Λίγα ήταν εκείνα στη σταδιοδρομία του αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα Coulter είτε του Ταγματάρχη Gwatkin, που θα δικαιολογούσαν την ανάγκη απελευθέρωσης του μενσεβίκου Leon Trotsky.

Ο δρ. Robert Miller Coulter ήταν γιατρός των Σκώτων και Ιρλανδών, ένας φιλελεύθερος, ένας Ελευθεροτέκτονας κι ένα μέλος των Odd Fellow5. Διορίστηκε αναπληρωτής γενικός διευθυντής των ταχυδρομείων στον Καναδά το 1897. Η μόνη του αξίωση για φήμη προερχόταν από το γεγονός ότι ήταν εκπρόσωπος της Ένωσης Ταχυδρομικών Συμβάσεων το 1906 και εκπρόσωπος στη Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία το 1908 για το έργο «Όλα Κόκκινα» (All

χουν τηλεγραφήματα από τον Ρώσο γενικό πρόξενο στη Νέα Υόρκη και είναι γνωστό ότι αυτό το γραφείο ήταν απρόθυμο να εκδώσει ρωσικά διαβατήρια σε Ρώσους πολιτικούς εξόριστους. Ωστόσο, υπάρχει ένα τηλεγράφημα στα αρχεία από πληρεξούσιο της Νέας Υόρκης, τον N. Aleinikoff, στον R. M. Coulter, μετέπειτα γενικό αναπληρωτή διευθυντή του Καναδικού Ταχυδρομείου. Το γραφείο του γενικού διευθυντή του ταχυδρομείου του Καναδά δεν είχε καμιά σύνδεση ούτε με τους αιχμαλώτους πολέμου ούτε με στρατιωτικές δραστηριότητες. Κατά συνέπεια, αυτό το τηλεγράφημα είχε τη φύση μιας προσωπικής, μη επίσημης παρέμβασης. Γράφει:

DR. R. M. COULTER, Γενικός Διευθυντής Ταχυδρομείου. Οι Ρώσοι πολιτικοί εξόριστοι της Ottawa, που επιστρέφουν στη Ρωσία, παρέμειναν έγκλειστοι στο Χάλιφαξ, στο στρατόπεδο Amherst. Ερευνάτε και συμβουλεύψτε την αιτία της κράτησης και τα ονόματα όλων των κρατουμένων. Υποσχεθείτε μας ως υπέρμαχος της ελευθερίας ότι θα παρέμβετε εξ ονόματός τους. Παρακαλώ απαντήστε ότι το λάβατε. NICHOLAS ALEINIKOFF

Στις 11 Απριλίου, ο Coulter απάντησε στον Aleinikoff, «Το τηλεγράφημα ελήφθη. Σας γράφω αυτό το απόγευμα. Θα πρέπει να το λάβετε αύριο το βράδυ. R. Coulter». Αυτό το τηλεγράφημα αποστέλλεται υπό την καναδική ετικέτα *Pacific Railway Telegraph*, αλλά χρεώνεται στο Τμήμα του Καναδικού Ταχυδρομείου. Συνήθως ένα ιδιωτικό τηλεγράφημα επιχείρησης θα χρεωνόταν στον αποδέκτη και αυτό δεν ήταν επίσημη επιχείρηση. Η συνέχεια της επιστολής του Coulter προς τον Aleinikoff είναι ενδιαφέρουσα, διότι, αφού επιβεβαίωσε ότι η ομάδα του Τρότσκυ πιάστηκε στο Amherst, αυτό δηλώνει ότι ήταν ύποπτοι προπαγάνδας κατά της σημερινής ρωσικής κυβέρνησης και «υποτίθεται ότι είναι πράκτορες της Γερμανίας». Ο Coulter προσθέτει, «... δεν είναι αυτό που δηλώνουν οι ίδιοι ότι είναι». Η ομάδα του Τρότσκυ «...δεν κρατείται από τον Καναδά, αλλά από τις αυτοκρατορικές αρχές». Αφού διαβεβαίωσε τον Aleinikoff ότι οι κρατούμενοι θα διαβίωναν σε πρέπουσες συνθήκες, ο Coulter προσθέτει ότι οποιαδήποτε πληροφορία «υπέρ τους» θα διαβιβαζόταν στις στρατιωτικές αρχές. Η γενική εντύπωση της επιστολής είναι ότι, ενώ ο Coulter είναι συμπαθής και έχει πλήρη επίγνωση των προ-γερμανικών δεσμών του Τρότσκυ, είναι πρόθυμος να αναμιχθεί. Στις 11 Απριλίου, ο Arthur Wolf με διεύθυνση 134 East Broadway, Νέα Υόρκη, έστειλε ένα τηλεγράφημα στον Coulter. Αν και αποστέλλεται από τη Νέα Υόρκη, αυτό το τηλεγράφημα, αφού αναγνωρίστηκε, επίσης χρεώθηκε στο Καναδικό Τμήμα Ταχυδρομείων.

Οι αντιδράσεις του Coulter, ωστόσο, αντανακλούν περισσότερα από μια απροκάλυπτη συμπάθεια, εμφανή στην επιστολή του προς τον Aleinikoff. Πρέπει να εξεταστούν υπό το φως του γεγονότος ότι αυτές οι επιστολές *λόγω του τρόπου που αντιμετώπιζαν τους Εβραίους και τώρα είναι έντονα υπέρ της παρούσας διοίκησης, από όσο γνωρίζω. Και οι δύο είναι υπεύθυνοι άνδρες. Κι οι δυο είναι ευυπόληπτοι και σας στέλνω τα τηλεγραφήματά τους τα οποία μπορεί να σας χρειαθούν για να τους παρουσιάσετε στις Αγγλικές αρχές, αν το θεωρείτε σοφό.*

Προφανώς, ο Coulter γνωρίζει –ή δείχνει ότι γνωρίζει– πολλά για τον Aleinikoff και τον Wolf. Η επιστολή του ήταν στην πραγματικότητα μια αναφορά χαρακτήρων και στόχευε στη ρίζα του προβλήματος της φυλάκισης. Ο Gwatkin ήταν γνωστός στο Λονδίνο και στην πραγματικότητα τον είχε δανείσει το Γραφείο Πολέμου του Καναδά εκεί.[4]

Στη συνέχεια, ο Aleinikoff στέλνει μια επιστολή στον Coulter, για να τον ευχαριστήσει *με μεγάλη εγκαρδιότητα για το ενδιαφέρον σας για τους Ρώσους Πολιτικούς εξόριστους... με γνωρίζετε, κύριε Coulter, και γνωρίζετε επίσης την αφοσίωσή μου στην υπόθεση της ρωσικής ελευθερίας... με χαρά γνωρίζω, τον κύριο Τρότσκυ, τον κύριο Melnichahnsky και τον κύριο Chudnowsky... στενά.*

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, αν ο Aleinikoff γνώριζε τον Τρότσκυ «στενά», τότε θα μπορούσε επίσης να γνωρίζει ότι ο Τρότσκυ είχε δηλώσει την πρόθεσή του να επιστρέψει στη Ρωσία, για να ανατρέψει την Προσωρινή Κυβέρνηση και να θεσπίσει την «επαν-επανάσταση». Με την παραλαβή της επιστολής του Aleinikoff, ο Coulter αμέσως (16 Απριλίου) τη διαβίβασε στον ταγματάρχη Gwatkin, προσθέτοντας ότι γνωρίζονταν με τον Aleinikoff «μέσω της δράσης του Τμήματος των Ηνωμένων Πολιτειών για τα έγγραφα στη Ρωσική γλώσσα» και ότι ο Aleinikoff εργαζόταν «στις ίδιες γραμμές με τον κύριο Wolf..., που ήταν

της της εντολής δόθηκε στον Gwatkin, που με τη σειρά του πληροφόρησε τον Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα Coulter. Τρεις μέρες αργότερα ο Gwatkin άσκησε πίεση. Σε ένα υπόμνημα της 20ης Απριλίου στον ναυτικό γραμματέα έγραψε «Μπορείτε, σας παρακαλώ, να μου πείτε εάν ή όχι το Υπουργείο Ναυτικού έχει λάβει ή όχι την απόφαση;».

Στην ίδια μέρα (20 Απριλίου) ο καπετάνιος Makins έγραψε στον ναύαρχο Kingsmill, εξηγώντας τους λόγους για την απομάκρυνση του Τρότσκυ. Αρνήθηκε να πιεστεί να πάρει μια απόφαση, δηλώνοντας ότι «θα τηλεγραφήσω στο Ναυαρχείο, πληροφορώντας τους ότι οι αρχές των πολιτοφυλακών ζητούν μια έγκαιρη απόφαση για να έχουν στη διάθεσή τους». Ωστόσο, την επόμενη μέρα, στις 21 Απριλίου, ο Gwatkin έγραψε στον Coulter: «οι φίλοι μας οι Ρώσοι σοσιαλιστές πρόκειται να απελευθερωθούν και γίνονται διευθετήσεις για τη μετάβασή τους στην Ευρώπη». **Η εντολή στον Makins για την απελευθέρωση του Τρότσκυ προήλθε από το Ναυαρχείο στο Λονδίνο. Ο Coulter αναγνώρισε τις πληροφορίες, «οι οποίες θα ικανοποιήσουν τους ανταποκριτές μας στη Νέα Υόρκη άμεσα».**

Ενώ μπορούμε, απ' τη μια, να συμπεράνουμε ότι ο Coulter και ο Gwatkin ενδιαφέρονταν έντονα για την απελευθέρωση του Τρότσκυ, δεν ξέρουμε, από την άλλη, για ποιο λόγο. Λίγα ήταν εκείνα στη σταδιοδρομία του αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα Coulter είτε του Ταγματάρχη Gwatkin, που θα δικαιολογούσαν την ανάγκη απελευθέρωσης του μενσεβίκου Leon Trotsky.

Ο δρ. Robert Miller Coulter ήταν γιατρός των Σκώτων και Ιρλανδών, ένας φιλελεύθερος, ένας Ελευθεροτέκτονας κι ένα μέλος των Odd Fellow5. Διορίστηκε αναπληρωτής γενικός διευθυντής των ταχυδρομείων στον Καναδά το 1897. Η μόνη του αξίωση για φήμη προερχόταν από το γεγονός ότι ήταν εκπρόσωπος της Ένωσης Ταχυδρομικών Συμβάσεων το 1906 και εκπρόσωπος στη Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία το 1908 για το έργο «Όλα Κόκκινα» (All Red). Το «Όλα κόκκινα» δεν είχε καμία σχέση με τους Κόκκινους επαναστάτες· ήταν μόνο ένα σχέδιο για τα κόκκινα ή όλα τα βρετανικά ταχύπλοα σκάφη μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας, Καναδά και Αυστραλίας.

Ο ταγματάρχης Willoughby Gwatkin προερχόταν από μια μακρά βρετανική στρατιωτική παράδοση (Cambridge κι έπειτα Staff College). Εξειδικευμένος στις επιστρατεύσεις, υπηρέτησε στον Καναδά από το 1905 ως το 1918. Λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα έγγραφα στα Καναδικά αρχεία, μπορούμε μόνο να συμπεράνουμε ότι η παρέμβασή τους για λογαριασμό του Τρότσκυ είναι ένα μυστήριο.

σύντροφοι για την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***

Στις 11 Απριλίου, ο Coulter απάντησε στον Aleinikoff, «Το τηλεγράφημα ελήφθη. Σας γράφω αυτό το απόγευμα. Θα πρέπει να το λάβετε αύριο το βράδυ. R. Coulter». Αυτό το τηλεγράφημα αποστέλλεται υπό την καναδική ετικέτα *Pacific Railway Telegraph,* αλλά χρεώνεται στο Τμήμα του Καναδικού Ταχυδρομείου. Συνήθως ένα ιδιωτικό τηλεγράφημα επιχείρησης θα χρεωνόταν στον αποδέκτη και αυτό δεν ήταν επίσημη επιχείρηση. Η συνέχεια της επιστολής του Coulter προς τον Aleinikoff είναι ενδιαφέρουσα, διότι, αφού επιβεβαίωσε ότι η ομάδα του Τρότσκυ πιάστηκε στο Amherst, αυτό δηλώνει ότι ήταν ύποπτοι προπαγάνδας κατά της σημερινής ρωσικής κυβέρνησης και «υποτίθεται ότι είναι πράκτορες της Γερμανίας». Ο Coulter προσθέτει, «... δεν είναι αυτό που δηλώνουν οι ίδιοι ότι είναι». Η ομάδα του Τρότσκυ «...δεν κρατείται από τον Καναδά, αλλά από τις αυτοκρατορικές αρχές». Αφού διαβεβαίωσε τον Aleinikoff ότι οι κρατούμενοι θα διαβίωναν σε πρέπουσες συνθήκες, ο Coulter προσθέτει ότι οποιαδήποτε πληροφορία «υπέρ τους» θα διαβιβαζόταν στις στρατιωτικές αρχές. Η γενική εντύπωση της επιστολής είναι ότι, ενώ ο Coulter είναι συμπαθής και έχει πλήρη επίγνωση των προ-γερμανικών δεσμών του Τρότσκυ, είναι απρόθυμος να αναμιχθεί. Στις 11 Απριλίου, ο Arthur Wolf με διεύθυνση 134 East Broadway, Νέα Υόρκη, έστειλε ένα τηλεγράφημα στον Coulter. Αν και αποστέλλεται από τη Νέα Υόρκη, αυτό το τηλεγράφημα, αφού αναγνωρίστηκε, επίσης χρεώθηκε στο Καναδικό Τμήμα Ταχυδρομείων.

Οι αντιδράσεις του Coulter, ωστόσο, αντανακλούν περισσότερα από μια απροκάλυπτη συμπάθεια, εμφανή στην επιστολή του προς τον Aleinikoff. Πρέπει να εξεταστούν υπό το φως του γεγονότος ότι αυτές οι επιστολές για λογαριασμό του Τρότσκυ προέρχονταν από δύο Αμερικανούς πολίτες της Νέας Υόρκης και αφορούσαν ένα καναδικό ή αυτοκρατορικό στρατιωτικό ζήτημα διεθνούς σημασίας. Επιπλέον, ο Coulter, ως αναπληρωτής γενικός διευθυντής, ήταν Καναδός κυβερνητικός αξιωματούχος με κάποια σημαντική θέση. Κοιτάξτε, για μια στιγμή, τι θα μπορούσε να συμβεί σε κάποιον που με παρόμοιο τρόπο παρενέβαινε στις υποθέσεις των Ηνωμένων Πολιτειών! Στην υπόθεση Τρότσκυ έχουμε δυο Αμερικανούς πολίτες, που αλληλογραφούν με έναν Καναδό αναπληρωτή γενικό διευθυντή, προκειμένου να παρέμβει εξ ονόματος ενός διεθνούς Ρώσου επαναστάτη.

Η επακόλουθη ενέργεια του Coulter υποδεικνύει επίσης κάτι παραπάνω από μια απλή παρέμβαση. Μετά την

χευε στη ρίζα του προβλήματος της φυλάκισης. Ο Gwatkin ήταν γνωστός στο Λονδίνο και στην πραγματικότητα τον είχε δανείσει το Γραφείο Πολέμου του Καναδά εκεί.[4]

Στη συνέχεια, ο Aleinikoff στέλνει μια επιστολή στον Coulter, για να τον ευχαριστήσει *με μεγάλη εγκαρδιότητα για το ενδιαφέρον σας για τους Ρώσους Πολιτικούς εξόριστους... με γνωρίζετε, κύριε Coulter, και γνωρίζετε επίσης την αφοσίωσή μου στην υπόθεση της ρωσικής ελευθερίας... με χαρά γνωρίζω, τον κύριο Τρότσκυ, τον κύριο Melnichahnsky και τον κύριο Chudnowsky... στενά.*

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, αν ο Aleinikoff γνώριζε τον Τρότσκυ «στενά», τότε θα μπορούσε επίσης να γνωρίζει ότι ο Τρότσκυ είχε δηλώσει την πρόθεσή του να επιστρέψει στη Ρωσία, για να ανατρέψει την Προσωρινή Κυβέρνηση και να θεσπίσει την «επαν-επανάσταση». Με την παραλαβή της επιστολής του Aleinikoff, ο Coulter αμέσως (16 Απριλίου) τη διαβίβασε στον ταγματάρχη Gwatkin, προσθέτοντας ότι γνωρίζονταν με τον Aleinikoff «μέσω της δράσης του Τμήματος των Ηνωμένων Πολιτειών για τα έγγραφα στη Ρωσική γλώσσα» και ότι ο Aleinikoff εργαζόταν «στις ίδιες γραμμές με τον κύριο Wolf..., που ήταν ένας κρατούμενος της Σιβηρίας, που είχε διαφύγει».

Προηγουμένως, στις 14 Απριλίου, ο Gwatkin έστειλε ένα μνημόνιο στο ναυτικό του ομόλογο στην Καναδική Στρατιωτική Διυπηρεσιακή Επιτροπή, επαναλαμβάνοντας ότι οι κρατούμενοι ήταν Ρώσοι σοσιαλιστές με «10.000 δολάρια, που συγκέντρωσαν σοσιαλιστές και Γερμανοί». Η τελική παράγραφος αναφέρει: «από την άλλη, υπήρχαν κι όσοι δήλωναν ότι είχε διαπραχθεί μια πράξη υψηλής **ικανοποιήσουν τους ανταποκριτές μας στη Νέα Υόρκη άμεσα».**

Ενώ μπορούμε, απ' τη μια, να συμπεράνουμε ότι ο Coulter και ο Gwatkin ενδιαφέρονταν έντονα για την απελευθέρωση του Τρότσκυ, δεν ξέρουμε, από την άλλη, για ποιο λόγο. Λίγα ήταν εκείνα στη σταδιοδρομία του αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα Coulter είτε του Ταγματάρχη Gwatkin, που θα δικαιολογούσαν την ανάγκη απελευθέρωσης του μενσεβίκου Leon Trotsky.

Ο δρ. Robert Miller Coulter ήταν γιατρός των Σκώτων και Ιρλανδών, ένας φιλελεύθερος, ένας Ελευθεροτέκτονας κι ένα μέλος των Odd Fellow5. Διορίστηκε αναπληρωτής γενικός διευθυντής των ταχυδρομείων στον Καναδά το 1897. Η μόνη του αξίωση για φήμη προερχόταν από το γεγονός ότι ήταν εκπρόσωπος της Ένωσης Ταχυδρομικών Συμβάσεων το 1906 και εκπρόσωπος στη Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία το 1908 για το έργο «Όλα Κόκκινα» (All Red). Το «Όλα κόκκινα» δεν είχε καμία σχέση με τους Κόκκινους επαναστάτες· ήταν μόνο ένα σχέδιο για τα κόκκινα ή όλα τα βρετανικά ταχύπλοα σκάφη μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας, Καναδά και Αυστραλίας.

Ο ταγματάρχης Willoughby Gwatkin προερχόταν από μια μακρά βρετανική στρατιωτική παράδοση (Cambridge κι έπειτα Staff College). Εξειδικευμένος στις επιστρατεύσεις, υπηρέτησε στον Καναδά από το 1905 ως το 1918. Λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα έγγραφα στα Καναδικά αρχεία, μπορούμε μόνο να συμπεράνουμε ότι η παρέμβασή τους για λογαριασμό του Τρότσκυ είναι ένα μυστήριο.

σύντροφοι για την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***

---

4. Τα υπομνήματα του Gwatkin στα Καναδικά κυβερνητικά αρχεία δεν υπογράφονται, αλλά έχουν μια μονογραφή με ένα κρυπτογραφημένο σημάδι ή σύμβολο. Το σημάδι έχει αναγνωριστεί ότι είναι του Gwatkin, επειδή έχει ταυτοποιηθεί μια επιστολή του Gwatkin (αυτή της 21ης Απριλίου) με το ίδιο κρυπτογραφημένο σημάδι.

5. [ΣτΜ] Οι Odd Fellows/Oddfellows είναι μια διεθνής αδελφότητα, που η παρουσία της τεκμηριώνεται από το 1730 στο Λονδίνο. Η πρώιμη ιστορία της είναι σκοτεινή και σε μεγάλο βαθμό άτυπη. Εξ αιτίας της αύξησης του εμπορίου κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, οι συντεχνίες κατέληξαν να αποτελούν μέρος της αστικής κουλτούρας, συσπειρώνοντας εμπορικές ενώσεις. Ως εκ τούτου, άνθρωποι από πάραταιρες μεταξύ τους εμπορικές ειδικότητες αποτέλεσαν το υπόβαθρο της πρώιμης ιστορίας των Odd Fellows. Όταν ο Άγγλος βασιλιάς Ερρίκος ο VIII διαφώνησε με τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία, θεώρησαν τις συντεχνίες ως υποστηρικτές του Πάπα και το 1545 κατέσχε όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία. Η βασίλισσα Ελισάβετ Ι αφαίρεσε από τις συντεχνίες την ευθύνη για την κατάρτιση των μαθητευομένων και μέχρι το τέλος της βασιλείας της οι περισσότερες συντεχνίες είχαν κατασταλεί.

ΡΩΣΣΙΑ 1917.

Από την επανάσταση του Φεβρουαρίου έως τα γεγονότα του Ιουλίου

Περί επανεγγραφής της ιστορίας

Δεν υπάρχει μεγαλύτερο κακό από το ψεύδος. Η επίδρασή του στον πληθυσμό είναι τόσον καταλυτική ώστε εκείνος, ο οποίος θα επιχειρήσει να αποκαταστήσει την αλήθεια, είναι σφόδρα ενδεχόμενο να διατρέξει διαφόρους κινδύνους και να υποστεί συκοφαντικές επιθέσεις, επειδή είναι πέραν πάσης αμφιβολίας ότι το εδραιωμένο ψεύδος ανατρέπεται με μεγάλη δυσκολία. Όταν, μάλιστα, τα ψεύδη σχετίζονται με καταστάσεις υψηλού ενδιαφέροντος και συμφερόντων, τότε τα πράγματα γίνονται ιδιαίτερα δύσκολα αν όχι επικίνδυνα για εκείνους, οι οποίοι θα επιχειρήσουν να ανατρέψουν την κατεστημένη συνθήκη ψεύδους.

Η έλλειψη ευθυκρισίας και η άκριτος αποδοχή απόψεων και θέσεων σε συνδυασμό με την συνεχή επανάληψη και διάδοση τους, που επιτυγχάνει την «πλύση» του εγκεφάλου των ανθρώπων, μετατρέπει το ψεύδος σε καθεστώς. Αυτοί οι οποίοι συνειδητά το διασπείρουν υποκρύπτουν την ουσία που υπάρχει πίσω από τα επιφαινόμενα. Αυτή η απόκρυψη πραγματοποιείται με την δόμηση υλικών παραπετασμάτων (ιδεολογία, βιβλιογραφία, μυθιστορία, τέχνη, κ.λπ.) με τα οποία εμφανίζουν το ψεύδος ως αλήθεια.

Τις τελευταίες δεκαετίες ο πανικός που έχει κυριεύσει τους υποστηρικτές ψευδών έχει οδηγήσει σε μία συλλήβδην προσπάθεια απαξιώσεως οιασδήποτε εμβάθυνσης στα ιστορικά δεδομένα και στα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία ανεδείχθησαν από την δυνατότητα πρόσβασης στα κρατικά αρχεία της Ρωσσίας και των άμεσα εμπλεκομένων κρατών κατά την πρώτη περίοδο (1914-1918) της παγκόσμιας ανθρωποσφαγής.

Η επιθετικότητα των παραχαρακτών της ιστορικής αλήθειας και των υποστηρικτών τους έχει εκδηλωθεί με το γνωστό, πλέον, ανάθεμα που εκπέμπεται με τον χαρακτηρισμό παντός είδους διαφορετικής διατυπώσης επί των ιστορικών «δεδομένων» ως «ξαναγράψιμο της ιστορίας».

Όμως, η αντίδραση, ως προς την επανεγγραφή ιστορικών γεγονότων είναι κάτι το οποίο περιλαμβάνει τόσο την έρευνα και την ανάδειξη στοιχείων, όσον και

τύχει να την υποβαθμίσουν με το χαρακτηρισμό της ως αστικής, αναδεικνύοντας και προβάλλοντας αντ' αυτής την λεγόμενη Οκτωβριανή «προλεταριακή επανάσταση». Ακόμη και ένα μέρος της ευρύτερης βιβλιογραφίας έχει υιοθετήσει αυτή την εκδοχή.

Όμως, τα κύματα ανθρώπων, που κατέκλυσαν τους δρόμους και τις λεωφόρους της Αγίας Πετρούπολης (Πέτρογκραντ), που συγκρούστηκαν με τις αστυνομικές δυνάμεις του τσαρικού καθεστώτος, που συμφιλιώθηκαν με τους κοζάκους και συναδελφώθηκαν με τους στρατιώτες, οι ασύγκριτου μεγαλείου σκηνές δεν επαναλήφθηκαν. Αντιγράφηκαν, όμως, στις κατασκευασμένες προπαγανδιστικές ταινίες του Αϊζενστάιν και εμφανίσθηκαν ως γεγονότα τα οποία υποτίθεται πως συνέβησαν στην δήθεν επανάσταση του Οκτωβρίου.

Η πτώση της μοναρχίας τον Φεβρουάριο ήταν ένα πολύμοχθο και μακροχρόνιο έργο. Ένας δύσκολος αγώνας που ο κόσμος των καταπιεσμένων τον έβλεπε ως προοίμιο της χειραφέτησής του. Ήταν ένας λαμπρός σταθμός στην ιστορία του $20^{ου}$ αιώνα. Σύμφωνα μάλιστα με τον Τρουμπετσκόϊ[1] «*Η επανάσταση του Φε-*

των εργατών από τα οπλισμένα τμήματα της κυβερνήσεως, είναι εντελώς αστήρικτη επειδή, είτε εξοπλίζονταν από τους Μπολσεβίκους είτε από τους στρατιώτες, το ενδεχόμενο της σφαγής υπήρχε στον ίδιο ακριβώς βαθμό.

Βεβαίως, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Τάξη ευρίσκετο σε κατάσταση σύγχυσης και αποδιοργάνωσης, με αποτέλεσμα αυτό να έχει αντίκτυπο και στα μέλη της Δούμα.[5] Εξ αιτίας αυτού του γεγονότος υπήρξε αδράνεια κατά τις ημέρες της επαναστάσεως, την οποία επέδειξε ο πρόεδρος της Δούμα, Ροτζιάνκο, μη συγκαλώντας την σε συνεδρίαση μετά την απόφαση του Τσάρου για την διάλυσή της. Έτσι, τα επαναστατημένα πλήθη και οι στρατιώτες συνάντησαν μέλη της Δούμα, τα οποία είχαν συγκληθεί σε μία άτυπη συνεδρίαση, όπου επέδειξαν την εμπιστοσύνη τους στους παρευρισκόμενους βουλευτές. Αυτή η διαδικασία έλαβε ευρύτερες διαστάσεις με την ουσιαστική και εκτεταμένη παροχή εμπιστοσύνης στην Προσωρινή Κυβέρνηση, κατά την διάρκεια των πρώτων εβδομάδων της Φεβρουαριανής Επαναστάσεως.

Παρά τα όσα έχουν κατά καιρούς υποστηριχθεί, η αλήθεια είναι πως οι μπολσεβίκοι δεν συμμετείχαν στην συγκρότηση του σοβιέτ του Πέτρογκραντ. Ο Σκομπέλεφ, ένας μενσεβίκος βουλευτής, ήταν αυτός ο οποίος ζήτησε, την $27^{η}$ Φεβρουαρίου, από τον πρόεδρο της Δούμα Ροτζιάνκο, μία αίθουσα στο κτίριο της Ταυρίδας[6] προκειμένου να οργανώσει ένα σοβιέτ από αντιπροσώπους των εργατών, ώστε να επανέλθει η τάξη στα εργοστάσια.

Οι μπολσεβίκοι όχι μόνο δεν βοήθησαν στην συγκρότηση του Σοβιέτ, αλλά το αντιμετώπιζαν εχθρικά επειδή ήταν πέραν των σχεδίων τους. Προς το βράδυ της $27^{ης}$ Φεβρουαρίου άλλαξαν στάση και μπήκαν στην Εκτελεστική του Επιτροπή διαπιστώνοντας πως κινδύνευαν να αυτοαποκλεισθούν.[7] Μεταξύ αυτών που συμμετείχαν ήταν ο Μολότωφ και ο Σλιαπνικώφ.

Με την είσοδο των Μπολσεβίκων άλλαξε μεμιάς χαρακτήρα τό Σοβιέτ. Κατόπιν προτάσεως του Μολότωφ καί παρά τις διαμαρτυρίες των Μενσεβίκων καί μερι-

μεγάλη δυσκολία. Όταν, μάλιστα, τα ψεύδη σχετίζονται με καταστάσεις υψηλού ενδιαφέροντος και συμφερόντων, τότε τα πράγματα γίνονται ιδιαίτερα δύσκολα αν όχι επικίνδυνα για εκείνους, οι οποίοι θα επιχειρήσουν να ανατρέψουν την κατεστημένη συνθήκη ψεύδους.

Η έλλειψη ευθυκρισίας και η άκριτος αποδοχή απόψεων και θέσεων σε συνδυασμό με την συνεχή επανάληψη και διάδοση τους, που επιτυγχάνει την «πλύση» του εγκεφάλου των ανθρώπων, μετατρέπει το ψεύδος σε καθεστώς. Αυτοί οι οποίοι συνειδητά το διασπείρουν υποκρύπτουν την ουσία που υπάρχει πίσω από τα επιφαινόμενα. Αυτή η απόκρυψη πραγματοποιείται με την δόμηση υλικών παραπετασμάτων (ιδεολογία, βιβλιογραφία, μυθιστορία, τέχνη, κ.λπ.) με τα οποία εμφανίζουν το ψεύδος ως αλήθεια.

Τις τελευταίες δεκαετίες ο πανικός που έχει κυριεύσει τους υποστηρικτές ψευδών έχει οδηγήσει σε μία συλλήβδην προσπάθεια απαξιώσεως οιασδήποτε εμβάθυνσης στα ιστορικά δεδομένα και στα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία ανεδείχθησαν από την δυνατότητα πρόσβασης στα κρατικά αρχεία της Ρωσσίας και των άμεσα εμπλεκομένων κρατών κατά την πρώτη περίοδο (1914-1918) της παγκόσμιας ανθρωποσφαγής.

Η επιθετικότητα των παραχαρακτών της ιστορικής αλήθειας και των υποστηρικτών τους έχει εκδηλωθεί με το γνωστό, πλέον, ανάθεμα που εκπέμπεται με τον χαρακτηρισμό παντός είδους διαφορετικής διατύπωσης επί των ιστορικών «δεδομένων» ως «ξαναγράψιμο της ιστορίας».

Όμως, η αντίδραση, ως προς την επανεγγραφή ιστορικών γεγονότων είναι κάτι το οποίο περιλαμβάνει τόσο την έρευνα και την ανάδειξη στοιχείων, όσον και τη διαφορετική απόδοση των ήδη γνωστών γεγονότων με τρόπο που να αλλοιώνει τα μέχρι τώρα δεδομένα χωρίς, όμως, να στηρίζεται σε πρόσθετα στοιχεία τα οποία να αποτελούν αποδεικτικό υλικό στο οποίο θα μπορούσαν να στηριχθούν οι επιχειρούμενες αλλαγές. Προφανέστατα πρόκειται για δύο διαφορετικές καταστάσεις, αφού στη μία περίπτωση έχουμε προσπάθεια αποκατάστασης της ιστορικής αλήθειας με αποδείξεις, ενώ στην άλλη έχουμε αλλοίωση ή απόπειρα αλλοίωσης, της αποδεδειγμένης ιστορικής αλήθειας. Άλλωστε η ιστορία δεν είναι «το άπαξ δια παντός» γραφέν, αλλά το διαρκώς ανανεωνόμενο μέσα από την διαρκή έρευνα και την, απαλλαγμένη ιδεολογικών και πολιτικών προκαταλήψεων, ανάλυση και σύνθεση γεγονότων, απόψεων καί καταστάσεων.

Τα δεδομένα της Επανάστασης

...του Φεβρουαρίου έως τα γεγονότα του Ιουλίου

τύχει να την υποβαθμίσουν με το χαρακτηρισμό της ως αστικής, αναδεικνύοντας και προβάλλοντας αντ' αυτής την λεγόμενη Οκτωβριανή «προλεταριακή επανάσταση». Ακόμη και ένα μέρος της ευρύτερης βιβλιογραφίας έχει υιοθετήσει αυτή την εκδοχή.

Όμως, τα κύματα ανθρώπων, που κατέκλυσαν τους δρόμους και τις λεωφόρους της Αγίας Πετρούπολης (Πέτρογκραντ), που συγκρούστηκαν με τις αστυνομικές δυνάμεις του τσαρικού καθεστώτος, που συμφιλιώθηκαν με τους κοζάκους και συναδελφώθηκαν με τους στρατιώτες, οι ασύγκριτου μεγαλείου σκηνές δεν επαναλήφθηκαν. Αντιγράφηκαν, όμως, στις κατασκευασμένες προπαγανδιστικές ταινίες του Αϊζενστάιν και εμφανίσθηκαν ως γεγονότα τα οποία υποτίθεται πως συνέβησαν στην δήθεν επανάσταση του Οκτωβρίου.

Η πτώση της μοναρχίας τον Φεβρουάριο ήταν ένα πολύμοχθο και μακροχρόνιο έργο. Ένας δύσκολος αγώνας που ο κόσμος των καταπιεσμένων τον έβλεπε ως προοίμιο της χειραφέτησής του. Ήταν ένας λαμπρός σταθμός στην ιστορία του 20ου αιώνα. Σύμφωνα μάλιστα με τον Τρουμπετσκόϊ[1] «*Η επανάσταση του Φεβρουαρίου στάθηκε μοναδική στην ιστορία κατά τούτο, ότι σ' αυτήν πήραν μέρος όλες οι κοινωνικές τάξεις*». Το αποτέλεσμα, βέβαια, στην ουσία αφορούσε την καθ' εαυτήν Τάξη,[2] η οποία επιδίωκε να ανασχηματισθεί και να ενδυναμωθεί, πράγμα το οποίον ολοκλήρωσε η πτέρυγα των μπολσεβίκων,[3] μετά από πολυετείς σφαγές και εκκαθαρίσεις.

Είναι γνωστόν, ότι οι Μπολσεβίκοι κατά την επανάσταση του Φεβρουαρίου κράτησαν μια ιδιότυπη στάση, παρά τις εκ των υστέρων διαφορετικές τοποθετήσεις τους επί του συνταρακτικού αυτού γεγονότος. Χαρακτηριστικά, ο Σλιαπνικώφ, «*κύρια μορφή στο τότε κέντρο των μπολσεβίκων της Πετρούπολης, διηγείται ότι, στο αίτημα των εργατών που ήθελαν όπλα, τουλάχιστον περίστροφα, πρόβαλε άρνηση, στέλνοντάς τους να τα ζητήσουν από τους στρατιώτες*».[4]

Η δικαιολογία, η οποία προβλήθηκε από τον ίδιο, ότι με αυτό τον τρόπο ήθελε να αποφευχθεί μια σφαγή τις ημέρες της επαναστάσεως, την οποία επέδειξε ο πρόεδρος της Δούμα, Ροτζιάνκο, μη συγκαλώντας την σε συνεδρίαση μετά την απόφαση του Τσάρου για την διάλυσή της. Έτσι, τα επαναστατημένα πλήθη και οι στρατιώτες συνάντησαν μέλη της Δούμα, τα οποία είχαν συγκληθεί σε μία άτυπη συνεδρίαση, όπου επέδειξαν την εμπιστοσύνη τους στους παρευρισκόμενους βουλευτές. Αυτή η διαδικασία έλαβε ευρύτερες διαστάσεις με την ουσιαστική και εκτεταμένη παροχή εμπιστοσύνης στην Προσωρινή Κυβέρνηση, κατά την διάρκεια των πρώτων εβδομάδων της Φεβρουαριανής Επαναστάσεως.

Παρά τα όσα έχουν κατά καιρούς υποστηριχθεί, η αλήθεια είναι πως οι μπολσεβίκοι δεν συμμετείχαν στην συγκρότηση του σοβιέτ του Πέτρογκραντ. Ο Σκομπέλεφ, ένας μενσεβίκος βουλευτής, ήταν αυτός ο οποίος ζήτησε, την 27η Φεβρουαρίου, από τον πρόεδρο της Δούμα Ροτζιάνκο, μία αίθουσα στο κτίριο της Ταυρίδας[6] προκειμένου να οργανώσει ένα σοβιέτ από αντιπροσώπους των εργατών, ώστε να επανέλθει η τάξη στα εργοστάσια.

Οι μπολσεβίκοι όχι μόνο δεν βοήθησαν στην συγκρότηση του Σοβιέτ, αλλά το αντιμετώπιζαν εχθρικά επειδή ήταν πέραν των σχεδίων τους. Προς το βράδυ της 27ης Φεβρουαρίου άλλαξαν στάση και μπήκαν στην Εκτελεστική του Επιτροπή διαπιστώνοντας πως κινδύνευαν να αυτοαποκλεισθούν.[7] Μεταξύ αυτών που συμμετείχαν ήταν ο Μολότωφ και ο Σλιαπνικώφ.

Με την είσοδο των Μπολσεβίκων άλλαξε μεμιάς χαρακτήρα τό Σοβιέτ. Κατόπιν προτάσεως του Μολότωφ καί παρά τις διαμαρτυρίες των Μενσεβίκων καί μερικών Σοσιαλεπαναστατών, αποφασίσθηκε να κληθούν όλες οι μονάδες της φρουράς του Πέτρογκραντ νά στείλουν αντιπροσώπους. Με αυτόν τον τρόπο αλλοιώθηκε ο εργατικός του χαρακτήρας, αφού πολύ γρήγορα είχε 3.000 μέλη, από τα οποία 2.000 ήταν στρατιώτες και 1.000 ήταν εργάτες.

Από την Προσωρινή Κυβέρνηση, η οποία εν συνεχεία συστάθηκε, υπογράφτηκε στις 2 Μαρτίου[8] και δημοσιεύθηκε την επομένη η παρακάτω ανακοίνωση:

«*Δήλωσις τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.*

Ἡ ἐκ μελῶν τῆς Κρατικῆς Δούμα συσταθεῖσα Προσωρινὴ Ἐπιτροπή, στηριχθεῖσα εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν

---

5. Εννοείται πως η Τάξη (καθώς και οι γενικωτέρου ενδιαφέροντος στοχεύσεις της) δεν ταυτιζόταν πάντοτε με τους βουλευτές της Δούμα και επί μέρους αποφάσεις.

6. Αυτή η συστέγαση με την Προσωρινή Κυβέρνηση, έδωσε

Τις τελευταίες δεκαετίες ο πανικός που έχει κυριεύσει τους υποστηρικτές ψευδών έχει οδηγήσει σε μία συλλήβδην προσπάθεια απαξιώσεως οιασδήποτε εμβάθυνσης στα ιστορικά δεδομένα και στα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία ανεδείχθησαν από την δυνατότητα πρόσβασης στα κρατικά αρχεία της Ρωσσίας και των άμεσα εμπλεκομένων κρατών κατά την πρώτη περίοδο (1914-1918) της παγκόσμιας ανθρωποσφαγής.

Η επιθετικότητα των παραχαρακτών της ιστορικής αλήθειας και των υποστηρικτών τους έχει εκδηλωθεί με το γνωστό, πλέον, ανάθεμα που εκπέμπεται με τον χαρακτηρισμό παντός είδους διαφορετικής διατύπωσης επί των ιστορικών «δεδομένων» ως «ξαναγράψιμο της ιστορίας».

Όμως, η αντίδραση, ως προς την επανεγγραφή ιστορικών γεγονότων είναι κάτι το οποίο περιλαμβάνει τόσο την έρευνα και την ανάδειξη στοιχείων, όσον και τη διαφορετική απόδοση των ήδη γνωστών γεγονότων με τρόπο που να αλλοιώνει τα μέχρι τώρα δεδομένα χωρίς, όμως, να στηρίζεται σε πρόσθετα στοιχεία τα οποία να αποτελούν αποδεικτικό υλικό στο οποίο θα μπορούσαν να στηριχθούν οι επιχειρούμενες αλλαγές. Προφανέστατα πρόκειται για δύο διαφορετικές καταστάσεις, αφού στη μία περίπτωση έχουμε προσπάθεια αποκατάστασης της ιστορικής αλήθειας με αποδείξεις, ενώ στην άλλη έχουμε αλλοίωση ή απόπειρα αλλοίωσης, της αποδεδειγμένης ιστορικής αλήθειας. Άλλωστε η ιστορία δεν είναι «το άπαξ δια παντός» γραφέν, αλλά το διαρκώς ανανεωνόμενο μέσα από την διαρκή έρευνα και την, απαλλαγμένη ιδεολογικών και πολιτικών προκαταλήψεων, ανάλυση και σύνθεση γεγονότων, απόψεων καί καταστάσεων.

Τα δεδομένα της Επανάστασης

Πάνω σε αυτήν την βάση θα επιχειρήσουμε, με το παρόν κείμενο, την ανάδειξη κάποιων γεγονότων τα οποία έχουν σχέση με την πραγματικότητα και όχι με τις ιδεολογικοπολιτικές κατασκευές των εξουσιαστών του Μαρξιστο-Μπολσεβικισμού και των ενσυνείδητων ή αφελών ακολουθητών και υπερασπιστών της κομμουνιστικής αριστεράς.

Κατ' αρχήν, οφείλουμε να τονίσουμε ότι τον Φεβρουάριο που 1917 πραγματοποιήθηκε στην Ρωσσία η αυθεντικότερη επανάσταση του 20ου αιώνα. Όμως η κομμουνιστική και αριστερή προπαγάνδα, εν γένει, έχουν επι-

Όμως, τα κύματα ανθρώπων, που κατέκλυσαν τους δρόμους και τις λεωφόρους της Αγίας Πετρούπολης (Πέτρογκραντ), που συγκρούστηκαν με τις αστυνομικές δυνάμεις του τσαρικού καθεστώτος, που συμφιλιώθηκαν με τους κοζάκους και συναδελφώθηκαν με τους στρατιώτες, οι ασύγκριτου μεγαλείου σκηνές δεν επαναλήφθηκαν. Αντιγράφηκαν, όμως, στις κατασκευασμένες προπαγανδιστικές ταινίες του Αϊζενστάιν και εμφανίσθηκαν ως γεγονότα τα οποία υποτίθεται πως συνέβησαν στην δήθεν επανάσταση του Οκτωβρίου.

Η πτώση της μοναρχίας τον Φεβρουάριο ήταν ένα πολύμοχθο και μακροχρόνιο έργο. Ένας δύσκολος αγώνας που ο κόσμος των καταπιεσμένων τον έβλεπε ως προοίμιο της χειραφέτησής του. Ήταν ένας λαμπρός σταθμός στην ιστορία του 20ου αιώνα. Σύμφωνα μάλιστα με τον Τρουμπετσκόϊ[1] «*Η επανάσταση του Φεβρουαρίου στάθηκε μοναδική στήν ιστορία κατά τούτο, ότι σ' αυτήν πήραν μέρος όλες οι κοινωνικές τάξεις*». Το αποτέλεσμα, βέβαια, στην ουσία αφορούσε την καθ' εαυτήν Τάξη,[2] η οποία επιδίωκε να ανασχηματισθεί και να ενδυναμωθεί, πράγμα το οποίον ολοκλήρωσε η πτέρυγα των μπολσεβίκων,[3] μετά από πολυετείς σφαγές και εκκαθαρίσεις.

Είναι γνωστόν, ότι οι Μπολσεβίκοι κατά την επανάσταση του Φεβρουαρίου κράτησαν μια ιδιότυπη στάση, παρά τις εκ των υστέρων διαφορετικές τοποθετήσεις τους επί του συνταρακτικού αυτού γεγονότος. Χαρακτηριστικά, ο Σλιαπνικώφ, «*κύρια μορφή στο τότε κέντρο των μπολσεβίκων της Πετρούπολης, διηγείται ότι, στο αίτημα των εργατών που ήθελαν όπλα, τουλάχιστον περίστροφα, πρόβαλε άρνηση, στέλνοντάς τους να τα ζητήσουν από τους στρατιώτες*».[4]

Η δικαιολογία, η οποία προβλήθηκε από τον ίδιο, ότι με αυτό τον τρόπο ήθελε να αποφευχθεί μια σφαγή

Σκομπέλεφ, ένας μενσεβίκος βουλευτής, ήταν αυτός ο οποίος ζήτησε, την 27η Φεβρουαρίου, από τον πρόεδρο της Δούμα Ροτζιάνκο, μία αίθουσα στο κτίριο της Ταυρίδας[6] προκειμένου να οργανώσει ένα σοβιέτ από αντιπροσώπους των εργατών, ώστε να επανέλθει η τάξη στα εργοστάσια.

Οι μπολσεβίκοι όχι μόνο δεν βοήθησαν στην συγκρότηση του Σοβιέτ, αλλά το αντιμετώπιζαν εχθρικά επειδή ήταν πέραν των σχεδίων τους. Προς το βράδυ της 27ης Φεβρουαρίου άλλαξαν στάση και μπήκαν στην Εκτελεστική του Επιτροπή διαπιστώνοντας πως κινδύνευαν να αυτοαποκλεισθούν.[7] Μεταξύ αυτών που συμμετείχαν ήταν ο Μολότωφ και ο Σλιαπνικώφ.

Με την είσοδο των Μπολσεβίκων άλλαξε μεμιάς χαρακτήρα τό Σοβιέτ. Κατόπιν προτάσεως του Μολότωφ καί παρά τις διαμαρτυρίες των Μενσεβίκων καί μερικών Σοσιαλεπαναστατών, αποφασίσθηκε να κληθούν όλες οι μονάδες της φρουράς του Πέτρογκραντ νά στείλουν αντιπροσώπους. Με αυτόν τον τρόπο αλλοιώθηκε ο εργατικός του χαρακτήρας, αφού πολύ γρήγορα είχε 3.000 μέλη, από τα οποία 2.000 ήταν στρατιώτες και 1.000 ήταν εργάτες.

Από την Προσωρινή Κυβέρνηση, η οποία εν συνεχεία συστάθηκε, υπογράφτηκε στις 2 Μαρτίου[8] και δημοσιεύθηκε την επομένη η παρακάτω ανακοίνωση:

«*Δήλωσις τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.*

Ἡ ἐκ μελῶν τῆς Κρατικῆς Δούμα συσταθεῖσα Προσωρινὴ Ἐπιτροπή, στηριχθεῖσα εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν

---

1. Ο Ευγένιος Τρουμπετσκόϊ (1863-1920), είναι ρώσος στοχαστής, φιλόσοφος και συγγραφέας.
2. Εννοείται πως η αναφορά στην Τάξη δεν σχετίζεται με την πολυθρύλητη, πλην όμως ανυπόστατη, «εργατική τάξη». Βλ. σχετικά: *Τάξη εξουσία και κοινωνικός ανταγωνισμός*, έκδοση Αρχείο Κοινωνικών Αγώνων, Αθήνα 2015.
3. Ως μία από τις συνισταμένες της υπό ανασυγκρότηση Τάξης.
4. Λ. Τρότσκυ, *Ιστορία της Ρωσικής Επανάστασης*, τ. Α', σελ. 116, έκδ. Νέοι Στόχοι, Αθήνα 1971.
5. Εννοείται πως η Τάξη (καθώς και οι γενικωτέρου ενδιαφέροντος στοχεύσεις της) δεν ταυτιζόταν πάντοτε με τους βουλευτές της Δούμα και επί μέρους αποφάσεις.
6. Αυτή η συστέγαση με την Προσωρινή Κυβέρνηση, έδωσε την δυνατότητα να καλλιεργηθεί η ψευδαίσθηση της ύπαρξης δύο κέντρων εξουσίας.
7. Ας σημειωθεί ότι η πρώτη Εκτελεστική Επιτροπή δεν σχηματίστηκε από εκλεγμένα μέλη, άλλα έπειτα από αμοιβαία έγκριση εκείνων, όσων συμφώνησαν να την αποτελέσουν. Έως τό βράδυ μεγάλωσε σιγά-σιγά, περιλαμβάνοντας στούς κόλπους του, εκτός από τ' αρχικά της μέλη –Σοσιαλεπαναστάτες και Μενσεβίκους– και αντιπροσώπους από τους Λαϊκούς Σοσιαλιστές καί τούς Τρουντόβικους.
8. Οι ημερομηνίες είναι σύμφωνα με το παλιό ημερολόγιο, εκτός κι αν αυτό δηλώνεται με την συντόμευση Ν.Η. (Νέο Ημερολόγιο).

ψυχικὴν συμπαράστασιν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης, ἐπέτυχεν τόσον εὐρεῖαν νίκην ἐπὶ τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος, ὥστε δύναται πλέον νὰ ἀναλάβη τὴν συγκρότησιν μιᾶς σταθερωτέρας ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Ἐν ὄψει τοῦ ἀνωτέρω σκοποῦ, ἡ Προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κρατικῆς Δούμα διώρισε τοὺς κατωτέρω ὡς ὑπουργοὺς τῆς πρώτης ἀντιπροσωπευούσης τὸν λαὸν κυβερνήσεως. Τὸ πολιτικὸν παρελθὸν τούτων καὶ ἡ περὶ τὰ κοινὰ δραστηριότης των θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς χώρας εἰς τὴν κυβέρνησιν:

Πρόεδρος Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν: Πρίγκηψ Γκ. Ε. Λβώφ. Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν: Π.Ν. Μιλιούκωφ. Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν: Α. Ι. Γκουτσκώφ. Ὑπουργὸς Μεταφορῶν: Ν.Β. Νεκράσωφ. Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας: Α.Ι. Κονοβάλωφ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν: Μ.Ι. Τερεστσένκο. Ὑπουργὸς Παιδείας: Α.Α. Μανουήλωφ. Ἀνώτατος Ἀντιπρόσωπος Ἱερᾶς Συνόδου: Β. Λβώφ. Ὑπουργὸς Γεωργίας: Α.Ι. Σινγκάρεφ. Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης: Α. Φ. Κέρενσκυ.

Ἡ κυβέρνησις θὰ καθοδηγῆται εἰς τάς ἐνεργείας της ὑπὸ τῶν κατωτέρω προγραμματικῶν ἀρχῶν:

1. Ἄμεσος καὶ πλήρης ἀμνήστευσις παντὸς ἀδικήματος πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τρομοκρατικῶν πράξεων, τῆς ἀνταρσίας εἰς τάς ἐνόπλους δυνάμεις, τῶν ἀγροτικῶν Ἀδικημάτων κ.λπ.

2. Ἐλευθερία λόγου, Τύπου καὶ συγκεντρώσεων καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργανώσεως καὶ ἀπεργίας, μετ' ἐπεκτάσεως τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ἐπιβαλλομένους ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν γένει καὶ συγκεκριμένης ὑπηρεσίας.

3. Κατάργησις παντὸς περιορισμοῦ ἐκ λόγων ταξικῶν, θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικότητος.

4. Ἄμεσος προετοιμασία διὰ τὴν σύγκλησιν Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία θὰ προέλθη ἐξ ἐκλογῶν μὲ καθολικήν, ἴσην, ἄμεσον καὶ μυστικὴν ψηφοφορίαν καὶ

ἐπωφεληθῆ τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως διὰ νὰ καθυστέρηση καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα συνοπτικῶς ἀναφέρονται ἀνωτέρω.

Ο Πρόεδρος τῆς Κρατικὴς Δούμας: Μ. Ροτζιάνκο.
Ο Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου: Πρίγκηψ Λβώφ.
Οἱ Ὑπουργοί: Μιλιούκωφ, Νεκράσωφ, Μανουήλωφ, Κονοβάλωφ, Τερεστσένκο, Β. Λβώφ, Σινγκάρεφ, Κέρενσκυ».

Από τις πρώτες κιόλας μέρες της, η Προσωρινή Κυβέρνηση διακήρυξε την ανεξαρτησία της Πολωνίας και αποκατέστησε τήν πλήρη αυτονομία της Φινλανδίας.

Το καλοκαίρι δόθηκε αυτονομία και στην Ουκρανία. Ήδη, από τον Μάρτιο, είχαν κληθεί αντιπρόσωποι από διάφορες εθνότητες να αναλάβουν την διακυβέρνηση στις περιοχές τους, όπως στο Τουρκεστάν, τον Καύκασο και τις επαρχίες της Βαλτικής. Στις αρχές Ιουλίου συνεστήθη επιτροπή προκειμένου να ασχοληθεί με την κατάρτιση νομοθετικού πλαισίου για την αναδιοργάνωση της Ρωσσίας στην βάση ενός ομοσπονδιακού συστήματος διακυβέρνησης.

Τρεις μόνο εβδομάδες μετά τη συντριβή της μοναρχίας, η Προσωρινή Κυβέρνηση δημοσίευσε το διάταγμα για την αγροτική μεταρρύθμιση. Συγκροτήθηκε

αφορά μόνον τις καθ' αυτό πράξεις των επαναστατημένων, αλλά αυτές που επακολούθησαν των πρώτων ημερών. Δημόσιοι υπάλληλοι, γνωστοί για τις εχθρικές και βάναυσες συμπεριφορές τους πετάχτηκαν κυριολεκτικά από τις θέσεις τους και πολλοί σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν. Οι εργάτες σταμάτησαν τήν δουλειά τους στα εργοστάσια κι έβγαλαν έξω κουβαλητούς τους μέχρι τότε διευθυντές και μηχανικούς, οι οποίοι ήσαν γνωστοί για την αυταρχική-καταπιεστική συμπεριφορά τους. Σε μερικά μέρη οι χωρικοί, που θυμήθηκαν το 1905-1906, άρχισαν να λύνουν με τον δικό τους τρόπο το αγροτικό ζήτημα, διώχνοντας τους γαιοκτήμονες και καταλαμβάνοντας τη γη.

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι εκ μέρους της Προσωρινής Κυβερνήσεως δόθηκε πρωταρχική σημασία στα γνωστά ως πολιτικά δικαιώματα και ελευθερίες. Καθιερώθηκε η ανεξαρτησία δικαστών καί δικαστηρίων, καταργήθηκαν όλα τα «ειδικά» δικαστήρια και όλες οι «πολιτικές» και γενικά σχετικές με την κρατική ασφάλεια υποθέσεις δικάζονταν πλέον από ορκωτά δικαστήρια, όπως και οι υπόλοιπες. Όλοι οι περιορισμοί, οι βασισμένοι στη θρησκεία, την τάξη ή την εθνικότητα, καταργήθηκαν. Στις γυναίκες δόθηκαν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα και οι ελευθερίες, όπως και στους άνδρες.[10]

Ακόμη και ο Λένιν, κατά την επιστροφή του στην Ρωσία το 1917, παραδέχθηκε την πραγματικότητα λέγοντας: «Η Ρωσία είναι τώρα η πιο ελεύθερη απ' όλες τις εμπόλεμες χώρες στην Ευρώπη και οι μάζες δεν καταπιέζονται πλέον».

Η άφιξη του Λένιν

Παρά το ότι η κομμουνιστική αριστερά προσπαθεί να ξεχάσει το γεγονός, η αλήθεια είναι ότι η μετακίνηση του Λένιν από την Ελβετία στην Ρωσσία, πραγματοποιήθηκε κατόπιν συμφωνίας του με το Γερμανικό κράτος, το οποίο και διέσχισε μαζί με την ακολουθία του μέσα σε ένα σφραγισμένο τραίνο. Από εκεί μέσω Σουηδίας

ὑπουργοὺς τῆς πρώτης ἀντιπροσωπευούσης τὸν λαὸν κυβερνήσεως. Τὸ πολιτικὸν παρελθὸν τούτων καὶ ἡ περὶ τὰ κοινὰ δραστηριότης των θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς χώρας εἰς τὴν κυβέρνησιν:

Πρόεδρος Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν: Πρίγκηψ Γκ. Ε. Λβώφ. Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν: Π.Ν. Μιλιούκωφ. Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν: Α. Ι. Γκουτσκώφ. Ὑπουργὸς Μεταφορῶν: Ν.Β. Νεκράσωφ. Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας: Α.Ι. Κονοβάλωφ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν: Μ.Ι. Τερεστσένκο. Ὑπουργὸς Παιδείας: Α.Α. Μανουήλωφ. Ἀνώτατος Ἀντιπρόσωπος Ἱερᾶς Συνόδου: Β. Λβώφ. Ὑπουργὸς Γεωργίας: Α.Ι. Σιγκάρεφ. Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης: Α. Φ. Κέρενσκυ.

Ἡ κυβέρνησις θὰ καθοδηγῆται εἰς τὰς ἐνεργείας της ὑπὸ τῶν κατωτέρω προγραμματικῶν ἀρχῶν:

1. Ἄμεσος καὶ πλήρης ἀμνήστευσις παντὸς ἀδικήματος πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τρομοκρατικῶν πράξεων, τῆς ἀνταρσίας εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις, τῶν ἀγροτικῶν Ἀδικημάτων κ.λπ.

2. Ἐλευθερία λόγου, Τύπου καὶ συγκεντρώσεων καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργανώσεως καὶ ἀπεργίας, μετ' ἐπεκτάσεως τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ἐπιβαλλομένους ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν γένει καὶ συγκεκριμένης ὑπηρεσίας.

3. Κατάργησις παντὸς περιορισμοῦ ἐκ λόγων ταξικῶν, θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικότητος.

4. Ἄμεσος προετοιμασία διὰ τὴν σύγκλησιν Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία θὰ προέλθῃ ἐξ ἐκλογῶν μὲ καθολικήν, ἴσην, ἄμεσον καὶ μυστικὴν ψηφοφορίαν καὶ θὰ καθορίσῃ τὴν μορφὴν διακυβερνήσεως καὶ τὸ σύνταγμα τῆς χώρας.

5. Ἀντικατάστασις τῆς ἀστυνομίας διὰ πολιτοφυλακῆς μὲ αἱρετοὺς ἀξιωματικοὺς ὑπευθύνους ἔναντι τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

6. Αἱ ἐκλογαὶ διὰ τὰ ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως θὰ διεξαχθοῦν διὰ καθολικῆς, ἀμέσου, ἴσης καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.

7. Αἱ μονάδες στρατοῦ, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον μέρος εἰς τὸ ἐπαναστατικον κίνημα, δὲν θὰ ἀφοπλισθοῦν, οὔτε θὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ Πέτρογκραντ.[9] *Οἱ ὁπλῖται, χωρὶς νὰ παύσουν νὰ τηροῦν πάντοτε τοὺς κανόνας τῆς αὐστηρᾶς στρατιωτικῆς πειθαρχίας ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας των, θὰ ἀπαλλαγοῦν παντὸς περιορισμοῦ εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, τὴν ὁποίαν ἀπολαύουν ὅλοι οἱ*

Οἱ Υπουργοί: Μιλιούκωφ, Νεκράσωφ, Μανουήλωφ, Κονοβάλωφ, Τερεστσένκο, Β. Λβώφ, Σιγκάρεφ, Κέρενσκυ».

Από τις πρώτες κιόλας μέρες της, η Προσωρινή Κυβέρνηση διακήρυξε την ανεξαρτησία της Πολωνίας και αποκατέστησε τήν πλήρη αυτονομία της Φινλανδίας.

Το καλοκαίρι δόθηκε αυτονομία και στην Ουκρανία. Ήδη, από τον Μάρτιο, είχαν κληθεί αντιπρόσωποι από διάφορες εθνότητες να αναλάβουν την διακυβέρνηση στις περιοχές τους, όπως στο Τουρκεστάν, τον Καύκασο και τις επαρχίες της Βαλτικής. Στις αρχές Ιουλίου συνεστήθη επιτροπή προκειμένου να ασχοληθεί με την κατάρτιση νομοθετικού πλαισίου για την αναδιοργάνωση της Ρωσσίας στην βάση ενός ομοσπονδιακού συστήματος διακυβέρνησης.

Τρεις μόνο εβδομάδες μετά τη συντριβή της μοναρχίας, η Προσωρινή Κυβέρνηση δημοσίευσε το διάταγμα για την αγροτική μεταρρύθμιση. Συγκροτήθηκε η Κεντρική Επιτροπή Γης με παραρτήματα σε όλη τη χώρα, των οποίων τα μέλη προήλθαν από εκλογές, σύμφωνα με το νέο εκλογικό νόμο. Στις 20 Μαΐου, η Κεντρική Επιτροπή Γης δημοσίευσε καθοδηγητική εγκύκλιο για τις γενικές αρχές, που θα χρησίμευαν ως βάση για την μεταρρύθμιση:

«Συμφώνως προς τας νέας ανάγκας της οικονομίας μας καί προς την πολλάκις εκφρασθείσαν ευχήν των χωρικών, αλλά και τα προγράμματα όλων των δημοκρατικών κομμάτων της χώρας, βασική αρχή εις τον προσεχή αναδασμόν πρέπει να είναι η μεταβίβασις ολοκλήρου της καλλιεργησίμου γης εις τον εργαζόμενον αγροτικόν πληθυσμόν». Η δημοσίευση αυτή προκάλεσε φρενίτιδα στους κύκλους των γαιοκτημόνων.

Με την εργατική της νομοθεσία η Προσωρινή Κυβέρνησις έδωσε στους εργάτες πρωτοφανή ανεξαρτη-

τους μέχρι τότε διευθυντές και μηχανικούς, οι οποίοι ήσαν γνωστοί για την αυταρχική-καταπιεστική συμπεριφορά τους. Σε μερικά μέρη οι χωρικοί, που θυμήθηκαν το 1905-1906, άρχισαν να λύνουν με τον δικό τους τρόπο το αγροτικό ζήτημα, διώχνοντας τους γαιοκτήμονες και καταλαμβάνοντας τη γη.

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι εκ μέρους της Προσωρινής Κυβερνήσεως δόθηκε πρωταρχική σημασία στα γνωστά ως πολιτικά δικαιώματα και ελευθερίες. Καθιερώθηκε η ανεξαρτησία δικαστών καί δικαστηρίων, καταργήθηκαν όλα τα «ειδικά» δικαστήρια και όλες οι «πολιτικές» και γενικά σχετικές με την κρατική ασφάλεια υποθέσεις δικάζονταν πλέον από ορκωτά δικαστήρια, όπως και οι υπόλοιπες. Όλοι οι περιορισμοί, οι βασισμένοι στη θρησκεία, την τάξη ή την εθνικότητα, καταργήθηκαν. Στις γυναίκες δόθηκαν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα και οι ελευθερίες, όπως και στους άνδρες.[10]

Ακόμη και ο Λένιν, κατά την επιστροφή του στην Ρωσία το 1917, παραδέχθηκε την πραγματικότητα λέγοντας: «Η Ρωσία είναι τώρα η πιο ελεύθερη απ' όλες τις εμπόλεμες χώρες στην Ευρώπη και οι μάζες δεν καταπιέζονται πλέον».

Η άφιξη του Λένιν

Παρά το ότι η κομμουνιστική αριστερά προσπαθεί να ξεχάσει το γεγονός, η αλήθεια είναι ότι η μετακίνηση του Λένιν από την Ελβετία στην Ρωσσία, πραγματοποιήθηκε κατόπιν συμφωνίας του με το Γερμανικό κράτος, το οποίο και διέσχισε μαζί με την ακολουθία του μέσα σε ένα σφραγισμένο τραίνο. Από εκεί μέσω Σουηδίας πέρασε στην Ρωσσία. Είναι πέρα από κάθε αμφισβήτηση, πλέον, ότι η συμφωνία περιελάμβανε, εκτός από την μεταφορά του Λένιν, την ενεργότερη βοήθεια της Γερμανίας προς τους Μπολσεβίκους με αντάλλαγμα την σύναψη ειρήνης μεταξύ Ρωσσίας και Γερμανίας, το ταχύτερον δυνατόν, ώστε τα γερμανικά στρατεύματα να δυνηθούν, μετά τον τερματισμό του πολέμου στο Ανατολικό Μέτωπο να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους κατά της Γαλλίας, της Βρετανίας και των συμμαχικών δυνάμεων στο Δυτικό Μέτωπο.

Ο Λένιν αφικνείται στην Ρωσσία την νύκτα της 3ης Απριλίου και ανακοινώνει τις *Θέσεις του Απρίλη*. Πρόκειται για κείμενο εκ 10 σημείων, το οποίο ο Πλεχάνωφ χαρακτήρισε ως προϊόν παραληρήματος.

Είναι αλήθεια ότι το κείμενο διαπνέεται από αντιφάσεις, εμφυλιοπολεμικό πνεύμα και αστικοδημοκρατική

προγραμματικῶν ἀρχῶν:

1. Ἄμεσος καὶ πλήρης ἀμνήστευσις παντὸς ἀδικήματος πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τρομοκρατικῶν πράξεων, τῆς ἀνταρσίας εἰς τάς ἐνόπλους δυνάμεις, τῶν ἀγροτικῶν Ἀδικημάτων κ.λπ.

2. Ἐλευθερία λόγου, Τύπου καὶ συγκεντρώσεων καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργανώσεως καὶ ἀπεργίας, μετ' ἐπεκτάσεως τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ἐπιβαλλομένους ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν γένει καὶ συγκεκριμένης ὑπηρεσίας.

3. Κατάργησις παντὸς περιορισμοῦ ἐκ λόγων ταξικῶν, θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικότητος.

4. Ἄμεσος προετοιμασία διὰ τὴν σύγκλησιν Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία θὰ προέλθῃ ἐξ ἐκλογῶν μὲ καθολικήν, ἴσην, ἄμεσον καὶ μυστικὴν ψηφοφορίαν καὶ θὰ καθορίσῃ τὴν μορφὴν διακυβερνήσεως καὶ τὸ σύνταγμα τῆς χώρας.

5. Ἀντικατάστασις τῆς ἀστυνομίας διὰ πολιτοφυλακῆς μὲ αἱρετοὺς ἀξιωματικοὺς ὑπευθύνους ἔναντι τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

6. Αἱ ἐκλογαὶ διὰ τὰ ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως θὰ διεξαχθοῦν διὰ καθολικῆς, ἀμέσου, ἴσης καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.

7. Αἱ μονάδες στρατοῦ, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον μέρος εἰς τὸ ἐπαναστατικον κίνημα, δὲν θὰ ἀφοπλισθοῦν, οὔτε θὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ Πέτρογκραντ.[9] *Οἱ ὁπλῖται, χωρὶς νὰ παύσουν νὰ τηροῦν πάντοτε τοὺς κανόνας τῆς αὐστηρᾶς στρατιωτικῆς πειθαρχίας ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας των, θὰ ἀπαλλαγοῦν παντὸς περιορισμοῦ εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, τὴν ὁποίαν ἀπολαύουν ὅλοι οἱ πολῖται.*

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις θεωρεῖ καθῆκον της νὰ προσθέσῃ, ὅτι δὲν ἔχει τὴν παραμικρὰν πρόθεσιν νὰ

9. Αυτή η παράγραφος προστέθηκε κατόπιν επιμονής του φιλομπολσεβίκου Στεκλώφ. Είναι προφανής ο λόγος για τον οποίο υπήρξε αυτή η επιμονή για παραμονή όλων των στρατευμάτων στο Πέτρογκραντ μολονότι είναι γνωστό, ότι δεν έλαβαν ενεργό μέρος στην επανάσταση όλες οι μονάδες. Η διατήρηση στην πόλη αυτής της πολυάριθμης φρουράς θα επιτρέψει την διείσδυση των μπολσεβίκων μέσα στο στράτευμα και, εν συνεχεία, την χρησιμοποίηση ενός τμήματος της φρουράς για την κατάληψη της εξουσίας.

Το καλοκαίρι δόθηκε αυτονομία και στην Ουκρανία. Ήδη, από τον Μάρτιο, είχαν κληθεί αντιπρόσωποι από διάφορες εθνότητες να αναλάβουν την διακυβέρνηση στις περιοχές τους, όπως στο Τουρκεστάν, τον Καύκασο και τις επαρχίες της Βαλτικής. Στις αρχές Ιουλίου συνεστήθη επιτροπή προκειμένου να ασχοληθεί με την κατάρτιση νομοθετικού πλαισίου για την αναδιοργάνωση της Ρωσσίας στην βάση ενός ομοσπονδιακού συστήματος διακυβέρνησης.

Τρεις μόνο εβδομάδες μετά τη συντριβή της μοναρχίας, η Προσωρινή Κυβέρνηση δημοσίευσε το διάταγμα για την αγροτική μεταρρύθμιση. Συγκροτήθηκε η Κεντρική Επιτροπή Γης με παραρτήματα σε όλη τη χώρα, των οποίων τα μέλη προήλθαν από εκλογές, σύμφωνα με το νέο εκλογικό νόμο. Στις 20 Μαΐου, η Κεντρική Επιτροπή Γης δημοσίευσε καθοδηγητική εγκύκλιο για τις γενικές αρχές, που θα χρησίμευαν ως βάση για την μεταρρύθμιση:

«*Συμφώνως προς τας νέας ανάγκας της οικονομίας μας καί προς την πολλάκις εκφρασθείσαν ευχήν των χωρικών, αλλά και τα προγράμματα όλων των δημοκρατικών κομμάτων της χώρας, βασική αρχή εις τον προσεχή αναδασμόν πρέπει να είναι η μεταβίβασις ολοκλήρου της καλλιεργησίμου γης εις τον εργαζόμενον αγροτικόν πληθυσμόν*». Η δημοσίευση αυτή προκάλεσε φρενίτιδα στους κύκλους των γαιοκτημόνων.

Με την εργατική της νομοθεσία η Προσωρινή Κυβέρνησις έδωσε στους εργάτες πρωτοφανή ανεξαρτησία και δικαιώματα. Μετά από πρόταση του υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας Α. Κονοβάλωφ, συμφώνησαν και οι βιομήχανοι με το σοβιέτ του Πέτρογκραντ να εφαρμοσθεί στα εργοστάσιά τους το οκτάωρο. Συστήθηκαν διαιτητικά δικαστήρια. Οι επιτροπές εργοστασίων και τα συνδικαλιστικά σωματεία απέκτησαν την μεγαλύτερη αυτονομία.

Αν θέλουμε, όμως, να αναφερθούμε στην παρακαταθήκη της επανάστασης του Φεβρουαρίου, αυτή βρίσκεται στο ότι ανέδειξε με περίτρανο τρόπο την αυτενέργεια των ανθρώπων. Αυτή, η τεράστιας έντασης σύνθεση διαφορετικών ανθρώπων έδωσε το καθοριστικό πλήγμα στο τσαρικό καθεστώς. Η αυτενέργεια δεν

τάση ή την εθνικότητα, καταργήθηκαν. Στις γυναίκες δόθηκαν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα και οι ελευθερίες, όπως και στους άνδρες.[10]

Ακόμη και ο Λένιν, κατά την επιστροφή του στην Ρωσία το 1917, παραδέχθηκε την πραγματικότητα λέγοντας: «Η Ρωσία είναι τώρα η πιο ελεύθερη απ' όλες τις εμπόλεμες χώρες στην Ευρώπη και οι μάζες δεν καταπιέζονται πλέον».

Η άφιξη του Λένιν

Παρά το ότι η κομμουνιστική αριστερά προσπαθεί να ξεχάσει το γεγονός, η αλήθεια είναι ότι η μετακίνηση του Λένιν από την Ελβετία στην Ρωσσία, πραγματοποιήθηκε κατόπιν συμφωνίας του με το Γερμανικό κράτος, το οποίο και διέσχισε μαζί με την ακολουθία του μέσα σε ένα σφραγισμένο τραίνο. Από εκεί μέσω Σουηδίας πέρασε στην Ρωσσία. Είναι πέρα από κάθε αμφισβήτηση, πλέον, ότι η συμφωνία περιελάμβανε, εκτός από την μεταφορά του Λένιν, την ενεργότερη βοήθεια της Γερμανίας προς τους Μπολσεβίκους με αντάλλαγμα την σύναψη ειρήνης μεταξύ Ρωσσίας και Γερμανίας, το ταχύτερον δυνατόν, ώστε τα γερμανικά στρατεύματα να δυνηθούν, μετά τον τερματισμό του πολέμου στο Ανατολικό Μέτωπο να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους κατά της Γαλλίας, της Βρετανίας και των συμμαχικών δυνάμεων στο Δυτικό Μέτωπο.

Ο Λένιν αφικνείται στην Ρωσσία την νύκτα της 3ης Απριλίου και ανακοινώνει τις *Θέσεις του Απρίλη*. Πρόκειται για κείμενο εκ 10 σημείων, το οποίο ο Πλεχάνωφ χαρακτήρισε ως προϊόν παραληρήματος.

Είναι αλήθεια ότι το κείμενο διαπνέεται από αντιφάσεις, εμφυλιοπολεμικό πνεύμα και αστικοδημοκρατική φρασεολογία και κατεύθυνση, που γαρνίρεται από βαρύγδουπη αντικεφαλαιοκρατική κουτοπονηριά. Χαρακτηριστικά –και επιγραμματικά– αξιώνει και συναρτά *«το τέλος του πολέμου με την ανατροπή του κεφαλαίου που θα επιφέρει ειρήνη αληθινά δημοκρατική(!), όχι εξαναγκαστική»* (θέση 2), *διακηρύσσει το πέρασμα «της εξουσίας στα σοβιέτ των εργατών βουλευτών»* (θέση 4), *ενώ αμέσως μετά προτάσσει αντί της κοινοβουλευτικής*

συνέχεια στη σελ. 16

10. «*Η Ρωσσική Προσωρινή Κυβέρνησις, 1917*» συλλογή εγγράφων και έκδοσίς τους Ρόμπερτ Πωλ Μπρόουντερ και Α.Φ. Κέρενσκυ. Τυπ. Πανεπ. Στάνφορντ, Καλιφόρνια, 1961.

συνέχεια από τη σελ. 15

δημοκρατίας την «δημοκρατία των σοβιέτ των εργατών, των εργατών γης και των αγροτών βουλευτών» (θέση 5) και στην συνέχεια διακηρύσσει ότι *«δεν τίθεται ως άμεσο καθήκον η εφαρμογή του σοσιαλισμού»* (θέση 8). Πρόκειται για ένα αστικοδημοκρατικό πρόγραμμα που έχει σκοπό να αντικαταστήσει την ήδη χαραχθείσα από την Προσωρινή Κυβέρνηση αστικοδημοκρατική πορεία.[11] Μόνο που στην ουσία υστερεί.

Επίσης, στην Συνδιάσκεψη του μπολσεβίκικου κόμματος που συνήλθε στο Πέτρογκραντ στις 24-29 Απριλίου 1917 (Ν.Η) ο Κάμενεφ, με προτροπή των στελεχών του «εσωτερικού», δηλαδή όσων αποτελούσαν την συντριπτική πλειοψηφία στο κόμμα *«και έζησαν μαζί πρακτικά την επανάσταση»*, αντιτάχθηκε στις ξενόφερτες και θολές θέσεις του Λένιν με μία εισήγηση στην οποία εκθειαζόταν η αστικοδημοκρατική δικτατορία.[12]

Είναι προφανές, ότι ο πρόγραμμα της Προσωρινής Κυβερνήσεως ξεπερνούσε τα αστικοδημοκρατικά όρια. Όπως είναι αληθές, ότι στο διάστημα κατά το οποίο, αυτή, διαχειρίσθηκε τις κρατικές υποθέσεις δεν υπήρξαν τα ολέθρια αποτελέσματα για τον πληθυσμό της Ρωσσίας, τα οποία επήλθαν μετά από την επικράτηση των μπολσεβίκων και που διήρκεσαν για δεκαετίες.

Η μανιώδης επιθετικότητα των μπολσεβίκων αλλά και οι συμμαχίες που συνέπηξαν με τους αποκαλούμενους απ' αυτούς ιμπεριαλιστές,[13] εντάσσεται καταφανώς στην διαμάχη με σκοπό την εδραίωση της εξουσίας εντός του πλαισίου ανασυγκρότησης της Τάξης, συστατικό της οποίας αναδεικνύεται ο μπολσεβικισμός. Όπως έχει αποδειχθεί, σε καταστάσεις όπως αυτές, η διαμάχη ανάμεσα στις διάφορες μερίδες της Τάξης, μέχρι την εγκαθίδρυση του νέου καθεστώτος της, είναι λυσσαλέα.

Οι μπολσεβίκοι (παρά την βαρύγδουπη ονομασία

μελών του κόμματός τους».[15] Ας σημειωθεί, ότι ο Βολίν, στο πολιτικό του σύγγραμμα *Η Άγνωστη Επανάσταση* αναφέρεται, επίσης, στους «όχι ευκαταφρόνητους οικονομικούς πόρους» των μπολσεβίκων,[16] αποφεύγοντας να αναφερθεί στην προέλευσή τους είτε διότι δεν γνώριζε, είτε επειδή δεν ήθελε.

Παρ' ότι τα φαινόμενα δείχνουν ότι η προσέγγιση μπολσεβίκων και ιθυνόντων της Γερμανικής αυτοκρατορίας άρχισε μετά την πτώση της μοναρχίας, τα επίσημα στοιχεία αποδεικνύουν ότι η σχέση αυτή χρονολογείται σχεδόν από τις αρχές της Α΄ Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής, διότι κατά την παραμονή του Λένιν στην Ελβετία, οι μπολσεβίκοι ελάμβαναν από την Γερμανική Κυβέρνηση χρηματικές επιχορηγήσεις για την διευκόλυνση της ηττοπαθούς (υπονομευτικής) προπαγάνδας τους. Η οικονομική και πολιτική λυκο-συμμαχία του Λένιν με τον Γουλιέλμο Β΄, που εδραιώθηκε

με ενδιάμεσο τον δρ. Χέλφαντ (Πάρβους) και σύνδεσμο τον Φύρστενμπεργκ (Γκανέτσκυ), διατηρήθηκε έως το τέλος της Γερμανικής αυτοκρατορίας.[17]

Στην βάση αυτής της συμμαχίας εντάχθηκαν, από

Προσωρινής Κυβερνήσεως. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ, αμέσως μετά, αρνήθηκε με ανακοίνωση της κάθε σχέση με την αντικυβερνητική εκδήλωση των στρατιωτών. Δέχτηκε, ακόμη, να εξηγήσει και να αποδεχθεί με δήλωσή της, την πραγματική και καταφανή έννοια τής διακοίνωσης του υπουργού επί των Εξωτερικών, την οποία είχε χαρακτηρίσει σαν «ιμπεριαλιστική». Εννοείται, πως αυτή η θέση του Σοβιέτ πάρθηκε για τα μάτια του κόσμου και για να αποσείσει τις ευθύνες σε ό,τι αφορά την κατάσταση που προηγήθηκε.

Προς επίρρωση της ύπαρξης του υπονομευτικού σχεδίου ας ληφθεί υπ' όψιν ότι στις 2 Απριλίου, ο Λένιν ευρισκόμενος στη Στοκχόλμη υποστήριξε σε συγκέντρωση της αριστερής πτέρυγας του εκεί Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, ότι εντός δύο ή τριών εβδομάδων θα επέστρεφε στην Στοκχόλμη για να διαπραγματευθεί συνθήκη ειρήνης με την Γερμανική Αυτοκρατορία.

Επίσης, στις 21 Απριλίου, από την Χάγη, ο λόρδος Μπαλφούρ αποστέλλει στον σερ Μπιουκάναν το κάτωθι τηλεγράφημα: *«Εκ τεσσάρων διαφορετικών πηγών ήκουσα τας τελευταίας ημέρας, ως προερχομένην εκ Κοπεγχάγης, την πληροφορίαν περί της βεβαιότητος των Γερμανών, ότι εντός δύο εβδομάδων θα ανακοινωθή η σύναψις ειρήνης μεταξύ Γερμανίας και Ρωσσίας. Συμφώνως προς μίαν εκ των πηγών, ο Κύλμαν, όστις λέγεται ότι ευρίσκεται εις Κοπεγχάγην, έλαβεν εξουσιοδότησιν διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων».*[19]

Η κύρια επιδίωξη των Μπολσεβίκων από την πρώτη στιγμή ήταν να ελέγξουν το στράτευμα και ιδιαιτέρως την φρουρά της Αγίας Πετρούπολης. Για τον σκοπό αυτό εξαπόλυσαν την ηττοπαθή και διαλυτική προπαγάνδα τους στο μέτωπο μέσω της διείσδυσής τους στην Φρουρά του Πέτρογκραντ.

«Καθημερινά από τις 15 Απριλίου έως τις 5 Ιουλίου η Σολντάτσκαγια Πράβντα (Στρατιωτική Αλήθεια)[20] *επιτίθετο κατά της κυβερνήσεως επειδή επιχειρούσε να επα-*

στήσει την ήδη χαραχθείσα από την Προσωρινή Κυβέρνηση αστικοδημοκρατική πορεία.[11] Μόνο που στην ουσία υστερεί.

Επίσης, στην Συνδιάσκεψη του μπολσεβίκικου κόμματος που συνήλθε στο Πέτρογκραντ στις 24-29 Απριλίου 1917 (Ν.Η) ο Κάμενεφ, με προτροπή των στελεχών του «εσωτερικού», δηλαδή όσων αποτελούσαν την συντριπτική πλειοψηφία στο κόμμα «*και έζησαν μαζί πρακτικά την επανάσταση*», αντιτάχθηκε στις ξενόφερτες και θολές θέσεις του Λένιν με μία εισήγηση στην οποία εκθειαζόταν η αστικοδημοκρατική δικτατορία.[12]

Είναι προφανές, ότι ο πρόγραμμα της Προσωρινής Κυβερνήσεως ξεπερνούσε τα αστικοδημοκρατικά όρια. Όπως είναι αληθές, ότι στο διάστημα κατά το οποίο, αυτή, διαχειρίσθηκε τις κρατικές υποθέσεις δεν υπήρξαν τα ολέθρια αποτελέσματα για τον πληθυσμό της Ρωσσίας, τα οποία επήλθαν μετά από την επικράτηση των μπολσεβίκων και που διήρκεσαν για δεκαετίες.

Η μανιώδης επιθετικότητα των μπολσεβίκων αλλά και οι συμμαχίες που συνέπηξαν με τους αποκαλούμενους απ' αυτούς ιμπεριαλιστές,[13] εντάσσεται καταφανώς στην διαμάχη με σκοπό την εδραίωση της εξουσίας εντός του πλαισίου ανασυγκρότησης της Τάξης, συστατικό της οποίας αναδεικνύεται ο μπολσεβικισμός. Όπως έχει αποδειχθεί, σε καταστάσεις όπως αυτές, η διαμάχη ανάμεσα στις διάφορες μερίδες της Τάξης, μέχρι την εγκαθίδρυση του νέου καθεστώτος της, είναι λυσσαλέα.

Οι μπολσεβίκοι (παρά την βαρύγδουπη ονομασία τους, που σημαίνει πλειοψηφία), πριν και κατά την επανάσταση του Φεβρουαρίου του 1917 ήταν μία μειοψηφία, τόσον κοινωνικά όσον και οργανωτικά, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από τον ίδιο τον Λένιν.[14]

Παρ' όλα αυτά, μετά την επανάσταση ανέπτυξαν έντονη εκδοτική και προπαγανδιστική δραστηριότητα, βασισμένοι σε «αφανείς» χρηματοδοτικούς πόρους. Όπως παραδέχτηκε αργότερα ο υπουργός των εξωτερικών της Γερμανίας Κύλμαν σε επιστολή του προς τον Κάιζερ στις 3 Δεκεμβρίου 1917(Ν.Η.): «*Μόνον τότε, όταν οι Μπολσεβίκοι άρχισαν να λαμβάνουν από μας μια σταθερή ροή πόρων μέσω διαφόρων καναλιών και κάτω από διαφορετικές ετικέτες, αυτοί κατάφεραν να σταθεί στα πόδια της το κύριο όργανο τους που ήταν η Πράβντα, να διεξαγάγουν ενεργητική προπαγάνδα και να επεκτείνουν σημαντικά την αρχικά περιορισμένη βάση των*

επίσημα στοιχεία αποδεικνύουν ότι η σχέση αυτή χρονολογείται σχεδόν από τις αρχές της Α΄ Παγκόσμιας Ανθρωποσφαγής, διότι κατά την παραμονή του Λένιν στην Ελβετία, οι μπολσεβίκοι ελάμβαναν από την Γερμανική Κυβέρνηση χρηματικές επιχορηγήσεις για την διευκόλυνση της ηττοπαθούς (υπονομευτικής) προπαγάνδας τους. Η οικονομική και πολιτική λυκο-συμμαχία του Λένιν με τον Γουλιέλμο Β΄, που εδραιώθηκε

με ενδιάμεσο τον δρ. Χέλφαντ (Πάρβους) και σύνδεσμο τον Φύρστενμπεργκ (Γκανέτσκυ), διατηρήθηκε έως το τέλος της Γερμανικής αυτοκρατορίας.[17]

Στην βάση αυτής της συμμαχίας εντάχθηκαν, από την πρώτη στιγμή της επανόδου του Λένιν, διάφορες κινητοποιήσεις στις οποίες πρωτοστατούσαν ένοπλα τμήματα. Εν προκειμένω, με αφορμή μία διακοίνωση του υπουργού επί των Εξωτερικών Μιλιούκωφ, «*η Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ έδωσε στη δημοσιότητα μία έντονη διαμαρτυρία εναντίον της «ιμπεριαλιστικής» διακοίνωσης. Ο Λένιν, που είχε μόλις γυρίσει από την Ελβετία, έστειλε αμέσως τα πρωτοπαλληκαρά του στους στρατώνες. Στις 4 Άπριλίου, το Φινλανδικό Σύνταγμα της Φρουράς βάδισε ως το μέγαρο Μαρίνσκυ με όλο τον οπλισμό, με κόκκινες σημαίες και με πλακάτ, όπου ήταν γραμμένα συνθήματα εναντίον της κυβερνήσεως, μα ιδιαίτερα εναντίον των Μιλιούκωφ και Γκουτσκώφ. Θεωρήθηκε λίγο-πολύ αυθόρμητη, τότε, αυτή η εκδήλωση και έγινε πιστευτό, πως ίσως να ευθυνόταν γι' αυτήν μονάχα κάποιος υπολοχαγός ονόματι Λίντε, φανατικός ειρηνιστής και πως δεν είχαν καμμιά ανάμιξη ο*

για τα μάτια του κόσμου και για να αποδείξει τις ευθύνες σε ό,τι αφορά την κατάσταση που προηγήθηκε.

Προς επίρρωση της ύπαρξης του υπονομευτικού σχεδίου ας ληφθεί υπ' όψιν ότι στις 2 Απριλίου, ο Λένιν ευρισκόμενος στη Στοκχόλμη υποστήριξε σε συγκέντρωση της αριστερής πτέρυγας του εκεί Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, ότι εντός δύο ή τριών εβδομάδων θα επέστρεφε στην Στοκχόλμη για να διαπραγματευθεί συνθήκη ειρήνης με την Γερμανική Αυτοκρατορία.

Επίσης, στις 21 Απριλίου, από την Χάγη, ο λόρδος Μπαλφούρ αποστέλλει στον σερ Μπιουκάναν το κάτωθι τηλεγράφημα: «*Εκ τεσσάρων διαφορετικών πηγών ήκουσα τας τελευταίας ημέρας, ως προερχομένην εκ Κοπεγχάγης, την πληροφορίαν περί της βεβαιότητος των Γερμανών, ότι εντός δύο εβδομάδων θα ανακοινωθή η σύναψις ειρήνης μεταξύ Γερμανίας και Ρωσσίας. Συμφώνως προς μίαν εκ των πηγών, ο Κύλμαν, όστις λέγεται ότι ευρίσκεται εις Κοπεγχάγην, έλαβεν εξουσιοδότησιν διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων*».[19]

Η κύρια επιδίωξη των Μπολσεβίκων από την πρώτη στιγμή ήταν να ελέγξουν το στράτευμα και ιδιαιτέρως την φρουρά της Αγίας Πετρούπολης. Για τον σκοπό αυτό εξαπόλυσαν την ηττοπαθή και διαλυτική προπαγάνδα τους στο μέτωπο μέσω της διείσδυσής τους στην Φρουρά του Πέτρογκραντ.

«*Καθημερινά από τις 15 Απριλίου έως τις 5 Ιουλίου η Σολντάτσκαγια Πράβντα (Στρατιωτική Αλήθεια)*[20] *επιτίθετο κατά της κυβερνήσεως επειδή επιχειρούσε να επαναφέρει μία στοιχειώδη πειθαρχία στα συντάγματα της Αγίας Πετρούπολης και να αποστείλει στο μέτωπο στρατιώτες της φρουράς.*

Το έντυπο αυτό κατακλυζόταν από έναν χείμαρρο γραμμάτων και ψηφισμάτων από το μέτωπο, τα οποία περιέγραφαν μία ανησυχητική, αν και διαστρεβλωμένη, εικόνα των συνθηκών που υπήρχαν εκεί».[21]

Είναι γεγονός πως η κομμουνιστική προπαγάνδα του ψεύδους, με σκοπό την σύγχυση στον πληθυσμό και την υπονόμευση της Προσωρινής Κυβερνήσεως δεν έπαυσε ούτε στιγμή.

Στα μέσα Μαΐου του 1917 η επίδραση της προπαγάνδας αυτού του είδους έγινε αισθητή. Ο δρόμος για το επόμενο βήμα των μπολσεβίκων ήταν ανοικτός!

Συσπείρωση Αναρχικών

---

19. Η γερμανική αυτοκρατορία αποσκοπούσε στην σύναψη

θέσεις δεν υπήρξαν τα ολέθρια αποτελέσματα για τον πληθυσμό της Ρωσσίας, τα οποία επήλθαν μετά από την επικράτηση των μπολσεβίκων και που διήρκεσαν για δεκαετίες.

Η μανιώδης επιθετικότητα των μπολσεβίκων αλλά και οι συμμαχίες που συνέπηξαν με τους αποκαλούμενους απ' αυτούς ιμπεριαλιστές,[13] εντάσσεται καταφανώς στην διαμάχη με σκοπό την εδραίωση της εξουσίας εντός του πλαισίου ανασυγκρότησης της Τάξης, συστατικό της οποίας αναδεικνύεται ο μπολσεβικισμός. Όπως έχει αποδειχθεί, σε καταστάσεις όπως αυτές, η διαμάχη ανάμεσα στις διάφορες μερίδες της Τάξης, μέχρι την εγκαθίδρυση του νέου καθεστώτος της, είναι λυσσαλέα.

Οι μπολσεβίκοι (παρά την βαρύγδουπη ονομασία τους, που σημαίνει πλειοψηφία), πριν και κατά την επανάσταση του Φεβρουαρίου του 1917 ήταν μία μειοψηφία, τόσον κοινωνικά όσον και οργανωτικά, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από τον ίδιο τον Λένιν.[14]

Παρ' όλα αυτά, μετά την επανάσταση ανέπτυξαν έντονη εκδοτική και προπαγανδιστική δραστηριότητα, βασισμένοι σε «αφανείς» χρηματοδοτικούς πόρους. Όπως παραδέχτηκε αργότερα ο υπουργός των εξωτερικών της Γερμανίας Κύλμαν σε επιστολή του προς τον Κάιζερ στις 3 Δεκεμβρίου 1917(Ν.Η.): *«Μόνον τότε, όταν οι Μπολσεβίκοι άρχισαν να λαμβάνουν από μας μια σταθερή ροή πόρων μέσω διαφόρων καναλιών και κάτω από διαφορετικές ετικέτες, αυτοί κατάφεραν να σταθεί στα πόδια της το κύριο όργανο τους που ήταν η Πράβντα, να διεξαγάγουν ενεργητική προπαγάνδα και να επεκτείνουν σημαντικά την αρχικά περιορισμένη βάση των*

11. Η Πράβντα (όργανο των μπολσεβίκων) στο υπ' αριθμ. 1 φύλλο της (5 Μαρτίου 1917), αναγνωρίζει ως «βασικό καθήκον» της επανάστασης «την εισαγωγή του δημοκρατικού ρεπουμπλικανικού συστήματος»..
12. Λ. Τρότσκυ, *Ιστορία της Ρωσικής Επανάστασης*, τ. Β', σελ.97, έκδ. Νέοι Στόχοι, Αθήνα 1971.
13. Εννοείται πως σε τοιούτου είδους συγκρούσεις στους κόλπους της Τάξης, η κάθε πλευρά επιλέγει τους συμμάχους της. Η Προσωρινή Κυβέρνηση είχε επιλέξει να σταθεί στο πλευρό της Αντάντ. Άλλωστε, με δεδομένο το επικείμενο τέλος του πολέμου, έλπιζε στα οφέλη που θα αποκόμιζε από την ειρήνη.
14. *Θέσεις του Απρίλη*, σημείο 4.

με ενδιάμεσο τον δρ. Χέλφαντ (Πάρβους) και σύνδεσμο τον Φύρστενμπεργκ (Γκανέτσκυ), διατηρήθηκε έως το τέλος της Γερμανικής αυτοκρατορίας.[17]

Στην βάση αυτής της συμμαχίας εντάχθηκαν, από την πρώτη στιγμή της επανόδου του Λένιν, διάφορες κινητοποιήσεις στις οποίες πρωτοστατούσαν ένοπλα τμήματα. Εν προκειμένω, με αφορμή μία διακοίνωση του υπουργού επί των Εξωτερικών Μιλιούκωφ, *«η Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ έδωσε στη δημοσιότητα μία έντονη διαμαρτυρία εναντίον της «ιμπεριαλιστικής» διακοίνωσης. Ο Λένιν, που είχε μόλις γυρίσει από την Ελβετία, έστειλε αμέσως τα πρωτοπαλλήκαρά του στους στρατώνες. Στις 4 Απριλίου, το Φινλανδικό Σύνταγμα της Φρουράς βάδισε ως το μέγαρο Μαρίινσκυ με όλο του τον οπλισμό, με κόκκινες σημαίες και με πλακάτ, όπου ήταν γραμμένα συνθήματα εναντίον της κυβερνήσεως, μα ιδιαίτερα εναντίον των Μιλιούκωφ και Γκουτσκώφ. Θεωρήθηκε λίγο-πολύ αυθόρμητη, τότε, αυτή η εκδήλωση και έγινε πιστευτό, πως ίσως να ευθυνόταν γι' αυτήν μονάχα κάποιος υπολοχαγός ονόματι Λίντε, φανατικός ειρηνιστής και πως δεν είχαν καμμιά ανάμιξη ο Λένιν κι οι Μπολσεβίκοι. Διαβάζοντας, όμως, τα γερμανικά αρχεία πριν από λίγα χρόνια, όταν εργαζόμουν στο Ινστιτούτο Χούβερ, βρήκα σε έγγραφα αναμφισβήτητες αποδείξεις, πως όλη αυτήν την ιστορία την είχε υποκινήσει ο Λένιν».*[18]

Τήν ίδια μέρα τεράστια πλήθη ξεχύθηκαν στους δρόμους του Πέτρογκραντ διαδηλώνοντας υπέρ της

15. http://lenin-rus.narod.ru/01.htm
16. Τόμος Α', σελ. 133, έκδοση Διεθνής Βιβλιοθήκη, 1975.
17. http://lenin-rus.narod.ru/01.htm
18. Α. Κέρενσκυ, *Η Ρωσική Επανάσταση όπως την έζησα*, σελ. 210, έκδ. Πάπυρος.

νωση η σύναψις ειρήνης μεταξύ Γερμανίας και Ρωσσίας. Συμφώνως προς μίαν εκ των πηγών, ο Κύλμαν, όστις λέγεται ότι ευρίσκεται εις Κοπεγχάγην, έλαβεν εξουσιοδότησιν διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων».[19]

Η κύρια επιδίωξη των Μπολσεβίκων από την πρώτη στιγμή ήταν να ελέγξουν το στράτευμα και ιδιαιτέρως την φρουρά της Αγίας Πετρούπολης. Για τον σκοπό αυτό εξαπόλυσαν την ηττοπαθή και διαλυτική προπαγάνδα τους στο μέτωπο μέσω της διείσδυσής τους στην Φρουρά του Πέτρογκραντ.

«Καθημερινά από τις 15 Απριλίου έως τις 5 Ιουλίου η Σολντάτσκαγια Πράβντα (Στρατιωτική Αλήθεια)[20] *επιτίθετο κατά της κυβερνήσεως επειδή επιχειρούσε να επαναφέρει μία στοιχειώδη πειθαρχία στα συντάγματα της Αγίας Πετρούπολης και να αποστείλει στο μέτωπο στρατιώτες της φρουράς.*

Το έντυπο αυτό κατακλυζόταν από έναν χείμαρρο γραμμάτων και ψηφισμάτων από το μέτωπο, τα οποία περιέγραφαν μία ανησυχητική, αν και διαστρεβλωμένη, εικόνα των συνθηκών που υπήρχαν εκεί».[21]

Είναι γεγονός πως η κομμουνιστική προπαγάνδα του ψεύδους, με σκοπό την σύγχυση στον πληθυσμό και την υπονόμευση της Προσωρινής Κυβερνήσεως δεν έπαυσε ούτε στιγμή.

Στα μέσα Μαΐου του 1917 η επίδραση της προπαγάνδας αυτού του είδους έγινε αισθητή. Ο δρόμος για το επόμενο βήμα των μπολσεβίκων ήταν ανοικτός!

Συσπείρωση Αναρχικών

19. Η γερμανική αυτοκρατορία αποσκοπούσε στην σύναψη ειρήνης μέσω δύο διαφορετικών πλευρών. Η πρώτη αφορούσε τους δεσμούς με την τσαρική οικογένεια. Η δεύτερη πλευρά ήταν οι μπολσεβίκοι, οι οποίοι από τον Σεπτέμβριο του 1915, στην συνδιάσκεψη που έγινε στο μικρό ελβετικό χωριό Τσίμερβαλντ, είχαν ταχθεί κατά του πολέμου. Οι προσπάθειες για ειρήνη σκόνταψαν στην άρνηση τού τσάρου και στην συνέχεια της Προσωρινής Κυβερνήσεως, οπότε τέθηκε επί τάπητος το «χαρτί» των μπολσεβίκων, οι οποίοι, σημειωτέον, είχαν ήδη δεσμούς με την Γερμανική Αυτοκρατορία.
20. Όργανο της Στρατιωτικής Επιτροπής των Μπολσεβίκων, από το οποίο μόνο αλήθειες δεν εκπορεύονταν.
21. Alexander Rabinowitch. *Prelude to Revolution. The Petrograd Bolsheviks and the July 1917 Uprising*, Indiana University Press, 1991, p. 52.